

John Peter Andersen

Anparts selskaber

Håndbog for selskabsejere

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Anpartsselskaber – Håndbog for selskabsejere

© 1994 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.

Mekanisk, fotografisk eller anden gengivelse eller mangfoldiggørelse af denne bog eller dele heraf er uden forlagets skriftlige samtykke ikke tilladt ifølge gældende dansk lov om ophavsret.

Tryk: Gentofte Tryk
Printed in Denmark 1994
ISBN 87-574-7150-9

John Peter Andersen

ANPARTS- SELSKABER

Håndbog for selskabsejere

Jurist- og Økonomforbundets Forlag

1994

Forord

For mange erhvervsdrivende er anpartsselskabet – ApS’et – den første juridiske ramme om deres virksomhed. Anpartsselskabet blev indført i Danmark i 1973 og har siden da vundet betydelig udbredelse i erhvervslivet som en enkel og praktisk selskabsform uden for mange tyngende lovregler.

Grunden hertil skal søges i, at anpartsselskabet vitterligt er en særdeles levedygtig juridisk figur, som indfrier mange forventninger hos brugerne og som samtidig er så fornuftigt indrettet, at jævne folk uden særlige juridiske forkundskaber kan finde ud af at bruge selskabet.

Som advokat oplever man ikke sjældent, at anpartsselskaber sælges over disken på samme måde som sæbepulver. Det er ikke ganske heldigt, eftersom et anpartsselskab trods alt er en juridisk mekanisme, der fordrer et vist mindstemål af kundskaber hos brugeren. Indehaveren af et anpartsselskab kan forskåne sig selv for mange banale fortrædeligheder og samtidig øge fordelene ved sit anpartsselskab, hvis han sætter sig for at iagttage nogle få simple færdselsregler for selskabet.

Denne bog er ment som et enkelt hjælpemiddel til anpartsselskabets brugere: direktører, bestyrelsesmedlemmer, medarbejdere og anpartshavere og de mange selvstændige erhvervsdrivende, som går i tanker om, hvorvidt ApS’et er noget for dem. Bogen er skrevet til den interesserede menigmand og kan læses uden andre forkundskaber end almindelig interesse for emnet. Bogen kan derfor bruges som en første indføring i anpartsselskabets retsforhold uden opslag i love og juridiske regelsamlinger.

Det er tilstræbt at give et praktisk og letfatteligt portræt af anpartsselskabet og dets grundliggende spilleregler – kort sagt: hvordan man anskaffer sig et ApS og driver det i overensstemmelse med god og redelig forretningsskik og principperne i anpartsselskabsloven.

Bogen udkom første gang i 1991. Siden da er der sket en del vigtige ændringer i Anpartsselskabsloven og i skattelovgivningen. Bogen er ajourført med nyt lovstof siden førsteudgaven til og med de ændringer, som Folketinget nåede at vedtage inden udgangen af maj måned 1994, d.v.s. skatteminister Ole Stavads lovforslag om selskabstømninger m.v.

John Peter Andersen, 1994

Advokat, lic. jur.

Indhold

Kapitel 1. Hvad er et anpartsselskab?	7	Kapitel 3. Hvordan stifter man et anpartsselskab?	30
Aktieselskabets lillebroder	7	En advokat kan tage sig af stiftelsen	30
Begrænset ansvar	7	1. Stiftelsesdokumentet	30
Selskabet er en juridisk person	8	2. Tilvejebringelsen af selskabets indskudskapital.	32
Selskabets ejere hæfter ikke for selskabets gæld	8	De »gamle« 80.000 kroners selskaber	35
Hæftelsen i enkeltmandsfirmaet og i anpartsselskabet	9	3. Selskabets vedtægter	
Anpartshaveren kan påtage sig kaution for selskabet	10	4. Den stiftende generalforsamling	39
»Konkursrytteri«	10	5. Selskabet skal anmeldes	39
Love om næringsforbud	11	Retssager om selskabsnavne m.v.	43
Misbrug har ikke noget at gøre med selskabsformen	12	Firmanavne i Handelsregistret	44
De indledende overvejelser	13	Selskabet bør også registrere sine binavne	44
Hvilke virksomheder kan drives i anpartsselskabsform?	15	Kapitel 4. Tiden mellem stiftelse og registrering	45
Skattevæsenets krav	16	Det uregistrerede anpartsselskab ligner et interessentskab	45
Operasangerens anpartsselskab	17	En højesteretsdom fra 1935	47
Koncerner	18	Eneejede selskaber	49
		Tinglysningsmæssige problemer	50
Kapitel 2. Hvordan får man et anpartsselskab?	19	Selskabets aftaler forud for registreringen	51
Købe et skuffeselskab eller stifte et nyt selskab?	19	Kapitel 5. Selskabets ledelse og drift	52
Skuffeselskaber	19	Ejerskabet til selskabet fremgår af anpartshaverfortegnelsen	52
Skuffeselskabets fordele	20	Den ordinære generalforsamling	53
Skuffeselskabet skal tilpasses køberens forhold	22	Anpartshavernes rettigheder	54
Selskabet skal skilte med sig selv	23	Anpartshaverne kan forlange granskning af selskabets dispositioner	55
Skotøjshandleren, der glemte at fortælle om selskabet	23	Beslutninger uden afholdelse af generalforsamling	56
Hvad med underskudsselskaber?	24	Selskabets direktør	56
Nye skatteord – »overskudsselskaber« og »selskabstømninger«	27	Direktøren tegner selskabet	57
Hvis man vil stifte et selskab	29	Hvis anpartsselskabet har en bestyrelse	59
		Interessemodsatninger	59
		Ledelsens ansvar	60
		Sager fra Højesteret om uafregnede A-skatter	62

4 Indhold

Domstolene viser forståelse for virksomhedens rekonstruktionsbestræbelser	63	Skattemæssige overvejelser ved gældskonvertering	89
Forsikring for ledelsesansvar	64	Konvertible obligationer og udbyttegivende gældsbreve	90
Kapitel 6. Selskabets vedtægter – og hvordan de kan ændres	66	Fondsanparter	90
Hvordan er stemmereglene på selskabets generalforsamling?	66	Kapitel 8. Selskabets ophør ved konkurs og likvidation	92
Indkaldelse til ordinær generalforsamling	66	Konkurs	92
Forslag om ændring af selskabets vedtægter	67	Når kreditorerne rører på sig	92
Ændring af selskabets vedtægter kræver særligt flertal	68	Udlæg i selskabets aktiver	93
2/3-reglen kan fraviges ved vedtægts-bestemmelse	69	Hvis selskabet selv indgiver konkursbegæring	94
Byrdefulde vedtægtsændringer og beslutninger	70	Hvis kreditor indgiver konkursbegæring	95
Anpartshaverne er også beskyttet af en generalklausul	71	Begrebet insolvens	95
Omsættelighedsindskrænkninger	72	Første møde i skifteretten	96
Senere indførelse af forkøbsret	73	Der vælges kurator	96
Ophævelse af forkøbsret kan ske efter 2/3-reglen	74	Konkursordenen	97
Indløsningsret og indløsningspligt	74	Kan selskabets direktør anmelde sit lønkrav?	97
Kapitel 7. Anpartsselskabets kapital	76	Omstødelige dispositioner	98
Kapitalen skal være til stede fra stiftelsen	76	Konkursboets afslutning	100
Anparterne må ikke tegnes til underkurs	76	Akkordordninger	100
Udtræk af selskabskapitalen	77	Er virksomheden levedygtig?	101
Kapitalnedsættelse	77	Akkord og skat	101
Kapitalnedsættelse med udbetaling kræver proklama	79	Tvangsakkord i skifteretten	102
Anpartsselskabets frie reserver kan udbetales	80	Kapitaltabsreglerne	103
Anpartsselskabet må ikke købe sine egne anparter	80	Andre opløsningsgrunde	105
Undtagelser	81	Myndighedernes kritiske øje	106
En købeaftale om egne anparter er ugyldig	81	Solvente selskaber skal opløses ved likvidation	106
Forbudet mod egne anparter kan ikke omgås med et datterselskab	82	Likvidationsbeslutningen	106
Anpartshaverlån	82	Likvidators opgaver under likvidationen	107
Hvad med sikkerhedsstillelse fremfor lån?	83	Fjerne og uvisse fordringer godkendes ikke	107
Sædvanlige mellemværender omfattes ikke af forbudet	83	Likvidator bør ikke glemme skattevæsenet	108
Medarbejdergoder	84	Den sidste generalforsamling	108
Lån til erhvervelse af anparter i selskabet	84	Ingen hæftelse for udekkede erstatningskrav	108
Konsekvenserne af ulovlige anpartshaverlån	85	Et anpartsselskab kan ophøre ved fusion og omdannelse	109
Ledelsen skal påse reglernes overholdelse	85	Kapitel 9. Anpartselskaber og skat	111
Ansvarlig lånekapital	86	Anpartsselskaber er selvstændige skattesubjekter	111
Kapitalforhøjelse	87	Anpartsselskaber betaler selskabsskat	112
Gældskonvertering	88	Den gamle skatteordning	112
		Kun skat én gang om året	113
		Selskaber kan opnå skattekredit	113
		Den nye acontoskatteordning	114
		Skal eller skal ikke?	115
		Selskabets regnskab	115

Forretningsregnskab og skatteregnskab	116	Hvis salget sker med tab	133
Selskabets skattemæssige		Ejerskab over 3 år	134
indkomstopgørelse	116	Tab efter 3 år	134
Etableringsudgifter og driftsudgifter	117	Hold styr på kalenderen	134
Hvis selskabet investerer i obligationer		Afståelse er mange ting	135
og pantebreve	117	Skat og retssikkerhed	135
Maskeret udbytte og udlodning	118	Skærpet beskatning af hovedanpartshavere	136
»Hobby-anpartsselskaber«	119	Købmand Hansen går på pension	137
Højesteretssagen om »Stald Le Ann ApS«	121	Spørg skattevæsenet	138
Den særlige skattefælde i hobby-		Kapitel 10. Hvad bringer fremtiden	
anpartsselskaber	122	for anpartsselskaberne?	139
Det kuldsejlede anpartsselskab	123	Vækst i lovværket	139
En samlet bedømmelse er nødvendig	123	Aktieselskaber og anpartsselskaber	139
Mildere bedømmelse for landbrug	124	Tiderne skifter	140
Den skatteretlige realitetsgrundsætning	124	Selskabsretspanelets forslag	140
Fikseret rente	125	ApS ikke kun for små virksomheder	141
Skat på over 100 procent	126	Sanering af regler	141
Kritik af læren om fikseret rente	127	Bestyrelsen i ApS	142
Hvordan beskattes anpartshaverne?	128	Egne anparter	142
Udbytte beskattes som aktieindkomst	128	Forslag om 10 procents regel	142
Udbytte er ikke fradragsberettiget	129	Konvertible obligationer	
Hvis anpartshaverne afhænder		og udbyttegivende gældsbreve	143
deres anparter	129	Fusioner og spaltninger	143
Tre hovedgrupper før 1993-omlægningen	129	Godt arbejde	143
Hovedanpartshavere		Mere brugervenlighed	144
og minoritetsanpartshavere	130	BILAG	145
Hvem er hovedanpartshaver?	130	Eksempel på stiftelsesdokument for ApS	145
Da der var skattefrihed efter 3 år	131	Eksempel på vedtægter for ApS	146
Afståelse med tab	131	Anmeldelsesblanket for ApS	148
Hovedanpartshaverbegrebet rækker videre	132	Anpartsselskabslov	153
Søskende ikke med i hovedanparts-		Stikordsregister	181
haverbegrebet	132		
Hvis anpartshaverne sælger selskabet	133		
Ejerskab under 3 år	133		

KAPITEL 1

Hvad er et anpartsselskab?

Aktieselskabets lillebroder

Anpartsselskabet er af forholdsvis ny dato i dansk selskabsret. Anpartsselskabsloven stammer fra 1973. Et anpartsselskab kan bedst betragtes som en lillebroder til aktieselskabet. Aktieselskabet er den selskabsform, der hyppigst anvendes som juridisk ramme om de store erhvervsvirksomheder, bl.a. banker og industrivirksomheder, som noteres på Københavns Fondsbørs, hvor selskabernes aktier købes og sælges til dagligt noterede kurser. Men de grundliggende juridiske principper i aktieselskaber er de samme også i anpartsselskabet. På en lang række punkter er anpartsselskabet dog mere enkelt og smidigt at have med at gøre end aktieselskabet, fordi Anpartsselskabsloven ikke opstiller nær så mange restriktioner og lovkrav som Aktieselskabsloven. Anpartsselskabet er de små og mindre virksomheders selskabsform. Men der er absolut intet, der forhindrer, at endog meget store virksomheder kan drives i et ApS. Mange små køkkenbordsfirmaer er begyndt som anpartsselskaber og har i tidens løb vokset sig store, uden at selskabets ejere har skænket det en tanke, at kapitalen i selskabet forlængst har nået en sådan størrelse, at anpartsselskabet kunne laves om til et aktieselskab – et A/S.

Anpartsselskabet er et smidigt selskab

Begrænset ansvar

Et anpartsselskab er først og fremmest et selskab med *begrænset ansvar*. Det vil sige, at det kun er selskabet, der hæfter for sine egne gældsforpligtelser. Selskabets ejere – anpartshaverne – hæfter ikke for de forpligtelser, som selskabet påtager sig. Et anpartsselskab er sin egen økonomiske kasse, som anpartshaverne ikke må blande sammen med deres private pengepung. De formuegenstande, der tilhører selskabet – det være sig rede penge, fast ejendom, obligationer eller maskiner – ejes af selskabet som sådant og ikke af anpartshaverne. Anpartshaverne ejer sel-

Anpartshaverne ejer selskabet, men selskabet ejer sine egne formueværdier

8 Hvad er et anpartsselskab?

selskabet gennem deres besiddelse af anpartar i selskabet. Men selskabet er sin egen juridiske figur og kan derfor stå som ejer af enhver tænkelig formuegenstand ligefra en stor fabriksejendom til en værdifuld patentrettighed til en industriel opfindelse.

Selskabet er en juridisk person

Et anpartsselskab er en juridisk person og kan optræde som part i juridiske anliggender

Det er ikke kun fysiske personer, der kan have rettigheder og påtage sig forpligtelser. Et selskab er en såkaldt *juridisk person*, der på tilsvarende vis som fysiske personer kan være part i juridiske kontrakter og aftaleforhold. Anpartsselskabet kan indgå købeaftaler og salgsaftaler med sine forretningsforbindelser om varer og tjenesteydelser og kan også indgå sædvanlige samhandelsaftaler med anpartshaverne. Det forhold, at selskabet er en juridisk person til forskel fra en fysisk person, indebærer naturligvis, at selskabet må have nogle personer, der kan stå for det praktiske og optræde på selskabets vegne – som f.eks. når selskabets direktør træffer aftale med telefonselskabet om oprettelse af et telefonabonnement i selskabets navn, eller når den i selskabet ansatte prokurist bestiller papirvarer hos boghandleren. Telefonregningen og boghandlerregningen påhviler selskabet, ikke direktøren eller prokuristen. Det er klart, at man må kræve, at de personer, som optræder for selskabet, ikke skjuler for omverdenen, at de går selskabets ærinde. Hvis prokuristen går ud med sin kone om lørdagen og bestiller en overdådig middag, kan han ikke blot henvise restaurationsregningen til selskabet. Det gælder selvfølgelig navnlig, hvis det måtte vise sig, at selskabet er ude af stand til at betale regningen. Det hjælper ikke, at det vitterligt var meningen, at selskabet skulle bekoste middagen. Når prokuristen intet oplyste om, at bestillingen udgik på selskabets vegne, må prokuristen selv svare for restaurationsregningen.

Selskabets ejere hæfter ikke for selskabets gæld

Selskabet er sig selv

Som nævnt er der heller ikke tale om, at de anpartshavere, som ejer selskabet, fordi de besidder anpartar i det, hæfter for selskabets gæld, hvis selskabet mod forventning måtte vise sig ude af stand til at svare sine forpligtelser. Den grundliggende tanke i hele selskabsretten for både aktieselskaber og anpartsselskaber er netop, at selskabet er sin egen juridiske og økonomiske enhed og derfor også må forlade sig på sin egen formåen og indtjeningssevne. Anpartshaverne ejer selskabet – men selskabet er alligevel en juridisk dannelse med egen identitet og eget liv.

Det gælder også selvom selskabet måtte være ejet af kun en enkelt anpartshaver. Eneanpartshaveren må respektere, at selskabet er et selvstændigt foretagende, som må forvaltes og drives efter Anpartsselskabslovens regler. Eneanpartshaveren kan hverken tillade sig at tømme selskabets pengekasse til private formål eller bestyre selskabet efter eget hoved uden hensyn til de gældende lovregler om anpartsselskaber.

Hæftelsen i enkeltmandsfirmaet og i anpartsselskabet

En af de fordele, som man oftest forbinder med at drive virksomhed i selskabsform, er den begrænsede hæftelse. Den lille snedker, som driver værkstedet i personligt enkeltmandsfirma, hæfter med hele sin formue for al den gæld, som firmaet pådrager sig. Hvis det går galt, og snedkeren ikke er i stand til at betale for sine træindkøb, kan han ikke blot henvise træleverandøren til, at værkstedet med alt tilbehør forlængst er pantsat til langt ud over værdien. Når snedkeren driver virksomhed i personligt enkeltmandsfirma hæfter han for gælden både med sine erhvervsmæssige aktiver såsom maskiner og værkstedsbygning såvel som med sin private frimærkesamling og andre personlige værdigenstande. I enkeltmandsfirmaet er der ingen sondring mellem de værdier, som er indskudt i firmaet, og de værdier, som tilhører indehaveren personligt. Der er kun én pengekasse, og snedkeren hæfter for al gæld med alt, hvad han ejer og har, uanset om gælden udspringer af firmaet eller hans private forhold.

I anpartsselskabet ser tingene anderledes ud. Hvis snedkeren havde omdannet sit firma til et ApS, ville træleverandøren ikke kunne adressere sit ubetalte regningskrav til snedkeren personligt. Kravet påhviler alene selskabet. Snedkeren må trække på skuldrene og beklage, såfremt selskabet måtte vise sig ude af stand til at indfri sin gæld. I så fald kan selskabet tages under konkursbehandling og bringes til ophør, men snedkeren kan bagefter leve videre som en gældfri mand. Selskabet hæfter for selskabet, snedkeren hæfter for snedkeren. Hvis snedkeren på uberettiget vis har tømt selskabet for midler, kan han dog på dette grundlag pådrage sig erstatningsansvar over for selskabets kreditorer. De har lov til at forvente, at selskabets økonomi holdes korrekt adskilt fra selskabsejerens økonomi, og at selskabet ikke vilkårligt lænses for værdier til skade for kreditorerne.

Snedkeren i enkeltmandsfirmaet hæfter for alle gældsposter med alle formueværdier

Snedkeren er ikke forpligtet til at betale selskabets gæld

Anpartshaveren kan påtage sig kaution for selskabet

Kaution for selskabet er en frivillig sag

Man kan imidlertid udmærket tænke sig, at snedkeren af egen fri vilje har påtaget sig personlig hæftelse over for træleverandøren for de indkøb, selskabet har foretaget på kredit. Det kan bero på, at træleverandøren måske ikke har været begejstret ved tanken om at levere træ for mange tusinde kroner til snedkerens anpartsselskab uden samtidig at kunne holde sig til snedkeren personligt og derfor har stillet som betingelse, at snedkeren måtte borge for selskabet. Et anpartsselskab behøver fra fødslen ikke at have større kapital end 200.000 kroner, og de penge kan hurtigt få ben at gå på. Hvis snedkeren er gået ind på at påtage sig personlig hæftelse for indkøbene, så er det dog stadig selskabet, der hæfter for pengene, men nu altså ikke længere alene. Kan pengene ikke findes i selskabet, må snedkeren træde til og udrede af egen lomme, hvad der skyldes til træleverandøren. Hvis den personlige hæftelse er udformet som en såkaldt selvskyldnerkaution, så behøver træleverandøren ikke engang først forsøge at få pengene hjem hos selskabet, men han kan med det samme kræve betaling hos snedkeren. Det er helt sædvanligt, at firmaindehavere, som driver virksomhed i anpartselskabsform, hæfter personligt over for banken for selskabets kassekredit.

»Konkursrytteri«

Fra tid til anden kan man i aviserne læse om et fænomen, som dagspressen har døbt »konkursrytteri«. Man sigter her til den omstændighed, at der ikke er noget, der forhindrer, at den samme person gang på gang kører et firma i sæk i anpartsselskabsform – og derefter starter nyt firma i et nyt anpartsselskab, som er lykkeligt befriet for det gamle selskabs dårligdomme. Den useriøse virksomhedsindehaver kan i teorien køre det ene selskab ned efter det andet og smile beklagende, når selskabet går konkurs. Thi han hæfter jo ikke for selskabet, medmindre han har påtaget sig en særskilt hæftelse ved en tillægsaftale med en eller flere kreditorer. Det er rigtigt, at den slags foreteelser kan forekomme og også fra tid til anden finder sted. I 1990 blev en mand ved Vestre Landsret idømt halvandet års fængsel samt en bøde på kr. 250.000,00 for diverse overtrædelser af skattelovgivningen. Det fremgik, at han gennem en længere årrække havde været med i en halv snes selskaber inden for entreprenørområdet. I tillæg til straffen blev han desuden frakendt retten til at være stifter, bestyrelsesmedlem eller direktør i selskaber med begrænset ansvar for en tidsperiode af 5 år.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1991 s. 204.

Love om næringsforbud

Den danske grundlov erklærer, at alle indskrænkninger i den fri og lige adgang til erhverv, som ikke er begrundede i det almene vel, skal hæves ved lov. Efter grundloven betragtes også næringsrettigheder som værende beskyttet af grundlovens bestemmelse om ekspropriation, d.v.s. når det offentlige tager privat ejendom fra ejeren. Det kan kun ske mod fuld- stændig erstatning.

I løbet af 1991 gennemførte Folketinget imidlertid en række love, som går ret tæt på den private borgers næringsrettigheder. Disse love er *inddrivelseslove*. De er affødt af den bekymring, som politikerne følte ved stigningen i borgernes gæld til det offentlige. De nye love gør det muligt at fratage erhvervsdrivende deres virksomhedsautorisation, så- fremt de har en betydelig forfalden gæld til det offentlige. Og hvad er så en »betydelig forfalden gæld«? Ja, som tingene endte med at blive udlagt på tinge, blev det til, at 50.000 kroner er nok, hvis der er tale om en erhvervsdrivende, der søger autorisation – han kan så få afslag – mens man skal op på 100.000 kroner, hvis en allerede udstedt autorisation skal kunne tilbagekaldes. I begge tilfælde vil virkningen være, at skyldneren må dreje nøglen om, eller sørge for at få gælden bragt ud af verden. Disse love indfører altså et næringsforbud over for folk, der skylder det offentlige penge. Det er værd at bemærke, at disse love alene rammer folk, som driver erhverv, som kræver autorisation. Det gør ganske mange erhverv i dagens Danmark. Der kræves f.eks. autorisation eller beskikkel- se fra det offentlige for at kunne give sig af med følgende erhverv: advokat, vagtvirksomhed, pantelåner, EL- og VVS-installatør, landin- spektør, fiskeauktionsholder, erhvervsdykker, vekselerer, ejendomsmæg- ler, energikonsulent, revisor, restauratør og hotelvært, dispachør (vur- deringsmand ved skibshaveri), translatør og tolk, konservator og sågar – rottebekæmpere. Det kræver også tilladelse at udøve virksomhed som hyrevognschauffør og vognmand. De nye inddrivelseslove baserer sig dog på det synspunkt, at den gæld, som medfører nægtelse eller fratagel- se af autorisation, hidrører fra en tilsvarende virksomhed som skyld- nerens nuværende. Men under alle omstændigheder er der tale om skarp lud til skurvede hoveder, når offentlige skyldnere kan miste deres er- hvervstilladelse. Lovene har været meget omdebatterede, og flere jurister har rejst kritik af lovene.

For ejeren af et anpartsselskab, der giver sig af med en virksomhed inden for et af de erhverv, som er autorisationskrævende, har næringsforbudslovene det vigtige budskab, at man skal være sig for at komme i gæld til det offentlige. Ellers kan levebrødet risikere at smuldre.

Misbrug har ikke noget at gøre med selskabsformen

Alle juridiske virksomhedsformer kan misbruges – også et ApS

De enkelttilfælde af »konkursrytteri« og gældsunddragelse, som lejlighedsvist har været fremme i pressen, har imidlertid ikke noget at gøre med anpartsselskabet som juridisk selskabsform. Svindlerier og bedragerier forekommer i enhver tænkelig juridisk klædebon ligefra fonde til kommanditselskaber. De fordele, som anpartsselskabet under rette betingelser frembyder for almindelige erhvervsdrivende, som nærer et redeligt ønske om at drive deres virksomhed i en selskabsform med begrænset ansvar, er så vægtige, at enkeltstående misbrugstilfælde bør betragtes, som det de er – undtagelser, som beror mere på de personer, som begik misbruget end på det selskab eller den juridiske virksomhedsform, som de tilfældigvis benyttede sig af for at udføre deres tvivlsomme gerninger.

Det må nok erkendes, at Danmark på det punkt er et land, hvor dagspressens omtale af juridiske og økonomiske forhold ofte hviler på en overfladisk indsigt. Anpartsselskaber og aktieselskaber er i nutidens lovgivning omgærdet af et meget omfattende regelværk, der i detaljer søger at sikre såvel selskabets kreditorer som de selskabsejere, der har indskudt deres midler i selskabet. Når det alligevel fra tid til anden går galt, og kreditorer og indskydere påføres et smerteligt tab, har det i reglen intet at gøre med selskabet som juridisk mekanisme, men beror ofte på den almindelige risiko ved overhovedet at drive erhvervsvirksomhed og tit også på, at selskabets investorer og forretningspartnere var for optimistiske i deres tro på selskabets forretningsmæssige muligheder.

Reglerne om anpartsselskaber findes i Anparts-selskabsloven

Selskabslovgivningen kan ikke forsikre selskabsdeltagerne og selskabskreditorerne mod tab, som skyldes dårlige tider for næringslivet eller forretningsmæssig tilbagegang på grund af ukyndig ledelse af virksomheden. Selskabslovgivningen kan heller ikke beskytte sig selv mod at blive overtrådt, hvis viljen til at overtræde reglerne er tilstede. Hvad selskabslovene derimod kan gøre og har gjort er at opstille et sæt praktiske og velgennemtænkte regler for, hvorledes selskaber skal oprettes og drives, så alle parter sikres bedst muligt. Anpartsselskabsloven er den lov, der rummer reglerne om anpartsselskaber. Det er her man finder

recepten på, hvorledes man kan lave et anpartsselskab, så det juridiske urværk i selskabet fungerer, som det skal.

De indledende overvejelser

For den erhversdrivende, som ønsker at lægge sin virksomhed ind i et anpartsselskab eller påbegynde en ny virksomhed i et anpartsselskab, er der flere muligheder for at blive ejer af et anpartsselskab. Men inden der tages skridt til at stifte eller købe et anpartsselskab, er der en række overvejelser, som man bør gøre sig. For det første skal revisor helst tages med på råd om virksomhedens økonomiske forhold. En nystartet virksomhed vil typisk skulle have et godt tilløb for at komme igang. De lån, som virksomhedsejeren måske er nødsaget til at optage i sit pengeinstitut for at virkeliggøre tanken om eget firma, trækker renter. Renter giver skattemæssigt fradrag, og skattemæssigt fradrag batter mest på den personlige selvangivelse fremfor i selskabet, hvor skattetrykket kun er på 34 procent af indkomsten. Derfor kan det være en fordel at starte virksomheden i personligt enkeltmandsfirma for at opnå den højeste skattebesparelse ved virksomhedens renteudgifter. I det hele taget bør de skattemæssige forhold granskes nøje, inden der træffes endelig beslutning om at drive virksomheden i et anpartsselskab. Man bør her ikke umiddelbart lade sig friste af den omstændighed, at skatten af hver tjente krone i anpartsselskabet kun er 34 procent, mens personskatten meget vel kommer op over 60 procent af den sidst tjente krone. Anpartshaveren skal jo også gerne have sit udkomme af selskabet. Det indebærer, at han må sætte sig selv på aflønning i selskabet – vel at mærke løn til almindelig personbeskatning.

Anpartshaveren bør også gøre sig meget klart, at selskabet ikke er en ekstra bankkonto, hvor anpartshaveren efter eget forgodtbebindende og til enhver tid kan hæve midler til højnelse af privatforbruget. Selskabet er sig selv, og anpartshaveren må nøje følge de lovregler, der gælder for udtræk af selskabets kapital. Lån fra selskabet til anpartshaveren må som absolut hovedregel ikke forekomme.

Inden man derfor giver sig i kast med at anskaffe et anpartsselskab, bør hele virksomheden nøje gennemgås og drøftes med advokat og revisor. En sådan rådgivningsrunde vil ofte kunne gennemføres uden alt for store udgifter, idet det er muligt på forhånd at aftale med rådgiverne, at der ønskes en almindelig orientering om fordele og ulemper ved at drive virksomhed i selskabsform. Sådanne udgifter til advokat og revisor kan

Brug de sagkyndige, inden der træffes endelig beslutning

Professionel rådgivning kan fås for en overkommelig pris

14 Hvad er et anpartsselskab?

også skænke skattefradrag, når der er tale om etablering eller udvidelse af en erhvervsvirksomhed.

Der findes ikke noget almengyldigt svar på, om det kan betale sig eller ikke betale sig at benytte sig af et anpartsselskab. For den snedker, som under et stykke simpelt arbejde, kommer til at forvolde skade i millionklassen – uden at være forsikret – vil det klart nok være at foretrække, om hans virksomhed blev drevet i anpartsselskabsform, sådan at han ikke kastes ud i økonomisk ruin som følge af et uoverskueligt erstatningskrav. For andre erhvervsdrivende, som ikke er i stor risiko for at blive stillet over for store erstatningskrav, er anpartsselskabets tilbud om begrænset hæftelse måske ikke så afgørende. For dem kan det istedet være af interesse, at anpartsselskabet er en smidig og praktisk selskabsform, der muliggør, at hvis en eller flere deltagere i virksomheden ønsker at udtræde, da kan dette ske uden indviklede regnskabsopgørelser og med et minimum af omkostninger. Det betyder også, at et generationsskifte vil kunne gennemføres lettere, idet det eneste, der skal skifte hænder, er anparterne til selskabet.

Hvilke virksomheder kan drives i anpartsselskabsform?

Når man er nået til den overbevisning, at et anpartsselskab muligvis vil være den rigtige juridiske ramme om virksomheden, bør man sikre sig, at man ikke hører til den lille gruppe af erhvervsdrivende, som på grund af *erhvervets karakter* er forment adgang til at udøve deres virksomhed i selskabsform. Det har tidligere drejet sig om advokater, læger, ejendomshandlere, landinspektører, oversættere og tolke m.fl. Men udviklingen er i de seneste år gået i retning af at ligestille de forskellige erhverv i henseende til adgangen til at benytte aktieselskaber og anpartsselskaber som juridisk ramme om virksomheden.

Visse erhverv kan ikke drives i selskabsform

Før hen kunne ejendomshandlere ikke få lov til at bruge selskaber til deres virksomhed, men en lov fra 1993 om omsætning af fast ejendom har skabt lovmæssig adgang til at drive ejendomshandel i selskabsform. På samme måde har advokater gennem mange år været afskåret fra at drive virksomhed i selskabsform, indtil en lov fra 1990 åbnede mulighed for oprettelsen af særlige advokatselskaber – både aktieselskaber og anpartsselskaber – hvori advokatvirksomheden kan drives. Specielt for advokater indebærer selskabsformen imidlertid ikke noget begrænset ansvar, idet advokaten hæfter personligt sammen med selskabet for ethvert krav, der er opstået som følge af advokatens rådgivning og bistand til klienten.

Landinspektører har førhen heller ikke haft mulighed for at benytte selskabsformen, men i 1992 vedtog folketinget en ny lov om landinspektørselskaber.

Med hensyn til lægevirksomhed har det ligeledes ikke været forundt doktorerne at drive lægegerningen inden for rammerne af et selskab. Begrænsningen har dog beroet på, at den offentlige sygesikring kun ville foretage afregning af lægens honorar for patientbehandling direkte til lægen som personlig modtager og ikke til et af ham ejet lægeselskab. Forsåvidt angår speciallæger som f.eks. hudlæger og psykiatere har den offentlige sygesikring for få år siden lempet sit krav, sådan at speciallæger nu kan udøve deres gerning i selskabsform. Og i 1994 er gennembruddet så endelig også kommet for de praktiserende læger, idet Praktiserende Lægers Organisation og Sygesikringen er blevet enige om at tillade, at lægevirksomheden kan indlægges i et anpartsselskab (derimod ikke i et aktieselskab). Forudsætningen for, at lægevirksomheden kan overføres til anpartsselskabsform er, at selskabets vedtægter skal udformes efter visse regler. Det er kun læger, der kan eje et lægeanpartssel-

16 Hvad er et anpartsselskab?

skab. Fremmede investorer kan altså ikke gå direkte ind og købe sig et lægeanpartsselskab og drive forretning i lægevirksomhed.

Også dyrlæger kan under visse betingelser drive virksomhed i selskabsform. Det forudsætter, at selskabets vedtægter udfærdiges på særlig måde. Selskabsformen står også åben for tandlæger. Den danske tandlægeforening har udarbejdet et sæt standardvedtægter til brug for tandlægeselskaber.

På enkelte særømråder kan der dog udmærket være reguleringer, som begrænser adgangen til via et aktieselskab eller et anpartsselskab at optage visse former for erhvervsudøvelse. Loven om restaurations- og hotelvirksomhed rummer f.eks. regler, der forhindrer, at producenter og forhandlere af drikkevarer besidder aktier eller anparter i restaurationsselskaber. Derved undgås det, at bryggerier og snapsebrænderier ikke alene producerer de våde varer, men også står med bag disken, når de udskænkes.

Skattevæsenets krav

*Lønmodtageren
kan ikke sætte sig
selv på anparter*

Man skal være opmærksom på, at grænsen mellem de erhverv, som lader sig drive i selskabsform, og de erhverv, hvor selskabsformen ikke anerkendes, er en *selskabsretlig* grænse, der har sit juridiske udgangspunkt i selskabslovgivningen. Noget ganske andet er skattelovgivningen. Selvom snedkervirksomhed ganske afgjort er en virksomhedstype, der kan lægges ind i et selskab, så kan den ansatte snedker, der arbejder som almindelig lønmodtager hos en snedkermester, ikke »sætte sig selv på anparter« med den virkning, at lønnen skal indbetales til snedkerens anpartsselskab, sådan at snedkeren f.eks. slipper for at betale kildeskat af den månedlige lønudbetaling. Skattevæsenet har sin egen målestok for, hvornår der er tale om et ansættelsesforhold og hvornår der er tale om en selvstændig virksomhed. Det kan navnlig volde kvaler at trække en sikker grænse ved visse former for handelsagenturer og forhandlerforhold og også ved konsulentvirksomhed, hvor udøverens stilling kan være præget af høj grad af selvstændighed med hensyn til arbejdsopgavernes tilrettelæggelse, udførelse og økonomi.

En anden erhvervsgruppe, hvor skattevæsenet har haft kvaler med at forlige sig med selskabsformen, er de udøvende kunstnere og forfattere. En af de traditionelle begrundelser for at afskære disse erhverv fra at bruge selskabsformen har været, at virksomheden var så tæt og uløseligt knyttet til udøverens personlige kvalifikationer, at kunstnervirksomheden

som sådan ikke kunne udskilles fra personen og overføres til udøvelse i et selskab. Men det er en tankegang, som i de senere år har været på en vis retræte i takt med den stigende liberalisering af erhvervslivet.

Skønt retsstillingen ikke er ganske klar på dette område, må det nok antages, at forfattere af lærebøger og faglitteratur vil kunne placere skribentvirksomheden i et selskab, således at selskabet og ikke forfatteren, der ejer selskabet, oppebærer forfatterindtægterne og besidder ophavsrettighederne til værkerne. Sådanne forfattere er ikke skabende kunstnere i sædvanlig betydning. De benytter blot deres særlige fagkundskaber som grundlag for skribentvirksomheden. At deres boglige frembringelser naturligvis er beskyttet efter ophavsretslovgivningen er uden særlig betydning for spørgsmålet om at lægge virksomheden ind i et selskab. Smykkekunst er også beskyttet efter ophavsretsloven som brugskunst, og der er ikke noget til hinder for, at smykkedesigneren driver sin virksomhed i selskabsform. Det findes der adskillige eksempler på her i landet.

Operasangerens anpartsselskab

Selskabsformen har dog endnu ikke vundet gehør hos skattevæsenet for så vidt angår kunstnervirksomhed af meget original og individuelt betonet beskaffenhed som ved skuespillere og musikere og andre udøvende kunstnere, hvor virksomheden alene hviler på den pågældendes personlige talenter. En sag fra landsskatteretten fra 1993 illustrerer dette. En operasanger, der var ansat som lønmodtager på et teater, ønskede at lægge sin virksomhed i anpartsselskabsform. Selskabet skulle så indgå kontrakter om hans optræden både her i landet og i udlandet. Selskabet ville modtage indtægterne fra de forskellige arrangementer og betale udgifterne ved at afholde dem. Selskabet skulle også stå for kontrakter om operasangerens pladeindspilninger og deltagelse i filmoptagelser.

Landsskatteretten fastslog, at den virksomhed, som operasangeren ønskede at lægge ind i anpartsselskabet, i det væsentlige bestod i hans personlige udøvelse af kunstnerisk virksomhed, selv om selskabet også i et vist omfang skulle virke som koncertarrangør. Landsskatteretten var derfor af den omfattelse, at operasangerens indtægter fra sine kunstneriske aktiviteter ikke kunne henføres til anpartsselskabet.

Både den selskabsretlige og den skatteretlige målestok for, hvornår det ikke kan accepteres, at personen overfører sine erhvervsaktiviteter til selskabsform, er præget af en god portion traditionsbunden tænkning,

som ikke altid lader sig begrunde med klare og logiske argumenter. Er der tvivl, bør man konsultere sin advokat, således at tvivlen i det mindste kan bringes ud af verden, inden man anskaffer et selskab til det påtænkte øjemed.

Koncerner

Et anpartsselskab kan ejes af en eller flere personer. Men et selskab kan også ejes af et andet selskab. I så fald betegner man det ejende selskab som *moderselskabet*, og det ejede selskab som *datterselskabet*. De to selskaber udgør i forening en *koncern*. Ordet koncern bruges ofte i dagligsproget som udtryk for en gruppe af virksomheder, der på en eller anden måde opfattes som sammenhørende. I selskabsretlig sammenhæng er koncernen udtrykkeligt defineret som et moderselskab med et tilhørende datterselskab eller flere datterselskaber. Koncerner kan dog også opstå på andet grundlag end det blotte ejerskab til datterselskabets anparter. Hvis et selskab har en sådan magt over et andet selskab, at det har absolut stemmeflertal i dette selskab, så anses det magtfulde selskab som et moderselskab og det dominerede selskab som dets datterselskab. En sådan indflydelse kan hvile på en meget beskeden anpartsbesiddelse, fordi anparter kan være tillagt forskellig stemmевægt. Men i de fleste tilfælde er et moderselskab et selskab, som ejer et andet selskab 100 procent, eller i hvert fald ejer mere end 50 procent af anparterne.

KAPITEL 2

Hvordan får man et anpartsselskab?

Købe et skuffeselskab eller stifte et nyt selskab?

Har man først besluttet sig for at anskaffe et anpartsselskab, er det næste spørgsmål, om man skal købe sig et færdigregistreret selskab eller stifte et nyt selskab fra bunden af.

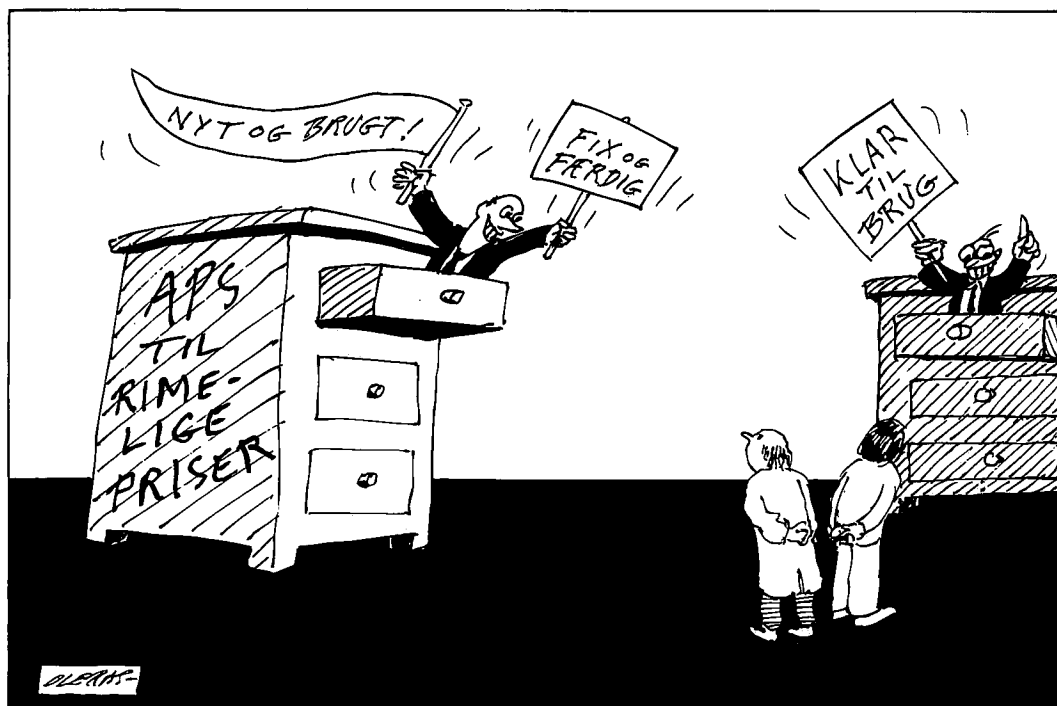
Skuffeselskaber

Færdigregistrerede anpartsselskaber kan købes hos nogle advokater og selskabsmæglere. Et færdigregistreret anpartsselskab, der blot ligger parat i advokatens skuffe til at blive solgt til en bruger, kaldes gerne for et »skuffeselskab«. Et skuffeselskab adskiller sig kun fra andre anpartsselskaber derved, at selskabet aldrig har været i drift med erhvervsmæssig virksomhed. Advokaten, der stiftede selskabet, har naturligvis i selskabet indskudt den fornødne minimumskapital på 200.000 kroner – men pengene har aldrig været ude og arbejde, fordi selskabet har ligget stille som en færdig handelsvare på advokatens kontor. Selskabets kapital står derfor gerne på en almindelig bankkonto, sådan at selskabets eneste indtægt er den årlige rentetilskrivning på kontoen, og selskabets udgift den årlige regning fra den revisor, som skal lave selskabets regnskab. Der skal også betales et årligt administrationsgebyr til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen (gældende takst pr. 1. januar 1994 er 340 kroner). Gebyret opkræves automatisk ved udsendelse af giroindbetalingskort til selskabet.

Skuffeselskabets fordele

Skuffeselskabet er et ubeskrevet blad uden en tvivlsom fortid

Der er mange fordele ved et skuffeselskab. Den, der køber selskabet, har absolut vished for, at selskabet er rent og jomfrueligt og ikke har viklet sig ind i diverse forretningsmellemværender, der senere kan udløse et uventet krav mod selskabet. Køberen er sikker på, at selskabet begynder på en frisk og ikke belastes af gamle uafklarede udeståender. Selskabet er desuden registreret. Heri ligger, at hele stiftelsesproceduren, som advokaten har taget sig af, er fuldt gennemført, sådan at selskabet er endeligt og bindende oprettet, hvilket bekræftes ved, at selskabet har opnået registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, der er en offentlig myndighed, som fører register over alle danske aktieselskaber og anpartsselskaber.

Registreringen er ikke blot en ligegyldig formalitet. Den er selskabets formgyldige attest på, at selskabet har fået myndighedernes blå stempel, sådan at selskabet – uanset om det er hvilende eller er i fuld gang med at drive erhvervsvirksomhed – kan betragtes som et selvstændigt juridisk foretagende med ret til at erhverve rettigheder og påtage sig forpligtelser. Selskabet er populært sagt blevet myndigt. Det kan optræde som part i forretningsforhold, sådan at det kun bliver selskabet, der hæfter for sig

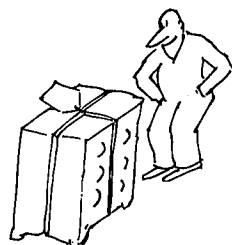
selv. Selskabet kan desuden være part i retssager, både som sagsøger og som sagsøgt.

I tiden mellem selve stiftelsen af et anpartsselskab og dets endelige registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ser tingene en kende anderledes ud. I denne periode, der på grund af ekspeditionstiden i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen godt kan vare adskillige måneder, kan anpartsselskabets ejer – anpartshaveren – nemlig ikke forlade sig på selskabets begrænsede hæftelse. Da selskabet først kan anses for fuldt udklækket, når det opnår registrering og dermed tildeles et registreringsnummer, kan anpartshaveren ikke fuldt ud stole på den begrænsede hæftelse over for selskabets kreditorer i tiden mellem selskabets stiftelse og dets registrering. Efter Anpartsselskabsloven er det sådan, at et selskab, der ikke er registreret, ikke »som sådant« kan erhverve rettigheder og forpligtelser. Hvis selskabet alligevel indgår på en forpligtelse, før det opnår registrering, så må den eller de personer, som har optrådt på vegne af selskabet, kalkulere med, at de hæfter sammen med selskabet for den påtagne forpligtelse. Hvis det nystiftede, men endnu ikke registrerede selskab »Snedker Ole Hansen ApS under stiftelse« køber en avanceret høvlemaskine, så er det snedker Ole Hansen, der har optrådt på selskabets vegne, der kommer til at hæfte for købesummen for høvlemaskinen, hvis selskabet af den ene eller anden grund aldrig opnår registrering. Når selskabet til gengæld opnår registrering, flytter forpligtelsen automatisk over på selskabet, således at snedker Ole Hansen er endeligt frigjort for hæftelsen. Hvis selskabet kuldsejler, mens det endnu er uden registrering, vil Ole Hansen kunne dømmes til at betale for høvlemaskinen. Hvis selskabet kuldsejler efter registreringstidspunktet, må maskinleverandøren holde sig til selskabet og kan ikke gøre krav på betaling fra Ole Hansen.

Den personlige hæftelse for selskabets gæld og forpligtelser i overgangsperioden mellem selskabets stiftelse og selskabets registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er begrundelsen for, at mange vælger at købe et allerede færdigregistreret skuffeselskab. Her er den begrænsede hæftelse jo nemlig indtrådt i og med, at selskabet har opnået registrering. Køberen af selskabet kan dermed straks sætte selskabet igang uden at risikere at blive gjort personligt ansvarlig for selskabets gældsforpligtelser – medmindre selskabsejeren særskilt går ind på at borge for selskabet ved særlig tillægsaftale med de enkelte forretningspartnere. Et skuffeselskab er en pakkelsøning. Køberen betaler en vis købesum for hele pakken og modtager derpå selskabets dokumenter og akter. De består af stiftelsesdokument, vedtægter, bevis for registrering i Statsskattedirektoratets Stamregister for Erhvervsdrivende – d.v.s selskabet har et SE-nummer til brug for lønudbetaling m.v., bevis for registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen samt selskabets forhandlingsprotokol, hvori ejerskabet til selskabets anparter skal indføres.

*Fuld hæftelse
i tiden fra stiftelse
til registrering*

*Skuffeselskabet
løser problemet
med hæftelsen*

Skuffeselskabet skal tilpasses køberens forhold

På en generalforsamling kan man ændre skuffeselskabets vedtægter

Et skuffeselskab løser problemet med hæftelsen, men skuffeselskabet, der jo er en standardvare, skal alligevel gennemgå visse forandringer for at tilpasses til den nye købers virksomhedsformål. Den advokat, der har stiftet skuffeselskabet, har blot anvendt en standardvedtægt, der muligvis ikke passer på køberens forhold. I vedtægterne, der rummer selskabets formålsparagraf, skal det angives, hvad selskabet nærmere beskæftiger sig med. Da skuffeselskaber gerne gør brug af vedtægter med et meget alment indhold og f.eks. benytter en formålsbestemmelse, der blot lyder på handel, håndværk og industri – vil køberen være nødsaget til straks efter modtagelsen af skuffeselskabet at afholde en ny generalforsamling i selskabet og ændre vedtægterne, således at de kommer til at passe med den nye virksomhed, som skal drives i anpartsselskabet. Ethvert anpartsselskab skal have en ledelse. For anpartsselskaber med en indskudskapital på 200.000 kroner og et mindre antal ansatte, er det nok med en direktør. Selskabet skal også have sin egen revisor. Køberen af selskabet må derfor holde en generalforsamling, hvor selskabets formål dels kan afpasses med selskabets påtænkte virksomhedsområde, og hvor køberen kan indsætte sig selv som direktør og sin egen revisor som revisor i selskabet.

Et punkt i skuffeselskabets medfølgende vedtægter, der sikkert også ønskes ændret af køberen, er selskabets navn. De fleste skuffeselskaber er døbt med en eller anden bogstavs- og talkode eller en datobetegnelse, som ikke egner sig til erhvervsmæssig markedsføring – f.eks. PLM 525 af 22.07.1991 ApS. Snedker Ole Hansen vil derfor nok foretrække, at selskabet skifter navn, så det bærer det firmanavn, som han agter at bruge udadtil i forhold til kundekredsen.

Alle disse forhold vedrører selskabets vedtægter, og der skal derfor udarbejdes et nyt sæt vedtægter, som stemmer med, hvad der vedtages på den nye generalforsamling. Vedtægtsændringen skal derefter anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, hvilket koster et gebyr (gældende takst pr. 1. januar 1994 er 800 kroner). Ændringen af vedtægterne berører ikke den begrænsede hæftelse, som selskabet jo allerede har opnået i og med, at det allerede har opnået registrering. Når de nye vedtægter er registreret, er selskabet dermed ajourført til sit nye erhvervsgebet. Snedker Ole Hansen behøver dog ikke vente på, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen registrerer de seneste vedtægtsændringer, før han går igang med sin virksomhed. Selskabet er et selvstændigt og fuldt handlekraftigt

juridisk foretagende, selvom det har en verserende registreringssag om navneændring, formålsændring m.v.

Selskabet skal skilte med sig selv

På de fakturaer, som snedker Ole Hansen udskriver for selskabet, skal det fremgå, at der er tale om et anpartsselskab. Ligeledes skal også selskabets navn, hjemsted og registreringsnummer angives. Dette elementære oplysningskrav har til formål at gøre omverdenen bekendt med, at der er tale om et selskab med begrænset ansvar. Det er i snedker Ole Hansens egen interesse at anføre disse oplysninger, der iøvrigt også skal fremgå af selskabets øvrige forretningspapirer og breve. Hvis leverandøren af den dyre høvlemaskine ikke får klar besked om, at han har at gøre med et anpartsselskab, så kan resultatet blive, at snedker Ole Hansen kommer til hæfte for indkøbet personligt. Den person, der optræder på vegne af et anpartsselskab, må i almindelighed sørge for at skilte med, at det ikke er ham, men selskabet, der indgår på en aftale. Det gælder i særdeleshed, hvis virksomheden først har været drevet som personlig virksomhed, sådan at forretningsforbindelserne har vænnet sig hertil. Et efterfølgende skifte fra personlig virksomhed til selskabsform – og altså dermed et skifte fra personlig hæftelse til begrænset hæftelse – bør ledsages af en udtrykkelig meddelelse til forretningsforbindelser om, at virksomheden nu drives i anpartsselskabsform. Hvis dette ikke påses, og forretningsmellemværendet blot kører videre i sit vante spor, uden at virksomhedsejeren har sørget for at gøre omverdenen klart, at det nu er selskabet, der står for virksomheden – så må virksomhedsejeren i tilfælde af selskabets økonomiske sammenbrud indstille sig på at blive gjort personligt ansvarlig over for de leverandører, som godtroende fortsatte deres leverancer til firmaet uden anelse om, at det nu var lavet om til et anpartsselskab.

Firmaets forretningsforbindelse må ikke holdes i uvidenhed om selskabsformen ved overgang til ApS

Skotøjshandleren, der glemte at fortælle om selskabet

En højesteretsdom fra 1988 handlede om en skotøjsbutik, som indehaveren havde åbnet i 1979. I 1980 blev butikken lavet om til et anpartsselskab. En grossist fik et krav mod butikken som følge af en ordre, som butiksindehaveren ikke var i stand til at honorere. Grossisten krævede nu betaling af skotøjshandleren personligt, fordi grossisten ikke havde fået besked om omdannelsen til anpartsselskab. Sagen blev først pådømt ved Sø- og Handelsretten i København. Retten dømte skotøjshandleren

Skotøjshandleren kom til at hæfte

til personligt at betale grossistens tilgodehavende. Retten udtalte som sin almindelige opfattelse, at »..Det må påhvile indehaveren af en forretning at gøre andre, som man har løbende forretningsforbindelse med, bekendt med ændringer i hæftelsesforholdene«. Skotøjshandleren ankede sagen til Højesteret. Men også Højesteret gav grossisten medhold. Højesteret bemærkede i sin domsafsigelse, at der ikke var grundlag for at fastslå, at selskabsdannelsen var blevet oplyst over for grossisten.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1988 s. 842. Om emnet kan der desuden henvises til artiklen »Selskabshæftelse eller personlig hæftelse?« af civildommer Torkil Rasmussen i Ugeskrift for Retsvæsen 1993 B s. 38.

Selskabet bør tone rent flag udadtil

Da anpartsselskabet er et selskab med begrænset ansvar, tilsiger den forretningsmæssige redelighed, at Ole Hansen ikke fordølger for sine samhandelsforbindelser, at de har at gøre med et anpartsselskab. Det kan opfyldes ved at oplyse om selskabsforholdet på forretningspapirer og iøvrigt ved at anføre selskabet på de skriftlige kontrakter, som Ole Hansen som direktør af selskabet skriver under på som led i firmaets aktiviteter. De siger, der med jævne mellemrum kører ved domstolene om, hvem hæftelsen påhviler, udspringer netop af, at parterne ikke har gjort nok for at bringe på det rene, at det var et selskab, som skulle købe eller sælge denne eller hin vare. Hvis selskabet går konkurs, før regningen er betalt, vil kreditor ofte være tilbøjelig til at mene, at modparten ikke gjorde nok ud af at fortælle, at han handlede på vegne af et selskab. Dermed er kimen lagt til en retssag med deraf flydende besvær og omkostninger for begge parter. For at undgå den slags stridigheder bør enhver selskabsejer informere sine forretningsforbindelser om, at der er tale om et selskab og ikke en personligt drevet virksomhed.

Hvad med underskudsselskaber?

Det skattemæssige underskud har begrænset levetid

Fra tid til anden er underskudsselskaber i søgelyset i pressen og hos politikerne. Et underskudsselskab er i virkeligheden blot et selskab, der har drevet erhvervsvirksomhed, og som ikke har kunnet få forretningen til at løbe rundt. Derfor er selskabet ophørt med at drive virksomhed. Det ligger populært sagt stille for vinden og har afviklet sine erhvervmæssige aktiviteter. Virksomheden er ophørt, men selskabet – der jo er selve erhvervsvirksomhedens ydre juridiske skal – lever videre, tom for igangværende aktiviteter. Derfor kaldes underskudsselskaber også for tomme selskaber. Selskabet kan ligge inde med et betydeligt skattemæssigt underskud som følge af, at selskabet har sat penge til på sin virksomhed.

Det ene år har det måske haft underskud på en halv million, det andet år på en hel million, det tredje år på halvanden million. Foran det tal, der figurerer i indkomstrubrikken i selskabets årlige selvangivelser, har der altså stået et minus. Selskabet kan derfor skattemæssigt tjene underskuddet hjem, før det begynder at skulle betale skat. Er underskuddet 3 millioner, kan selskabet – hvis det kan få sving i hjulene og tjene 3 millioner – slippe for beskatning af en indtægt på 3 millioner kroner. Men det gamle underskud lever ikke evigt. Retten til at fremføre underskuddet til fradrag i ny indtjening holder kun i 5 år efter udløbet af det år, hvor underskuddet er opstået. Hvis de 5 år forløber, uden at selskabet har kunnet skabe ny indtægt, bortfalder det gamle underskud som skattemæssigt forældet til at kunne bruges som fradragsberettiget.

Muligheden for at fremføre underskuddet til fradrag i ny indkomst er baggrunden for, at et underskudsselskab kan være en handelsvare, som er penge værd. Hvis snedker Ole Hansen istedet for at købe sig et nyt selskab, der er udklækket direkte ud af advokatens skuffe, køber det nævnte underskudsselskab, kan Ole Hansen se frem til, at hans selskab kan tjene de første 3 millioner uden at betale så meget som en krone i skat. Da selskabet er sin egen selvstændige juridiske enhed, er det uden betydning, at underskuddet er oparbejdet i selskabet, før Ole Hansen købte det. Underskuddet er jo selskabets på samme måde, som den nye indtjening er selskabets. Hvis tidsbegrænsningen på de 5 år derfor ikke spænder ben for Ole Hansens anstrengelser for at trække ny indtjening ind i selskabet, så er der altså en betydelig skattefordel forbundet med at starte op i et underskudsselskab. Man køber så at sige et skattemæssigt frikort af en vis størrelsesorden – nemlig svarende til det skattemæssige underskud i selskabet. Først når det er opbrugt, kan skattefar komme til.

Problemet med underskudsselskaber er, at de kan have »lig i lasten«, som først dukker frem i lyset, når selskabet atter begynder at tjene penge. Lad os tænke os, at snedker Ole Hansen køber sit underskudsselskab og har held med sig til at skabe en rundelig indtjening i det første år. Pludselig får han en henvendelse fra en bygherre, der meddeler, at selskabet – der før Ole Hansens tid drev virksomhed med murerarbejde – har pådraget sig erstatningsansvar, fordi murværket i et byggeri, som selskabet har været impliceret i, har vist sig at være mangelfuldt udført. Ole Hansen kan ikke sige sig fri ved blot at henvise til, at det nu er ham, der ejer selskabet, og at han aldrig har haft med murerarbejde at gøre. Også i den forbindelse er selskabet nemlig sit eget selvstændige foretagende. Selskabet hæfter for sig selv og sine gerninger – og altså også for de foruds synder, som selskabet måtte være ansvarlig for forud for Ole Hansens ejertid. Hvis den slags gamle krav pludselig dukker frem, kan et underskudsselskab, uanset den indbyggede skattefordel, hurtigt vise sig

Et underskudsselskab kan gemme på ubehagelige overraskelser

at være en tvivlsom forretning. Derfor kræver man gerne, at sælgeren af et underskudsselskab producerer en eller anden form for garanti eller indeståelse for, at der ikke henstår gamle uopfyldte krav mod selskabet, der kan komme bag på køberen som en ubehagelig overraskelse. Køberen kan selvfølgelig ikke være interesseret i at fylde frisk kapital på selskabet, hvis selskabet kort tid efter må punge ud og betale en masse gamle kreditor krav. Prisen på et underskudsselskab vil derfor afhænge af, hvor god og sikker en garanti sælgeren kan give for, at selskabet ikke kan blive mødt med gamle krav. Hvis selskabet har virket indenfor et branch område, hvor erstatningssager er et fast og tilbagevendende indslag – som f.eks. i entreprenørbranchen – bør køberen udvise betydelig varsomhed. Erstatningskrav for byggefejl kan fremsættes længe efter, at byggeriet er færdigt og glemt af alle implicerede, idet den forældelsesfrist, der i praksis kommer på tale, er på 20 år. Hvis selskabet derimod har givet sig af med værdipapirinvestering og kun har haft forretningsmæssig berøringsflade med et pengeinstitut, som har forvaltet værdipapirerne, er chancen for skjulte krav til gengæld meget lille. Et andet forhold, som påvirker prisen på underskudsselskabet, er underskuddets alder. Da skattelovgivningen kun tillader, at gamle underskud holdes i live til brug for fradrag i ny indtægt i 5 år, gælder det om at finde et selskab med unge underskud – jo længere tid har selskabets nye ejer til at få selskabet til at tjene penge og derved udnytte underskuddet. Et underskud på en million sparer skatten af den tjente million. Da selskabsskatten nu er på 34 procent, udgør underskuddets skattemæssige værdi altså 34 procent af en million – 340.000,00 kr. Prisen på underskudsselskaber veksler en del, men som almindelig tommelfingerregel ligger den på fra 10 til 15 procent af selskabets skattemæssige underskud, alt afhængig af selskabets tidligere virksomhedsområde, sælgers garanti mod gamle krav og den skattemæssige restlevetid for selskabets underskud.

Skattereglerne om underskudsselskaber

I kølvandet på den politiske opmærksomhed, der fra tid til anden har været om underskudsselskaberne, blev der i 1987 indført en stramning i skattereglerne. Reglerne er nu sådan, at hvis man køber et underskudsselskab, så kan underskuddet, rent bortset fra 5 års begrænsningen, kun bruges til fradrag i regulære erhvervmæssige indtægter. Det vil sige, at indtægter, som udspringer af kapitaltransaktioner som f.eks. renteindtægt, kursgevinst på obligationer, aktier og pantebreve – sådanne indtægter kan ikke afskærmes mod beskatning ved hjælp af selskabets gamle underskud, medmindre da selskabet netop har haft til erhverv at forskafe sig sådanne kapitalindtægter. Baggrunden for denne ændring af skattereglerne var, at underskudsselskaber undertiden blev opkøbt af passive pengeinvestorer, som straks efter købet lagde en stor post værdipapirer ind i selskabet for derved at opnå skattefrihed for afkastet på værdipapirerne ved hjælp af selskabets gamle underskud. Reglerne om begræns-

ning af underskudsfræmførsel vil imidlertid ikke betyde noget for snedker Ole Hansen. Hans indtægter i selskabet vil jo bero på udøvelsen af almindelig erhvervsvirksomhed, nemlig hans virke som snedker. En sådan indtægt betragtes altså som en almindelig erhvervsmæssig indtjening, som underskuddet udmærket kan fradrages i.

Det sidste skud på stammen af skatteregler, der spænder ben for udnyttelse af underskudsselskaber, blev indført med skatteomlægningen i foråret 1993. Ved den lejlighed blev det nemlig bestemt, at selskabets gamle underskud i tilfælde af ejerskifte heller ikke kunne fræmføres til fradrag i lejeindtægter fra udlejning af skibe og driftsmidler anskaffet efter 18. maj 1993.

Nye skatteord – »overskudsselskaber« og »selskabstømninger«

I 1993 og i foråret 1994 var der mange historier fremme i dagspressen om såkaldte selskabstømninger. Man talte om »overskudsselskaber« og »selskabstømninger«. De to fænomener hang sammen, fordi historierne i pressen simpelt hen handlede om det forhold, at nogle professionelle købere havde fundet på den idé at opkøbe velbeslåede anpartsselskaber og aktieselskaber – altså selskaber med opsparede overskud i kassen. Købernes uærlighed bestod i, at den skat, som de formuende selskaber skyldte af det optjente overskud, ikke agtedes betalt. Derfor bød køberne gerne en fristende overpris for selskabet. Det kunne de jo snildt tillade sig, når de ikke regnede skatten for en udgift, eftersom de ikke havde tænkt sig at betale den. Efter købet tømte de simpelt hen selskabet for penge og lod selskabet sejle sin egen sø – deraf navnet »selskabstømning«. Næste skridt var gerne, at køberne fortrak til fjerne egne af verden, hvor skattevæsenets fangearme kun vanskeligt kunne få fat i dem.

Til trods for de nye skatteord til at beskrive disse aktiviteter, vil man let forstå, at der overhovedet ikke er tale om nogen ny form for kriminalitet. Tyveri af selskabets pengekasse er ikke nogen ny opfindelse, og skyldnersvig og bedragerisk unddragelse af både skattegæld og anden gæld er set talrige gange før. Selskabstømning var derfor blot et ophedet presseord, der dækkede over trivielle former for økonomisk svindel, også selvom aktørerne gjorde sig megen umage med at lægge et kompliceret røgslør hen over deres gerninger, således at pengenes forsvinden fremstod som et almindeligt forretningsmæssigt tab.

De skatteinteresserede politikere var meget opbrugte over disse fænomener og mente at se et nyt undergravende onde, som hurtigst muligt måtte kureres med en ny skattelov i tillæg til de titusindvis af vanskeligt forståelige paragraffer, som skattelovgivningen allerede byder på i forvejen. Resultatet blev et lovforslag d. 6. april 1994 under titlen: »Lovforslag om selskabstømninger m.v.«. Lovforslagets enkle idé var, at sælgeren af selskabet skulle hæfte for selskabets skat, hvis køberen undlod at betale skatten, når den senere forfaldt. Hæftelsen skulle dog kun gælde, hvis sælgeren havde solgt selskabet til en overpris og derfor var i ond tro om køberens skumle hensigter om at snyde for skatten. Reglen skulle desuden kun gælde selskaber, hvor man let kunne fastslå, at der vitterligt var givet overpris, d.v.s. selskaber, hvis værdier stort set bestod i rede penge, obligationer eller lignende likvide aktiver.

Et andet element i lovforslaget var, at den rådgiver – f.eks. en advokat eller en revisor eller en anden mellemmand – som erhvervsmæssigt medvirkede ved salget af selskabet, skulle hæfte med for skatten. På dette sidste punkt vakte lovforslaget en del bekymring i rådgiverkredse. Lovens tanke svarer jo nærmest til, at man vil have ejendomsmægleren til at hæfte for ejendomsskatten, hvis huskøberen ikke betaler den.

Lovforslaget blev vedtaget d. 27. maj 1994.

Man kan med god ret rejse det spørgsmål, om loven i virkeligheden er nogen juridisk nydannelse. Hvis en sælger af et anpartsselskab, der har skat at betale i fremtiden, ikke kan undgå at vide, at køberen kun betaler overpris, fordi han vil løbe fra skatten, så kan sælgeren efter omstændighederne drages til ansvar for skattekassens tab. Medvirken til skatteunddragelse er strafbart lige så vel som medvirken til røveri. Det afgørende er, om køberen kan bringe sælgeren i god tro ved at fremkomme med en plausibel forklaring på, *hvorfor* han vil betale en overpris for selskabet. Sådanne forklaringer har ikke været ganske utænkelige, fordi skattereglerne på forskellig vis har skænket mulighed for, at en køber af et selskab ved diverse tiltag kunne placere erhvervsmæssige aktiviteter i selskabet, som kunne udligne skattegælden. Men i mangel af sådanne forklaringer, kan det være svært at forstå, hvorfor en køber vil give 4 millioner kroner for et ApS, som kun er 3 millioner værd. På den anden side set: al god forretning består jo i, at man sælger dyrere end man har købt, og det er ikke normalt sælgerens opgave at granske i køberens motiver. I den belysning kan lovreglen om selskabstømning ansues som et udtrykkeligt eksempel på, at sælgeren nu skal vogte over køberen og i egen interesse gøre sig en betragtning over, om køberens flodter med prisen gemmer på dulgte hensigter om at glemme selskabets skyldige skatter. Samme

overvejelser skal rådgiverne gøre sig, idet de ellers kan risikere at komme med i gyngen.

Problemet med lovreglerne om selskabstømninger er, at de rammer meget bredt. Det er ikke kun de få angribelige transaktioner, som falder ind under lovens ord. Også en god del helt normale selskabdispositioner kan risikere at bringe loven på bane. Når en lovgivning frem for at have et præcist og skarpt aftegnet fokus bliver bred og vidtfavnende, skaber det uundgåeligt usikkerhed. Man kan ikke læse ud af loven, hvad der er ret og uret. Man må med andre ord løbe myndighederne på dørene og spørge for hvert enkelt tilfælde. Det har politikerne ligefrem forudset med de nye regler. Man kan nemlig købe sig til et forhåndstilsagn om, at man ikke behøver at være bange for at komme til at hæfte for skatten som sælger eller rådgiver. Forhåndstilsagnet koster i 1994 500 kroner. Er man i tvivl, er det afgjort pengene værd.

Hvis man vil stifte et selskab

Hvis man ikke ønsker at købe et færdigregistreret selskab endsige vove forsøget med et underskudsselskab, er der kun én måde at få et anpartsselskab på. Det skal stiftes fra bunden af efter reglerne i Anpartsselskabsloven.

KAPITEL 3

Hvordan stifter man et anpartsselskab?

En advokat kan tage sig af stiftelsen

Normalt er det advokater og virksomhedsrådgivere, som giver sig af med at stifte anpartsselskaber. Der er dog intet i vejen for, at private personer selv kan stifte et anpartsselskab. Men det kræver indsigt i hele stiftelsesproceduren, som er nøje beskrevet i Anpartsselskabsloven.

Prisen for at få en advokat til at tage sig af papirarbejdet med stiftelsen varierer efter opgavens nærmere omfang, fordi advokaten ofte yder supplerende erhvervsmæssig rådgivningsbistand til stifteren i forbindelse med oprettelsen af anpartsselskabet. Som almindelig tommelfingerregel kan man gå ud fra, at advokatregningen for at ordne selve selskabsstiftelsen vil ligge et sted mellem kr. 4.000,00 – 6.000,00, hvis stiftelsen er ukompliceret og ikke involverer særlige advokatytelser som f.eks. oprettelse af kontraktsdokumenter mellem stifteren og selskabet.

Det er værd at mærke sig, at der gives skattefradrag for udgifter til advokat og revisor i forbindelse med etableringen af en erhvervsvirksomhed, herunder et anpartsselskab. Også registreringsgebyret til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan fradrages.

Ønsker man selv at forsøge sig som advokat, bør man betragte stiftelsesproceduren som en menu med 5 punkter, der alle skal bringes i orden for at opfylde lovgivningens krav. Det drejer sig om følgende:

1. Stiftelsesdokumentet

Der skal oprettes et stiftelsesdokument, som skal underskrives af stifteren. Hvis der er flere stiftere, skal alle skrive under. I anpartsselskaber skal der ligesom i aktieselskaber være mindst én stifter, men der kan udmærket være flere, f.eks. den kreds af personer, som skal eje selskabet.

Stiftelsesdokumentet skal oplyse navn og bopæl for selskabets stiftere, selskabets direktør og selskabets revisor. Hvis selskabet har en bestyrelse, skal også bestyrelsesmedlemmernes navne og bopæl fremgå af stiftelsesdokumentet.

Det skal også fremgå, hvordan ejerskabet til selskabets anparter er fordelt på stifterne. I anpartsselskaber – i modsætning til aktieselskaber – er det sådan, at selskabets indskudskapital skal tegnes af stifterne, ikke af andre. Derfor skal det allerede kunne læses ud af stiftelsesdokumentet, at stifter A tegner sig for 100.000 kroner og stifter B for 100.000 kroner – hvis der f.eks. er tale om et anpartsselskab med 200.000 kroner som indskudskapital ejet ligeligt af de to stiftere A og B.

En stiftelse af et selskab koster penge til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i København, til hvem selskabet skal anmeldes og registreres (gældende takst pr. 1. januar 1994 er 1.800 kroner). Gebyret skal indbetales sammen med anmeldelsen. En anmeldelse behandles ikke, før gebyret er betalt. Tidligere skulle selskabet også af med et bidrag til skattevæsenet i form af den såkaldte kapitaltilførselsafgift. Den var på 1 procent af indskudskapitalen. Kapitaltilførselsafgiften blev afskaffet i forbindelse med skatteomlægningen i foråret 1993.

*Omkostningerne
ved stiftelsen*

Der er ikke noget til hindring for, at udgifterne til selskabets stiftelse afholdes af selskabet selv direkte af selskabets nydannede pengekasse. Det skal fremgå af stiftelsesdokumentet, om selskabet betaler disse omkostninger, og hvad omkostningerne anslåes til. I den førstkommende årsberetning, som aflægges i forbindelse med årsregnskabet, skal de faktisk afholdte omkostninger ved stiftelsen oplyses.

Stiftelsesdokumenter er sjældent fyldige dokumenter. I almindelighed plejer man blot at skrive et par sætninger om, at de navngivne stiftere, der har bopæl der og der, er enige om med virkning fra en bestemt dato at stifte et anpartsselskab med det og det navn. Videre skriver man, hvad de samlede omkostninger ved stiftelsen løber op i, og man oplyser, hvem der er direktør, og hvem der er revisor i selskabet. Man skal huske på, at anpartsselskaber er forpligtede til at udarbejde reviderede regnskaber efter hvert regnskabsår, og at regnskabet skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Udgiften til en statsautoriseret eller en registreret revisor er en af de uundgåelige udgifter i et anpartsselskab.

Det er også uundgåeligt ved anpartsselskabsformen, at nysgerrige konkurrenter kan skaffe sig et vist indblik i, hvorledes det går med anpartsselskabet. Det er muligt for interesserede at rekvirere udskrifter af selskabets registreringspapirer fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen mod et gebyr. Stiftelsesdokumentet, vedtægterne, de indsendte generalforsamlingsprotokollater og selskabets regnskaber må betragtes som offentligt tilgængelige dokumenter. Har man penge til gode hos et anpartsselskab, og ønsker man indsigt i selskabets kapitalforhold, er denne offentlighed omkring regnskaberne en af de måder, hvorpå man kan følge med i selskabets økonomiske liv.

I BILAG 1 bagest i bogen er vist et eksempel på et stiftelsesdokument.

2. Tilvejebringelsen af selskabets indskudskapital

*Lån kan ikke træde
i stedet for
kapitalindskud*

Anpartsselskabsloven bestemmer, at anpartsselskaber skal have en indskudskapital på mindst 200.000 kroner. Dette er altså selskabets minimumskapital. Et anpartsselskab kan ikke lovligt stiftes med en mindre kapital. Stifterne må derfor finde de nødvendige 200.000 kroner, hvis selskabet skal kunne bringes til eksistens. Minimumskapitalen er selskabets medfødte egenkapital, og det nytter derfor ikke noget, at stifterne forsøger det krumspring at låne selskabet de fornødne 200.000 kroner. Hvis selskabskapitalen tilvejebringes med et lån fra stifterne til selskabet,

modsvares lånet jo af, at selskabet skylder 200.000 kroner væk til stifterne. Det vil sige, at selskabets reelle egenkapital er nul – pengene i selskabskassen udlignes af en tilsvarende gæld. Minimumskapitalen er dermed ikke tilstede. Det er helt acceptabelt, at anpartshaverne låner penge til selskabet – men lånevilligheden kan ikke afløse pligten til fra starten af at indskyde den lovbefalede minimumskapital. Minimumskapitalen på 200.000 kroner er selskabets egen, og den skal være tilstede ved stiftelsen, for at selskabet formgyldigt kan opnå registrering. Man skal i forbindelse med anmeldelsen af selskabet over for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fremsende dokumentation for, at selskabet er ejer af sin indskudskapital – f.eks. ved en skriftlig bekræftelse fra den bank, hvor selskabet har pengene til at stå på en konto i selskabets navn.

Nu behøver selskabets kapital ikke nødvendigvis at tilvejebringes i form af rede penge, selvom det er det letteste. Anpartsselskabsloven tillader, at kapitalen kan bestå i andet end kontanter, blot dette andet har en dokumenteret værdi af mindst 200.000 kroner. Hvis selskabets kapital ikke består af kontanter, taler man istedet om *apportindskud*. Hvis A og B stifter et selskab, og A kommer med en varebil, som utvivlsomt er 60.000 kroner værd, og B med maskinudstyr til selskabets produktion, som utvivlsomt har en værdi på mindst 140.000 kroner, vil dette være nok til at opfylde kapitalkravene. Men i så fald skal en revisor sige god for værdien af de indskudte effekter.

*Selskabskapitalen
kan tilvejebringes
i andet end kontanter*

Når lovgivningen tillader, at man kan få lov at drive erhvervsvirksomhed i et anpartsselskab med et begrænset kapitalgrundlag på 200.000 kroner, er det kun naturligt, at lovgivningen også er meget streng med hensyn til at sikre, at værdier for mindst 200.000 kroner så også faktisk skydes ind i selskabet. I princippet kan enhver art værdier træde i stedet for kontante penge, blot apportindskuddet har en økonomisk værdi og dette kan attesteres af en revisor. Dog kan pengene ikke afløses af stifterens villighed til at udføre arbejde for selskabet eller erlægge andre tjenesteydelser. Den slags er for usikkert til, at man kan sætte fast pris på værdien. Heller ikke fordringer eller pantebreve med stifterne som skyldnere kan opfylde kapitalkravene. Hvis A indskyder 100.000 kroner, og B samtidig har 100.000 kroner til gode hos A, kan B altså ikke indskyde tilgodehavendet på A som sit bidrag til at bringe selskabskapitalen op på de krævede 200.000 kroner. Heller ikke selvom B's krav er sikret ved fuldgodt pant i A's private villa.

Bortset herfra kan snart sagt enhver formuegenstand indskydes. Fast ejendom, maskiner og udstyr, obligationer og aktier, patentrettigheder og varemærkerettigheder, good-will – eller en igangværende virksomhed under ét. Det afgørende er, at der kan sættes rigtig pris på tingene, såle-

*De indskudte
effekter skal være
pengene værd*

des at det sikres, at tingene ikke pustes op til en kunstig høj værdi – med den virkning, at kapitalkravet på 200.000 kroner reelt omgås. Apportindskud er mere besværligt at have med at gøre end kontantstiftelse, fordi de indskudte effekter skal underkastes en omhyggelig vurdering, ligesom stiftelsesdokumentet skal indeholde en redegørelse for alle enkeltheder i forbindelse med indskud af andre værdier end kontante penge. Dernæst skal revisor som nævnt udtale sig om rigtigheden af den værdiansættelse, som stifterne selv har sat på tingene. En selskabsstiftelse baseret på apportindskud indebærer derfor, at anpartshaverne må inddrage revisor allerede på dette trin i stiftelsesprocessen.

Kan apportreglerne omgås?

Nu kunne man fristes til at tro, at det da måtte være en smal sag at slippe uden om de tunge regler om apportindskud. Kunne man ikke blot starte med at stifte selskabet på kontantbasis og dernæst, når selskabet var registreret, så lade selskabet *købe* alle de effekter, som man ellers agtede at benytte som apportindskud? På den måde ville man jo være sluppet uden om hele kravet om vurdering af indskudseffekterne, og man ville desuden slippe for regningen fra revisor for hans bistand i forbindelse med udtalelsen om apportindskuddet.

I aktieselskaber findes der en regel, der forebygger denne oplagte omgåelsesmulighed, idet selskabets køb af formueværdier fra en stifter eller en aktionær, som selskabet kender, i en periode fra stiftelsen og op til 2 år efter selskabets registrering, kræver godkendelse på selskabets generalforsamling – og altså dermed af selskabets ejere. Det gælder dog kun, hvis købesummen svarer til mindst en tiendedel af aktiekapitalen. En sådan regel om efterfølgende erhvervelser har man ikke i Anpartsselskabsloven. Men alligevel følger det af loven, at hvis den slags transaktioner ligefrem er aftalt eller planlagt mellem stifterne fra starten af, så skal forholdene lægges åbent og ærligt frem i stiftelsesdokumentet. Den samhandelspartner, som laver forretninger med selskabet, vil jo nok blive en del overrasket, hvis han kort tid efter selskabets oprettelse får at vide, at selskabet nu har formøblet hele sin indskudskapital ved købet af nogle nedslidte maskiner fra en af stifterne, når de åbenbart er betalt til overpris. Hvis samhandelspartneren derved lider tab, fordi selskabet ikke kan indfri hans krav, kan der blive tale om personligt ansvar for de selskabsdeltagere, som har gennemført denne dræning af selskabskapitalen.

Kapitalindskud modsvares af modtagne anparter

Når stifterne indskyder den lovbefalede kapital i selskabet – det være sig kontanter eller andre formueværdier – så svarer det til, at stifterne tegner anparter i anpartsselskabet. Når A indskyder 100.000 kroner, og B gør det samme, så får A og B anparter i selskabet for 200.000 kroner. A og B's ejerforhold til selskabets anparter skal anføres i selskabets protokol. Om disse ejerforhold til selskabet har anpartshaverne oplysningspligt til

skattevæsenet, og anpartshaverne skal naturligvis anføre deres anparter korrekt i deres personlige selvangivelser på samme måde, som de skal oplyse ejerskabet til aktier og obligationer og andre værdipapirer.

De »gamle« 80.000 kroners selskaber

Da anpartsselskabsformen blev indført her i landet i 1973, krævede loven kun en minimumskapital på 30.000 kroner. Beløbet blev sat i vejret i 1982 til 80.000 kroner. I december måned 1991 spillede folketetinget – uventet for alle – ud med en ny forhøjelse af kapitalkravene i aktieselskaber og anpartsselskaber. Aktieselskaberne steg nu fra 300.000 kroner til 500.000 kroner, og anpartsselskaberne fra 80.000 kroner til de nugældende 200.000 kroner. De nye minimumskapitalkrav kom som et lyn fra en klar himmel. Det var derfor nødvendigt med en lempelig overgangsregel, så de eksisterende selskaber kunne få tid til at spare penge op til at opfylde kapitalforhøjelsen. Lovens skæringsdato er den 6. december 1991. De selskaber, som senest denne dato var anmeldt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen eller allerede havde opnået registrering på denne dato, fik henstand til den 1. januar 1997 med at bringe kapitalen op fra de 80.000 kroner til lovens nye mindstekrav på 200.000 kroner. Henstandsordningen omfattede dog kun selskaber, som ikke var under likvidation, konkurs eller lignende. Hvis kapitalen ikke er forhøjet, når den 1. januar 1997 oprinder, kan følgen eventuelt blive, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen begærer selskabet bragt til opløsning, hvis selskabet ikke sørger for at bringe forholdet i orden.

Selskaber, der anmeldes efter den 6. december 1991, skal med det samme opfylde det nye kapitalkrav på 200.000 kroner. Den hurtigt indførte lovændring skabte store vanskeligheder for en del advokater, der professionelt gav sig af med at stifte skuffeselskaber til brug for salg til klienterne. Det tager jo tid at lave det nødvendige papirarbejde ved stiftelsen af et selskab. Derfor var der stiftet mange selskaber forud for d. 6. december 1991, som stifterne endnu ikke havde nået at anmelde til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Alle disse stiftede, men ikke anmeldte selskaber med en anpartskapital på 80.000 kroner blev med ét slag ubrugelige, fordi kapitalen var for lille.

Det siger sig selv, at interessen for de gamle 80.000 kroners selskaber blev stimuleret af forhøjelsen af kapitalkravene. Det er jo nu engang lettere at skaffe 80.000 kroner end 200.000 kroner. Køberinteressen for 80.000 kroners selskaberne gik derfor i vejret, hvilket selvsagt afspejlede sig i prisen på disse selskaber. Den gik med op. I årene frem til d. 1.

januar 1997 vil der stadig være mange 80.000 kroners selskaber i omløb. Når champagnepropperne springer nytårsaften 1996/97, vil det vise sig, om disse selskaber kan se det nye år i møde med fortrøstning, eller om det må erkendes, at kapitalkravet på de 200.000 kroner alligevel er mere end selskabet kan klare. I så fald kan anpartshaverne vælge at køre deres virksomhed som personligt virksomhedsdrivende. Her er der ikke noget lovmæssigt kapitalkrav. Til gengæld hæfter man også for firmagælden fuldt og helt.

3. Selskabets vedtægter

Et selskab er en juridisk person. Derfor skal der være en håndfuld spilleregler, der nærmere fastsætter, hvad der gælder i selskabet. I selskaber kaldes sådanne regler for vedtægter. Allerede når anpartsselskabet stiftes, skal der knyttes et sæt vedtægter til stiftelsesdokumentet. Vedtægterne er selskabets grundlov og indeholder alle de elementære regler for, hvorledes selskabet skal ledes og forvaltes. Anpartsselskabsloven giver en betydelig frihed til selskabets stiftere til selv at fastlægge indholdet af vedtægterne, men der er dog en række forhold, som vedtægterne skal rumme bestemmelse om. Selskabets navn skal med i vedtægterne. Selskabets hjemsted skal også oplyses. Selskabets formål skal angives. Hvis selskabet skal drive snedkervirksomhed, skal det anføres i vedtægterne, at dette er selskabets formål. Dernæst skal indskudskapitalens størrelse angives – den kan jo udmærket være større end 200.000 kroner. Vedtægterne skal også indeholde oplysning om de enkelte anparterers størrelse og stemmeret. I et anpartsselskab med 200.000 kroner i indskudskapital er det sædvanligt at bestemme, at der er 200 anparter på hver kr. 1.000,00, og at hver af disse anparter har én stemme. Det betyder, at A og B, som har lige mange anparter, derved får lige mange stemmer.

*Anparter med
forskellig stemme-
vægt er tilladt*

Men juridisk er der ikke noget til hindring for, at hver anpart lyder på kr. 100,00 eller kr. 200,00. Der er heller ikke noget til hindring for, at nogle anparter udstyres med større stemmeret end andre, f.eks. sådan at nogle kaldes for A-anparter og har ti stemmer og andre for B-anparter med én stemme pr. anpart. I anpartsselskaber er det også tilladt at udstede stemmeløse anparter eller anparter med f.eks. 5000 stemmer pr. anpart.

Hvis sådanne bestemmelser er truffet, skal det naturligvis fremgå af vedtægterne, hvori man i princippet skal kunne læse om selskabets egne retsforhold.

Vedtægterne skal også oplyse om den periode, som selskabets regnskabsår dækker. Almindelige skatteydere må almindeligvis affinde sig med kalenderåret som skatteår. Det behøver anpartsselskaber ikke. Her kan man udmærket vælge et såkaldt forskudt regnskabsår, f.eks. sådan at selskabets regnskabsår løber fra. d. 1 maj til d. 30 april i det næstfølgende år. Selskabets regnskabsår skal dog være på 12 måneder. Dog kan selskabets første regnskabsår være på helt op til 18 måneder.

På grund af de skatteregler, der gennem en årrække gjaldt for selskaber, indtil ordningen blev lavet om i januar 1992, kunne man ved passende tilrettelæggelse af selskabets regnskabsår opnå en ikke ubetydelig *skattecredit*. Det lod sig gøre at udskyde det tidspunkt, hvor skatten skulle betales ved hjælp af et såkaldt forskudt regnskabsår. Muligheden for at udskyde beskatningstidspunktet ved hjælp af selskabets regnskabsår er blevet kraftigt beskåret med den såkaldte a'contoskatteordning for selskaber. Men de gamle skatteregler gælder fortsat for de selskaber, der var i gang før lovændringen – den trådte i kraft d. 29 januar 1992 – medmindre man vælger at gå ind i a'contoskatteordningen. Der er nemlig ingen fortrydelsesret, der tillader, at selskabet kan vende tilbage til den gamle skatteordning. Bliver selskabet i den gamle ordning, skal der kun betales skat én gang om året.

Det er en naturlig ting i et lille anpartsselskab med kun få personer som ejere, at anpartshaverne aftaler, at de skal have *forkøbsret* til hinandens anparter, hvis en af dem måtte ønske at sælge sine anparter i selskabet. Hvis B ønsker at udtræde af selskabet og derfor vil afhænde sine anparter, vil A måske ikke være begejstret for, at B overdrager anparterne til sin forretningsukyndige niece, der ikke kan yde nogen fornuftig indsats til gavn for selskabet og dets indtjening.

*Anpartshaverne
kan aftale
gensidig forkøbsret*

Det problem kan løses ved, at A og B aftaler en gensidig forkøbsret, sådan at de hver især skal have fortrinsret til at købe modpartens anparter, hvis han vil sælge. På den måde får A mulighed for at overtage B's andel af selskabet, hvis B ønsker at udtræde, og omvendt. Hvis denne forkøbsret blot hviler på en privat aftale mellem A og B, taler man om en anpartshaveroverenskomst. Den er en helt privat aftale mellem A og B, som omverdenen ikke har kendskab til. Der kan derfor opstå et problem, hvis B i strid med aftalen – måske fordi han har glemt alt om dens eksistens – går hen og sælger sine anparter til en godtroende tredie-mand, der absolut intet kender til aftalen om forkøbsret mellem A og B. For at undgå den slags tvistigheder, bør forkøbsretten omplantes fra A og B's private aftale til vedtægterne, sådan at forkøbsretten bliver en automatisk bestanddel af selskabets egne regler, der er bindende og gyldige over for enhver anpartshaver, også selvom anpartshaveren tilfældigvis

måtte geråde i uvidenhed om vedtægternes indhold om et bestemt spørgsmål. Iøvrigt skal man passe på ikke at blande en forkøbsret sammen med en køberet. De to ting er ikke det samme. En *forkøbsret* er kun en ret til at købe, *hvis* og *når* anpartshaveren vil sælge sine anparter. Vil han ikke det, bliver der ikke nogen forkøbsret at udnytte. En køberet er derimod en ret til at forlange, at anpartshaveren skal sælge sine anparter. Her skal man ikke vente på, at ejeren beslutter sig for at sælge, så man kan gøre fortrinsretten gældende. Den part, som har køberetten, kan simpelthen forlange at få anparterne overdraget til sig selv til den fastsatte pris og til det tidspunkt, han selv vælger, medmindre andet da er bestemt i køberetten. Købers køberet modsvares af sælgers salgsplicht.

Hvem kan forpligte selskabet?

Et andet emne, som vedtægterne ikke behøver at indeholde noget om, men hvor det alligevel bør overvejes at indsætte en vedtægtsbestemmelse, er spørgsmålet om tegningsretten, d.v.s. spørgsmålet om, hvem der kan tegne selskabet med juridisk bindende virkning og dermed indgå aftaler på selskabets vegne. Hvis vedtægterne ikke indeholder noget om dette spørgsmål, kan medlemmerne af anpartsselskabets bestyrelse og direktion tegne selskabet udadtil. Har selskabet, som typisk er for anpartsselskaber med 200.000 kroner i kapital, ingen bestyrelse, så kan selskabets direktør altså forpligte selskabet ved sin underskrift på selskabets vegne. Hvis denne ordning ikke passer med anpartshavernes ønsker, kan det f.eks. fastsættes i vedtægterne, at der skal være to direktører, og at de begge skal skrive under for at forpligte selskabet. A og B, der ejer anpartsselskabet med halvdelen hver, får da fuld sikkerhed for, at de skal være enige om alle væsentlige dispositioner og skrive under i fællesskab på de kontrakter m.v., som selskabet måtte indgå. At A og B anmeldes som direktører, betyder ikke, at de er ansat af selskabet. Direktørtitlen i denne sammenhæng er alene ensbetydende med, at de selskabsretligt er registreret som direktører i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med de beføjelser, som tilkommer direktionen efter Anpartsselskabsloven. I de fleste små anpartsselskaber med en enkelt anpartshaver er denne gerne registreret som direktør.

Som nævnt er vedtægterne selskabets officielle spilleregler, dog naturligvis undergivet selve Anpartsselskabsloven. Hvis der derfor senere sker ændringer i selskabet, f.eks. hvis selskabet ændrer formål fra snedkervirksomhed til automobilhandel, eller hvis selskabet skifter navn, så skal der ske anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen af ændringerne. Anmeldelsen skal normalt ske inden 4 uger, og der skal betales et gebyr (gældende takst pr. 1. januar 1994 er 800 kroner). Særsomt anmeldelse om ændring af selskabets adresse, hjemsted, regnskabsår og revisor kan dog ske gebyrfrit. Det samme kan ændring af selskabets navn eller bi-navn. Hvis ændringen vedrører selskabets hjemsted, bestyrelse, direktion

eller revisor, er det værd at være opmærksom på, at anmeldelsen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen skal foretages inden 2 uger. Denne noget korte frist blev vedtaget af folketinget i maj 1994. Begrundelsen var, at man ville øge aktualiteten af de registrerede oplysninger.

Som BILAG 2 bagest i bogen er der vist et eksempel på en vedtægt for et anpartsselskab.

4. Den stiftende generalforsamling

Såvel stiftelsesdokumentet som vedtægterne bør gennemgås og vedtages af stifterne på en stiftende generalforsamling, hvor dokumenterne underskrives af samtlige stiftere, sådan at man sikrer sig indbyrdes enighed om, hvad der er vedtaget. Dokumenterne skal være forsynet med korrekt datering, så tidspunktet for vedtagelsen og underskrivelsen ligger helt på det rene.

5. Selskabet skal anmeldes

Når alle disse ting er bragt i orden, er tiden kommet for at anmelde selskabet til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, der tidligere hed Aktieselskabsregistret. Det er imidlertid det samme som Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, som har til huse på adressen Kampmansgade 1, 1780 København V. Derfra kan man også rekvirere de originale anmeldelsesblanketter med tilhørende vejledning, der skal anvendes ved anmeldelsen af selskabet.

Anmeldelsen er en vigtig ting. Et anpartsselskab er en lovbundet selskabsform, som *skal* anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen for at kunne oprettes på juridisk gyldig vis. Hvis stifterne blot stifter selskabet og undlader at anmelde det til registret, kan de godt glemme alt om den begrænsede hæftelse, som ellers er anpartsselskabets kendetegn. Senest 8 uger efter, at stifterne har underskrevet stiftelsesdokumentet, skal anmeldelse finde sted med indsendelse af alle nødvendige papirer. Fristen kan ikke forlænges ved dispensation. Hvis anmeldelsen ikke modtages af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indenfor fristen, kan selskabet ikke registreres. Stifterne må i så fald begynde helt forfra med nyt stiftelsesdokument o.s.v. og så denne gang sørge for at overholde fristen.

Anmeldelsen er en gyldighedsbetingelse

*Kapitalens
tilstedeværelse
skal dokumenteres*

*Hvis der indskydes
fordringer på
trediemand*

Før man indsender anmeldelsen, skal man sikre sig, at alle nødvendige dokumenter er vedlagt og forsynet med datering og underskrift af stifterne. Anmeldelsesblanketten kan dog udmærket underskrives af den tegningsberettigede i selskabet, f.eks. direktøren. Med anmeldelsen skal som nævnt også følge et bevis for, at selskabets kapital faktisk er tilstede. Det dur ikke, at de 200.000 kroner står på en af stifternes personlige konto i banken. Pengene skal være overført til en konto i selskabets navn. Består selskabskapitalen i andet end penge, må bekræftelsen på overførelsen af værdien til selskabet afhænge af, hvilke værdier, der er tale om. Er der tale om en fast ejendom, der er indskudt i selskabet, bør der medsendes bekræftet kopi af slutseddel eller skøde, sådan at myndighederne kan se, at ejendommen er overdraget til selskabet. Hvis der er tale om fysiske værdipapirer som f.eks. pantebreve, bør disse indlægges i depot i selskabets navn i et pengeinstitut, som da kan udskrive en bekræftelse på depotet. Er der tale om obligationer, må der medsendes udskrift fra Værdipapircentralen til dokumentation for, at obligationsbeholdningen er overført til selskabets værdipapirkonto. Med hensyn til løsørengenstande kan man ikke skaffe sig en officiel bekræftelse, men stifterne bør oprette og underskrive en særlig erklæring, der indeholder en opgørelse af de enkelte effekter med beskrivelse de enkelte genstandes eventuelle typenumre og serienumre, og stifterne bør i erklæringen anføre, at effekterne er overført til selskabet pr. en bestemt dato.

Man kan også tænke sig, at der i indskuddet til selskabet indgår ganske almindelige pengekrav, som stifterne har mod en trediemand. Hvis stifteren A har kr. 200.000,00 tilgode hos en person, der er god for pengene, kan A indskyde dette pengekrav i selskabet til opfyldelse af kapitalkravet – når revisor altså har sagt god for, at fordringen er mindst 200.000 kroner værd. Hvordan skal A nu dokumentere over for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at fordringen er indskudt i selskabet og dermed er blevet selskabets ejendom? Det kan A gøre ved først at foretage en såkaldt *denunciation* til den person, der skylder ham pengene. En *denunciation* er en meddelelse til skyldneren om, at pengekravet nu er overgået fra A til selskabet, således at skyldneren ikke længere kan betale gælden med frigørende virkning til A. Når skyldneren skal betale, skal han altså betale direkte til fordringens nye ejer, selskabet. Ejerskabet til fordringen er sikret i selvsamme øjeblik denne meddelelse kommer frem til skyldneren. Derfor er det meget vigtigt at sørge for, at en sådan meddelelse gives pr. anbefalet brev eller lign. til skyldneren, således at selskabet kan fremvise bevis for, at skyldneren er underrettet. Hvis skyldneren uden hensyn til den fremkomne meddelelse alligevel betaler pengene til A, og A solder pengene op uden at videregive dem til selskabet, må skyldneren indstille sig på at komme til at betale en gang til, denne gang til selskabet. Overdragelse af fordringer – også kaldet *transport* – forekommer

hver dag i erhvervslivet og ledsages altid af en denunciationsmeddelelse, der fortæller til hvem fordringen er overgået, og at skyldneren på fordringen herefter alene kan betale sin skyld direkte til den nye indehaver af fordringen – betaling til den tidligere ejer kan ikke længere ske med frigørende virkning. Overdragelsen af fordringen kræver ikke accept fra skyldnerens side, og skyldneren kan som hovedregel ikke modsætte sig fordringens overdragelse. Hvis skyldneren er i tvivl om, hvem han skal betale til, når betalingstiden kommer, bør han rådføre sig med en advokat eller vælge at deponere pengene i et pengeinstitut til fordel for den betalingsmodtager, der måtte vise sig at være den rette, når sagen er opklaret, f.eks. efter en retssag.

Stifterne kan dokumentere indskuddet af fordringen ved at vedlægge bekræftet kopi af denunciationsmeddelelsen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Fremfor at føre bevis for, at hvert enkelt aktiv – penge, fast ejendom, løsøre, genstande, fordringer m.v. – er behørigt overført til selskabet, godkendes det, at selskabets revisor, der jo er en uafhængig person, afgiver en erklæring om, at værdierne er overdraget til selskabet som dets ejendom. I så fald må revisor naturligvis have adgang til at gennemgå de enkelte overdragelsesdokumenter og evt. besigtige selskabets lokaliteter for at forvisse sig om, at aktiverne er tilstede og stillet til selskabets disposition.

Som BILAG 3 ses den anmeldelsesblanket, der skal anvendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen ved selskabets anmeldelse.

Som man vil forstå, er der mange forhold, der skal påses ved ved stiftelsen af et anpartsselskab. Det er baggrunden for det honorar, som advokater opkræver for at tage sig af stiftelsesarbejdet. Skal stifterne straks igang med at drive virksomhed i det nystiftede anpartsselskab, skal de huske at anføre på deres fakturaer og forretningspapirer, at selskabet endnu er under stiftelse. De skal også huske, at selskabet skal momsregistreres hos Toldvæsenet (nu slået sammen med skattevæsenet), såfremt selskabet giver sig af med momspligtig virksomhed. De fleste erhverv er momspligtige, men der findes dog en række undtagelser som f.eks. læger, tandlæger, kiropaktikere og fysioterapeuter, forfattere og komponister. Også forsikringsvirksomhed og rejsebureauvirksomhed er undtaget fra momspligten. Driver selskabet ikke momspligtig virksomhed, kan der blive tale om, at selskabet skal registreres efter loven om lønsumsafgift. Det er en noget kompliceret lov, som det er svært for uindviede at finde rundt i, så det kan anbefales, at man spørger toldvæsenet til råds.

Selskabet skal også have et skattemæssigt personnummer. For selskaber hedder et sådant personnummer et »SE-nummer« – et nummer, der som tidligere omtalt angiver, at selskabet er optaget i Statsskattedirektoratets Stamregister over Erhvervsdrivende. Anmeldelsesblanketten, som kan fås hos skattemyndighederne, bør udfyldes og indsendes allerede ved stiftelsen, idet selskabet hurtigt får brug for SE-nummeret i forbindelse med lønudbetalinger til medarbejdere og oprettelse af konti i pengeinstitut m.v. Anmeldelse om SE-nr. er gratis, og skattemyndighederne er flinke til at hjælpe med en hurtig ekspedition, således at man kan få SE-nummeret på plads med kort varsel. Skattevæsenet fremsender et særligt bevis for selskabets registrering i SE-registret, og dette bør naturligvis opbevares sammen med selskabets øvrige dokumenter.

Registreringen tager tid

Når selskabet er anmeldt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, vil der gå nogen tid, før man hører noget til sagen. Det skyldes, at der til tider kan være lang ekspeditionstid i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Der kan gå flere måneder, før man får meddelelse om, at selskabet er registreret. Hvis anmeldelsen er mangelfuld, eller der ikke er vedlagt de nødvendige papirer, vil man som regel få brev herom med frist til indsendelse. Et af de forhold, der kan komme på tværs af en anmeldelse, er selskabets navn. Hvis selskabet har valgt sig et navn, der allerede er optaget, fordi et andet selskab har dette navn, enten som sit hovednavn eller som sit registrerede binavn, så kan andre ikke få registreret det samme navn. Det kan udmærket tænkes, at to firmaer inden for vidt forskellige brancheområder bruger samme navn. Det må hvert af firmaerne så finde sig i, hvis der ikke består nogen egentlig forvekslelighedsrisiko. Men Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan ikke gå ind og foretage en dybere undersøgelse af navnebrødrenes eventuelle virksomhedsområde og branchegebet. Styrelsen må henholde sig til, at navne, der allerede er optaget, ikke kan registreres for et nyt selskab. Derfor bør stifterne gøre sig et par overvejelser og måske også foretage en egentlig navneundersøgelse, inden man lægger sig for fast på det firmanavn, som man tror er århundredets bedste påfund. Erfarne advokater ser alt for ofte, at gode navne har det med at blive opfundet påny og genbrugt af deres entusiastiske ophavsmænd, der desværre ikke forestillede sig, at det nye geniale firmanavn ikke var så nyt igen. Før stifterne på anpartsselskabets vegne kaster sig ud i trykningen af tusindvis af firmakonvolutter og brevpapir, bør man ofre lidt energi på at sikre sig, at navnet også er et, man kan få lov at bruge og beholde. Registreringen i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er imidlertid ikke nogen skudskikker garanti for, at man har vundet ret til navnet. Et navn kan glide igennem systemet uden anmærkning og senere blive genstand for påtale fra den navneindehaver, som mener sine rettigheder krænket. Mellem år og dag kører der mange sager ved domstolene om navnelighed for firmanavne og også om forvekslelige navne.

Retssager om selskabsnavne m.v.

En sag, som blev afgjort af Østre Landsret i 1990, handlede om to anpartsselskaber, hvor det ene selskab hed »Maskinfabrikken Neotek, Ringsted ApS«, og det andet hed »Neotek ApS«. Selskabet fra Ringsted fremstillede filmfremkaldermaskiner til den grafiske sektor, mens det andet selskab solgte plastikkontorartikler m.v. til varehuse i Tyskland og England. Selvom retten fandt, at navnene var fælles om den væsentligste ordkomponent »Neotek«, nåede retten alligevel til, at begge selskaber kunne få lov at bruge deres navne hver især, fordi selskaberne virkede indenfor helt forskellige brancher. Der var altså ikke nogen risiko for, at kundekredsen skulle forveksle de to virksomheder med hinanden. Havde denne brancheforskel ikke været tilstede, er der næppe tvivl om, at det selskab, der var kommet sidst med sit navn, havde måttet ophøre med at bruge det på grund af for stor lighed med modpartens selskabsnavn.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1991 s. 216.

I en anden sag fra 1990 måtte et anpartsselskab med navnet »Scandinavian Models ApS« finde sig i at blive genstand for et fogedforbud, fordi et andet selskab havde opnået eneret efter varemærkelovgivningen til at bruge navnet »Model Agents of Scandinavia«. Selvom navnene altså ikke var identiske, lå de alligevel så tæt på hinanden, at retten mente, at det var sandsynligt, at navnene kunne forveksles.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1990 s. 571.

I sag fra 1992 måtte et selskab lade sit navn »Globe Travel A/S« slette i aktieselskabsregistret. Retten fandt, at navnet var i strid med navnet »Globetrotter«, som en anden virksomhed havde retten til. Navnene lå for tæt på hinanden, og der var følgelig risiko for forveksling.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1992 s. 319.

Der bør udvises forsigtighed, hvis stifterne har planer om at vælge et navn, som klinger i retning af allerede kendte navne, som er slået fast i forbrugernes bevidsthed. Hvis stifterne går sammen om et anpartsselskab, der skal drive produktion og salg af cola-drikke, vil det ikke være nogen god ide at døbe selskabet »Soka Kola«. Snylteri på allerede indarbejdede varemærkenavne vil ikke møde forståelse hos domstolene.

Firmanavne i Handelsregistret

Det kan koste en hel del arbejde at efterforske, om et navn allerede er brugt af andre. Det kan nemlig udmærket tænkes, at et firmanavn ikke er registreret i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens register. Hvis firmaet er et interessentskab, et kommanditselskab eller en enkeltmandsvirksomhed har man som regel været henvist til at forsøge at finde navnet i Handelsregistret hos politimesterembedet i de enkelte politikredse. At trævle alle disse lokale registre igennem for at komme på sporet af et bestemt firmanavn har i praksis været en nærmest uoverkommelig opgave. Følgen har været, at man ved valget af firmanavn måtte være indstillet på at løbe en vis risiko for, at det valgte firmanavn kunne vise sig at støde ind i andres navnerettigheder. Den nye lov om erhvervsdrivende virksomheder, som er vedtaget i 1994, kan måske hjælpe lidt på situationen, fordi den giver adgang til, at virksomhedsnavne, der er anmeldt til handelsregistre, kan registreres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Her er de registrerede firmanavne i det mindste samlet på ét sted og vil kunne søges ved hjælp af EDB. Den nye lov afskaffer de gamle handelsregistre. Navnetvister vil dog stadig kunne forekomme, fordi enkeltmandsvirksomheder, interessentskaber og kommanditselskaber ikke som sådanne er registreringspligtige og heller ikke kan registreres i henhold til den nye lov.

Selskabet bør også registrere sine binavne

Hvis stifterne har flere gode navne at vælge imellem, bør de alle registreres. Anpartsselskabsloven tillader nemlig, at man ved siden af selskabets hovednavn også registrerer eventuelle binavne. Selvom binavne ikke umiddelbart skal bruges af selskabet, kan det være fordelagtigt at beskytte binavnene gennem registrering, således at de så at sige ligger på lager, indtil selskabet får brug for dem, f.eks. i forbindelse med markedsføringen af et nyt produkt eller optagelsen af nye forretningsområder.

KAPITEL 4

Tiden mellem stiftelse og registrering

Det uregistrerede anpartsselskab ligner et interessentskab

Som nævnt i foregående kapitel kan der gå mange måneder, før det stiftede selskab får meddelelse fra Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om, at det har opnået registrering. Selskabet kan selvfølgelig ikke ligge stille, mens det venter på registreringsattesten. Stifterne skal jo i reglen igang med at drive den påtænkte erhvervsvirksomhed. Stifterne må derfor bruge selskabet som det er, mens de venter på, at selskabet til sin tid opnår registrering i anpartsselskabsregistret hos Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Det skaber dog visse problemer, som stifterne bør være årvågne overfor. Som omtalt er registreringen ikke blot en ligegyldig formalitet, men er en betingelse for, at selskabet kan betragtes som et selvstændigt juridisk foretagende med begrænset ansvar. Går selskabet ned med flaget, før det har opnået registrering, må selskabets ejere – anpartshaverne A og B – affinde sig med, at de kan gøres personligt ansvarlige for de forpligtelser, som de har ladet selskabet påtage sig siden stiftelsen. Populært sagt kan man i hæftelsesmæssig henseende betragte det uregistrerede anpartsselskab som et almindeligt interessentskab – et I/S – mellem deltagerne i tiden mellem stiftelse og registrering. I et ganske almindeligt interessentskab – som f.eks. når to slagtere i kompagniskab driver slagterbutik i personligt navn – hæfter de enkelte interessenter personligt og solidarisk for interessentskabets gældsforpligtelser. Kan de værdier, som tilhører slagterbutikken, ikke betale gælden, må de to slagtere selv punge ud af den private tegnebog. Ligesom ved et personligt enkeltmandsfirma, hvor indehaveren hæfter for firmagælden med alt, hvad han ejer og har, så hæfter også de enkelte interessentskabsdeltagere for den fulde gæld, som I/S'et pådrager sig. Kreditorerne behøver ikke dele gælden ud på de enkelte deltagere, men kan udvælge sig den mest velhavende blandt interessenterne og kræve pengene hjem hos ham. Den betalende deltager

Det uregistrerede anpartsselskab kan medføre personlig hæftelse

må derefter selv søge at inddrive sine partneres andel af gælden ved direkte at rette et krav mod dem. Derfor udtrykket solidarisk hæftelse – hver enkelt hæfter for det hele over for kreditorerne.

Hvad gælder der i et interessentskab?

Når det uregistrerede anpartsselskab med flere medejere på en række punkter må anskues på linie med interessentskaberne, har det selvfølgelig interesse at vide, hvilke regler, der faktisk gælder for interessentskaber. I modsætning til aktieselskaber og anpartsselskaber, som der findes udtrykkelig lovgivning om, så findes der ingen egentlig lov om interessentskaber eller for den slags skyld kommanditselskaber. Retstilstanden for interessentskaber kan man kun finde ud af ved at studere retspraksis – det vil sige de mangfoldige domme, som domstolene har afsagt gennem flere menneskealdre i sager, hvor interessentskaber har været involveret. I retspraksis er det fastslået, at der gælder en ganske bestemt regel om hæftelsesforholdene i interessentskaber og kommanditselskaber, som også har gyldighed for det uregistrerede anpartsselskab. Reglen kan bedst illustreres med et eksempel.

Toldvæsenet tager sig betalt af selskabets kasse

Lad os tænke os, at A og B er gået sammen for at drive snedkervirksomhed i anpartsselskabsform. Da A og B er sparsommelige naturer, har de ikke villet købe et færdigregistreret anpartsselskab, men de har selv stiftet deres eget anpartsselskab under navnet »A & B's snedkeri ApS«. De har herefter anmeldt selskabet, men registrering ligger endnu en rum tid ude i fremtiden. I mellemtiden er B blevet indhentet af sin fortid, fordi han engang drev et lille enkeltmandsfirma, som gik konkurs. Konkursen endte med, at de almindelige kreditorer fik en dividende på 8 procent af deres krav. En konkurs er ikke nogen gældssanering. Konkursfallenten skylder stadigvæk den udækkede del af gælden til kreditorerne efter konkursen, selvom mange erhvervsmæssige kreditorer naturligvis afskriver kravet som tabt. Blandt B's kreditorer var også toldvæsenet, som havde et større moms krav. Toldvæsenet har ikke glemt B. A og B's anpartsselskab går glimrende i den første tid efter starten. For at følge med den stigende efterspørgsel på godt snedkerarbejde har selskabet måttet foretage nogle meget store indkøb af råtræ til brug for selskabets drift. Selskabet skal selvfølgelig betale moms af sine indkøb, men da selskabet selv er momsregistreret, får det naturligvis momsen refunderet fra toldvæsenet, hvis selskabet indenfor det enkelte momskvartal har betalt mere moms, end det har modtaget ved fakturering af sine kunder – såkaldt negativt momstilsvær. Det viser sig snart, at selskabet har et stort krav på tilbagebetaling af moms. Stor er skuffelsen i selskabet, da toldvæsenet pludselig meddeler, at det rundelige beløb, som A og B's selskab skulle have haft til udbetaling, er blevet modregnet i B's gamle gæld til toldvæsenet. Toldvæsenet henholder sig nemlig til, at selskabet ikke er registreret endnu og derfor først kan opnå status som selvstændig

virksomhed, når registreringen indtræffer. I mellemtiden – siger toldvæsenet – må selskabet betragtes som et almindeligt kompagniskabsforhold med A og B som personligt ansvarlige indehavere, og toldvæsenet mener sig derfor berettiget til at tage sig tilgode i selskabets momskrav til dækning af B's gamle gæld til toldvæsenet.

Hverken A eller B eller selskabet er tilfredse med denne fremfærd. A kan ikke begribe, hvorfor han på indirekte vis skal være med til at betale B's gamle gæld til toldvæsenet. B kan ikke begribe, hvordan toldvæsenet kan tillade sig at modregne i selskabets momspenge, der jo overhovedet ikke vedrører hans gamle konkursramte enkeltmandsfirma. Set fra anpartsselskabets synspunkt er det overmåde utilfredsstillende, at toldvæsenet tillader sig at gøre indhug i selskabets penge med henvisning til en gæld, der slet ikke vedrører selskabet, uanset at det endnu ikke har opnået formel registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

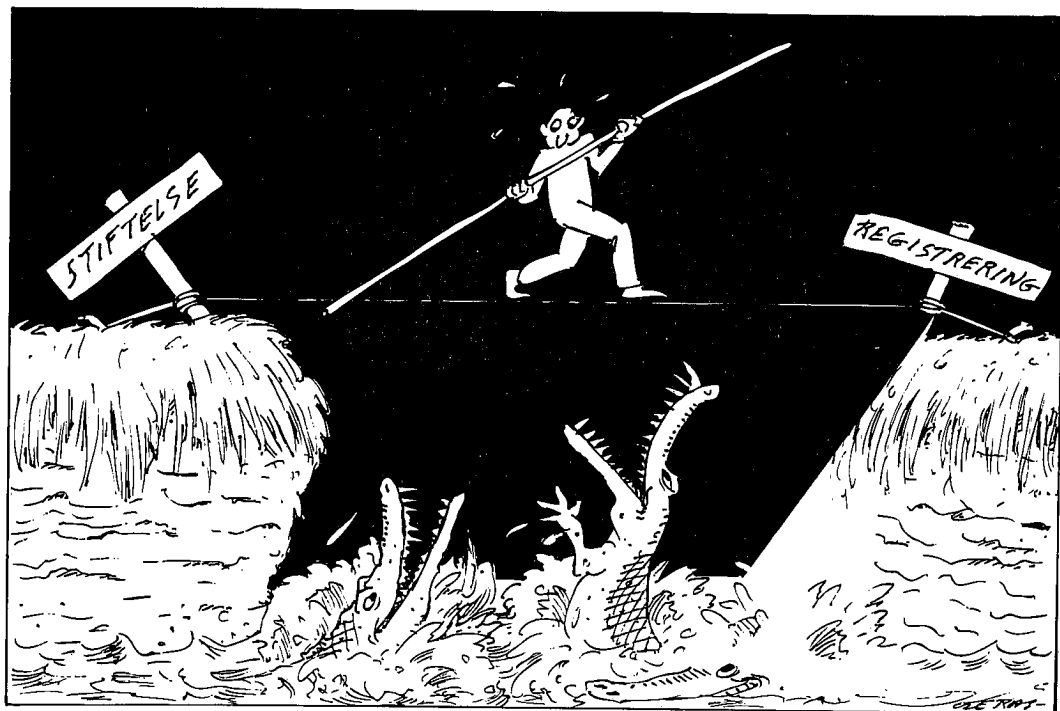

En højesteretsdom fra 1935

Den regel fra interessentskabernes område, som kommer ind i billedet i denne situation, er fastslået i en gammel højesteretsdom fra 1935. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1935 s. 767. Den går kort og godt ud på, at interessentskabskreditorerne har fortrinsret til dækning af selskabsformuen forud for de enkelte interessenters private kreditorer. De private kreditorer er derfor afskåret fra at foretage udlæg direkte i de formueværdier, som ejes af interessentskabet. De private kreditorer kan alene foretage udlæg i skyldnerens *ejerandel* af selskabet – hans interessentskabsandel. Den private kreditor, som søger sine penge hjem i slagterbutikken, som ejes af de to slagtere i fællesskab, kan altså hverken gøre udlæg i flæskestegen eller spegepølsen, eftersom disse aktiver tilhører interessentskabet som sådant og ikke den enkelte interessent. Den private kreditor må istedet søge sig fyldestgjort for sit krav ved at rette det direkte mod sin skyldner uden adgang til at gøre indhug i interessentskabets fællesformue. Et udlæg i skyldnerens halvpert i slagterbutikken er et udlæg i den ideelle andel, som slagteren har krav på i tilfælde af kompagniskabets opløsning. Men hvis slagternes kompagniskabsforhold er underkastet en række nærmere kontraktsklausuler, der indebærer, at de ikke uden videre kan afbryde samvirket, så må kreditor pænt vente på, at slagteren til sin tid udtræder af kompagniskabet og derved får udloddet den andel af interessentskabets indre værdi, som tilkommer ham. Noget andet er slagterbutikkens pølseleverandør. Han har kompagniskabet til kunde og kan selvfølgelig søge sin ubetalte regning hjem direkte ved udlæg i slagterbutikkens værdier. Pølseleverandøren er selskabskreditor,

De private kreditorer må stå tilbage for fælleskreditorerne

ikke privatkreditor til en af slagterne. Da slagterne i deres egenskab af interessenter jo hæfter personligt for interessentskabets gæld, vil pølseleverandøren også kunne gå løs på slagternes private formueeffekter, såfremt han måtte foretrække dette fremfor at søge sig dækket i forretningens værdier.

Når denne regel overføres på A & B's anpartsselskab under stiftelse, kan man drage følgende konklusioner. Toldvæsenet er ikke en selskabskreditor i forhold til anpartsselskabet. Toldvæsenet har jo alene penge tilgode hos B, ikke hos A eller hos anpartsselskabet som sådant. Toldvæsenet må som følge heraf betragtes som B's private kreditor. Efter reglen om selskabskreditorernes fortrinsret til selskabsformuen er toldvæsenet allerede af den grund afskåret fra at tage sig til gode i selskabets formue, herunder i det pengekrav, som anpartsselskabet har tilgode hos toldvæsenet for momsen. Hvis toldvæsenet vil søge sig fyldestgjort for sit krav, må toldvæsenet søge udlæg hos B og ikke i de værdier, som anpartsselskabet ejer – dem ejer B jo ikke. B's ejerskab begrænser sig til hans anparter i anpartsselskabet. Toldvæsenet kan naturligvis gøre udlæg i disse anparter, eftersom de fuldt og helt er på B's hånd. Men selve de værdigenstande, som tilhører anpartsselskabet som sådant, er fredet mod anslag fra de enkelte anpartshaveres private kreditorer – uanset om anpartsselskabet endnu er uregistreret.

Der har været flere retssager om denne problemstilling, men tingene ligger nu så fast, at man kan regne med, at et uregistreret selskab, hvori der er *flere* ejere, må bedømmes på linie med et interessentskab, sådan at interessenternes private kreditorer er forment adgang til direkte udlæg eller retsforfølgning mod selskabsformuen. Det fremgår af en dom fra Østre Landsret. Den er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1986 s. 725.

Det gør ingen forskel, at toldvæsenet er en gammel kreditor med et krav hidrørende fra tiden før selskabets stiftelse. Højesteret har i en dom fra 1988 klart fastslået, at selskabskreditorenes fortrinsret til selskabets formue gælder over for selskabsejerens private kreditorer som helhed – uden hensyn til, om de private kreditorer fik deres krav på skyldneren, før eller efter selskabet blev dannet. Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1988 s. 42.

Eneejede selskaber

Hvis anpartsselskabet imidlertid kun har *én* ejer, er situationen om fortrinsretten for virksomhedskreditorene fremfor privatkreditorene en anden. Der findes nemlig domme, der tillader, at en privatkreditor i *denne* situation ikke behøver at nøjes med at gøre udlæg i skyldnerens anparter i det uregistrerede selskab, men kan gå direkte ind og gøre udlæg i selve de formuegenstande, som ejes af selskabet som sådant. Der har hersket nogen uenighed i den juridiske sagkundskab om spørgsmålet, men svaret må være, at de private kreditorer kan rette deres krav direkte mod de aktiver, som skyldneren har indskudt i sit helejede anpartsselskab. I en dom fra Vestre Landsret havde Told- og Skattestyrelsen foretaget udlæg i en ejendom, som anpartshaveren havde indskudt i sit anpartsselskab. Udlægget var foretaget til dækning af eneanpartshaverens gæld. Ganske få dage efter udlægget opnåede selskabet registrering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Eneanpartshaveren protesterede mod udlægget. Han hævdede, at man ikke kunne foretage udlæg i selskabets aktiver for hans private gæld til skattemyndighederne. Han tabte sagen. Landsretten fandt, at udlægget kunne foretages. Det skete under henvisning til, at udlægget var foretaget i stiftelsesperioden, d.v.s. før selskabets opnåede registrering, samt at anpartshaveren var eneste stifter og selv havde fremskaffet selskabets aktiver.

Dommen er trykt i Tidsskrift for Skatteret 1993 s. 565 under rubriknummer 210.

Dommen støtter den synsmåde, at på samme måde som et uregistreret A/S eller ApS med flere medejere betragtes som en slags interessentskab i stiftelsesperioden, så betragtes et eneejet selskab, A/S eller ApS, som en enkeltmandsvirksomhed i stiftelsesperioden. Og da der ikke er nogen rangdeling mellem virksomhedskreditorer og privatkreditorer i en enkeltmandsvirksomhed, vil eneanpartshaverens private kreditorer uden videre kunne gå løs på det uregistrerede anpartsselskabs formueverdier ved at søge udlæg i disse med fogedrettens bistand.

Den eneanpartshaver, som ikke er fri af personlige gældsposter, bør derfor være varsom med at stå som eneejer til selskabet, idet han i stiftelsesperioden kan tænkes at blive udsat for kreditorforfølgning, der forgriber sig direkte på selskabets værdier.

*Eneanpartshaveren
med gammel gæld
bør udvise
forsigtighed*

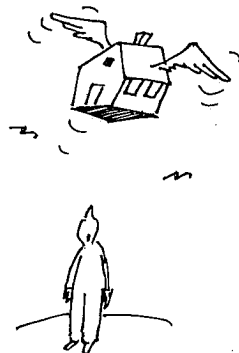
De spegede hæftelsesforhold i perioden mellem stiftelse og registrering bør med i overvejelserne, når man vælger stiftelse fremfor køb af et færdigregistreret skuffeselskab. Hvis anpartshaverne kan forudse, at der kan blive knas med told- og skattevæsenet eller andre kreditorer, er det måske værd at foretrække skuffeselskabet – og bedst sådan, at den anpartshaver, som forfølges af gamle kreditorer overlader til sin hustru at stå som ejer af anparterne. På den måde undgås, at kreditorerne uden videre kan søge sig fyldestgjort i anparterne, idet hustruen jo ikke hæfter for mandens gæld blot i kraft af ægteskabet (dog er der inden for skattelovgivningen visse undtagelser fra denne regel, således at den ene ægtefælle kan komme til at hæfte for den andens skat).

Tinglysningsmæssige problemer

*Tinglysning
er meget vigtig*

Når man køber en fast ejendom, er det meget vigtigt, at skødet bliver tinglyst på tinglysningskontoret. Tinglysningen er en juridisk sikringsakt, som skænker køberen af ejendommen vished for, at ejendomsretten til den købte ejendom er endegyldigt overgået fra sælgeren til køberen. En aftale om køb af en fast ejendom, som ikke er tinglyst, står i fare for at blive rendt over ende af sælgerens kreditorer, hvis køberen har været så letsindig at betale ham købesummen, før han har fået tinglyst skøde på ejendommen.

Selskabets særlige stilling frem til registreringstidspunktet viser sig også derved, at selskabet ikke kan opnå endeligt tinglyst skøde på selskabets faste ejendom eller få sine pantebreve i ejendommen endeligt tinglyst. Løssørepantebreve, som selskabet måtte ønske at udstede forud for registreringen, kan efter retspraksis slet ikke tinglyses, før registrering er sket. Netop fordi selskabets juridiske status først er endeligt konfirmeret ved registreringen, vil mange juridiske foranstaltninger i tiden frem til registreringen have karakter af noget foreløbigt. Først når registreringen indtræffer, kan tingene bringes endeligt på plads, og selskabet vil til den tid kunne få sine tinglysningsdokumenter tinglyst uden yderligere forsinkelser. Når registrering er sket, kan selskabet desuden stryge tilføjelsen »under stiftelse«.

Selskabets aftaler forud for registreringen

Hvad angår de aftaler, som selskabet måtte have indgået i tiden mellem stiftelse og registrering, har det stor betydning, at A og B loyalt har sørget for at gøre modparten opmærksom på, at han handler med et ApS, og at dette ApS endnu ikke har opnået registrering. Som det blev omtalt i kap. 2 kan anpartshaverne komme galt afsted, hvis de forsømmer at gøre modparten begribeligt, at de ikke optræder som personligt virksomhedsdrivende, men som aktører for et anpartsselskab. Det kan medføre, at de må betragtes som ansvarlige for den kontrakt, som de troede at indgå på selskabets vegne. Men de kan også på anden vis risikere at gøre sig selv en bjørnetjeneste, hvis de ikke indvier modparten i, at selskabet endnu ikke har opnået registrering. Hvis A og B køber en stor ladning træ til en fordelagtig pris, og sælgeren efterfølgende modtager et endnu bedre tilbud på træet fra en interesseret trediemand, så har sælgeren faktisk en mulighed for at bruge A og B's manglende oplysning om selskabets registreringsforhold som påskud for at fragå aftalen. At sælgerens virkelige motiv er, at han har fået et bedre tilbud fra anden side, vil være uden betydning, fordi sælgeren i denne situation har *hæveret*, når han ikke har fået ren besked om, at anpartsselskabet ikke var registreret. Sælgerens ret til at hæve aftalen bortfalder automatisk, når anpartsselskabet registreres, men indtil da er han altså i den gunstige situation, at han uden videre kan springe fra en ellers gyldig aftale med A og B's selskab, hvis han i mellemtiden kommer på andre tanker og herunder altså også, hvis et mere indbydende tilbud på træpartiet indløber fra et nyt køberemne.

*Tavshed kan
give bagslag*

KAPITEL 5

Selskabets ledelse og drift

Ejerskabet til selskabet fremgår af anpartshaverfortegnelsen

Når selskabet har opnået registrering, er det i enhver henseende et selvstændigt juridisk foretagende. Selskabet kan påtage sig forpligtelser og erhverve rettigheder. Selskabet kan optræde som sagsøger i retssager og selv optræde som sagsøgt i retssager. Men der skal naturligvis være nogle personer, som kan lede og forvalte selskabet og styre den erhvervs-virksomhed, som drives med selskabet som juridisk ramme. Selskabets anpartshavere ejer selskabet i forhold til deres anpartsbesiddelse. I anpartsselskaber manifesterer denne besiddelse sig ikke ved, at der udstedes særlige anpartsdokumenter på samme måde, som der i aktieselskaber gerne udstedes aktiebreve. Anpartsselskabet er på det punkt et yderst uformelt selskab. Ejerskabet til selskabet fremgår alene af selskabets anpartshaverfortegnelse. Denne fortegnelse skal oprettes straks efter selskabets stiftelse og indeholde oplysning om navn og bopæl for alle anpartshaverne samt om størrelsen af deres anparter. Hvis A og B ejer selskabet ligeligt, vil anpartshaverfortegnelsen altså lyde på, at A ejer for 100.000 kroner anparter, og B ejer for 100.000 kroner anparter. At anparterne eksempelvis er udstedt med en stykstørrelse på hver 100 kroner, er kun en praktisk detalje, der gør det nemt at overdrage mindre portioner af anparterne. Anparterne kan også udstedes i stykstørrelser på 1.000 kroner eller 5.000 kroner efter behag; eller 2 anparter på hver 100.000 kroner.

Ejerskifte bør anmeldes til selskabet og noteres i anpartshaverfortegnelsen

Hver gang der sker ejerskifte til anparterne, bør køberen anmelde sit køb til selskabet, der så skal indføre i anpartshaverfortegnelsen, hvem der nu er ejer af de overtagne anparter. Meningen med anpartshaverfortegnelsen er, at man til enhver tid skal kunne se, hvem der ejer selskabet og i hvilket indbyrdes forhold. Også underretning til selskabet om pantsætning af anparter skal anføres i fortegnelsen. Selvom anparterne ikke har form af noget direkte fysisk dokument, kan enhver anpartshaver forlange,

at selskabet udsteder et skriftligt bevis for indførelsen i anpartshaverfortegnelsen.

Anpartshaverfortegnelsen skal være tilgængelig på selskabets kontor for enhver anpartshaver og også for de offentlige myndigheder. Anpartshaverne har altså mulighed for at vide fuld besked med, hvem medejerne til selskabet er. Eventuelle ansatte medarbejdere i anpartsselskabet har normalt ikke adgang til at se anpartshaverfortegnelsen, medmindre selskabet har så mange ansatte, at reglerne om medarbejderrepræsentation kommer ind i billedet. I så fald vil anpartshaverfortegnelsen også blive tilgængelig for en medarbejderrepræsentant.

Den ordinære generalforsamling

Selskabets ejere bestemmer i kraft af deres ejerskab, hvorledes selskabet skal drives. Anpartshavernes magt over selskabet viser sig på den årlige generalforsamling, hvor anpartshaverne i forhold til deres anpartsbesiddelse kan stemme om selskabets anliggender. Hvis ikke andet er bestemt i selskabets vedtægter, har hver anpartshaver lige ret i selskabet i forhold til sin anpartsbesiddelse. Det sædvanlige er, at hver anpart har én stemme, men det er tilladt at lave såkaldte stemmetunge anparter, som har flere stemmer knyttet til sig end andre anparter. Det vil også være tilladt at udstede anparter uden stemmeret, men det er klart, at den manglende indflydelse i selskabet, som er forbundet med sådanne anparter, vil afspejle sig i deres handelsværdi.

Den ordinære generalforsamling er det årlige forum for anpartshaverne, hvor årets regnskab fremlægges, og hvor der tages stilling til de punkter, som vedtægter bestemmer skal med på hvert års ordinære generalforsamling. Den ordinære generalforsamling skal holdes på selskabets hjemsted inden 5 måneder efter udløbet af hvert regnskabsår. Der er dog også adgang til at indkalde til ekstraordinær generalforsamling. Det kan ske, når bestyrelsen – hvis selskabet har en sådan – eller selskabets revisor finder det hensigtsmæssigt. Er der ingen bestyrelse i anpartsselskabet, kan direktøren indkalde til ekstraordinær generalforsamling. Der kan også på en ordinær generalforsamling opstå spørgsmål, som ikke kan behandles på den ordinære generalforsamling. Den kan nemlig kun træffe afgørelser i sager, som har været sat på dagsordenen eller som efter vedtægterne skal behandles på generalsamlingen – medmindre da samtlige anpartshavere er indforståede med at se bort herfra. Ellers må sagen henkydes til en ekstraordinær generalforsamling. Hvis et mindretal af anpartshaverne, der ejer mindst en fjerdedel af selskabets indskudskapi-

tal, ønsker det, kan de skriftligt begære indkaldt til ekstraordinær generalforsamling til behandling af et bestemt emne, når dette emne vedrører selskabet og ikke er af for svævende og uspecificeret karakter. Et forslag om afholdelse af ekstraordinær generalforsamling med henblik på at diskutere »direktørens administration« er for bredt og kræver nøjere præcisering, før selskabet er forpligtet til at efterkomme mindretalsgruppens anmodning om ekstraordinær generalforsamling.

Anpartshavernes rettigheder

Hvem kan stemme på pantsatte anparter?

Anpartshaverne har som følge af deres ejerskab til selskabet en række rettigheder, som de kan udøve på selskabets generalforsamling. Enhver anpartshaver har ret til at møde på generalforsamlingen og tage ordet der. Det gælder også, selvom anpartshaverens anparter i selskabet ikke måtte være udstyret med stemmeret. Hvis anpartshaveren af en eller anden grund måtte være forhindret i at komme tilstede på generalforsamlingen, har han desuden ret til at lade en fuldmægtig give møde for sig og afgive stemme på hans vegne. Fuldmægtigen må i så fald kunne fremvise sin fuldmagt, der skal være dateret. Fuldmagten kan nemlig kun gives for ét år ad gangen. Hvis anpartshaveren har måttet pantsætte sine anparter, f.eks. til sit pengeinstitut til sikkerhed for en personlig kassekredit, vil anpartshaveren alligevel kunne møde frem på generalforsamlingen og afgive stemme på sin anpartsbesiddelse. Stemmeretten overgår ikke til pantshaveren, medmindre anpartshaveren særskilt er gået ind på, at pantretten også skal omfatte stemmeretten på de pantsatte anparter. Hvis anpartshaveren har måttet give slip på stemmeretten til fordel for sit pengeinstitut, er det pengeinstituttet, som er berettiget til at afgive stemme på grundlag af de pantsatte anparter. Men pengeinstituttet kan »låne« stemmeretten ud til anpartshaveren ved en almindelig stemmefuldmagt. Når pantsætningen ophører, falder stemmeretten naturligvis tilbage til anpartshaveren.

Spørgsmål og svar

Selskabets anpartshavere har også spørgsmålsret på generalforsamlingen. Det vil sige, at bestyrelse og direktion er forpligtet til at svare på anpartshavernes spørgsmål om selskabets økonomiske stilling og øvrige forhold, der måtte have betydning for de spørgsmål, hvorom der skal træffes beslutning på generalforsamlingen. Hvis besvarelsen kræver oplysninger, som ikke er tilgængelige på generalforsamlingen, så skal oplysningerne inden 14 dage derefter skriftligt fremlægges hos selskabet for anpartshaverne. Hvis anpartshaverne anmoder om det, skal oplysningerne desuden også sendes til dem.

Anpartshaverne kan forlange granskning af selskabets dispositioner

Hvis en anpartshaver måtte have mistillid til selskabets regnskaber eller ledelsens transaktioner, kan han på generalforsamlingen fremsætte forslag om ekstraordinær granskning af de forhold, som han mener trænger til nærmere undersøgelse. Hvis en anpartshaver f.eks. mener, at selskabet har betalt en helt ubegrundet overpris for en ejendom, kan han foreslå, at ejendomshandlen skal underkastes nærmere undersøgelse. Hvis forslaget har flertal for sig på generalforsamlingen, må generalforsamlingen vælge en eller flere granskningsmænd til at undersøge sagen. Granskningsmændene bør naturligvis have forstand på den sag, som de skal undersøge, hvorfor der ikke sjældent er tale om advokater og revisorer eller andre sagkyndige med specialindsigt i det emne, der ønskes gransket. Granskningsmændene skal naturligvis være helt uvildige personer. Vederlaget for deres arbejde skal betales af selskabet. Hvis forslaget om granskning ikke kan opnå flertal, men dog samle en stemmemængde svarende til en fjerdedel af selskabets indskudskapital, har enhver anpartshaver mulighed for at indgive begæring til skifteretten om at udnævne granskningsmænd, såfremt begæringen fremsættes inden 4 uger efter generalforsamlingen.

Granskning er en alvorlig sag, fordi granskningen ofte vil komme på tale i forbindelse med forhold, hvor der kan være en mulighed for erstatningsansvar og måske også strafansvar for selskabets stiftere, bestyrelsen eller direktionen. Når granskningen er afsluttet, afgiver granskningsmanden – eller granskningsmændene, hvis der er flere – en skriftlig beretning om resultatet af granskningen. Selskabets ledelse – bestyrelse og direktion – må herefter indkalde til en generalforsamling, hvor granskningsberetningen kan gennemgås og hvor der kan træffes beslutning om, hvilke konsekvenser beretningen skal have. Hvis granskningsberetningen ender med at fastslå, at selskabet vitterligt har betalt en klar og ubegrundet overpris for en fast ejendom, vil en nærliggende konsekvens være, at den eller de personer i selskabets ledelse, der har stået for ejendomshandlen, træder tilbage fra deres poster, ligesom det kan komme på tale at rette et erstatningskrav mod dem for det tab, som de har påført selskabet.

Granskning er et mistillidsvotum

Granskningens konsekvenser

Beslutninger uden afholdelse af generalforsamling

Ved fuld enighed mellem anpartshaverne kan der træffes beslutninger uden generalforsamling

Selvom generalforsamlingen i princippet er det sted, hvor anpartshavernes beslutningsret over selskabet udmønter sig, er der intet til hindring for, at anpartshaverne også træffer beslutning om selskabets forhold uden afholdelse af generalforsamling. Lovgivningsmagten har nemlig forudsat, at anpartsselskaber ofte kun vil have en lille lukket kreds af anpartshavere, der kender hinanden ganske godt. Derfor er det tilladt for selskabets ejere at træffe beslutninger uden egentlig generalforsamling, blot alle anpartshaverne er enige herom og bagefter sørger for at indføre beslutningen i selskabets forhandlingsprotokol – den protokol, som selskabet skal føre over sine generalforsamlinger og øvrige beslutninger. A og B behøver derfor ikke ofre energi på at holde en formel generalforsamling, hvis de er enige om den beslutning, der skal træffes.

Selskabets direktør

Generalforsamlingen er selskabets afgørende beslutningsorgan. Det kan ikke overraske, eftersom generalforsamlingen jo alene består af anpartshaverne, der jo ejer selskabet. Hvis andre end selskabets ejere kunne træffe beslutninger af væsentlig betydning henover hovedet på ejerne, ville ejerskabet være af tvivlsom værdi. Til den daglige ledelse er der imidlertid brug for en direktør, som ikke behøver at rådføre sig med anpartshaverne eller en eventuel bestyrelse om hver enkelt beslutning i selskabet, f.eks. om køb af reservedele til en maskine eller hjemkøb af nye varer til selskabets lager. Hvis selskabet ikke har nogen bestyrelse, er det generalforsamlingen, der vælger direktøren. Direktøren har den daglige ledelse af selskabet og tager sig dermed af alle de sædvanlige anliggender, der knytter sig til selskabets almindelige drift. Er selskabet uden bestyrelse, er det direktøren, der udfører de hverv, som ellers ville være henlagt til bestyrelsen i henhold til Anpartsselskabsloven.

Vidtrækkende dispositioner ligger udenfor direktørens mandat

Hvis der er tale om dispositioner, som må siges at være af usædvanlig art eller af stor betydning bedømt i forhold til anpartsselskabets størrelse, ligger sådanne dispositioner uden for direktørens beføjelser. Direktøren kan ikke gå hen og sælge selskabets ejendom eller optage et stort lån uden først at få grønt lys fra anpartshaverne eller bestyrelsen. Det gælder også, hvis selskabet alene ejes af A og B, og A er direktør. I så fald må A indhente B's samtykke, før A engagerer selskabet i mere vidtrækkende dispositioner. Naturligvis kan der opstå hastende situationer, hvor A måske ikke kan få fat i B. Hvis det vil forvolde væsentlig ulempe for

selskabet, hvis A først skal vente på B's accept – B er måske på rejse i udlandet – kan A gennemføre dispositionen på eget ansvar og derefter indhente B's godkendelse, når han kommer hjem. Hvis A's beslutning iøvrigt er fuldt forsvarlig i den forhåndenværende situation, vil A ikke kunne bebrejdes, at han ikke ventede på, at B kom tilstede. Hvis dispositionen derimod udmærket kunne have afventet B's hjemkomst, kan A's handlemåde efter omstændighederne bedømmes som en overskridelse af hans direktørbeføjelser.

Direktøren tegner selskabet

En ting er de beføjelser, som direktøren har i forhold til selskabet. Overtræder han dem, kan selskabet naturligvis påtale denne forseelse. Noget andet er, hvilken virkning direktørens overskridelse har i forhold til den kontraktspartner, der har forladt sig på, at direktøren vitterligt havde mandat til at slutte aftalen på selskabets vegne. Det spørgsmål har at gøre med direktørens fuldmagt og hans tegningsret. I forhold til omverdenen har direktøren, der jo er anmeldt til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen som registreret direktør i selskabet, automatisk mandat til at repræsentere selskabet udadtil. Når direktøren køber varer ind på selskabets vegne, kan selskabet, hvis det fortryder købet, ikke sige sig fri for handlen ved at fremføre, at direktøren ikke havde fuldmagt til at indgå købeaftalen. Selvom direktøren måske udtrykkeligt har fået pålæg fra selskabets anpartshavere om at vente med at foretage indkøbet, bliver købeaftalen alligevel bindende for selskabet, eftersom sælgeren, der jo intet kender til anpartshavernes kontrainstruks, kan henholde sig til, at direktøren i et anpartsselskab er lovmæssigt beføjet til at optræde på selskabets vegne og slutte aftaler for selskabet.

Hvis direktøren derimod bevæger sig helt uden for grænserne af selskabets almindelige virksomhedsområde og f.eks. lader det lille snedkeranpartsselskab afgive bestilling på et fabriksnyt jettfly, vil dispositionen ikke være bindende for selskabet, når modparten måtte indse eller i hvert fald ikke kunne være ubekendt med, at en sådan handel lå uden for selskabets formål eller virksomhedsområde. Det forholder sig på samme måde, hvis direktøren træffer beslutninger, som ifølge anpartsselskabsloven slet ikke kan træffes af direktøren. Hvis direktøren godkender et årsregnskab, som ikke har været forelagt for selskabets anpartshavere, eller hvis direktøren anmelder en ændring af selskabets vedtægter eller sætter selskabet i likvidation – så er den slags dispositioner ikke bindende for selskabet, eftersom direktøren her overskrider sine lovbundne handlebeføjelser. Det samme gælder, hvis direktøren involverer selskabet

Omverdenen har ret til at stole på direktørens ord

Hvis direktøren går for vidt

i ulovligheder, f.eks. lader selskabet yde et stort lån til direktøren selv – det skal selskabet naturligvis ikke respektere, selvom låneaftalen på bedste lovformelige måde er underskrevet af den tegningsberettigede direktør på selskabets vegne.

Det hører også under direktørens ansvarsområde at sørge for, at selskabets bogføring sker i overensstemmelse med lovgivningens regler, og at selskabets formueforvaltning foregår på betryggende måde. En direktør, der tillader, at der er sjusk i regnskabet eller som rutter med selskabets midler på ukyndige forretningsprojekter, vil kunne gøres personligt ansvarlig for sine gerninger, hvis selskabet derved påføres tab eller gøres til genstand for påtale fra myndighederne.

Direktørtitlen er ikke det samme som lønmodtagerstatus

At være anmeldt direktør til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er ikke det samme som at være ansat og lønnet direktør i selskabet. Anpartsselskabsloven kræver, at et anpartsselskab har en direktion bestående af et eller flere medlemmer. Men dette krav er altså et rent selskabsretligt forlangende. Direktøren behøver ikke også at være lønmodtager i selskabet, men kan naturligvis være det. I enkeltmandsselskaber er eneanpartshaveren normalt anmeldt som direktør i selskabet og får sit udkomme i form af en aflønning i selskabet beroende på selskabets indtjening.

Hvis anpartsselskabet har en bestyrelse

Hvis selskabets indskudskapital er under 300.000 kroner, og selskabet ikke omfattes af medarbejderrepræsentationsreglerne – d.v.s. har haft beskæftiget gennemsnitligt mindst 35 ansatte medarbejdere gennem de sidste 3 år – så er der ingen pligt til at vælge en bestyrelse i selskabet. Skal en bestyrelse oprettes, skal denne bestå af mindst 3 medlemmer, som vælges af generalforsamlingen. Bestyrelsen varetager i så fald den overordnede ledelse og tilsyn med selskabet og kan dermed give retningslinier til direktøren. Også bestyrelsen har tegningsret til at forpligte selskabet ved aftaler med andre. Faktisk kan ethvert medlem af bestyrelsen tegne på selskabets vegne, medmindre andet er fastsat i selskabets vedtægter. Bestyrelsen vælger selv sin formand. Det er også bestyrelsen, der udnævner direktøren. Direktøren kan udmærket være medlem af bestyrelsen, men han må dog ikke vælges til formand. Bestyrelsens beslutning træffes ved simpelt flertal – d.v.s. når der er flere ja-stemmer for et forslag end nej-stemmer, så er forslaget vedtaget. Det kræves dog, at over halvdelen af samtlige bestyrelsesmedlemmer skal være tilstede, for at bestyrelsen er beslutningsdygtig.

Interessemodsætninger

Det siger sig selv, at hverken bestyrelsesmedlemmer eller direktører må deltage i behandlingen af spørgsmål, der vedrører aftaler eller lignende, hvori bestyrelsesmedlemmet eller direktøren har en væsentlig interesse, der kolliderer med selskabet. I disse tilfælde må den pågældende altså vige sit sæde, fordi han er inhabil. Hvis et bestyrelsesmedlem har tilbudt, at selskabet kan købe hans private ejendom, må bestyrelsesmedlemmet ikke deltage i behandlingen af dette spørgsmål. Hvis direktøren har foreslået selskabet, at han skal have en klækkelig lønforhøjelse, må direktøren, hvis han samtidig er medlem af bestyrelsen, ikke deltage i bestyrelsens behandling og afstemning om dette spørgsmål.

Man kan ikke tjene to herrer

Interessemodsætninger kan også opstå mellem selskabet og dets eneanpartshaver, hvis eneanpartshaveren søger at begunstige sig selv på selskabets bekostning. Da selskabet ikke har nogen til at protestere for sig, eftersom det beherskes fuldt ud af eneanpartshaveren, kan der være behov for, at de aftaler, som måtte blive indgået mellem selskabet og dets eneejer, kan efterprøves ved en senere lejlighed, hvis selskabet kommer i økonomiske vanskeligheder, og der rejses tvivl om eneanpartshaverens forvaltning af selskabet. Det er baggrunden for, at der er en regel i Anpartsselskabsloven, hvorefter aftaler, som indgås mellem en

Krav om skriftlighed ved eneanparts-aftaler med selskabet

eneanpartshaver og selskabet, skal affattes skriftligt, medmindre der er tale om aftaler på sædvanlige vilkår som led i et løbende mellemværende. Reglen betyder, at større og enkeltstående aftaler mellem selskab og eneejer skal kunne dokumenteres i form af en kontrakt eller aftaleseddel. Det vil dog være tilstrækkeligt, hvis eneejeren udfærdiger et sædvanligt generalforsamlingsprotokollat, hvor selskabet tiltræder aftalen med underskrift både af selskabet og aftalemodparten, her altså eneanpartshaveren.

Ledelsens ansvar

Såvel bestyrelse som direktør er ansvarlig overfor selskabet, selskabets kreditorer eller trediemand for varetagelsen af deres hverv. Hvis bestyrelsen eller direktøren lader selskabet engagere sig i spekulative forretningsprojekter, som fører til selskabets ruin, kan bestyrelsen efter omstændighederne drages til ansvar for den skade, som de derved har tilføjet selskabet – og dermed selskabets ejere, anpartshaverne, der jo må se værdien af deres anparter reduceret til nul.

Bedømmelsen af, om en bestyrelse eller en direktion har pådraget sig erstatningsansvar som følge af udøvelsen af deres hverv, henhører under domstolene. Der vil altid være tale om en meget konkret vurdering, hvor hele selskabets situation må tages i betragtning. Selvom et selskab, der har økonomiske problemer, fortsætter sin virksomhed på kredit, vil dette ikke automatisk medføre, at selskabets ledelse, bestyrelse og direktion, kan gøres ansvarlige for det tab, som kreditgiverne lider, hvis forsøget på at få selskabet på fode mislykkes og selskabet går konkurs.

A-skattekronerne tjener som reserve

En del af de sager, som ofte har været fremme om ledelsesansvar, handler om uafregnede A-skatter. Hvis selskabet har lønmodtagere, er selskabet forpligtet til at tilbageholde A-skat ved lønudbetalingen og afregne den tilbageholdte A-skat til skattevæsenet. I sin egenskab af arbejdsgiver optræder selskabet så at sige som ulønnet skatteopkræver for skattevæsenet med pligt til at aflevere skattepengene med faste mellemrum. Der er derimod ikke nogen pligt til at sætte skattepengene til side på en særskilt øremærket konto. Et selskab, der er i bekneb for penge, vil derfor uundgåeligt komme til at benytte sig af de tilbageholdte A-skattebeløb i bestræbelserne på at få selskabets økonomi til at hænge sammen. Det er derfor et sikkert symptom på, at virksomheden er i knibe, at virksomheden ikke afregner A-skatterne til tiden, men i virkeligheden benytter skattekroneerne som en nødfinansiering for at holde selskabet kørende. Det har ført til, at skattevæsenet i nogle sager, hvor selskabet

er krakket med en stor gæld til skattevæsenet, har krævet direktionen til ansvar for de ikke indbetalte A-skatter.

Hvis direktøren bevidst og systematisk har spekuleret i at bruge det offentlige som kassekredit og samtidig klart har måttet indse, at selskabets overlevelsesmuligheder var komplet udsigtsløse, kan der blive tale om erstatningsansvar. Men der skal meget til for at hænge direktøren op. Ledelsen må nødvendigvis have en vid margin i sit skøn over selskabets forretningsmæssige chancer for at klare skærene og komme ud af en økonomisk nedgangsperiode. Det er en sædvanlig ting i erhvervslivet, at firmaer går ned uden at kunne betale deres gæld. Skattevæsenet er ikke finere end andre kreditorer, selvom det offentlige på flere punkter har en fortrinsstilling med hensyn til at få sine penge hjem. Også skattevæsenet må derfor affinde sig med, at nogle af de penge, som man har ude at svømme på grund af kildeskattesystemets opkrævningsordning, går tabt. Man skal mærke sig, at disse sager ikke har noget at gøre med det grundliggende selskabsretlige princip om, at anpartshaverne ikke hæfter for selskabets forpligtelser, fordi selskabet er et selskab med begrænset ansvar. Problemstillingen i disse sager drejer sig derimod om, hvorvidt de personer, som rent faktisk har styret selskabet, har handlet uforsvarligt i deres forvaltning af selskabet og derved påført andre et økonomisk tab. Hvis dette er tilfældet, kan de pågældende personer dømmes til personligt at svare erstatning på grund af selve den måde, hvorpå de har udøvet deres hverv. De påføres altså et personligt erstatningsansvar for de forpligtelser, som selskabet på grund af deres uforsvarlige dispositioner ikke har kunnet indfri. Forudsætningen for et sådant personligt erstatningsansvar er imidlertid, at den skadelidte part kan føre bevis for, at de pågældende selskabsdeltagere på forsætlig eller uagtsom måde har handlet retsstridigt og skadevoldende over for den skadelidte part.

Ledelsen må have ret til at foretage sit eget skøn

Denne bedømmelsesmålestok udtrykker dansk rets almindelige erstatningsregel. Man bliver ikke erstatningsansvarlig, fordi man påfører andre et økonomisk tab. Ellers skulle den dygtige købmand jo betale erstatning til den dårlige købmand, når han konkurrerer ham ud. Det er ikke nok. Men hvis den ene købmand må lukke, fordi den anden købmand har udspremt det helt grundløse rygte i kundekredsen, at han er dømt for bedrageri og levnedsmiddelforfalskning, stiller sagen sig anderledes. Den slags konkurrencemidler går over stregen og kan påføre ophavsmanden et erstatningsansvar for illoyal markedsføring.

Sager fra Højesteret om uafregnede A-skatter

Den forhåbningsfulde smedemester

I en højesteretssag fra 1985 gjorde skattevæsenet gældende, at en smedemester, der var hovedanpartshaver, direktør og daglig leder af et anpartsselskab, der drev maskinværksted, skulle være ansvarlig for A-skatter, som selskabet ikke havde afregnet til skattevæsenet. Det drejede sig om et beløb på ca. 220.000 kroner. Selskabet havde kørt med et stort underskud og havde negativ formue på over en halv million. Skattevæsenet mente derfor, at smedemesteren burde have indset, at selskabet ikke kunne overleve, og at han derfor skulle have standset i tide, mens legen var god, og inden skattevæsenet fik et stort tilgodehavende for A-skatter.

Smedemesteren hævdede, at han havde været i god tro med hensyn til selskabets muligheder for klare sig igennem sine økonomiske problemer. Selskabet havde i samarbejde med revisor lavet nye regnskaber og budgetter, der blev godkendt af banken og de største kreditorer. I tillid hertil havde han videreført selskabet i forventning om, at det kunne lykkes at redde virksomheden.

Højesteret var delt i spørgsmålet om, hvorvidt smedemesteren kunne drages personligt til ansvar for de ikke indbetalte A-skatter på grund af sin ledelse af selskabet. Flertallet af dommere mente ikke, at smedemesteren tidligere end sket burde have indset, at en videreførelse af det kriseramte selskab ville medføre tab for kreditorerne, herunder skattevæsenet. Smedemesteren havde derfor ikke handlet uforsvarligt ved at lade selskabet køre videre, indtil det endeligt viste sig, at selskabet ikke stod til at redde og derfor måtte standse sine betalinger. Som følge heraf kunne smedemesteren ikke drages til ansvar i hans egenskab af direktør for skattevæsenets krav på uafregnede A-skatter af selskabets lønudbetalinger til medarbejderstaben.

Et mindretal af Højesterets dommere nåede til det modsatte resultat. De fandt, at det måtte have stået smedemesteren klart, at budgettet ikke ville holde, og at anpartsselskabet ikke ville kunne overvinde sine økonomiske vanskeligheder. Efter disse dommeres mening skulle smedemesteren derfor have standset selskabets videre drift og derved have begrænset skattevæsenets tab. Men smedemesteren blev altså frifundet, fordi dommerflertallet gav ham medhold.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1985 s. 209.

I en lignende sag fra samme år rettede skattevæsenet skytset mod to brødre, der var direktører i et familieejet aktieselskab. Selskabet drev virksomhed med maskin- og vægtfabrik. Selskabet havde haft økonomiske problemer, og man havde arbejdet ihærdigt på at få gennemført en rekonstruktion ved forhandlinger med selskabets hovedleverandør. Men planerne mislykkedes, og selskabet måtte senere tages under konkursbehandling. Skattevæsenet havde et krav for uafregnede A-skatter på ca. 290.000 kroner og krævede nu betaling af de to brødre under henvisning til, at brødrene som direktører og medlemmer af bestyrelsen skulle have indset, at selskabets overlevelse var håbløs og derfor skulle have standset virksomheden for at forskåne skattevæsenet for at lide tab på uafregnede A-skatter.

*Familieselskabet
med 2 brødre*

Men igen gik Højesteret skattevæsenet imod. Højesteret konstaterede – denne gang enstemmigt – at selvom selskabets økonomi gik ned ad bagehele vejen frem til konkursen, så førte man fra selskabets side seriøse forhandlinger med både selskabets hovedleverandør og pengeinstitut om en redningsplan for virksomheden. Højesteret fandt ikke, at skattevæsenet havde ført tilstrækkelig bevis for, at de to brødre skulle have indset, at en videreførelse af selskabet ville medføre tab for skattevæsenet. De blev derfor frifundet for skattevæsenets krav.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1985 s. 377.

Selvom den sidste sag vedrørte et aktieselskab fremfor et anpartsselskab, har det ingen betydning, når det drejer sig om ledelsesansvaret. Her er målestokken den samme både i aktieselskaber og anpartsselskaber.

Domstolene viser forståelse for virksomhedens rekonstruk- tionsbestræbelser

Af de to sager kan man udlede, at domstolene ikke gør sig til bagkloge censorer over selskabets ledelse i de situationer, hvor ledelsen loyalt sætter kræfterne ind på at skabe grundlag for en ordening på selskabets økonomiske problemer. Det er let bagefter at se, at selskabets chancer for at klare sig igennem med en smuldrende økonomi måske ikke var så store, at man realistisk kunne fæste lid til, at ledelsen kunne få selskabet frelst igennem problemerne. I bakspejlet er det altid let at se sig bagklog. Hvis domstolene uden videre fulgte skattemyndighederne i sagerne om A-skatter og lignende sager om uafregnede momspenge, ville man kun opnå, at direktionen med det samme smed tøjlerne og frasagde sig et-

*Domstolene
bruger ærlige
lodder i
bedømmelsens
vægtskål*

hvert ansvar for at prøve at styre selskabet ind i sikkert farvand. Hvis ledelsen konstant skulle leve med risikoen for, at skattevæsenet kunne sende skatteregningen videre til ledelsen personligt, ville ethvert ægte incitament til at gøre en anstrengelse for at bringe en kriseramt virksomhed på fode være aflivet fra fødslen af. Det afgørende for en vellykket rekonstruktion er jo netop, at virksomhedens mandskabsressourcer – med eventuel fratrædelse af overkapacitet – fastholdes i virksomheden, så muligheden for eventuelt at afhænde virksomheden helt eller delvist som kørende bedrift ikke forspildes. Hvis direktøren måtte fyre alle medarbejderne, fordi han ellers risikerede at komme til at hæfte for A-skatten af deres løn, kan man være vis på, at direktørens motivation for at give sin velsignelse til en fortsættelse af den skrantende virksomhed fremfor med det samme at sige stop og indgive begæring til skifteretten om betalingsstandsning eller konkurs ville være nær nulpunktet.

Ingen særbegunstigelser til skattevæsenet

Set fra et erhvervspolitisk synspunkt er det derfor lykkeligt, at Højesteret har afvist at give skattemyndighederne særbegunstigelser. Skattevæsenet er en menig kreditor som alle andre. Det er rigtigt, at skattevæsenet ikke bare kan sige stop for kreditten som andre kreditorer. Hver gang der sker en lønudbetaling, får skattevæsenet jo automatisk et krav på kildeskat af lønnen. Men det er nu engang prisen for kildeskattesystemet. Så længe skattesystemet vælter sin skatteopkrævning over på andre, må det også affinde sig med, at opkræveren kan gå fallit, før han har afregnet skattepengene til de offentlige kasser.

Direktøren bør tage varsel af den økonomiske situation

Det betyder ikke, at selskabets direktør blot kan sætte kikkerten for det blinde øje og holde virksomheden kørende, når muligheden for tilførsel af nødvendig kapital er definitivt udtømt. På det tidspunkt vil revisor normalt have sagt fra og tilrådet lukning, og det er just på det tidspunkt, at anpartsselskabets direktør skal tage nøje varsel af situationen og indstille sig på, at skattevæsenet kan finde på at kræve ham til ansvar for uafregnede A-skatter af den løn, der måtte blive udbetalt i tiden herefter. I de fleste tilfælde vil det her være tilrådeligt at træde i betalingsstandsning eller indgive konkursbegæring. Når virksomheden kun kan halte videre, fordi den tærer på skattekronerne, så er grundlaget for en fortsat drift ikke længere tilstede.

Forsikring for ledelsesansvar

En forsikring er ingen sovepude

Det er ikke behageligt for ledelsen i et selskab at skulle leve med risikoen for, at en fejl kan udløse et erstatningsansvar i millionklassen mod bestyrelsesmedlemmerne eller direktøren. Det er menneskeligt at fejle,

også på ledelsesplan, og i en travl erhvervsvirksomhed kan det ikke undgås, at der ind imellem begås også alvorlige fejl, der kan påføre både selskabet og andre et økonomisk tab. Det er muligt at tegne forsikring mod det erstatningsansvar, som selskabets ledende personer kan pådrage sig som følge af handlinger, der ikke er begået forsætligt eller ved grov uagtsomhed. I mange større erhvervsvirksomheder er en sådan bestyrelsesansvarsforsikring og direktionsansvarsforsikring et naturligt sikkerhedsnet, som selskabet spænder ud under de personer, som tør tage ansvaret for at træffe svære beslutninger i selskabet. En sådan forsikring vil dog have en selvrisko, som nok skal motivere de forsikrede personer til at tage deres hverv alvorligt og ikke forlade sig på, at forsikringen bare kan punge ud, hvis der rejses krav.

KAPITEL 6

Selskabets vedtægter – og hvordan de kan ændres

Hvordan er stemmereglerne på selskabets generalforsamling

Svaret er, at det afhænger af, hvilken slags forslag, der er til afstemning. I bestyrelsen er sagen klar, for der kræves kun almindeligt flertal for et forslag for at vedtage det – medmindre da selskabets vedtægter har fastsat, at der skal mere til, for det kan vedtægterne udmærket bestemme.

Så enkel er sagen ikke på selskabets generalforsamling. Her må der sondres mellem forskellige forslag af forskellig rækkevidde og betydning for selskabet. Det grundliggende princip er, at de mere fredelige sager, som ikke griber særligt dybt ind i selskabets tilværelse eller anpartshaverenes forhold, kan vedtages med simpelt flertal – altså flere ja-stemmer end nej-stemmer. Der er ikke noget krav om, at ja-stemmerne skal udgøre mere end 50% af samtlige stemmer i selskabet. Mens bestyrelsen kun er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er tilstede, så gælder der ikke noget tilsvarende krav til generalforsamlingen, når blot den er lovligt indkaldt og varslet.

Indkaldelse til ordinær generalforsamling

Den ordinære generalforsamling indkaldes af bestyrelsen tidligst 4 uger og senest 8 dage før generalforsamlingens afholdelse. Indkaldelsen skal ske skriftligt til alle de anpartshavere, som er noteret i anpartshaverfortegnelsen. Det skal desuden fremgå af indkaldelsen, hvilke emner der skal behandles på generalforsamlingen – altså en dagsorden med en punktvis opremsning af de enkelte sager, som generalforsamlingen skal træffe beslutning om. Hvis der er forslag fremme om ændring af ved-

tægterne, skal forslagets væsentligste indhold angives i indkaldelsen, så anpartshaverne kan danne sig et ordentligt indtryk af, hvad det er, der foreslås som ny vedtægtsbestemmelse. Senest 8 dage før generalforsamlingens afholdelse skal dagsordenen og de fuldstændige forslag – herunder også det årsregnskab, der skal behandles på den ordinære generalforsamling – ligge til eftersyn på selskabets kontor samt sendes til enhver noteret anpartshaver.

Forslag om ændring af selskabets vedtægter

Hvis der er forslag fremme om ændring af selskabets vedtægter, må et sådant forslag betragtes med største interesse af anpartshaverne. Selskabets vedtægter udgør jo de grundliggende spilleregler for selskabets virksomhed, og man bør derfor ikke tage let på dem. Ofte vil vedtægterne være affattet med megen omhu for at sikre, at de helt stemmer med anpartshavernes indbyrdes ønsker og målsætninger. Og selvom vedtægterne måske blot er et standardprodukt, som fulgte med, da anpartshaverne købte selskabet som et skuffeselskab, så betegner en vedtægtsændring ikke desto mindre et betydningsfuldt indgreb i selskabets retsgrundlag.

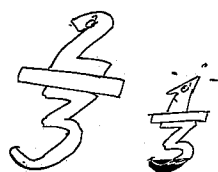
*Vedtægtsændringer
bør overvejes
grundigt*

Hvis A og B gennem en årrække har drevet snedkervirksomhed i selskabet, og B nu foreslår, at selskabet også skal til at købe og sælge pantebreve – ja, så er der i realiteten tale om, at selskabet giver sig i kast med en helt ny virksomhedsaktivitet, som intet har at gøre med snedkererhvervet. Hvis B med sine 50% stemmer kunne gennemtrumfe en sådan ændring, ville A være ilde stedt, hvis han ikke deler B's optimisme med hensyn til indtjeningsmulighederne i pantebrevsmarkedet. Omvendt, hvis A foreslår, at selskabet fremover alene bør bære hans navn efterfulgt af ApS, fordi han mener, at han har et bedre omdømme i branchen end B, som er blevet ugunstigt omtalt i den lokale avis, vil B klart nok have grund til at nære utilfredshed med samarbejdet, hvis A ensidigt kunne gennemføre en sådan ændring af selskabets vedtægter. Kort sagt: ændringer af selskabets vedtægter må anskues som særdeles væsentlige indgreb i selskabets forhold og dermed også i anpartshavernes retsstilling.

Ændring af selskabets vedtægter kræver særligt flertal

Den løsning, som Anpartsselskabsloven har givet på dette problem, er enkel og ligetil. Vedtægtsændringer kan som absolut hovedregel ikke gennemføres med simpelt flertal. Der kræves, at mindst $\frac{2}{3}$ af de afgivne stemmer går ind for forslaget om ændring af vedtægterne, og at dette $\frac{2}{3}$ flertal samtidig svarer til $\frac{2}{3}$ af den stemmeberettigede indskudskapital, som er repræsenteret på generalforsamlingen. Ændring af selskabets vedtægter forudsætter dermed, at der både er et vist højdemål af stemmer for forslaget, og at dette stemmeflertal også repræsenterer et vist mål af selskabets *indskudskapital* – i begge tilfælde altså $\frac{2}{3}$.

En anpart med mange stemmer er ikke nok

Når der er dette dobbeltkrav, skyldes det, at anparterne i et anpartsselskab kan have forskellig stemmeret. Nogle anparter kan teoretisk set være udstyret med mange stemmer, andre med få eller ingen. Hvis en enkelt anpartshaver sidder inde med en anpart på 1.000 kroner, og denne anpart er tillagt 1000 stemmer, mens de øvrige 199 étusindkronersanparter i selskabet kun har en enkelt stemme hver, så kan den ene anpartshaver i kraft af sin stemmemagt hurtigt mønstre mere end $\frac{2}{3}$ af de afgivne stemmer for sit eget forslag. Derfor skal det stemmeflertal, som vil ændre selskabets vedtægter, også samtidig basere sig på en anpartsbesiddelse svarende til mindst $\frac{2}{3}$ af den stemmeberettigede indskudskapital på generalforsamlingen. Det krav kan den enlige anpartshaver med sin stemmestærke anpart ikke leve op til. Hans anpart kan nok klare stemmekravet, men en anpart på 1.000 kroner i et selskab med en indskudskapi-

tal på 200.000 kroner udgør nu engang kun en 200-del af indskudskapitalen.

Denne regel – vi kan kalde den 2/3-reglen – er en *retsgaranti*, som værner selskabet og dets anpartshavere mod pludselige ændringer af selskabets grundliggende spilleregler – vedtægterne. B's ide om pantebrevsinvestering kan ikke klare skærene efter 2/3-reglen, når A stemmer imod. A's ide om at selskabet skal stryge B's navn, kan heller ikke slippe igennem 2/3-reglen, når B er imod. Det er svært, og det skal være svært, at lave om på selskabets vedtægter. Forandringer må i sagens natur kræve, at et ekstra stort flertal og mere end blot 51% er stemt for tanken. Dog findes der enkelte former for vedtægtsændringer, som direkte er undtaget fra 2/3-reglen og derfor vil kunne gennemføres med simpelt flertal – men det er mere tekniske emner, som ikke vil volde anpartshaverne store kvaler.

2/3-reglen

Vedtægter kan ikke ændres ved simpelt flertal

2/3-reglen kan fraviges ved vedtægtsbestemmelse

Sådan er loven. Men loven er på det punkt ikke ufravigelig. Hvis A og B dengang de stiftede selskabet havde besluttet sig for, at vedtægterne i deres selskab udmærket skulle kunne ændres med simpelt flertal – så ville dette være en fuldt tilladelig fravigelse af loven. Det ville ikke i A og B's tilfælde få stor betydning – thi de kan jo holde hinanden i skak, fordi de har lige mange stemmer. Og når stemmerne står lige, vil et forslag om ændring af vedtægterne ikke kunne mønstre det nødvendige flertal. Men den situation kan ændre sig, hvis selskabet optager en tredje anpartshaver C. Hvis C blot kommer med som juniorpartner med et par anparter på hver 1.000 kroner, som han har købt af henholdsvis A og B, kan A og C nu med simpelt flertal ændre vedtægterne, hvis selskabets vedtægter i forvejen bestemmer, at vedtægterne kan ændres blot med simpelt flertal. Hvis man fra starten af havde holdt fast i lovens 2/3-regel, kan A og C ikke påtvinge B en vedtægtsændring, som han ikke selv går ind for – ligesom B og C ikke kan påtvinge A en vedtægtsændring, som ikke har A's tilslutning.

Byrdefulde vedtægtsændringer og beslutninger

Et ubehageligt dagsordenspunkt

Lad os tænke os, at A og B efter nogen tid bliver trætte af deres juniorpartner C, som ikke har vist sig så kvik, som de troede. Han ejer fortsat sine anparter på samlet 2.000 kroner, og han har derfor adgang til selskabets generalforsamling med alt hvad deraf følger. A og B bliver nu enige om, at det kunne være rart, hvis C frivilligt ville sælge de to anparter tilbage til dem, så de kunne få hans medejerskab bragt til ophør. Men det vil C ikke høre tale om. På næstkommende generalforsamling foreligger der nu forslag fra A og B om, at det årlige udbytte på C's anparter fremover skal udbetales til A og B's familie, ligesom C's anparter ikke længere skal have stemmeret – og forresten skal C over for banken påtage sig personlig kaution for selskabets gæld.

C bliver en kende bleg, da han erfarer om dette dagsordenspunkt – men A og B meddeler, at de jo behersker mere end 2/3 af såvel stemmerne som indskudskapitalen, hvorfor de – hvis vedtægterne hviler på 2/3-reglen – nemt kan skaffe sig flertal for deres forslag og besørge dette lovformeligt optaget i anpartsselskabets vedtægter.

Kan A og B få deres vilje? Nej, det kan de ikke. Det er sandt, at en ændring af vedtægterne fordrer, at 2/3-reglen opfyldes. Men Anpartsselskabsloven stopper ikke der. Visse indgreb i vedtægterne eller anpartshavernes retsstilling er så byrdefulde, at de kun kan gennemføres, hvis den berørte part selv samtykker heri. Hertil hører vedtægtsændringer – men *også* beslutninger, der ikke indskrives i vedtægterne – som gør skår i anpartshavernes økonomiske fordel af anpartsbesiddelsen eller som mindsker stemmeretten og dermed indflydelsen på anparterne. Punktet om den personlige kaution kan ligeledes kun gennemføres med C's accept, eftersom der er tale om en klar forøgelse af de forpligtelser, der ellers påhviler ham som anpartshaver – en anpartshaver hæfter jo kun for anpartsselskabets gæld, hvis han ved særlig aftale går ind på at påtage sig en sådan hæftelse.

Princippet om mindretalsbeskyttelse gælder i anpartsselskaber

Forslag af den art, som A og B her barsler med, kræver tilslutning fra samtlige anpartshavere – også dem, der eventuelt ikke måtte være mødt op på generalforsamlingen og dem, hvis anparter er uden stemmeret. At der skal herske fuld tiltrædelse til sådanne typer forslag er udtryk for den *minoritetsbeskyttelse*, der gælder i anpartsselskaber. Selvom indflydelsen i selskabet normalt afhænger af, hvor mange anparter og dermed stemmer, man har, så er der visse grænser for, hvor vidt flertallet kan gå med hensyn til at pådutte et mindretal ubehagelige beslutninger. Enhver

anpartshaver har i kraft af sin anpartsbesiddelse investeret penge i selskabet. Det ville være uacceptabelt, hvis et flertal i selskabet på et vilkårligt grundlag og ud fra usaglige motiver om varetagelse af egne fordele bagefter kunne ødelægge værdien af mindretalsanpartshavernes investering i selskabet.

Det er derfor, at Anpartsselskabsloven indeholder visse beskyttelsesregler, som kræver, at meget indgribende beslutninger, som griber ind i anpartshavernes rettigheder både med hensyn til indflydelse i selskabet og med hensyn til anparternes økonomiske værdi, kun kan gennemføres, hvis alle anpartshavere er enige herom. Det vil i praksis sige, at mindre lødige beslutninger, der ikke har udspring i saglige forretningsmæssige overvejelser, men beror på magtstridigheder mellem diverse anpartshavere, ikke vil kunne gennemtrumfes, hvis blot en enkelt anpartshaver er imod.

Anpartshaverne er også beskyttet af en generalklausul

For en sikkerheds skyld rummer loven også en generalklausul, der fanger alt det, der ikke måtte være dækket af specialbestemmelser. Anpartsselskabsloven siger nemlig, at generalforsamlingen ikke må træffe beslutninger, som åbenbart er egnet til at skaffe visse anpartshavere eller andre en utilbørlig fordel på andre anpartshaveres eller selskabets bekostning. Hermed er der i princippet lukket af for mere eller mindre sindrige forsøg på at misbruge et flertal i selskabet til at fremme særinteresser til skade for såvel medejere som selskabet. Generalklausulen kan tænkes at komme ind i billedet i mange forskellige situationer. Hvis f.eks. selskabets flertal beslutter, at selskabet fremover skal købe alle sine råvarer gennem A for priser, som er åbenbart højere end sædvanlige indkøbspriser, indebærer en sådan beslutning, at A reelt kommer til at berige sig på selskabets bekostning. Da et sådant arrangement i virkeligheden indebærer, at selskabet pumper penge direkte over i A's private lommer, vil skattevæsenet sandsynligvis også interesse sig for sagen og betragte merprisen som en såkaldt maskeret udlodning.

Det sidste sikkerhedsnet mod misbrug er generalklausulen

Hvis selskabets flertalsanpartshavere er ude på at sulte C ud af selskabet og år efter år beslutter på generalforsamlingen, at der ikke skal ske udlodning til anpartshaverne af selskabets ellers fornemme indtjening, kan der på tilsvarende vis heri ligge en utilbørlig fremfærd, som kan tilsidesættes som ugyldig og som kan medføre erstatningsansvar for flertalsanpartshaverne. I grove tilfælde af forsyndelse mod generalklausu-

len er der desuden mulighed for, at et mindretal af anpartshavere, som repræsenterer mindst en fjerdedel af selskabets indskudskapital, kan forlange selskabet opløst ved dom.

Omsættelighedsindskrænkninger

Forkøbsret

Der er en ganske særlig type vedtægtsændringer, som fortjener omtale. Det er de såkaldte omsættelighedsindskrænkninger. De blev berørt i kap. 3, hvor der blev talt om forkøbsret. Forkøbsret i vedtægterne er et eksempel på en omsættelighedsindskrænkning. Hvis A vil sælge sine anparter, er det mest nærliggende, at B får chancen for at overtage dem, inden en udenforstående får mulighed for at købe sig ind i selskabet. Derfor aftales det ofte i anpartsselskaber med få ejere, at anpartshaverne i forhold til deres indbyrdes anpartsbesiddelse har forkøbsret til hinandens anparter – ikke blot hvis en anpartshaver ønsker at sælge, men også hvis en anpartshaver afgår ved døden, således at arvefaldet nødvendiggør en overgang af hans anparter til hans arvinger.

En sådan forkøbsret betegner en indskrænkning i anparternes omsættelighed. Anparter er ligesom andre formueværdier frit omsættelige. Det vil sige, at A under normale omstændigheder kan gå hen og sælge sine anparter til hvem han vil uden at skulle spørge andre om lov. En forkøbsret sætter grænser for A's muligheder for at omsætte sine anparter, idet han ikke uden videre kan vælge sin køber. Hvis B har forkøbsret, skal B først have chancen, før A kan vende sig til anden side.

Samtykke til overgang af anparter

En anden slags omsættelighedsindskrænkning kan forekomme, hvis vedtægterne f.eks. bestemmer, at selskabets ledelse skal give samtykke til salg af anparter. Det vil sige, at A først må indhente selskabets godkendelse, før han kan afhænde sine anparter – altså ligeledes en umiddelbar forhindring for et salg her og nu.

Omsættelighedsindskrænkninger er nemme at indføre, når A og B i fuld enighed stifter selskabet fra starten af. På det tidspunkt synes de begge, at forkøbsret til fordel for hinanden er en god og naturlig ting. For det sikrer jo, at partneren kan køre virksomheden videre på egen hånd, hvis en af dem måtte ønske at trække sig ud af foretagendet ved at afhænde sine anparter. Og hvad er mere naturligt, end at den mangeårige kollega får første ret til at købe anparterne.

Senere indførelse af forkøbsret

Hvis A og B imidlertid ikke har overvejet dette spørgsmål ved selskabets oprettelse, hvor vedtægterne blev lagt fast, er det måske ikke så nemt senere at blive enige, hvis en af dem pludselig kommer i tanke om, at forkøbsret nu bør indføres i vedtægterne. Nu er forkøbsret ikke nødvendigvis noget, der behøver at stå i vedtægterne. A og B kan udmærket lave en privat aftale uden for selskabets vedtægter om forkøbsret til fordel for hinanden. Men vil man sikre sig, at forkøbsretten er rodfæstet i selskabets vedtægter og dermed også får gennemslagskraft over for en godtroende køber, der jo ikke behøver at have det ringeste kendskab til A og B's private aftale, må aftalen omplantes til en vedtægtbestemmelse og anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Det indebærer en vedtægtsændring, og som nævnt kan vedtægtsændringer ikke uden videre indføres med simpelt flertal. Der kræves som hovedregel, at 2/3-reglen opfyldes. Men det slår ikke til her. Når der er tale om indførelse af omsættelighedsindskrænkninger, så kræver Anpartsselskabsloven tilmed, at der skal ske tiltrædelse fra samtlige anpartshavere. En efterfølgende indskrænkning i anpartshavernes ellers frie ret til at afhænde deres anparter til hvem de vil og til den pris de kan få – en sådan indskrænkning er i sagens natur et byrdefuldt og generende indgreb. Derfor det skrappe krav om enstemmighed. Anpartshaverne, som stifter et selskab fra bunden af eller reviderer de vedtægter, som følger med et hjemkøbt skuffeselskab, bør derfor allerede på dette stadium nøje tage stilling til hele spørgsmålet om forkøbsret. Senere hen i selskabets tilværelse kan det måske være svært at samle enighed om spørgsmålet, og det kan avle stridigheder, som i hvert fald ikke er i selskabets interesse.

Reglen om enstemmighed har førhen været den samme i aktieselskaber. I de lovændringer i selskabslovene, der trådte i kraft den 1. august 1993, lavede man om på situationen for aktieselskaber. Her kan omsættelighedsindskrænkninger nu indføres, hvis beslutningen herom tiltrædes af mindst ni tiendedele såvel af de afgivne stemmer på generalforsamlingen som af den stemmeberettigede aktiekapital, der er repræsenteret på generalforsamlingen.

Senere indførelse af forkøbsret kræver enighed blandt anpartshaverne

Ophævelse af forkøbsret kan ske efter 2/3-reglen

Når A og B rotter sig sammen mod C

I forbindelse med spørgsmålet om forkøbsret og andre omsættelighedsindskrænkninger bør man desuden være opmærksom på, at mens det kræver enstemmighed at indføre en forkøbsret i de allerede eksisterende vedtægter, så kræves der kun opfyldelse af 2/3-reglen for at ophæve forkøbsretten påny. I visse situationer kan det komme bag på anpartshaverne og lægge grunden for en alvorlig konflikt. Hvis A, B og C ejer hver en trediedel af et anpartsselskab på 600.000 kroner, og der i selskabets vedtægter er bestemt indbyrdes forkøbsret – så kan man tænke sig, at A, der vil sælge sin anpart, hellere ser disse overdraget til B end til C. Forkøbsretten forhindrer selvfølgelig dette og beskytter dermed C's krav på at købe halvdelen af A's post af anparter, således at B og C derefter vil være ligestillede i selskabet. Men hvis nu A og B bliver enige om på førstkommende generalforsamling at ophæve den vedtægtsbestemte forkøbsret – så kan dette ske med 2/3 flertal af stemmer og kapital. Det kan A og B lige præcis mønstre i fællesskab. C er magtesløs. Han kan stemme imod, men ikke forhindre vedtagelsen. Når forkøbsretten derefter er ophævet, kan A sælge sine anparter til B uden hensyn til C. Det resultat var nok ikke, hvad C havde drømt om, da man indførte forkøbsretten. Den skulle jo netop være til gavn for alle anpartshavere i selskabet. Skal et sådant resultat forebygges, må man sørge for i forbindelse med indførelsen af forkøbsretten at foreskrive i vedtægterne, at senere ophævelse af forkøbsretten kun kan ske i fuld enstemmighed.

Indløsningsret og indløsningspligt

Indløsningspligt vil sige, at en anpartshaver må finde sig i at afhænde sine anparter til den, der har indløsningsretten, mod til gengæld at få udbetalt værdien af anparterne. Indløsningspligt virker derfor i praksis på samme måde som en salgsplicht. Det kan være selskabet selv, der har indløsningsretten. Når selskabet bruger indløsningsretten, må der derfor ske en kapitalnedsættelse i tilslutning til indløsningen af anparterne. Hvis en anpartshaver har en indløsningsret over for andre anpartshavere, sker der ingen kapitalnedsættelse. De indløste afleverer blot deres anparter mod betaling.

Indløsning er et emne, der normalt hører hjemme i vedtægterne. Men bortset herfra så indeholder Anpartsselskabsloven nogle regler både om indløsningspligt og om indløsningsret. Reglen om indløsningspligt går ud på, at hvis en anpartshaver ejer mere end ni tiendedele af anparterne

i et selskab (og har en tilsvarende andel af stemmerne), så kan han i fællesskab med selskabets ledelse bestemme, at de øvrige anpartshavere skal indløse deres anparter til ham. Det lille mindretal, som ejer under en tiendedel af anparterne, må altså finde sig i at blive købt ud af storanpartshaveren. De har pligt til at lade deres anparter indløse af storanpartshaveren.

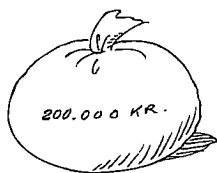
Som et spejlbillede til denne regel om indløsningspligt rummer loven også en regel om indløsningsret for det lille mindretal. Mindretallet, som ejer under en tiendedel af anparterne, kan nemlig på sin side forlange at blive indløst af en storanpartshaver, som ejer mere end ni tiendedele. Reglerne om indløsning gælder også, hvis storanpartshaveren ikke er en person, men et andet selskab, f.eks. et A/S, et ApS, et interessentskab eller et kommanditselskab. Det er også ligegyldigt, om storanpartshaveren har hjemsted i Danmark eller i udlandet. Bestemmelserne om indløsning virker på den måde grænseoverskridende.

KAPITEL 7

Anpartsselskabets kapital

Kapitalen skal være til stede fra stiftelsen

Anpartsselskabets lovbefalede minimumskapital på 200.000 kroner – det være sig kontante midler eller i andre værdier – er det grundlag, som selskabet skal bygge sine erhvervsaktiviteter op på. Kapitalen er også alt, hvad selskabets kreditorer har at holde sig til, eftersom anpartshaverne jo ikke hæfter for selskabets forpligtelser. De mange detaljerede regler om selskabets stiftelse og om apportindskud skal ses i lyset af lovgivningens formål om at sikre, at selskabets omverden med rette kan stole på, at selskabet har haft sin erklærede indskudskapital i fødselsøjeblikket. Hvordan det går siden hen med selskabets finanser, kan ingen sige. Hvis selskabets indtjening er god, og anpartshaverne er tilbageholdende med at trække penge ud af selskabet, så kan selskabets egenkapital – d.v.s. den oprindelige indskudskapital og den senere fortjeneste – støt og roligt gå hen og vokse sig stor. Men hvis virksomheden fra starten må køre med tab, så går det i første række ud over indskudskapitalen, der derved kan risikere at gå i nul. Det er ikke det samme, som at selskabet må dreje nøglen om. Hvis anpartshaverne fortsat tror på virksomhedens idegrundlag, kan de jo vælge at låne penge til selskabet for at hjælpe virksomheden igennem sine vanskeligheder. Eller anpartshaverne kan foretage et nyt pengeindskud i selskabet til styrkelse af indskudskapitalen.

Anparterne må ikke tegnes til underkurs

Anpartsselskabsrettens grundsætning om, at indskudskapitalen i en eller anden form skal være tilstede i selskabet fra starten af genspejler sig i en række lovbestemmelser, som skal beskytte selskabskapitalen mod diverse former for udhuling. Når A og B stifter et selskab med 200.000 kroner ved indbetaling af 100.000 kroner fra hver, så modtager de anparter lydende på samlet 200.000 kroner. En anpart på 1.000 kroner modsvares

af en indbetaling til selskabet på netop 1.000 kroner. Kursen på de anparter, som A og B tegner sig for, er dermed 100 – også kaldet *parikurs*, fordi anpartens pålydende svarer til det faktiske indbetalingsbeløb. Hvis A og B derimod blev enige om, at selskabet skulle udstede anparter for i alt 400.000 kroner, mens indbetalingen stadig kun skulle være 200.000 kroner, så ville kursen være 50 (svarende til 50 procent af anparternes pålydende). Der ville være tale om underkurs. Selskabet ville i forhold til omverdenen stå anmeldt med en indskudskapital på 400.000 kroner, men i realiteten ville der kun være gået 200.000 kroner ind i selskabets kasse. Loven forbyder derfor, at det beløb, der ved stiftelsen betales ind i selskabet for en anpart, er lavere end anpartens pålydende. Anparter må ikke tegnes til underkurs.

Men hvad med overkurs? Hvis A og C stifter selskabet med en pålydende anpartskapital på 200.000 kroner, men er villige til at tegne anparterne til kurs 200 – d.v.s. A og B betaler til selskabet 400.000 kroner for anparter, der lyder på 200.000 kroner. Da dette kun forbedrer selskabets kapital og i hvert fald ikke kan skuffe selskabets kreditorer, eftersom anparterne jo tegnes over deres pålydende værdi, er det fuldt ud tilladt efter loven at tegne anparterne til overkurs. Det forholder sig iøvrigt sådan, at det overkursbeløb, som selskabet derved modtager fra anparts-tegnerne, er skattefrit for selskabet.

*Overkurs styrker
selskabets
kapitalgrundlag*

Udtræk af selskabskapitalen

Da et anpartsselskab på helt samme måde som et aktieselskab er et selvstændigt juridisk foretagende, kan hverken A eller B egenrådigt beslutte sig for at udbetale selskabets kapital til dem selv. De ejer selskabet i kraft af deres anpartsbesiddelse. Men selskabet ejer sin egen kapital og sine egne formueværdier. Hvis A og B vil have disse værdier vekslet om i penge, må de enten sælge deres anparter – derved kommer selskabets indre værdi jo til udtryk i den pris, som en køber vil give for anparterne – eller A og B må følge de lovbundne procedurer for frigørelse af selskabets midler.

Kapitalnedsættelse

En af disse procedurer er reglerne om kapitalnedsættelse. Det er klart, at når man har regler, der skal sikre, at selskabskapitalen effektivt kommer ind i selskabets kasse ved selskabets stiftelse, så må man også have regler, der sikrer, at anpartshaverne ikke bagefter tømmer kassen ved at

tilbageføre selskabets værdier til dem selv. Der kan imidlertid være gode og saglige grunde til, at et selskab på et tidspunkt ønsker at nedsætte sin registrerede indskudskapital. For det første kan man tænke sig, at et anpartsselskab med en anmeldt indskudskapital på en million kroner rent faktisk har tabt halvdelen af denne kapital. For at bringe selskabets reelle kapital i overensstemmelse med den officielle kapital, kan en kapitalnedsættelse komme på tale. En kapitalnedsættelse – og forøvrigt også en kapitalforhøjelse – indebærer en vedtægtsændring, eftersom indskudskapitalens størrelse jo er indskrevet som en lovpligtig bestanddel af selskabets vedtægter. Man skal derfor iagttage 2/3-reglen, hvis dette skridt skal kunne gennemføres.

*Kapitalen skal
genskabes eller
selskabet opløses*

Da anpartsselskaber fra fødslen af skal have en minimumskapital på 200.000 kroner, er der dog ingen mulighed for at nedskrive kapitalen til under dette beløb, selvom selskabets reelle kapital er mindre, fordi selskabet har tabt penge. Indskudskapitalen kan ikke nedskrives til under minimumskapitalen. Tværtimod består der en pligt for anpartshaverne til at bringe selskabskapitalen på fode igen, hvis selskabet må konstatere, at det har tabt halvdelen af sin indskudskapital. I så fald skal selskabets ledelse drage omsorg for, at selskabets kapital genetableres – f.eks. ved indskud af ny kapital – eller ledelsen må tage skridt til at stille forslag om selskabets opløsning. Ledelsen skal lade afholde generalforsamling til afklaring af disse spørgsmål inden 6 måneder efter, at selskabet har tabt halvdelen af sin indskudskapital. Hvis selskabets midler kun beløber sig til 25.000 kroner, må man altså indstille sig på, at der skal ske skridt til at genskabe indskudskapitalen – det er ikke nok blot at få kapitalen op over halvdelen af indskudskapitalen – altså op over 100.000 kroner. Selskabet må skaffe midler tilveje, der på ny bringer indskudskapitalen op på de oprindelige 200.000 kroner.

Andre grunde til nedskrivning af selskabets kapital kan være af mere forretningsmæssig karakter. Måske har selskabet med indskudskapitalen på en million slet ikke brug for så stor en kapitalbinding i selskabet for at drive sin virksomhed. I så fald kan anpartshaverne nære et forståeligt ønske om at nedsætte indskudskapitalen for bedre at afstemme den med selskabets kapitalbehov.

Kapitalnedsættelse med udbetaling kræver proklama

Det er klart, at en kapitalnedsættelse, der medfører pengeudstrømning til anpartshaverne, kan forekomme betænkelig set fra kreditorernes synspunkt. Kapitalnedsættelsen svækker jo selskabets mulighed for at klare sine forpligtelser. Når formålet med kapitalnedsættelsen ikke er at dække et underskud for derved at afstemme indskudskapitalen med det lidte tab – men f.eks. at benytte kapitalnedsættelsesbeløbet til udbetaling til anpartshaverne, så kræves det, at selskabet bekendtgør beslutningen i Statstidende og med et varsel af 3 måneder opfordrer kreditorerne til at anmelde deres krav overfor selskabet. En sådan bekendtgørelse kaldes et *proklama*. Så længe de forfaldne krav, som kreditorerne har anmeldt, ikke er betalt, og selskabet ikke har imødekommet kreditorernes forlangende om at stille betryggende sikkerhed for uforfaldne eller blot omtvistede krav, så må selskabet ikke gennemføre kapitalnedsættelsen. Det vil sige, at udbetalingen til anpartshaverne af den del af indskudskapitalen, som skulle være nedsat, ikke må finde sted. Hvis selskabet tilbyder en sikkerhedstillelse, som kreditorerne ikke er tilfredse med, kan spørgsmålet henskydes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. I almindelighed vil sikkerhedstillelsen skulle bestå i en bankgaranti, såfremt den skal kunne godkendes. Hvis selskabet i strid med disse regler blot udbetaler den nedskrevne kapital til anpartshaverne uden at stille sikkerhed, kan der blive tale om strafansvar og erstatningsansvar for selskabets ledelse. De anpartshavere, som har fået kapitalen udbetalt, kan desuden stilles overfor et tilbagebetalingskrav, uanset om de måtte være uden kendskab til udbetalingens ulovlighed. Der kan også kræves rente af tilbagebetalingskravet.

Da en kapitalnedsættelse er ensbetydende med en vedtægtsændring, skal den naturligvis anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, således at det kan kontrolleres, at beslutningen er truffet på lovlig måde. Den almindelige standardblanket kan anvendes til anmeldelsen. Fristen for anmeldelse er 4 uger fra beslutningsdatoen. Igen er det vigtigt at påse, at fristen overholdes, ellers mister beslutningen om kapitalnedsættelse nemlig sin gyldighed, og selskabet må gentage hele beslutningsproceduren med ny indrykning af proklama i Statstidende.

Ulovlig udbetaling af den nedsatte kapital kan medføre sanktioner

Anpartsselskabets frie reserver kan udbetales

Tjente penge kan nemmere udbetales

En kapitalnedsættelse efter Anpartsselskabsloven handler om nedsættelse af anpartsselskabets registrerede indskudskapital. Det må ikke forveksles med, at selskabet til anpartshaverne udlodder årets indtjente overskud som udbytte eller udbetaler opsparet overskud i selskabet fra tidligere år. Sådanne reserver er fri egenkapital uden for selskabets registrerede indskudskapital. Reglerne for frigørelse af sådanne midler er derfor mere lempelige, end når det drejer sig om at gøre indhug i selve indskudskapitalen, der jo har status som selskabets officielle kapitalgrundlag. De penge, som kan udloddes til anpartshaverne som udbytte, vil typisk hidrøre fra årets overskud i henhold til det godkendte regnskab. Men også optjente, men hidtil opsparede overskud fra tidligere år kan udloddes til anpartshaverne. Det samme kan andre reserver, som ikke er underkastet særlige bindinger. Er der et underskud, som ikke er dækket ind, skal dette dog først fragå, før der kan ske udlodning af de frie reserver. Under alle omstændigheder må udbyttet ikke overstige, hvad der er forsvarligt under hensyn til selskabets økonomiske stilling. Selskabets ledelse bør derfor foretage en forretningsmæssig og forsigtig vurdering af selskabets kapitalbehov, således at selskabet ikke pludselig risikerer at komme i pengekasse, fordi man har tømt sparegrisen i utide. Udlodning af midler fra selskabets frie egenkapital vil medføre beskatning hos anpartshaverne efter skattelovgivningens regler. Selskabet vil derimod ikke få skattefradrag for de udloddede beløb, eftersom der ikke er tale om en driftsomkostning.

De skildrede regler om kapitalnedsættelse er ment som en beskyttelse af anpartsselskabets kapital. Hvis anpartshaverne uden videre kunne dele penge kassen imellem sig og gå ansvarsfrit hver til sit og overlade fallitboet til kreditorerne, ville anpartsselskabsformen næppe være en juridisk virksomhedsform, som man kunne fæste lid til.

Anpartsselskabet må ikke købe sine egne anparter

Men der findes mere gedulgte måder, hvorpå anpartsselskabet kan blive genstand for snigløb, der kan dræne kapitalen ud af selskabet og over i anpartshavernes private lommer. En måde ville være, hvis anpartshaverne kunne sælge deres anparter til anpartsselskabet selv. Hvis anparter kunne overdrages til og besiddes af anpartsselskabet selv uden lovmæssige

grænser, ville dette reelt indebære en kapitalnedsættelse camoufleret som et frit salg af anparter til en køber, nemlig selskabet.

Tænkte man sig, at A og B i fællesskab besluttede, at selskabet skulle købe deres anparter for den kapital, der var tilstede i selskabet – ja, så ville selskabet efter købet være en tom juridisk kulisse udelukkende bestående af papir, ingen værdier. Derfor rummer Anpartsselskabsloven særlige regler om *egne anparter* – altså anparter ejet af selve det selskab, der har udstedt dem.

Egne anparter ville medføre udhuling af selskabets kapital

Loven bestemmer, at det ikke er tilladt for et anpartsselskab at erhverve egne anparter. Det gælder, hvadenten selskabet erhverver anparterne til eje eller blot til pant. Erhvervelsen er dog kun ulovlig, hvis der betales penge for anparterne. Hvis en af anpartshaverne i sit testamente har betænkt selskabet som arving, således at anparterne tilfalder selskabet ved hans død – ja, så frembyder disse anparter, som derved bliver selskabets ejendom, jo ingen risiko for underminering af selskabets kapital. Tværtimod, selskabet bliver rigere – på samme måde, som når en kontohaver skænker banken sin bankbog som gave. De penge, der stod på bogen, bliver dermed stedse liggende i bankens kasse.

Undtagelser

Der er visse undtagelser til forbudet mod, at selskabet kan eje sin egne anparter, f.eks. hvis selskabet gør udlæg hos en skyldner i dennes beholdning af selskabets anparter. I disse tilfælde er ejertiden dog tidsbegrænset. Selskabet skal sørge for at afhænde anparterne, så snart det kan ske uden tab for selskabet og senest 3 år efter erhvervelsen. Bortset herfra er forbudet uden undtagelser, når det drejer sig om anparter erhvervet mod vederlag.

En købeaftale om egne anparter er ugyldig

En aftale, som selskabet indgår med en anpartshaver om køb af dennes anparter i selskabet, er juridisk ugyldig. Handlen må gå tilbage. Ligesom ved ulovlige udbetalinger ved kapitalnedsættelser, hvor anpartshaverne tilsidesætter reglerne, vil erhvervelse af egne anparter også kunne medføre strafansvar og erstatningsansvar for de personer i selskabet, som har tilsidesat reglerne. Hvad angår den anpartshaver, som har solgt sine anparter til anpartsselskabet, vil han ikke kunne drages til ansvar, når han

ikke ligefrem har handlet forsætligt eller groft uagtsomt ved transaktionen. Hvis anpartshaveren må siges at have været i god tro, om at salget af anparterne skete til selskabet – f.eks. på grund af, at salget skete gennem en mellemmand – så vil aftalen ikke kunne erklæres for ugyldig. Det betyder dog ikke, at selskabet kan tillade sig at se bort fra det skete. Selskabet skal uden unødigt opsættelse sørge for at få solgt anparterne pány, således at de ikke længere er i selskabets eje.

Det er forståeligt, at reglerne om egne anparter er så strenge, som de er. Uden disse regler kunne alle de regler, der findes i Anpartsselskabsloven om beskyttelsen af selskabets kapital, stort set gennemhulles uden større besvær. Selskabsdeltagerne kunne pumpe penge ind og ud af selskabet blot ved at købe og sælge anparter til og fra selskabet. Kontrollen med selskabets kapital ville være alvorligt svækket.

Forbudet mod egne anparter kan ikke omgås med et datterselskab

Kan anpartshaverne omgå forbudet ved at henskyde ejerskabet til anparterne til et datterselskab – altså et andet selskab, som ejes af anpartshavernes selskab, moderselskabet? Nej, den går ikke. Loven har afskåret den mulighed ved at bestemme, at heller ikke datterselskabet må eje anparter i moderselskabet. A og B kan altså ikke komme uden om forbudet mod egne anparter ved at lave et ekstra anpartsselskab og lade dette ejes af det første selskab med henblik på, at det nye selskab skal stå som ejer af anparter i det første. Om anparterne ejes direkte af moderselskabet eller af dets datterselskab er hip som hap – det er jo immervæk moderselskabet, der i kraft af sin magt over datterselskabet bestemmer over datterselskabet.

I konsekvens af forbudet mod erhvervelse af egne anparter mod vederlag bestemmer Anpartsselskabsloven desuden, at selskabet ikke kan afgive stemme på egne anparter.

Anpartshaverlån

Ikke kun egne anparter er en trussel mod selskabets soliditet. Hvis anpartshaverne kunne sidde ved generalforsamlingen og bevilge sig selv store lån til lav rente af selskabets kasse, ville selskabets kreditorer med rette kunne nære bekymring. Om pengeudstrømningen fra selskabet forklares som betaling for egne anparter, eller som lån til selskabets

anpartshavere – virkningen er den samme: kreditorerne og de anpartshavere, som ikke får del i begunstigelsen, risikerer at blive sorteper.

Også dette problem har Anpartselskabsloven imidlertid forudset. Et anpartsselskab må ikke yde lån til selskabets anpartshavere, bestyrelsesmedlemmer eller direktører i selskabet. Heller ikke her er der plads for omgåelse via oprettelsen af en moder- og datterselskabskonstruktion, for låneforbudet omfatter også anpartshavere, bestyrelsesmedlemmer eller direktører i anpartsselskabets moderselskab. Lånet kan heller ikke ydes til de pågældende personers ægtefælle, forældre, bedsteforældre, børn eller børnebørn m.fl. Heller ikke til personer, som uden at være biologisk beslægtet med selskabsdeltagerne, dog står den pågældende særligt nær – som f.eks. papirløse samlever. Som det ses, er det altså en ret vid personkreds, som er afskåret fra at benytte selskabet som lånekasse.

Anpartsselskabet er ikke en privat lånekasse for anpartshaverne

Hvad med sikkerhedsstillelse fremfor lån?

Nu skulle man mene, at anpartshaverne hurtigt kunne komme på en snild udvej, hvis de var i bekneb for at låne penge. Dem kan man jo låne i banken. Hvis man så kunne få anpartsselskabet til at borge for lånet, f.eks. ved at lade selskabet stille sikkerhed for lånet i en eller anden form, så ville risikoen for lånet jo alligevel være placeret på selskabet. Igen: set gennem kreditorernes briller, er dette en højst betænkelig situation. Om selskabet selv punger ud af egen lomme, eller påtager sig at borge for anpartshavernes lån i banken – i begge tilfælde bliver selskabet taber, hvis lånemodtageren – anpartshaveren – ikke overholder sine tilbagebetalingsforpligtelser. Derfor er også sikkerhedsstillelse fra selskabets side til fordel for selskabsdeltagerne forbudt.

Anpartshaverne må ikke bruge selskabet som kautionist for private lån

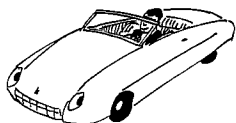
Sædvanlige mellemværender omfattes ikke af forbudet

Mellem et anpartsselskab og dets anpartshavere kan der imidlertid udmærket foregå helt sædvanlige forretninger. Sådanne forretningsmellemværender kan i princippet også omfatte lånearrangementer, såfremt arrangementet må betragtes som erhvervsmæssigt begrundet og sædvanligt for selskabet og branchen i almindelighed. Hvis selskabet sælger varer til en anpartshaver på sædvanlige kreditvilkår, måtte man strengt taget sige, at kreditten er ensbetydende med et låneforhold, idet selskabet har penge til gode hos anpartshaveren. Men hvis henstanden med betalingen svarer til almindelige handelsvilkår, er der ingen konflikt med

forbudsreglerne om anpartshaverlån. Til kredsen af sædvanlige forretningsmæssige dispositioner hører også lånetransaktioner mellem moderselskaber og datterselskaber indbyrdes – d.v.s. lån i koncernforhold, idet moderselskabet og datterselskabet jo sammen udgør en koncern. Moderselskabet kan udmærket låne penge ud til sit datterselskab. Det kan aldrig komme i strid med forbudet mod anpartshaverlån, når datterselskabet ikke ejer anparter i moderselskabet – og det må datterselskabet jo som hovedregel ikke ifølge reglerne om egne anparter. Men heller ikke lån opefter i koncernen, altså fra datterselskab til moderselskab, er forbudt. Moderselskabet er ganske vist anpartshaver – det ejer jo typisk datterselskabet – men denne lånesituation er udtrykkeligt tilladt efter Anpartsselskabsloven.

Medarbejdergoder

På tilsvarende måde er det heller ikke forbudt, at selskabet stiller en feriebolig til rådighed for selskabets direktør eller udlåner en bil til den i selskabet arbejdende anpartshaver. Låneforbudet omfatter udlån af penge og andre likvide effekter såsom f.eks. obligationer. Fantasifulde omgængelsesmanøvrer såsom udlån af letomsættelige effekter, som er helt uden forbindelse med modtagerens arbejdsopgaver i selskabet eller som klart overskrider grænserne for sædvanlige medarbejdergoder, vil også kunne rammes af forbudet. Udlån af en større post aktier eller ædelstene, som lånemodtageren kan låne penge på ved at give effekterne i håndpant og lign., vil være i strid med forbudet. Det er ikke formen, men indholdet, der er det afgørende.

Selskabet må ikke betale for sin egen overtagelse

Lån til erhvervelse af anparter i selskabet

Der er en særlig type pengeudlån fra selskabet, som påkalder sig speciel interesse og som knytter sig tæt til hele forbudet mod selskabets erhvervelse af egne anparter. Hvis selskabet låner penge ud – ikke til en anpartshaver – men til en modtager, der skal bruge pengene til at købe anparter i selskabet, så er et sådant pengeudlån forbudt, selvom lånemodtageren ikke på selve lånetidspunktet er anpartshaver i selskabet. Selskabet må ikke finansiere sin egen overtagelse. Dog er det i et vist omfang tilladt, at selskabet låner penge ud til sine medarbejdere med henblik på medarbejdernes køb af anparter i selskabet – i aktieselskaber kendt som medarbejderaktier.

Konsekvenserne af ulovlige anpartshaverlån

Konsekvenserne af ulovlige anpartshaverlån ligger helt på linie med selskabets ulovlige besiddelse af egne anparter. Ulovlige anpartshaverlån kan udløse strafansvar og erstatningsansvar for de ansvarlige selskabsdeltagere. Låneaftalen er ugyldig, såfremt lånemodtageren er i ond tro, hvilket han som regel vil være, da han sjældent kan være ubekendt med, hvem der yder lånet. Hvis lånemodtageren ikke er anpartshaver på det tidspunkt, hvor han får tilsagn om lånet, så er der ikke tale om ulovligt anpartshaverlån – medmindre altså lånet ydes for at modtageren af lånet derved kan gøre sig til anpartshaver gennem køb af anparter i det långivende selskab.

Ledelsen skal påse reglernes overholdelse

Reglernes overholdelse påhviler først og fremmest selskabets ledelse. Ikke blot må ulovlige anpartshaverlån ikke ydes, men hvis ledelsen ikke bringer bestående ulovlige anpartshaverlån til ophør, kan denne ladenstå-til også medføre ansvar. En direktør, der efter sin tiltræden i selskabet, opdager, at selskabet har ydet anpartshaverne ulovlige lån, må straks tage skridt til at bringe forholdet til ophør og få lånet tilbageført til selskabet. Selskabet har krav på rente ligesom ved ulovlig udbetaling ved en kapitalnedsættelse.

Ulovlige anpartshaverlån har i praksis vist sig at være et ikke helt sjældent fænomen. Problemet er størst i eneanpartshaverselskaberne, hvor selskabets ejer måske har svært ved at drage en eksakt grænse mellem sin egen pengepung og selskabets kasse, og hvor der ikke er medanpartshavere til at protestere. Det fører undertiden med sig, at den mellemregningskonto, som anpartshaveren har med selskabet, udviser større tilgodehavender i selskabets favør – hvilket er ensbetydende med, at anpartshaveren har lånt penge af selskabet. Den anden vej – anpartshaverens lån af penge til anpartsselskabet – er fuldt ud tilladt. Dog skal man være opmærksom på, at rentefrie eller lavtforrentede udlån af penge til selskabet efter omstændighederne kan føre til, at skattevæsenet forlanger udlånet forrentet med en såkaldt »fikseret rente«.

Ulovlige anpartshaverlån ses fortrinsvis i eneanpartshaverselskaberne

I en dom fra Vestre Landsret fra 1989 blev en direktør og anpartshaver i et anpartsselskab idømt en bøde på kr. 5.000,00, fordi han havde ladet selskabet yde sig et ulovligt anpartshaverlån på ca. kr. 118.000,00. Lånet var ydet over et tidsrum af ca. halvdanet år. Lånet blev aldrig tilbagebetalt, fordi selskabet gik konkurs.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1990 s. 116.

Ansvarlig lånekapital

I løbet af sin tilværelse kan et anpartsselskab få brug for ekstra kapital. Det kan tænkes, at selskabet er i fremgang og har brug for at udbygge sine produktionsfaciliteter ved køb af nye og større lokaler. For en sund erhvervsvirksomhed er der mange måder at rejse penge på. Selskabet kan gå i banken og bede om en udvidelse af erhvervskrediten. I så fald sker kapitaltilførslen til selskabet som lånekapital, som selskabet naturligvis er forpligtet til at forrente og afdrage over en nærmere aftalt årrække. Hvis banken har stor tiltro til virksomheden og ikke er bange for at skyde risikovillig kapital i foretagendet, kan det tænkes, at banken går ind på at yde lånet som *ansvarlig lånekapital*. Ansvarlig lånekapital er stadigvæk lånte penge, men de har en særlig juridisk status. Hvis selskabet mod forventning går konkurs, vil en långiver normalt kunne anmelde sit tilgodehavende i selskabets konkursbo – og så håbe på, at der bliver en vis dækning til de almindelige kreditorer, som ikke har sikret deres krav ved pant eller lignende sikkerhed. Hvis lånet derimod er ydet som ansvarlig lånekapital, kan banken ikke anmelde tilbagebetalingskravet på lige fod med andre almindelige kreditorer. Lånet blev jo netop ydet som ansvarlig kapital, hvilket vil sige, at banken må stille sig bag i køen efter de almindelige kreditorer. Hvis der skulle blive fuld dækning til dem – det sker uhyre sjældent i et sædvanligt konkursbo – så kan banken som ansvarlig långiver gøre krav på udlodning af eventuelle overskydende midler som den næste i køen. Ansvarlig lånekapital bruges en del i erhvervslivet og betegner altså en mellemform mellem selskabets egenkapital, d.v.s. selskabets egne penge, og selskabets fremmedkapital, d.v.s. penge, som selskabet har lånt af andre.

Kapitalforhøjelse

Den mest direkte måde at skaffe flere penge til selskabet på er at forhøje anpartskapitalen ved en egentlig kapitalforhøjelse. Mens kapitalnedsættelsen bevirker en lovmæssig nedsættelse af den officielt registrerede anpartskapital – dog ikke til under minimumskapitalen på 200.000 kroner – så er kapitalforhøjelsen ensbetydende med, at den registrerede anpartskapital sættes op ved nyt kapitalindskud udefra. Det er klart, at selskabets aktuelle ejere har førsteret til at tegne de nye anparter i forhold til deres nuværende beholdning af anparter. Man taler her om anpartshavernes fortegningsret.

Anpartshaverne har fortegningsret ved kapitalforhøjelse

En kapitalforhøjelse er ligesom en kapitalnedsættelse en vedtægtsændring. Anpartshaverne må derfor iagttage 2/3-reglen for at den kan gennemføres. En kapitalforhøjelse indebærer, at selskabet i forhold til omverdenen kommer til at skilte med en højere indskudskapital end før. Ligesom ved stiftelsen af selskabet, hvor det er vigtigt, at begyndelseskapitalen effektivt indgår i selskabets kasse, er det derfor også vigtigt ved en efterfølgende kapitalforhøjelse, at forhøjelseskapitalen vitterligt indskydes i selskabet. Hvis det lille anpartsselskab med en minimumskapital på 200.000 kroner nogen tid efter stiftelsen kunne skrue sin pålydende kapital op til en million ved at skyde nogle løsørengstande af tvivlsom værdi ind i selskabet, ville selskabet i realiteten komme til at føre falsk flag med hensyn til sit kapitalgrundlag. Loven rummer derfor en serie regler om kapitalforhøjelsen, som ligger helt i tråd med reglerne ved selskabets stiftelse. De anparter, hvormed selskabets kapital forhøjes, må ikke tegnes til under kurs 100 – man kan ikke få udstedt en anpart lyden- de på 1.000 kroner ved kun at indbetale 500 kroner. De nye anparter kan både tegnes ved kontant indskud eller ved indskud af andre værdier end kontanter – apportindskud. Sker forhøjelsen som apportindskud, skal der ligesom ved apportindskud ved stiftelsen produceres en redegørelse for værdiansættelsen af de indskudte aktiver tillige med revisors udtalelse om rigtigheden af redegørelsen, der iøvrigt skal afgives af selskabets ledelse.

Kapitalforhøjelse kan ske kontant eller ved apportindskud

Gældskonvertering

En gældskonvertering forvandler långiver til anpartshaver

Den kreditor, som har penge til gode hos selskabet, kan tænkes at være interesseret i at forvandle sit krav mod selskabet til anparter i selskabet. Dette indebærer, at de udlånte penge skifter karakter til indskudte penge, fra fremmedkapital til egenkapital. Kreditor bliver anpartshaver på lige fod med de øvrige anpartshavere – hvis han da ikke i forvejen hører til blandt anpartshaverkredsen, for anpartshaverne kan jo udmærket låne penge til deres eget selskab. En forvandling af et pengekrav mod selskabet til anparter i selskabet kaldes konvertering af gæld. Det er muligt at gennemføre en kapitalforhøjelse ved en gældskonvertering. Et selskab med en indskudskapital på 500.000 kroner og med en gæld på 125.000 kroner er berettiget til at vedtage, at kreditor skal have anparter for pålydende 125.000 kroner, hvorved hans gælds krav mod selskabet afløses af en anpartsbesiddelse. Selskabet må til den ende vedtage en kapitalforhøjelse fra 500.000 kroner til 625.000 kroner.

Gældskonvertering kan ske til pålydende værdi

Nu kunne man jo rejse det spørgsmål, om kreditors fordring mod selskabet er sit pålydende værd. Kan kreditor, hvis han ønsker at sælge sin fordring mod selskabet (fordringer kan jo sælges ligesom biler og huse) finde en køber, der vil betale kurs 100 – altså 125.000 kroner for at overtage kravet mod selskabet? Hvis kravet er sikret ved guldrandet pant, f.eks. en anfordringsgaranti fra et solidt pengeinstitut, er kursen sikkert god nok. Men hvis fordringen er usikret, og selskabets økonomi måske er anstrengt – hvem vil da betale kurs 100 for fordringen? Næppe nogen, medmindre fordringen da er så højt forrentet, at køberen dermed får en rimelig betaling for at løbe risikoen. Det interessante er, at kapitalforhøjelse ved konvertering af gæld betragtes under samme synsvinkel som kapitalforhøjelse ved kontant indbetaling – ikke som ved apportindskud. Skønt fordringens værdi ikke lever op til sit pålydende, kan kapitalforhøjelsen altså gennemføres ved, at der til kreditor udstedes anparter på fordringens pålydende. I lyset af Anpartsselskabsloven strenge regler om apportindskud, som jo skal værne mod kunstig oppustning af selskabets kapitalgrundlag, kan det forsåvidt undre, at forhøjelse ved gældskonvertering ikke betragtes som apportindskud, sådan at ombytning til anparter kun kan ske i et forhold svarende til gældens reelle kursværdi. Sådan er det imidlertid ikke. Den eneste beskyttelse, som loven rummer på det punkt, er selskabsledelsens almindelige pligt til at sikre, at også en kapitalforhøjelse ved gældskonvertering sker på et forsvarligt grundlag. Kapitalforhøjelse ved gældskonvertering finder ofte sted i forbindelse med rekonstruktioner af selskaber, hvor kreditor på den måde går ind på at »lade sine penge blive stående i selskabet« i form af en ombytning af tilgodehavendet til anparter i selskabet – naturligvis i håb om, at

selskabet på den måde kan skabe sig fremdrift med deraf følgende værdistigning på anparterne.

Skattemæssige overvejelser ved gældskonvertering

Inden man giver sig i kast med en gældskonvertering ud fra det synspunkt, at gælden er nødlidende og derfor lige så godt kan forvandles til anparter, bør man gøre sig nogle skattemæssige overvejelser, bedst i samråd med advokat og revisor. Hvis selskabet nemlig har et skattemæssigt underskud, der vil kunne fremføres til fradrag i kommende indtægter, vil denne fradragsret blive beskåret i samme omfang, som der gives eftergivelse af selskabets gæld. Nu er gældskonvertering ikke det samme som eftergivelse af gælden. Gælden forvandler sig jo til anparter i god forståelse med kreditor. Men hvis anparternes værdi er ringere end gælden, kan man jo med en vis ret hævde, at selskabet dermed har fået eftergivet en del af gælden. Skattemyndighederne har på det punkt anlagt det synspunkt, at hvis anparternes kursværdi er lavere end gældens pålydende, så betegner forskellen en akkord, som nedsætter selskabets fradragsret for ellers skattefradragsberettigede underskud – men naturligvis kun med forskelsbeløbet.

Det rejser det spørgsmål, om det kunne være at foretrække, at anpartshaverne – navnlig hvis det er dem selv, der har penge til gode i selskabet – med fordel kunne gå den omvej først at lave en kapitalforhøjelse i selskabet med kontant indbetaling og dernæst bruge de nys tilkomne kontanter til at betale gælden ud. Denne frem-og-tilbage-transaktion udløser naturligvis nogle papirpenge, eftersom der er tale om en kapitalforhøjelse, som skal anmeldes. Men omvendt kan man hævde, at da der ikke foreligger nogen eftergivelse af gælden – selskabet betaler jo netop gælden med kapitalforhøjelsespengene – så skal selskabet heller ikke tåle nogen beskæring af sin fradragsret for sit underskud. Efter den skattepraksis, som foreligger medio 1993, holder opfattelsen stik. Når der som i denne situation ikke foreligger nogen egentlig gældskonvertering, vil underskudsbegrænsningsreglerne efter skattemyndighedernes mening ikke komme ind i billedet. Når man alligevel bør udvise en vis varsomhed i disse tilfælde, skyldes det, at emnet har givet anledning til en del debat i juridiske kredse. Vil man være helt sikker i sin sag, er det derfor bedst at få skattevæsenets velsignelse, inden man sætter for omfattende arrangementer i værk.

Konvertible obligationer og udbyttegivende gældsbreve

Der findes visse specielle former for kapitaltilførsel til et selskab, som ikke bruges så hyppigt ved anpartsselskaberne som ved aktieselskaberne. Det er de såkaldte konvertible obligationer og udbyttegivende gældsbreve. En obligation er jo blot et gældsbrev, og en konvertibel obligation betyder blot, at gældsbrevet – i stil med gældskonvertering ved kapitalforhøjelse – er tillagt en indbygget ret til på et givet tidspunkt at blive ombyttet med anparter i selskabet, således at långiver skifter status fra kreditor til medejer i selskabet. Udstedelse af konvertible obligationer kræver samme stemmeflertal som til vedtægtsændring – altså 2/3-reglen. Der er ingen grænser for udstedelse af konvertible obligationer i forhold til selskabets indskudskapital. Det er derfor tilladt for selskabet at optage lån hos interesserede investorer ved at udstede konvertible obligationer til investorerne for et beløb, der overstiger selskabets indskudskapital.

I aktieselskaber har der frem til august 1993 været en regel om, at der højst måtte udstedes konvertible obligationer for halvdelen af aktiekapitalen; en tilsvarende begrænsning gælder altså ikke for anpartsselskaber. I aktieselskaberne gælder reglen i øvrigt fortsat, såfremt udstedelsen sker i henhold til en bemyndigelse til aktieselskabets bestyrelse. Er det derimod generalforsamlingen, der står for beslutningen, er der fri bane med hensyn til størrelsen af det konvertible obligationslån.

Det er også muligt at udstede udbyttegivende gældsbreve i anpartsselskaber. Normalt forrentes et gældsbrev med en fast rente i form af en årlig procentdel af gældsbrevets pålydende. Men intet forhindrer, at långiveren istedet for en fast rente baseret på en procentdel tillægges et vederlag for sit lån til selskabet, som fastsættes efter det overskud, som selskabet har indtjent i det enkelte regnskabsår. Hvis gældsbrevets rente er sat i relation til det årlige udbytte eller selskabets overskud – for selskabet behøver jo ikke at beslutte sig for at udlodde overskuddet som udbytte – så er der tale om et udbyttegivende gældsbrev. Kreditor på gældsbrevet får et afkast, der svinger i takt med selskabets indtjening.

Fondsanparter

Mange småaktionærer i store børsnoterede aktieselskaber såsom banker og forsikringsselskaber har været udsat for at få tildelt fondsaktier. Fondsaktier synes at komme som en gave fra himlen, idet aktionæren pludselig af selskabet får foræret nogle ekstra aktier alt efter størrelsen

af den aktiepost, som aktionæren i forvejen har i selskabet. Også i anpartsselskabet kendes dette fænomen, nemlig som fondsanparter.

I en vis forstand er fondsanparter de rene matadorpenge. Selskabet forhøjer sin registrerede indskudskapital, hvorved mængden af anparter vokser – men der strømmer ikke værdier fra modtagerne af fondsanparterne den anden vej ind i selskabet. Selskabet bliver ikke rigere, for egenkapitalen er den samme. Fænomenet minder lidt om at fodre hunden med sin egen hale.

Realiteten bag udstedelsen af fondsanparter er en regnskabsmæssig omstilling af selskabets kapital. Hvis et selskab med en registreret indskudskapital 200.000 kroner gennem de sidste par år har tjent gode penge, sådan at der nu i selskabets kasse ligger 500.000 kroner – så kan selskabet naturligvis vælge at udlodde de indtjente 300.000 kroner som udbytte til anpartshaverne. Men selskabet kan også foreslå anpartshaverne, at det indtjente overskud i stedet bruges til at forhøje selskabets registrerede indskudskapital, således at anpartshaverne istedet modtager fondsanparter for ialt 300.000 kroner. Det indebærer, at de frie 300.000 kroner, som selskabet ellers havde fuld ret til at udlodde, nu overføres fra fri egenkapital til registreret indskudskapital – hvilket binder pengene tættere til selskabet, fordi det nu vil kræve en egentlig kapitalnedsættelse at frigive pengene påny. Beslutningen om at udstede fondsanparter skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden 4 uger. Hvis anmeldelsen ikke indgives rettidigt, mister beslutningen sin gyldighed.

*Fondsanparter
svarer til kapital-
forhøjelse uden
indbetalingspligt
for anpartshaverne
– selskabet har
nemlig selv pengene*

KAPITEL 8

Selskabets ophør ved konkurs og likvidation

Konkurs

*Konkurs medfører
udlodning af
selskabets tilbage-
værende værdier*

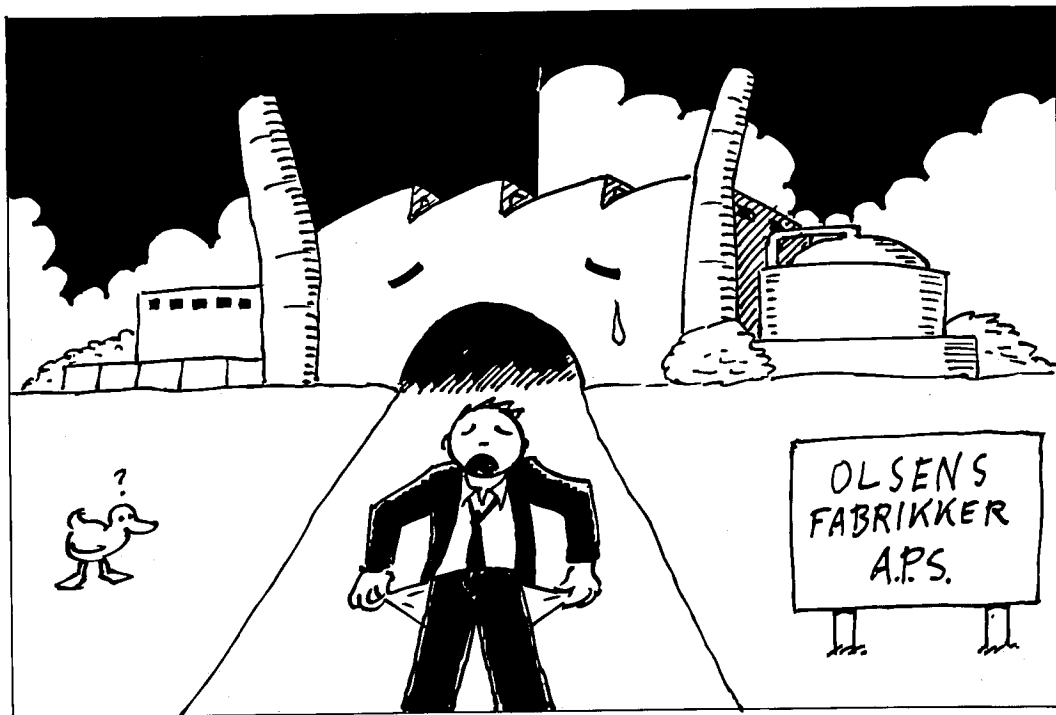
Enhver erhvervsvirksomhed kan komme på svage fødder, fordi indtjeningen ikke lever op til forventningerne. Hvis der ikke blot er tale om et forbigående fænomen, som anpartshaverne mener sig i stand til at rette op på, kan den dårlige drift være første skridt på vej mod selskabets konkurs. Konkurs er en lovbunden opløsningsmåde, hvor skyldnerens formueværdier – dem, der er tilbage – opgøres og fordeles efter en særlig fordelingsplan kaldet konkursordenen. En konkurs indebærer, at konkursfallenten mister rådigheden over sine ejendele. Rådigheden overgår istedet til konkursboet, der bestyres af den kurator, som kreditorerne har valgt, eller som skifteretten har beskikket, til at varetage boet med henblik på afvikling af virksomheden og udlodning af midlerne til kreditorerne. Kurator er som regel en advokat med forstand på bobehandling.

Når kreditorerne rører på sig

*Fra incasso
til fogedretten*

Et anpartsselskab, der kommer på svage fødder og ikke kan betale sine regninger, vil i første omgang mærke omverdenens reaktion i form af incassoskrivelser fra kreditorerne eller deres advokater. Betaler selskabet ikke, anlægges der i reglen retssag ved byretten med påstand om, at selskabet skal tilpligtes at betale det skyldige beløb. Hvis selskabets ledelse, typisk direktøren, ikke giver møde ved første retsmøde, bliver selskabet uden videre dømt som udebleven. Dommen kommer da til at lyde på det skyldige beløb med tillæg af sagsomkostninger og med renter frem til betalingsdagen. Hvis selskabet stadig ikke reagerer på den næste rykker – en såkaldt domsrykker, fordi kravet nu er fastslået ved dom – så kan kreditor vælge at indgive dommen til fogedretten med sigte på at få foretaget udlæg for sit krav i de aktiver, som selskabet eventuelt måtte have. Fogedretten er en domstol ligesom byretten, men en domstol, der alene har at gøre med fuldbyrdelse af krav, der allerede er fastslået ved

dom eller som hviler på et andet klart og uimodsigeligt grundlag. Derfor må selskabet sørge for at reagere allerede under byretssagen, hvis selskabet mener, at der kan rejses indsigelser mod kreditors krav, eller hvis kravet bygger på en fejlagtig opgørelse. Når først selskabets direktør står i fogedretten, kan han godt spare sig alle intelligente forklaringer på, hvorfor selskabet ikke mener sig forpligtet til at betale pengene. Den slags indsigelser skal fremsættes for byretten, ikke for fogedretten. I byretten kan man diskutere kravet, i fogedretten skal det inddrives.

Udlæg i selskabets aktiver

Hvis selskabet har frie aktiver, kan kreditor forlange udlæg heri. Hvis selskabet ejer en fast ejendom, hvori der er friværdi, fordi pantegælden ikke helt har spist ejendommens handelsværdi op, kan kreditor gøre udlæg i ejendommen. Udlægget går da ind på sidstepladsen efter de foranstående hæftelser på ejendommen. Udlægshaveren kan dernæst begære ejendommen sat på tvangsauktion i håbet om, at ejendommen derved kan indbringe et bud, der giver dækning for udlægshaverens krav. Har selskabet andre formueværdier, f.eks. kundefordringer, kan kreditor også tænkes at ville gøre udlæg heri. Gøres der udlæg i et krav, som

Inddrivelseskridt mod selskabet kan rette sig mod mange forskellige værdigenstande

anpartsselskabet har mod en kunde, må kreditor give meddelelse til kunden om, at han nu skal betale sin skyld til kreditor. Hvis selskabet f.eks. har krav på at få moms udbetalt fra toldvæsenet, kan kreditor gøre udlæg heri og anmelde udlægget til toldvæsenet. Løstøgende såsom maskiner og teknisk udstyr, som har været brugt i selskabets produktion, vil kun tiltrække sig kreditors interesse, hvis selskabet sidder til leje. Ejer selskabet selv produktionsejendommen, så vil driftsinventaret og driftsmateriellet typisk være omfattet af pantet i den faste ejendom. Det medfører, at kreditor ikke kan søge sig fyldestgjort i disse effekter, og det medfører, at selskabet ikke kan gå hen og sælge effekterne uden at komme i alvorlig konflikt med pantgæver, der vil betragte bortfjernelsen af tingene som en strafbar afklædning af ejendommen – som f.eks. hvis landmanden sælger besætningen fra landbrugsejendommen uden pantgævernes samtykke.

Hvis selskabet selv indgiver konkursbegæring

De individuelle retsforfølgningsskridt fra enkelte kreditorer i form af incassoskrivelser, sagsanlæg ved byretten og udlæg i fogedretten – alt dette har intet at gøre med konkurs, men kan naturligvis være en forløber for en konkurs. En konkurs indledes med en konkursbegæring til skifteretten på selskabets hjemsted. Begæringen kan indgives såvel af selskabet selv som af kreditorerne. Som det tidligere er omtalt, kan der være situationer, hvor selskabets ledelse må se den dårlige økonomi i øjnene og kaste håndklædet i ringen ved indgivelse af konkursbegæring. En virksomhed, hvis muligheder for overlevelse må betragtes som skrøbelige, fordi kapitalen er smuldret væk, bør enten indgive anmeldelse om betalingsstandsning eller tage skridtet fuldt ud og lade sig erklære konkurs. Betalingsstandsning bruges, når der er en realistisk chance for at redde stumperne og få virksomheden på ret køl igen. Hvis den mulighed er udtømt, skal man ikke vælge en betalingsstandsning, men en konkurs. Løvvrigt ender langt de fleste betalingsstandsninger alligevel i konkurs, så i praksis fungerer betalingsstandsning meget ofte som et forstadium til konkurs.

Hvis selskabets anpartshavere vurderer situationen således, at der ikke er grundlag for selskabets overlevelse, udfærdiges der en konkursbegæring til skifteretten. Begæringen kan være ganske kortfattet, idet den kun behøver at angive, at anpartsselskabet ikke ser sig i stand til at opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, hvorfor selskabet anmoder om at blive taget under konkursbehandling. I begæringen skal det

oplyses, hvor selskabet har hjemme, og hvilken type virksomhed det har drevet. Også selskabets ApS-nummer bør anføres. Konkursbegæringen skal ledsages af en opgørelse over selskabets aktiver og passiver samt en liste over fordringshaverne. Alt dette letter skifterettens bedømmelse af selskabets økonomiske stilling. En konkursbegæring er forbundet med et gebyr på 750 kroner, som skal sendes med til skifteretten.

Hvis kreditor indgiver konkursbegæring

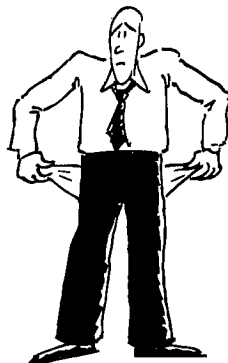
En konkursbegæring fra en kreditors side kan komme fra enhver af selskabets kreditorer, der forgæves har søgt at inddrive sit tilgodehavende. Det er ikke noget krav, at kreditor har opnået dom for sit tilgodehavende, blot det fremstår med fornøden klarhed. I de fleste tilfælde hviler kreditors krav dog på en dom, som han forgæves har søgt at skaffe sig udlæg for. Hvis selskabets direktør i fogedretten har måttet erklære, at selskabet ikke har midler til at betale gælden, så er det meget nærliggende, at kreditor følger sagen op med en konkursbegæring, fordi selskabet jo har erkendt, at det er insolvent – d.v.s. at det ikke kan indfri sine forpligtelser.

*Selskabets
insolvenserklæring
i fogedretten vil
ofte være optakten
til konkurs*

Begrebet insolvens

Selskabets insolvens – det er netop betingelsen for, at selskabet kan tages under konkursbehandling. Efter konkurslovgivningen antages insolvens at foreligge, når skyldneren ikke kan opfylde sine forpligtelser, efterhånden som de forfalder, medmindre betalingsudygtigheden må anses for at være blot forbigående.

Mange store virksomheder vil ikke fra den ene dag til den anden kunne betale al udestående gæld. Det gør dem ikke insolvente efter konkurslovgivningen. Men hvis en virksomhed som følge af kroniske økonomiske problemer heller ikke kan betale gælden, efterhånden som den skal betales – så er virksomheden i fare for at blive betragtet som insolvent.

Første møde i skifteretten

*Tøjlerne overgår
til en bestyrer
af konkursboet*

Hvadenten konkursbegæringen kommer fra selskabet selv eller fra en kreditor, bliver virkningen den samme. Selskabets ledelse indkaldes til et første møde i skifteretten, hvor konkursbegæringen skal behandles. Hvis selskabets direktør her kan bekræfte, at selskabet er ude af stand til at betale sin gæld, så bliver næste skridt, at skifteretten afsiger konkursdekret over selskabet. Dekretet indrykkes i den lokale presse og i Statstidende. Fra samme tidspunkt er selskabets rådighed over sine tilbageværende aktiver bragt til ophør. Nøglerne til selskabets ejendom må afleveres til den midlertidige bestyrer, som skifteretten udpeger, og selskabet må loyalt forsyne den midlertidige bestyrer med alle nødvendige oplysninger til at få styr på boets midler. Bankbøger, checkhæfte, rede penge o.s.v. skal straks afleveres til den midlertidige bestyrer, som drager omsorg for, at boets værdier sikres og registreres.

Der vælges kurator

Herefter indkaldes selskabets kreditorer til en første skiftesamling. Indkaldelsen sker sammen med bekendtgørelsen om konkursen i Statstidende og den lokale presse. Skiftesamlingen skal afholdes senest tre uger efter bekendtgørelsen. På denne skiftesamling vælges der en kurator, som fremover skal forestå bobehandlingen. I mange tilfælde vil den midlertidige bestyrer også blive valgt til kurator, fordi han allerede har haft lejlighed til at gøre sig fortrolig med boets forhold.

*Kurator gør boet
op og foretager
udlodning af
dividende*

Kurators opgave er at få selskabets totale virksomhed afviklet og aktiverne solgt bedst muligt, således at alt gøres i penge. Når alle løbende aftaleforhold er afviklet – ansættelsesaftaler med medarbejdere, lejeforhold, leasingforhold, samhandelsaftaler, telefon- og abonnementsaftaler, serviceaftaler o.s.v. – så er boets behandling så langt fremskreden, at kurator kan danne sig et indtryk af, hvor stor en dividende, der bliver til udlodning til selskabets kreditorer. Selskabets kreditorer skal jo anmelde deres krav over for kurator, og kurator indfører så løbende de anmeldte krav i en gældbog, så han kan se, hvor meget det konkursramte selskab skylder bort.

Konkursordenen

Kreditorerne står ikke lige. Nogle kreditorer har bedre udsigt til at få dækning for deres tilgodehavende end andre. Det er *konkursordenen*, der bestemmer den rækkefølge, som kreditorerne dækkes efter. De almindelige kreditorer såsom vareleverandørerne til det konkursramte anpartsselskab er simple kreditorer. Deres chance for at få dækning for mere end en beskednen brøkdel af deres krav er absolut minimal. Først skal boets midler nemlig bruges til at betale for selve omkostningerne ved konkursen og boets behandling samt de gældskrav, som affødes af selve bobehandlingen. Hvis sådanne poster ikke stod forrest i køen, ville statskassen skulle betale gildet. Dernæst følger en række kreditorkrav, som knytter sig til den situation, hvor der forud for konkursen har været udfoldet bestræbelser på at finde en akkordordning eller lign. med selskabets kreditorer. Derefter kommer lønmodtagernes krav på gammel løn og erstatning for afbrydelse af arbejdsforholdet m.m. Selskabets eventuelle lønmodtagere vil dog typisk anmelde deres krav i Lønmodtagernes Garantifond, der har til formål at sikre, at lønmodtagerne får dækning i tilfælde af arbejdsgiverens konkurs. Lønmodtagernes Garantifond udbetaler lønnen til lønmodtagerne og overtager derved kravet mod konkursboet – med samme fortrinsstilling i boet, som lønmodtagerne ville have haft. Det betyder, at lønkravet går forud for de almindelige varekreditorer.

Selskabets lønmodtagere har sikkerhed for skyldig løn

Kan selskabets direktør anmelde sit lønkrav?

Hvis selskabets direktør ikke blot har været titelførende af direktør, men også har været aflønnet som ansat direktør, opstår spørgsmålet, om også han kan anmelde et ubetalt lønkrav i konkursboet. Svaret er, at hvis direktøren har stået for selskabets ledelse, vil han ikke kunne anmelde noget krav, selvom han på papiret er lønmodtager. Konkurslovgivningen skænker kun fortrinsret for lønmodtagerkravene – privilegium, som det kaldes – hvis lønmodtageren ikke har haft del i selskabets egentlige ledelse.

Hvis direktøren derimod i realiteten blot har været en overordnet funktionær med en flot, men indholdsløs titel af direktør, fordi selskabets reelle ledelse har været i hænderne på andre – så har han en mulighed for at komme igennem med sit lønkrav. Det er ikke titlen, men indholdet af direktørens arbejdsopgaver og beslutningskompetence, som er afgørende. Kan direktøren ikke anmelde sit krav på linie med de øvrige lønmodta-

Realiteterne bag direktørtitlen er afgørende

gere, må han finde sig i at rykke ned i konkursordenen til den klasse, hvor de almindelige kreditorer hører hjemme – dernede hvor udsigten til mere end en symbolsk dividende er såre lille.

Selvom en direktør kan siges at have haft så indskrænkede beslutningsbeføjelser, at hans direktørtitel mere er af navn end af gavn, så kan han alligevel støde på problemer, hvis han forsøger at anmelde et krav på ubetalt løn. Hvis direktøren selv ejer en væsentlig post anparten i det konkursramte selskab, betragtes han som nærtstående til selskabet. I den situation kan skifteretten nægte direktøren adgang til at få sit krav placeret sammen med de øvrige lønmodtagerkrav, såfremt skifteretten finder, at direktøren som følge af sin økonomiske interesse i selskabet ikke med rimelighed skal kunne kræve sit udestående lønkrav hjem på lige fod med de menige lønmodtagere, nu hvor selskabet er gået konkurs.

Omstødelige dispositioner

Når et lille anpartsselskab begynder at skranke med en dårlig økonomi, fordi virksomheden ikke rigtig vil løbe rundt, begynder anpartshaverne hurtigt at anstille betragtninger om, hvorledes de kan sikre sig i tide, så kreditorerne ikke løber med de værdier, der er tilbage i selskabet. Det er jo for så vidt en helt forståelig menneskelig situation, at man nødtigt ser kreditorerne løbe af med de aktiver, som selskabet i tykt og tyndt har forsøgt at holde fast på, mens man anstrengte sig for at få virksomheden til at køre.

*Selvbetjening
kan få alvorlige
konsekvenser*

Men det er klart, at lovgivningen ikke kan acceptere, at anpartshaverne i opløbet til selskabets sammenbrud plyndrer selskabet for de eneste tilbageværende værdier og efterlader selskabet som en tom skal til kreditorerne. Hvis der er værdier tilbage i selskabet, skal de inddrages i konkursboet til gavn for kreditorerne og til udlodning efter konkursordenen. Det er desværre en almindelig kuratorerfaring, at aktiverne har en tendens til at vige bort fra en kriseramet virksomhed i den tid, der ligger umiddelbart forud for det endelige sammenbrud. Det kan dels dreje sig om medarbejdere, der glemmer at aflevere udlånt materiel, eller medarbejdere, som fjerner diverse effekter fra virksomheden ligefra håndværktøj til lagervarer. Da ingen virksomhed kan registrere sine beholdninger ned til mindste detalje, vil det være meget svært for konkursboet at forfølge den slags svind i aktivmassen. Der er dog ingensomhelst tvivl om, hvorledes en konsekvent kurator vil se på sagen, hvis han konstaterer, hvad der er sket. Leveres tingene ikke tilbage efter påkrav, vil

sagen få et strafferetligt og erstatningsretligt efterspil for de foretagsomme tag-selv-personer.

Kurator har også til opgave at undersøge virksomhedens regnskaber og forretningsdispositioner i tiden forud for konkursen. Hensigten er at få opklaret, om der kan være sket omstødelige dispositioner. Det er ikke usædvanligt, at de betrængte anpartshavere i tiden op til konkursen har ladet selskabet indgå diverse aftaler, som tydeligvis har haft det formål at afmagre selskabet for værdier til fordel for dem selv eller deres nærtstående. Sådanne dispositioner kan tage mange forskellige skikkelser, men en øvet kurator genkender dem hurtigt. Man må her huske på, at selskabets ledelse og anpartshavere kan afhøres i skifteretten under strafansvar og således er forpligtet til at bistå kurator og skifteretten med alle de oplysninger, som er nødvendige for at kaste lys over selskabets forhold.

Omstødelige dispositioner kan bestå i, at selskabet har solgt sin faste ejendom til en anpartshaver eller dennes ægtefælle til en pris, som er kunstigt lav. Selskabet kan have udbetalt for store honorarer til selskabets bestyrelse eller direktør, som åbenbart overstiger det rimelige set i forhold til deres arbejdsindsats. Selskabet kan pludselig have betalt en anpartshaver dennes tilgodehavende i selskabet fremfor at betale andre kreditorer, der også har penge til gode. Selskabet kan have givet en kreditor, som man ønsker at skåne for tab, pant i nogle værdigenstande tilhørende selskabet for derved at skænke den pågældende kreditor en sikkerhed for at redde sine penge hjem. Selskabet kan have betalt en gammel regning ved at overføre en del af sit varelager til en fordringshaver, som derved indirekte har fået fuldgod betaling for sit krav.

*Begunstigelser har
mange skikkelser*

Der er utallige måder, hvorpå selskabet kan begunstige nogle kreditorer på andres bekostning. Igen vil det sjældent være den ydre form, der er afgørende. Afgørende er, om der virkelig er sket en uberettiget overførsel af værdier fra selskabet til andre, således at selskabets formuemasse er svundet ind til skade for konkurskreditorerne. For at kurator kan anfægte den slags dispositioner og få dem omgjort kræves det, at dispositionerne ikke er alt for gamle. Hvis selskabet har solgt sin faste ejendom til underpris, ligger der heri et gavemoment til fordel for køberen. Sådant en gave vil kunne omstødes med den virkning, at den begunstigede som hovedregel må indbetale forskelsværdien til konkursboet. Hvis ejendomskøberen er en helt udenforstående person, der ikke har familiemæssige bånd til selskabets ejere eller iøvrigt økonomiske interesser i selskabet, vil handlen kun kunne fordres omstødt, hvis den er sket inden for 1 år før den såkaldte fristdag, der som regel falder sammen med datoen for konkursbegæringens indgivelse. Er ejendomskøberen en af selskabets

*Der er tidsfrister
for omstødelser*

indflydelsesrige anpartsejerne, er fristen 2 år. Er der tale om betaling af gammel gæld, gælder der en frist på 3 måneder. Hvis gælden er betalt til en person, der står selskabet nær, som f.eks. selskabets hovedanpartshaver, udvides fristen for omstødelse til 2 år.

Konkursboets afslutning

Når kurator har afhændet boets aktiver og alle øvrige spørgsmål i boet er løst, vil tiden være moden til at slutte konkursboet med en udlodning til kreditorerne i forhold til de anmeldte krav. Kurator laver en boopgørelse, hvori der aflægges regnskab for konkursboet. I boopgørelsen kan man se, hvor mange penge, boet råder over, og hvad der bliver af dividende til de enkelte kreditorgrupper. Også salæret til kurator vil fremgå af boopgørelsen, idet salæret jo skal betales af konkursboets midler.

*Selskabet slettes
som juridisk person*

Når boopgørelsen er endeligt godkendt, foretager kurator udlodning af dividenden. Skifteretten giver herefter meddelelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen om boets slutning. Det medfører, at anpartsselskabet slettes i registret. Dets liv som selvstændigt juridisk foretagende er dermed bragt endegyldigt til ophør.

En konkurs er ikke en gældssanering. Hvis en person kommer under konkurs, hæfter han efter konkursen stadigvæk for den gæld, som der ikke blev dækning til i boet. Men hvis konkursfallenten ikke er en fysisk person, men et selskab, afgår denne hæftelse automatisk ved døden, når selskabet slettes i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Et selskab kan ikke holdes i live efter en konkursbehandling – medmindre da konkursen ophæves under selve boets behandling ved betaling af samtlige kreditor-krav, således at selskabet ikke længere er insolvent.

Akkordordninger

*Akkord kræver
fuld åbenhed*

Inden et selskab synker helt i knæ ved en konkurs, vil selskabsejerne ofte have forsøgt at tale kreditorerne til rette ved at fremkomme med et akkordforslag. Et akkordforslag går ud på, at kreditorerne kvitter gælden mod at få f.eks. 25 procent af deres tilgodehavende. Kreditorerne afgør selv, om de vil acceptere et sådant forslag. Som regel vil det akkordsøgende selskab oplyse, at hvis der ikke kan opnås almindelig tilslutning til en frivillig akkord, vil alternativet være en konkurs, hvor der erfaringsmæssigt bliver endnu mindre til kreditorerne på grund af omkostningerne ved selve konkursbehandlingen.

Der kan derfor ofte fremføres mange gode grunde til, at en akkordløsning er bedre end en konkurs. En af de vigtigste forudsætninger for at kunne samle tilslutning til en akkord er, at intet stikkes under bordet. Den virksomhed, der vil forsøge at få sine fordringshavere med på en ned-sættelse af gælden mod betaling af et rundt beløb, må i sagens natur spille med helt åbne kort og meddele kreditorerne alle oplysninger om virksomhedens faktiske økonomiske situation, gode som dårlige. Hvis kreditorerne først får den mindste ført af, at virksomheden forsøger at skjule sig igennem sine gældsproblemer ved at tegne et mere dystert billede af sin situation, end der er dækning for, skal man ikke regne med kreditorernes opbakning.

Er virksomheden levedygtig?

En akkordordning kan være en fornuftig mulighed for en virksomhed, der blot er blevet ramt af uheld, men som ellers har et bæredygtigt forretningsgrundlag. Men en virksomhed, hvis økonomiske problemer beror på, at forretningsgrundlaget er fejlvurderet, gør bedre i at dreje nøglen om, inden der kastes for mange gode penge efter dårlige. Advokater med kendskab til akkord og konkursbehandling er vel bekendte med, at mange virksomhedsejere er villige til at stikke sig selv megen blår i øjnene med hensyn til virksomhedens levedygtighed. En seriøs akkordovervejelse må først starte med en kritisk vurdering af, om der overhovedet er nogen forretningsmæssig begrundelse for at søge at frelse virksomheden. Det kan der være, hvis årsagen til den manglende succes har sin rod i et forhold, som mange små virksomheder ofrer alt for lidt interesse, nemlig markedsføringen. Det er kun bordsalt og tændstikker, der sælger sig selv. Alle andre produkter skal sælges ved en effektiv indsats overfor de mulige kundegrupper. Hvis den indledende analyse munder ud i, virksomheden ikke er i stand til at leve af sit eget produkt, er en akkord kun udtryk for kunstig åndedræt. Virksomhedens problem er ikke løst, kun udskudt.

En akkord er ikke den rette kur for en urentabel virksomhed

Akkord og skat

Gennem mange år var det sådan, at et selskab, som havde et stort skattemæssigt underskud, kunne have særlig interesse i at bestræbe sig på at opnå en akkord med kreditorerne, sådan at selskabet gik fri af en konkursbehandling med deraf følgende opløsning af selskabet. Kunne der istedet opnås en akkordordning med kreditorerne, kunne selskabet køre videre og muligt vende indtjeningen til det bedre, fordi det fradragsbe-

rettigede skattemæssige underskud kunne mindske skattebelastningen på den nye indtjening og dermed give grundlag for en genskabelse af selskabets egenkapital. Dette ville give pusterum for selskabet og muliggøre, at der kunne skaffes midler til veje til at betale kreditorerne den aftalte akkordprocent.

Gennem en årrække har skattelovgivningen accepteret, at selvom kreditorerne gik med til en akkord, så var der stadigvæk fuld adgang for selskabet (og også for personligt drevne firmaer) til at fratrække det fulde driftsunderskud – også hvis kreditorerne havde kvittet hovedparten af de regninger, der lå bag driftsunderskuddet. Skattevæsenet, som aldrig har set med milde øjne på denne skattefordel, har gennem årene udfoldet mange anstrengelser for at få sat en stopper for fradragsretten. Men da Højesteret fik lejlighed til at dømme i en sag om dette spørgsmål, blev skattevæsenets manøvrer fuldstændig underkendt. Af Højesterets afgørelse fremgik det nemlig klart, at det ville kræve lovhjemmel, hvis skatteborgernes ret til at fratrække driftsunderskuddet efter en akkord skulle bringes til ophør.

*Fradragsretten
er begrænset
ved akkord*

En sådan lovhjemmel blev gennemført i forsommeren 1991. Her vedtog Folketinget en helt ny konkursskattelovgivning, der bl.a. indebærer, at retten til at fratrække det uudnyttede skattemæssige driftsunderskud i indkomsten beskæres i samme omfang, som der opnås tvangsakkord eller en frivillig akkord ved en samlet ordning med kreditorerne. Fradragsretten på den bortakkorderede del af fordringen bortfalder. Virkningen er altså, at et uudnyttet skattemæssigt underskud mister fradragsværdi i fremtidig indtjening i samme udstrækning, som kreditorerne eftergiver gælden.

Tvangsakkord i skifteretten

*Tvangsakkorden
gør rent bord*

Mange akkordordninger kommer i stand på frivillig basis som en ren aftale mellem skyldneren og kreditorerne. Der er dog også i konkurslovgivningen mulighed for, at forsøget på at opnå en akkord kan ske i skifteretten. I så fald taler man om en tvangsakkord. Tvangsakkordreglerne indeholder en lang række detaljerede regler om, hvorledes en skyldner skal bære sig ad, såfremt han er interesseret i en tvangsakkord. En tvangsakkord kan gå ud på procentvis nedsættelse af den almindelige gæld. Den kan også gå ud på, at skyldnerens formue eller en del af den lægges i en samlet pulje til fordeling blandt kreditorerne. Endelig kan den gå ud på, at der fastsættes et moratorium – d.v.s. en henstand – med betalingen af gælden. De tre muligheder kan udmærket kombineres i et

eller andet passende forhold. En tvangsakkord begynder med skyldnerens ansøgning til skifteretten om åbning af tvangsakkord. Udover fyldige regnskabsmaterialer skal ansøgningen indeholde et konkret akkordforslag, som er tiltrådt af mindst 40 procent af kreditorerne efter antal og fordringsstørrelse. Åbningen af akkordforhandling er ikke ensbetydende med, at der også vil kunne opnås den fornødne tilslutning for en tvangsakkord. Til vedtagelse af en tvangsakkord kræves der tiltrædelse fra mindst 60 procent af de fordringshavere, der deltager i afstemningen. Desuden skal visse yderligere krav være opfyldt – krav, der bliver skrappe, desto mere beskeden skyldnerens akkordforslag er. Fordringerne kan ikke nedsættes til mindre end 25% af deres beløb, medmindre der foreligger ganske særlige grunde, eller kreditorerne samtykker heri. Det særlige ved tvangsakkorden er, at den stadfæstes af skifteretten og får virkning som et retsforlig. Tvangsakkorden udmærker sig desuden ved, at den også afliver krav fra kreditorer, der ikke har meldt sig.

Kapitaltabsreglerne

Et anpartsselskab, som har problemer med økonomien, kan risikere at komme i karambolage med de såkaldte kapitaltabsregler. Det er de tidligere omtalte regler om, at et anpartsselskab skal reagere, hvis det må konstatere, at det har tabt halvdelen af sin registrerede indskudskapital. I så fald skal der afholdes generalforsamling inden 6 måneder herefter. På denne særlige generalforsamling skal selskabets ledelse redegøre for selskabets økonomiske stilling og stille forslag, der fører til fuld dækning af indskudskapitalen – eller stille forslag om opløsning af selskabet. Man skal være opmærksom på, at når kapitaltabsreglerne træder i kraft, så skal selskabet bringe sin indskudskapital tilbage til oprindelig stand. Hvis indskudskapitalen til at begynde med udgjorde 1 million, og selskabet nu har en kapital på 20.000 kroner, mangler der altså 980.000 kroner til kapitalens genetablering. Hvis indskudskapitalen til at begynde med var 200.000 kroner, og selskabets kapital nu står i minus med 50.000 kroner, så skal der indskydes 250.000 kroner for atter at genskabe indskudskapitalen.

Inden en uge efter generalforsamlingen skal der indsendes udskrift af selskabets generalforsamlingsprotokol til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Anpartshaverne har altså kun to muligheder. Enten skal de puste nyt liv i selskabet ved at tilføre det ny kapital, således at selskabets indskudskapital påny er tilstede; eller også må de tage skridt til selskabets opløsning.

*Kapitaltilførsel
eller opløsning*

Slaget er dog ikke tabt, selv om anpartshaverne ikke her og nu er i stand til at give selskabet den nødvendige kapitalindsprøjtning. Det er muligt at opnå Erhvervs- og Selskabsstyrelsens forståelse for, at det kræver tid at genskabe kapitalen. Hvis anpartshaverne kan opstille en seriøs plan for rekonstruktionen, kan de som regel regne med, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen vil give frist på op til 3 år med at genetablere kapitalen. Er der tale om en nystartet virksomhed kan langmodigheden komme op på 5 år. I begge tilfælde vil der blive stillet krav om en begrundet ansøgning fra selskabet. Der må også præsenteres et budget for genetableringsperioden, og anpartshaverne må indstille sig på at holde Erhvervs- og Selskabsstyrelsen underrettet om, hvordan selskabet klarer sig gennem sine vanskeligheder. Hvis anpartshaverne selv har penge til gode i selskabet, vil det hjælpe, hvis de er villige til at indefryse deres krav, indtil der er skabt fuld dækning for indskudskapitalen. Det kan ske ved en tilbagetrædelseserklæring. Det viser samtidig, at anpartshaverne tror på, at selskabet kan komme på fode, og at de ikke er bange for at vente med deres penge.

Hvis anpartshaverne i tilfælde af kapitaltab overhovedet intet foretager sig, vil det af revisors regnskab komme til at fremgå, at selskabet er i en situation, hvor kapitaltabsreglerne er inde i billedet. Når dette noteres i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, til hvem selskabets regnskab skal indsendes efter hvert regnskabsår, så vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsen følge op på sagen og give selskabet en frist til at bringe forholdene i orden, f.eks. ved en kombineret kapitalnedsættelse og kapitalforhøjelse. Sker der stadigvæk intet, vil Erhvervs- og Selskabsstyrelsen indgive begæring til skifteretten på selskabets hjemsted om tvangsopløsning af selskabet. Denne opløsningsbegæring offentliggøres i Statstidende.

En opløsningssag medfører, at selskabets sidst kendte ledelse indkaldes til skifteretten for at afgive nærmere forklaring om selskabets forhold. Hvis direktøren allerede her kan oplyse, at kapitalen er væk og ikke kan skaffes til veje ved ny kapitaltilførsel til selskabet, kan skifteretten træffe afgørelse om, at selskabet skal opløses. Hvis selskabet er uden midler, skulle selskabet teoretisk set opløses gennem en konkursbehandling. Mange skifteretter dekretterer dog en opløsning uden konkurs i de tilfælde, hvor selskabet ikke har værdier, men kun gæld. Et selskab under tvangsopløsning skal beholde sit navn med tilføjelsen »under tvangsopløsning«.

Andre opløsningsgrunde

En opløsningssag kan også skyldes andre forhold, f.eks. at anpartsselskabet ikke indsender sit årsregnskab til tiden – det vil sige senest 6 måneder efter regnskabsårets udgang, dog senest en måned efter regnskabet godkendelse på den ordinære generalforsamling. Tidligere var reglen, at regnskabet skulle være indsendt senest 7 måneder efter regnskabsårets udgang, men inden folketinget gik på ferie i 1994, blev der gennemført en håndfuld lovregler, herunder også en forkortelse af indsendelsesfristen med en måned.

Manglende efterlevelse af anparts-selskabsloven kan føre til opløsning

Smøleri med indsendelse af årsregnskab kan også medføre strafgebyrer for bestyrelsen og direktionen. Afgiften stiger med forsinkelsens længde. »Smøleriafgiften« er på 500 kroner, hvis forsinkelsen er under en måned. Er den mellem en og to måneder, er prisen 2.000 kroner. Mellem to og tre måneder, er den 4.000 kroner. Mellem tre og fire måneder, er den 6.000 kroner. Kommer forsinkelsen op over 4 måneder, er afgiften på 8.000 kroner. Dette er loftet pr. person.

Hvis selskabet ikke længere har nogen ledelse eller revisor, vil dette også kunne føre til en opløsningssag, idet selskabet jo i så fald ikke opfylder Anpartsselskabslovens krav. Ofte skyldes opløsningssager, at selskabet er helt udtømt for midler, og at anpartshaverne ikke ser nogen interesse i at ofre penge til revisor på udarbejdelse af regnskab. Er en opløsningssag først indledt ved Erhvervs- og Selskabsstyrelsens anmodning til skifteretten om selskabets opløsning, så er der den særlige forhindring for selskabets fornyede genoptagelse af sine aktiviteter, at der skal betales et ekstraordinært stort gebyr på 5.000 kroner for de anmeldelser, der er nødvendige for at bringe selskabets registreringsforhold i overensstemmelse med Anpartsselskabsloven. Desuden er der i 1993 indsat en særlig spærreregulering i Anpartsselskabsloven. Den skal forhindre for mange genoplivninger af tomme selskaber. Ønsker anpartshaverne at puste nyt liv i selskabet ved påny at bringe det i virksomhed, må dette anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden 3 måneder efter, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har anmodet skifteretten om at tvangsopløse selskabet. Hvis selskabet inden for de sidste 5 år allerede har været under tvangsopløsning, nytter anmeldelsen dog ingenting. I så fald får selskabet ikke lov til at genoptage sin virksomhed. Selskabet må finde sig i at blive tvangsopløst.

Myndighedernes kritiske øje

De fleste af de selskaber, der ender deres dage ved tvangsopløsning i skifteretten, præges ikke af orden i regnskaber. Det har sin simple forklaring i, at når kassen er tom, er der ikke penge til eller interesse for at hyre revisor til at ordne regnskaberne. Det kan derfor ikke altid udelukkes, at der kan være sket ting i selskabets sidste levetid, som ikke er vel forenelige med de gældende lovregler. Er der mistanke fremme om sådanne uregelmæssigheder, kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sætte en selskabs- eller regnskabskyndig person på sagen. Han har til opgave at udarbejde et regnskab for selskabet og foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale, bøger, fortegnelser og protokoller og i øvrigt undersøge selskabets forhold. Hvis selskabet – som det oftest er tilfældet ved tvangsopløsninger – er uden midler, afholdes udgiften til »selskabsdetektiven« af statskassen.

Solvente selskaber skal opløses ved likvidation

En opløsningssag bruges i mange tilfælde som en enkel og bekvem måde at få et tomt anpartsselskab bragt til ophør på. Det kan gøres ved, at anpartshaverne simpelthen aftræder fra deres ledelsesposter i selskabet og meddeler til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at selskabet nu er uden lovlig ledelse. Resten er gratis – direktøren skal kun møde op i skifteretten og afgive forklaring. Denne fremgangsmåde er dog ikke helt korrekt, hvis selskabet rent faktisk er solvent. I så fald forudsætter lovreglerne, at opløsningen sker i form af en likvidation. Hvis det er hævet over enhver tvivl, at selskabet faktisk er solvent, så kan skifteretten udnævne en eller flere likvidatorer til at gennemføre tvangsopløsningen på skifterettens vegne. Omkostningerne betales om fornødent af skifteretten.

Likvidationsbeslutningen

En likvidation starter med, at generalforsamlingen beslutter sig for at lade selskabet træde i likvidation og til det formål udnævner en likvidator, typisk en advokat. Beslutning om likvidation er selvsagt en alvorlig sag, og derfor kræver den iagttagelse af 2/3-reglen. Det gælder dog ikke, hvis likvidationen kræves af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på grund af selskabets forsømmelse med hensyn til opretholdelse af lovlig ledelse m.v., eller hvis vedtægterne f.eks. bestemmer, at selskabet skal likvideres

til et bestemt tidspunkt. I så fald kræves der kun almindeligt flertal for at igangsætte likvidationen.

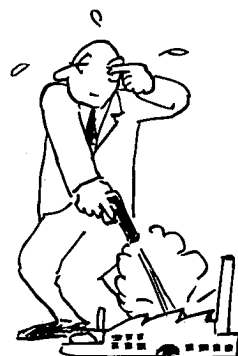
Likvidators opgaver under likvidationen

Den valgte likvidator overtager de beføjelser, som ellers tilkom direktionen og bestyrelsen. Da selskabet med beslutningen om likvidation er gået ind i en afviklingsfase, skal det til sit navn føje »i likvidation« på samme måde, som et selskab under stiftelse skal tilføje »under stiftelse« og et selskab under konkurs tilføje »under konkurs«.

Likvidators første opgaver er at besørge et regnskab udarbejdet, der viser selskabets stilling på likvidationstidspunktet, d.v.s. tidspunktet for generalforsamlingens beslutning om likvidation. Regnskabet skal udvise både en resultatopgørelse fra sidste statusdag og en status pr. likvidationsdagen. Dette regnskab skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Tidligere skulle regnskabet også følges op af likvidators redegørelse for de vigtigste årsager til likvidationen, forretningens gang i de sidste år før likvidationen og for omstændigheder iøvrigt, der måtte være af betydning for at kunne vurdere, om der er foregået ting i selskabet, som kan tænkes at gemme på strafbare dispositioner. Denne regel om likvidators redegørelse blev ophævet med virkning fra 1. august 1993.

Dernæst skal likvidator indrykke et proklama i Statstidende. I proklamaet skal kreditorerne opfordres til at anmelde deres krav på selskabet overfor likvidator med 3 måneders varsel. Først når samtlige anmeldelser er gjort op, og kreditorerne er betalt, må likvidator udlodde selskabets overskydende midler til anpartshaverne. Hvis der er fordringer, som er omtvistet, har fordringshaveren mulighed for at indbringe spørgsmålet for skifteretten.

*Likvidator
overtager ledelsen
af selskabet*

*Kreditorerne
skal indkaldes
ved proklama*

Fjerne og uvisse fordringer godkendes ikke

De krav, der kan anmeldes og opnå anerkendelse ved en likvidation, må have en vis konkret beskaffenhed. Hvis man har købt et hus af et byggeselskab, er det sådan, at selskabet hæfter i helt op til 20 år for fejl ved huset, såfremt der er tale om skjulte fejl og mangler, som først kan erkendes, når de giver sig udslag i en skade. Det er klart, at en huskøber har en vis interesse i at kunne holde sælgeren fast på dette juridiske hæftelsesansvar som en slags forsikring mod fremtidige skader, der

skyldes fejl ved huset. Hvis det selskab, der har bygget huset, går i likvidation, kan husejeren dog ikke anmelde et abstrakt krav over for likvidator til sikkerhed for eventuelle fremtidige skader, der måtte dukke op inden for 20 års fristen. Når der ikke er noget håndgribeligt tegn på skader, betragtes et sådant krav som værende så fjernt og usikkert, at likvidator kan afvise kravet.

Det fremgår af en dom fra Vestre Landsret, der er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1992 s. 674.

Likvidator bør ikke glemme skattevæsenet

Et af de krav, som likvidator ikke bør henregne til de fjerne og uvisse, er skattevæsenets krav på skat. Likvidator bør i egen interesse sørge for at afklare selskabets skatteforhold endeligt, inden nøglen drejes om for sidste gang i anpartsselskabet. Det bedste middel hertil er, at likvidator opnår en såkaldt kvittance fra skattevæsenet, d.v.s. en slags skattekvittering, der skænker vished for, at selskabet ikke senere mødes med yderligere skattekrav end de kendte. Hvis likvidator er for efterladende på det punkt, kan følgen i ugunstigste fald blive, at han holdes personligt ansvarlig for skattevæsenets tilgodehavende.

Den sidste generalforsamling

Når samtlige tvister har fundet deres endelige løsning, vil likvidator i samråd med anpartshaverne sætte en dato for den afsluttende generalforsamling i selskabet. På denne sidste generalforsamling skal slutregnskabet for selskabet godkendes af anpartshaverne. Når dette er sket, skal likvidator anmelde anpartsselskabet til udslettelse af selskabsregistret. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen sletter derefter selskabet af anpartsselskabsregistret, hvilket indebærer, at selskabet juridisk er afgået ved døden.

Ingen hæftelse for udækkede erstatningskrav

Uanset om anpartshavernes bevæggrund til at likvidere selskabet har udspring i skattemæssige overvejelser, har anpartshaverne ingen hæftelse for selskabets forpligtelser efter likvidationens gennemførelse, selvom en

skuffet kreditor pludselig dukker frem og præsenterer et erstatningskrav, som ingen havde kendskab til. I en sag fra 1992 likviderede en eneanpartshaver sit anpartsselskab, der havde beskæftiget sig med byggeri. Selskabet havde stået for opførelsen af et parcelhus, hvor der desværre viste sig at være sætningsskader på grund af utilstrækkelig fundering. Efter gængs dansk entrepriseret er der ingen tvivl om, at entreprenøren hæfter for den slags skader, der jo har deres årsag i dårligt arbejde fra entreprenørens side. Nu var det imidlertid anpartsselskabet, der var entreprenøren, og anpartsselskabet var opløst ved likvidation, og selskabsformuen var udloddet til anpartshaveren, før ejerne af huset klagede til ham over sætningsskaderne. I byretten vandt husejerne sagen. Byretten mente, at anpartshaveren havde forskaffet sig en ugrundet berigelse ved at likvidere anpartsselskabet for at indvinde sig en skattemæssig fordel. Derfor måtte anpartshaveren betale for sætningsskaderne. Den afgørelse holdt ikke i Vestre Landsret. Landsretten fandt nemlig, at der ikke var nogen sikker lovhjemmel for at statuere, at anpartshaveren, der i god tro havde likvideret sit selskab og fået selskabsformuen udbetalt, skulle hæfte for et udekket erstatningskrav mod det opløste anpartsselskab. Husejerne måtte betale sagens omkostninger med 20.000 kroner.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1992 s. 640.

Man skal huske på, at en likvidation efter reglerne i Anpartsselskabsloven bygger på, at selskabet er *solvent* – d.v.s. at selskabet er i stand til at betale sine kreditorer. Hvis likvidator konstaterer, at selskabet er *insolvent*, så skal der tages skridt til indgivelse af konkursbegæring. Hvis det omvendt viser sig under likvidationen, at der ikke længere er grund til at afvikle selskabet, kan anpartshaverne hæve likvidationen og lade selskabet træde i virksomhed påny.

Et anpartsselskab kan ophøre ved fusion og omdannelse

Et anpartsselskab kan også ophøre med at eksistere på anden vis end ved konkurs og likvidation. Et anpartsselskab kan fusionere med et andet anpartsselskab eller med et aktieselskab. Fusioner kan være »lodrette«, som når et datterselskab ved en fusion smeltes sammen med sit moder-selskab. Fusioner kan også være »vandrette«, som når to uafhængige selskaber smeltes sammen ved fusion. Begge disse former for fusion kan kombineres med, at der ud af fusionen dannes et nyt tredje selskab, som har opslugt de to øvrige selskaber. Men fusionen kan også gennemføres på den måde, at det ene selskab bringes til ophør, og det andet lever

videre som det fortsættende selskab. Fusion må ikke forveksles med, at et selskab køber et andet selskab og derved bliver 100 procent enejer af det købte selskab. Det købte selskab er jo stadigvæk en selvstændig juridisk enhed, nu blot ejet af et moderselskab. En fusion indebærer, at det ophørende selskab overdrager hele sin indmad – alle aktiver og passiver – til det fortsættende selskab, hvorefter det ophørende selskab slettes i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Et anpartsselskab kan også ophøre derved, at det omdannes til et aktieselskab. Det fordrer naturligvis, at anpartsselskabet har værdier, som lever op til kapitalkravet i aktieselskaber på 500.000 kroner.

Både fusion og omdannelse indebærer, at samtlige de rettigheder og forpligtelser, som påhvilede det ophørende eller omdannede selskab, overgår til det fortsættende selskab. Hvis det ophørende selskab havde »lig i lasten« i form af gamle slumrende erstatningssager, der pludselig kommer op til overfladen, så må det nye og fortsættende selskab indstille sig på, at det hænger på regningen, hvis der ellers er hold i erstatningskravet.

KAPITEL 9

Anpartsselskaber og skat

Anpartsselskaber er selvstændige skattesubjekter

Et emne, som naturligt nok interesserer de fleste anpartshavere meget, er skatten. Hele skattesiden spiller en stor rolle for anpartshaverne og deres selskab. Den skattemæssige behandling af både aktieselskaber og anpartsselskaber hører til de vigtigste emner inden for selskabsskatteretten.

Det er karakteristisk for interessentskaber (I/S), kommanditselskaber (K/S) og enkeltmandsfirmaer, at der i disse virksomhedsformer ikke er noget skel mellem virksomheden som sådan og personerne bag virksomheden. Interessenterne, kommanditselskabsdeltagerne og indehaveren af enkeltmandsfirmaet betragtes i skattemæssig henseende som ét med deres firma. Hvis man benytter sig af den såkaldte virksomhedsordning er der mulighed for at lave en regnskabsmæssig opdeling af privatøkonomien og erhvervsøkonomien og derved opnå visse skattemæssige fordele. Men bortset herfra betragter skattevæsenet de nævnte firmatyper som værende identiske med de personer, der står bag dem.

Personlige firmaer

I anpartsselskabet ser tingene anderledes ud. Ligesom anpartsselskabet juridisk set er en selvstændig enhed, der ikke er identisk med sine anpartshavere, så er anpartsselskabet også i skattemæssig henseende et selvstændigt skattesubjekt, der beskattes for sig selv og uden hensyn til anpartshavernes personlige beskatningsforhold. Selskabet har sit eget skattemæssige personnummer, nemlig SE-nummeret. Selskabet skal for hvert regnskabsår opføre sine indkomster og sine udgifter og indgive en selvangivelse til skattemyndighederne.

Anpartsselskaber betaler selskabsskat

*Selskabsskatten
er 34 procent*

Den skat, som et anpartsselskab skal betale, hedder selskabsskatten. Selskabsskatten er i 1991 blevet nedsat fra 40 procent til 38 procent af selskabets skattepligtige nettoindkomst. Og i 1992 gik Folketinget det skridt videre at sænke selskabsskatten til 34 procent. Samtidig blev der indført den såkaldte *acontoskatteordning* for selskaber, en ordning, der brød med en fast tradition for, at aktieselskaber og anpartsselskaber betaler deres skat én gang om året og ikke løbende ligesom kildeskatten for personer.

Den nye acontoskatteordning blev imidlertid ikke automatisk påtvunget allerede bestående selskaber, men skulle kun gælde for nye selskaber, hvorved i den forbindelse forstås selskaber, hvis første indkomstår er begyndt *før* lovens skæringsdag d. 29. januar 1992. Som følge heraf findes der således to skattebetalingssystemer for anpartsselskaber og aktieselskaber – den *gamle* ordning med betaling af skat en gang om året og den *nye* ordning med acontobetaling af skatten.

Det er fælles for begge ordninger, at selskabets skatteprocent er en fast skatteprocent, der ikke falder eller stiger i takt med selskabets skiftende indtjening. Der er ikke noget bundfradrag på linie med personfradraget ved personbeskatningen. Om selskabet tjener 100 kroner eller 10 millioner kroner – skatten er stadigvæk den samme procent af indkomsten. Et anpartsselskab skal ej heller som fysiske personer svare særlig indkomstskat, bruttoskat eller formueskat. Selskabsskatten er den eneste skat, som selskabet behøver at bekymre sig om.

Men lad os først kaste et blik på den gamle ordning, der stadigvæk lever i bedste velgående for mange anpartsselskaber.

Den gamle skatteordning

Efter det gamle system betales der en selskabsskat på 34 procent med et tillæg på 11.75 procent af skatten på de 34 procent. Da 11.75 procent af 34 procent er 3.995 procent, vil det sige, at den samlede skattebyrde for selskabet kommer op på næsten 38 procent. Tillægget på de 11.75 procent er altså prisen for at leve videre i den gamle ordning, idet selskaber i den nye ordning kun betaler 34 procent.

Kun skat én gang om året

En fysisk person, der er lønmodtager, skal betale kildeskat i forbindelse med hver lønudbetaling. En selvstændig erhvervsdrivende i personligt enkeltmandsfirma betaler B-skat i 10 rater om året. Også bruttoskatten skal selvstændige betale i rater på forskud. Begge former er en acontoskat, der skal foregribe den endelig skatteregning, når årets skattepligtige indkomst er endeligt opgjort. Et anpartsselskab efter den gamle skatteordning skal ikke løbende betale forskudsskat af sin indtjening, men skal kun svare skat en gang om året – nemlig pr. d. 20. november i kalenderåret.

Selskaber kan opnå skattecredit

Der gælder særlige regler om selskabers regnskabsår. Et anpartsselskab skal have et regnskabsår på 12 måneder, og regnskabsåret skal afsluttes den 31. december, 31. marts, 30. juni eller 30. september. Selskabets første regnskabsår kan være på helt op til 18 måneder. Det giver en vis mulighed for at opnå skattecredit ved at placere regnskabsåret sådan, at skattebetalingstidspunktet udskydes mest muligt. Denne mulighed har været mest håndgribelig efter den gamle skatteordning, men virker i princippet også for selskaber efter den nye ordning.

Det tidspunkt, som er afgørende for indtrædelsen af skattebetalingstidspunktet, hænger sammen med det såkaldte skatteår for selskaber. Skatteåret for selskaber er ikke det samme som kalenderåret, men løber fra 1. april til 31. marts i det næstfølgende kalenderår. Reglen er den, at selskabet skal sættes i skat for det skatteår, der følger efter det skatteår, hvori selskabets regnskabsår udløber. Det kræver lidt forklaring. Hvis selskabets regnskabsår f.eks. løber fra 1. juli til 30. juni i det påfølgende år, og det påfølgende år for eksempel er 1992, så betyder det, at selskabets regnskabsår udløber i det selskabsskatteår, som løber fra 1. april 1992 til 31. marts 1993 – d.v.s. selskabsskatteåret 1992-1993. Selskabet skal følgelig først sættes i skat i det efterfølgende skatteår – d.v.s. i selskabsskatteåret 1993-1994. Det medfører, at selskabet skal indgive selvangivelse engang i løbet af forsommeren 1993 og betale skat senest d. 20. november 1993. Læg mærke til, at skatten dermed betales af penge, som selskabet har tjent i perioden 1. juli 1991 – 30. juni 1992.

Skatteår og kalenderår er ikke det samme

Afgørende for, om selskabet på den måde kan udskyde sine skattebetalinger er alene, at selskabets regnskabsår ender på den anden side af skatteåret, der altså løber fra og med 1. april til og med 31. marts i det

efterfølgende kalenderår. Det er baggrunden for, at mange selskaber anvender forskudt regnskabsår, der f.eks. udløber 30 juni. Selskaber, der tynge af store skatterestancer, kan dog efter en lov fra forsommeren 1991, forpligtes til at betale selskabsskatten samtidig med fristen for indgivelse af selvangivelsen.

Den nye acontoskatteordning

Når Folketinget fandt på at indføre en acontoskatteordning for selskaber skyldtes det almindelig politisk bekymring for de store skatterestancer. Man ville gerne have pengene hjem i skattekassen noget hurtigere. Det opnåede man ved at fremrykke skattebetalingstidspunktet for selskaber, som er omfattet af acontoskatteordningen.

I acontoskatteordningen er selskabsskatten på 34 procent af den skattepligtige selskabsindkomst. Acontoskatten er en foreløbig skat, for man kan jo ikke på forhånd vide, hvad selskabet kommer til at tjene i løbet af sit regnskabsår. Denne uvished om forretningens gang bevirker, at man må skele til fortiden, når acontoskatten skal fastsættes. Man ser på selskabets skat i de sidste tre år. Man lægger ganske enkelt de sidste tre års skat sammen og deler med tre, så man får et gennemsnitsbeløb for skatten i de tre år. Af dette gennemsnitsbeløb opkræver skattevæsenet så 50 procent i to lige store rater, der skal betales senest d. 20. marts og d. 20. november. Hvis selskabets regnskabsår falder sammen med kalenderåret, forfalder de to acontoskattearter i selvsamme kalenderår, som skatten vedrører. Kører selskabet derimod med forskudt regnskabsår, f.eks. perioden 1. juli 1993 til 30. juni 1994, skal acontoskattearterne betales henholdsvis d. 20. marts 1994 og d. 20. november 1994.

Hvis selskabet er nyt, er det ikke muligt at benytte de sidste tre indkomster som målestok til at fastsætte acontoskatten. Der må man vente, indtil selskabet kan præsentere resultatet af sit første leveår, så man har noget at gå ud fra, når acontoskatten skal fastsættes. Selskabet har dog adgang til af egen drift at indbetale frivillig acontoskat. Derved undgår selskabet at komme til at betale det tillæg på 11.75 procent, som ellers skal betales af en eventuel restskat. Selskabet har også adgang til at bede skattevæsenet om en forskudsregistrering, hvis selskabet mener, at skattevæsenets gennemsnitsberegning af acontoskatten er ude af trit med selskabets faktiske indtjening.

Betales en acontoskattearte eller en restskat for sent, skal selskabet betale en morarente på 1 procent af det skyldige beløb pr. påbegyndt måned.

Man skal mærke sig, at det er en dyr kassekredit at benytte sig af, fordi denne strafrente er ganske høj efter nutidens renteforhold, og fordi strafrenten ikke er fradragsberettiget som ellers normalt for renter.

Skal eller skal ikke?

For selskaber, som er kommet til verden d. 29. januar 1992 eller senere, er der ingen vej uden om – acontoskatteordningen skal benyttes. For de gamle selskaber er der derimod valgfrihed. De kan blive i den gamle ordning med skat en gang om året, eller de gå ind i den nye ordning. Men det er vigtigt at huske på, at der ikke er noget baggear. Går selskabet først ind i den nye ordning, er døren faldet i. Man kan ikke fortryde og springe tilbage til den gamle ordning. I tiden efter acontoskatteordningens fremkomst blev der lavet mange sindrige beregninger af, hvornår det kunne og ikke kunne betale sig at gå ind i den nye ordning, hvor selskabskatten jo altså er på de 34 procent mod de 38 procent udenfor. Til alle sådanne teoretiske beregningsmodeller er kun at sige, at de er kortsynede, fordi ingen kan spå om, hvordan samfundets renteniveau vil udvikle sig den dag i morgen. Den gevinst, som selskabet måske på kort sigt kan opnå ved at gå ind i acontoskatteordningen, kan måske vise sig at være ugunstig på lidt længere sigt, navnlig hvis selskabet er i stand til at få sine skattekrone til at yngle godt, når de får lov at blive noget længere i selskabets kasse. En ordning uden udtrædelsesret bør altid omgås med varsomhed, og det vil være klogt af selskabets anparts-havere at lytte til købmandsinstinktet fremfor at lade sig forføre af spekulative beregninger over rentefordele ved acontoskatteordningen.

Selskabets regnskab

Det er en lovmæssig pligt, at et anpartsselskab skal udarbejde et revideret regnskab, som skal indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Et regnskab består af et driftsregnskab, der viser, hvilke indtægter og udgifter selskabet har haft. Desuden indeholder regnskabet en balance – også kaldet en formueopgørelse – der viser, ikke hvad selskabet tjente eller tabte, men hvad selskabet pr. opgørelsesdagen (statusdagen) har af værdier, og hvad det har af gæld. Selskabets værdier opføres under den post, der i regnskabet hedder aktiver. Gælden opføres under den post, der hedder passiver. Når man trækker selve gælden fra aktiverne, får man selskabets egenkapital. Hvis selskabet har værdier for 1 million kroner, og gæld for 600.000 kroner, så har selskabet en egenkapital på 400.000 kroner. De penge er selskabets egne. Deraf navnet egenkapital. Når man

*Driftsregnskab
og balance*

lægger egenkapitalen sammen med gældsposterne, har man passiverne – og de skal svare til aktiverne. Så er der nemlig balance i formueopgørelsen. Står det slemt til i selskabet, så kan egenkapitalen regnskabsmæssigt blive negativ, d.v.s. egenkapitalen bliver et tal med et minus foran. Hvis selskabet har værdier for 1 million kroner, og gæld for 1.5. million kroner, så er egenkapitalen minus 500.000 kroner. Som det ses, holder regnskabsprincipperne også stik i dette tilfælde. Lægger man den negative egenkapital på 500.000 minuskroner sammen med gælden på de 1.5 millioner kroner, så ender tallet på en million kroner. Så passer balancen igen.

Driftsregnskabet og skatteregnskabet er to forskellige regnskaber

Forretningsregnskab og skatteregnskab

Som regel vil man også overlade til selskabets revisor at udarbejde et skatteregnskab – d.v.s. et regnskab, som tager specielt hensyn til de skattemæssige regler. Et almindeligt driftsregnskab for en erhvervsvirksomhed er lavet ud fra rent forretningsmæssige synspunkter. Det er et skatteregnskab ikke. Det inddrager istedet en række særlige skattemæssige regler og vil derfor afvige fra de forretningsmæssige betragtninger, som driftsregnskabet baserer sig på. Man må derfor ikke uden videre sætte lighedstegn mellem driftsregnskab og skatteregnskab. Hvert af de to regnskaber har sit eget formål. I driftsregnskabet kan i princippet alle de udgifter, som selskabet afholder, trækkes fra på omkostningssiden. I skatteregnskabet kan kun visse udgifter trækkes fra – nemlig de udgifter, som skattelovgivningen anser for at være skattemæssigt fradragsberettigede. Udgifter, som ikke er skattemæssigt fradragsberettigede, f.eks. bøder og morarenter til skattevæsenet, kan ikke udgiftsføres i skatteregnskabet.

Selskabets skattemæssige indkomstopgørelse

Den nettoindkomst, som selskabet skal beskattes af, kan gøres op af selskabets revisor på grundlag af revisors udarbejdelse af regnskabet og revisors almindelige kendskab til den danske skattelovgivning. Et anpartsselskab skal betale skat af sin indtjening fra stiftelsen og indtil selskabets endelige opløsning. Hvis selskabet aldrig opnår registrering, vil virkningen være, at selskabets anpartshavere bliver personligt indkomstskattepligtige af de indtægter, som selskabet har haft.

Etableringsudgifter og driftsudgifter

I skatteretten sonderer man mellem udgifter til etablering af en erhvervs-virksomhed og udgifter til den løbende drift af virksomheden. Som hovedregel er udgifterne til etablering og start ikke fradragsberettigede, mens udgifterne til den løbende drift er fradragsberettigede som almindelige driftsomkostninger. Efter denne skattemæssige læresætning har det gennem mange år været sådan, at anpartshaverne måtte affinde sig med, at udgiften til oprettelse af selskabets stiftelsesdokument, vedtægter og åbningsstatus for selskabet, gebyr til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og andre udgifter til virksomhedens påbegyndelse ikke har skænket skattefradrag.

*Etablerings-
omkostninger og
driftsomkostninger*

Men også her er der sket et lille nybrud. I 1991 vedtog Folketinget nemlig en skattelov, der gav fradragsret for udgifter til advokat og revisor i forbindelse med etablering af en erhvervsvirksomhed eller udvidelse af en bestående erhvervsvirksomhed. Bestemmelsen giver også skattefradrag for gebyrer til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Den nye lov fik virkning fra og med indkomståret 1992. Ideen var at styrke vækstmulighederne både for nye virksomheder og for igangværende virksomheder.

Med denne indrømmelse fra lovgivningsmagten er der slået hul på en problemstilling, som ofte har været til drøftelse blandt skattekyndige. Opstår der tvivl om, hvorvidt en udgift kan trækkes fra, kan man forhøre sig hos skattevæsenet eller rådføre sig med selskabets advokat eller revisor, der i reglen vil være fortrolig med disse spørgsmål.

Hvis selskabet investerer i obligationer og pantebreve

Gennem mange år har der været visse typer af indtægter, hvor der kunne opstå usikkerhed om, hvorvidt selskabet skulle betale skat af dem eller ikke. Der tænkes på kursgevinster på obligationer og andre gældsbreve som f.eks. pantebreve i fast ejendom. Et selskab, der ikke er næringsdrivende med værdipapirer, har ifølge en mangeårig skattepraksis, ikke været skattepligtig af eventuelle kursgevinster på en værdipapirbeholdning tilhørende selskabet. Omvendt har selskabet heller ikke haft mulighed for at trække et eventuelt kurstab fra.

*Skattepraksis
om kursgevinster*

Hele denne problemstilling, som gennem årene har lagt beslag på betydelige ressourcer i retssystemet og skattesystemet og har givet næring til mange lærde juridiske artikler, blev med ét slag forvandlet til historie

*En nytårsgave
fra Folketinget*

med en lov, som Folketinget vedtog i forsommeren 1991. Loven, der var en del af »Nytårspakken« fra årskiftet 1990/91, gik ud på, at alle selskaber automatisk er skattepligtige af kursgevinster på fordringer og også har lov til at trække kurstab fra i den skattepligtige indkomst.

Det lille snedkeranpartsselskab, som midlertidigt parkerer en sum penge i en post obligationer, kan altså ikke slippe for beskatning af kursgevinsten ved at henvise til, at denne pengeanbringelse blot er et praktisk sidespring uden forbindelse med selskabets egentlige erhvervsområde. Omvendt kan selskabet også trække kurstabet fra, hvis obligationerne må sælges til lavere pris, end man købte dem for.

Maskeret udbytte og udlodning

Maskeret udbytte

En af de udgiftsposter, som er skattemæssigt fradragsberettiget for selskabet, er betaling af løn til selskabets ansatte. En af de betalingsposter, som ikke er skattemæssigt fradragsberettiget, er udbytte og anden kapitaludlodning til selskabets anpartshavere. Da anpartshaverne af naturlige grunde har interesse i, at alle de penge, som betales ud af selskabets kasse, også skænker selskabet et dertil svarende skattefradrag, er det ikke ukendt, at anpartshavere undertiden forsøger at camouflere sådanne

udbetalinger som en udgiftspost, som giver skattefradrag for selskabet. Pengene kan f.eks. maskeres som lønudbetaling (måske til en person, som har uudnyttede fradrag og derfor slipper for skat af pengene), således at selskabet opnår fradrag for den del af lønudbetalingen, der reelt dækker over udlodning af selskabsmidler. Udlodningen kan også maskeres som diverse driftsomkostninger, der reelt dækker over, at anpartsselskabet har betalt anpartshaverens private udgifter til rejser, bolig, bil m.v. – alt sammen uden saglig relation til anpartshaverens ansættelsesforhold i selskabet.

Hvis skattevæsenet bliver opmærksom på sådanne forklædte foræringer, vil der blive skredet ind over for selskabet og anpartshaveren. Skattevæsenet vil forlange, at forholdet rettes op, og at de uberettigede skattefordele, som parterne måtte have opnået, tilbageføres. Der findes en meget righoldig skattepraksis om denne problemstilling under betegnelserne »maskeret udbytte« og »maskeret udlodning«. Kernen i problemet er, at anpartshaverne forsøger at få nogle penge ud af selskabet ved at forklæde udbetalingen som en normal driftsomkostning eller forretningstransaktion.

Skattevæsenet ser bag om masken

»Hobby-anpartsselskaber«

Det er et grundfæstet princip i den danske skatteret, at der ikke er skattefradrag for udgifter i privatlivet. De penge, som vi bruger på mad og drikke, tøj og personlige fornøjelser, er almindelige leveomkostninger, som vi ikke kan trække fra på selvangivelsen. Vi kan ikke forlange, at vore medborgere skal være med til at betale for vore almindelige udgifter i det daglige liv. Men skifter udgiften karakter fra en rent privat omkostning til en erhvervsmæssig udgift, ændres billedet. Hvis købmanden ikke kunne trække udgifterne fra til at købe sine varer hjem til butikken, men alligevel skulle beskattes af alle salgsindtægterne, ville hans butik ikke overleve længe. Tilsvarende med hans omkostninger til det ansatte personale, lys og varme i forretningen, forsikringer og udgifter til varebilen o.s.v. – det er alle nødvendige driftsomkostninger, som står i direkte forbindelse med hans erhverv. Skal han beskattes af erhvervsindtægterne, må man også indrømme fradragsret for de udgifter, som må afholdes for at skabe indtægten. Dette skatteprincip står endnu at læse i den gamle statsskattelov fra 1922. Her hedder det nemlig, at der er fradrag i den skattepligtige indkomst for »driftsomkostninger, d.v.s. de udgifter, som i årets løb er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten...«.

Skønt denne sondring mellem privatudgifter og erhvervsudgifter synes enkel og tilforladelig, er den alligevel ikke helt så ligetil på alle punkter, når de skarpe briller tages på. Men nødvendig det er den. Det kan være nok så uundgåeligt for den udearbejdende husmoder, at hun må afholde omkostninger til dagplejepasning af børnene, for at hun kan passe sit arbejde, men det anerkendes ikke, at udgiften af den grund skal betragtes som erhvervsmæssig. Udgiften til vækkeuret til at vække en om morgenen er lige så nødvendig for at komme op og på arbejde. Men det er ikke en erhvervsudgift. Det er derfor uomgængeligt, at man må sondre mellem privatudgifter og erhvervsudgifter, hvis skattesystemet skal kunne fungere i sin nuværende skikkelse.

Det er næsten en slags naturlov, at overalt, hvor der er sondringer i skattesystemet, vil der komme pres på sondringen. Hvis der er skattepligt på noget, der grænser tæt op til noget andet, der ikke er belagt med skattepligt, vil skatteborgerne forsøge at udlægge sondringen til deres egen fordel og fremstille deres anliggender som hørende hjemme på det skattefrie område. Er der skattefradrag for en aktivitet, vil skatteborgerne forsøge at skubbe de ikke-fradragsberetigede aktiviteter over i den fradragsberetigede kasse. Det er i og for sig blot udtryk for almindelig økonomisk vindskibelighed, at borgerne plejer deres egne interesser over for skattesystemet. Et udtryk for denne tendens til at forvandle udgifter af privat art til tilsyneladende erhvervsmæssige driftsomkostninger med fradragsret kan ses i de senere års mange sager om »hobbyvirksomhed«.

Modellen er simpel. Den går ud på, at hvis man er forfalden til en udgiftstung hobby, så kunne det være ganske bekvemt, hvis denne hobby kunne laves om til en erhvervsvirksomhed, hvor man kan dyrke fritids-syslerne med fuld fradragsret for alle udgifterne. Så kunne skattefar være med til at betale for ens private fornøjelser.

Det er bestemte typer af hobbyaktiviteter, der som regel spøger i disse sager. Det er ofte virksomhed med bådudlejning, travhestehold, dyrepension og dyrekennel. Men sagerne tæller også eksempler på gokart-virksomhed, fodbolddommervirksomhed og dykkervirksomhed. Nu kan man jo ikke frakende en virksomhed, der giver sig af med en af disse aktiviteter, erhvervsmæssig status og dermed nægte fradragsret for driftsunderskud, blot fordi virksomheden beskæftiger sig med sager, der også påkalder sig mange menneskers interesse som privat hobby. Det afgørende er, om virksomheden efter en samlet vurdering faktisk drives på et seriøst erhvervsmæssigt grundlag, således at virksomheden efter en realistisk bedømmelse har udsigt til inden for en rimelig tidshorisont at kaste en forretningsmæssig fortjeneste af sig. Det er jo just et kendemærke for en

ægte erhvervsvirksomhed, at formålet er at tjene penge, ikke at fordrive tiden med fornøjelser.

Et anpartsselskab, som driver virksomhed med bådudlejning eller hestehold eller anden lignende aktivitet, der også har bred appel som sports- og fritidsinteresse, må derfor forberede sig på den mulighed, at skattevæsenet kan finde på at kigge virksomheden i kortene for at være sikker på, at ApS'et ikke blot er et bekvemt juridisk skalkeskjul for en privat hobby for selskabets ejer med sigte på at forvandle hobbyudgifterne til fradragsberettigede driftsomkostninger i selskabets skatteopgørelse. Anpartsselskabets vigtigste bevis for, at virksomheden er en rigtig erhvervsvirksomhed, er, at der faktisk er udsigt til at få overskud inden for rimelig tid. Der bør være budgetter i virksomheden, driftsformen bør være fagligt korrekt tilrettelagt, og driften i virksomheden må fremtræde som sædvanlig og normal efter branchens almindelige spilleregler. Om virksomheden kommer ud med underskud et par år i træk, er ikke i sig selv afgørende. Underskud i de første år er en velkendt foreteelse for mange nystartede erhvervsvirksomheder. Underskuddet kan også bero på uventede omstændigheder – prisstigninger, dårlige tider for næringslivet, tab på kunder m.v. Det afgørende er, at det kan sandsynliggøres, at virksomheden efter en samlet bedømmelse har udsigt til at opnå overskud på sin drift. Hvis virksomheden er født som en underskudsbutik, vil skattevæsenet ikke anerkende, at der er tale om en erhvervsvirksomhed. Det gælder ikke kun for anpartsselskaber, men også for aktiviteter, der foregår i personligt regi. Den juridiske indpakning er ikke afgørende. Virkningen af en underkendelse vil være, at udgifterne alene kan trækkes fra i det eventuelle overskud, som de selvsamme aktiviteter har givet i løbet af indkomståret. Overskydende underskud strandede uden fradragsret.

Højesteretssagen om »Stald Le Ann ApS«

En sag i højesteret fra 1991 giver et indtryk af problemstillingen. Et hesteinteresseret par lavede et anpartsselskab under navnet »Stald Le Ann ApS«. Selskabet skulle drive virksomhed med »køb, salg og drift af heste«. Tanken var, at selskabets heste skulle løbe præmier hjem på Charlottenlund Travbane. Men det gik ikke som forventet. Travhestene kunne ikke give overskud til selskabet, og selskabet trak derfor underskuddet fra i sit skatteregnskab. Det ville skattevæsenet ikke godkende. Skattevæsenet mente, at hestene alene tjente til fyldestgørelse af anpartshavernes personlige interesse. Væddeløbsstalden var en udpræget hobby-

virksomhed, og der var ikke udsigt til at opnå en rentabel drift gennem væddeløbspræmier eller salg af hestene. Skattevæsenet ville derfor ikke acceptere, at selskabet skulle have lov til at trække underskuddet fra i selskabets skattepligtige indkomst. Det skal bemærkes, at selskabet også havde andre aktiviteter, idet selskabet udover travhestene også drev en modeforretning. Selskabet hævdede på sin side, at hestevirksomheden var erhvervet og tilrettelagt med henblik på at opnå en økonomisk gevinst gennem præmieindtægter og senere salg af hestene, når de var steget i værdi som følge af væddeløbssejre. Landsretten holdt med skattevæsenet, men selskabets ejere ville ikke affinde sig hermed og indbragte sagen for højesteret. Højesteret nåede frem til, at selskabet ikke havde udsigt til – heller ikke på længere sigt – at opnå fortjeneste på sin hestevirksomhed. Når man sammenholdt udgifterne med de usikre og tilfældige muligheder for at opnå indtægter ved væddeløbspræmier og salg af heste, måtte selskabets indtjeningschancer altså bedømmes som så ringe, at højesteret ikke ville gå med til at betragte selskabets hesteaktiviteter som værende af erhvervsmæssig natur. Følgelig kunne selskabet heller ikke få fradrag for sit tab på stalddriften. Det kan bemærkes, at det ikke gjorde nogen forskel, at selskabet havde opnået momsregistrering hos toldvæsenet.

Dommen er trykt i Ugeskrift for Retsvæsen 1991. s. 958.

Den særlige skattefælde i hobby-anpartsselskaber

Anpartshavere, som driver hobby-lignende aktiviteter i selskabsform og som ikke har held til at overbevise skattevæsenet, kan komme ud for en ekstra slem overraskelse. Skattevæsenet kan nemlig finde på at forfægte det synspunkt, at de udgifter til de ikke-fradragsberettigede hobbyaktiviteter, som selskabet har afholdt, er kommet anpartshaveren til gode derved, at han jo selv slap for at afholde dem. Selskabet har så at sige betalt for hans fritidssysler. Denne venlighed fra selskabets side kan blive skattepligtig for anpartshaveren som *maskeret udlodning*, jfr. omtalen af dette begreb ovenfor. I så fald bliver det en dyr historie for anpartshaveren. Ikke blot kan selskabet vinke farvel til sit fradrag for et driftsunderskud, men anpartshaveren må ovenikøbet lade sig beskatte af penge, som han aldrig rigtig har fået. Sker det, havde det været bedre for ham at lade selskab være selskab og i stedet drive sin hobby på egen hånd som en privat fritidsforfølgelse.

Det kuldsejlede anpartsselskab

Som eksempel på en skatteafgørelse, der illustrerer denne ugunstige situation for anpartshaveren, kan henvises til en sag, der blev afgjort af Vestre Landsret i 1993. Der var tale om en dame, som ejede et anpartsselskab, der drev bådudlejning med en sejlbåd. Udlejningen gav underskud, og det endte med, at selskabet blev tvangsopløst i skifteretten, fordi det var uden midler. Skattevæsenet ville ikke anerkende, at bådudlejningen havde været erhvervmæssig. Landsretten gav skattevæsenet ret. Landsretten udtalte, at eneanpartshaveren ikke med skattemæssig virkning kunne indlægge en ikke-erhvervmæssig virksomhed i selskabet og lade denne virksomhed finansiere af selskabet. Selskabets finansiering af båddriften fandtes at være sket til fordel for eneanpartshaveren og måtte karakteriseres som maskeret udlodning til hende. Der var ligegyldigt, om hun havde benyttet båden privat eller ikke. Hun måtte derfor finde sig i, at hendes personlige skatteansættelse blev føleligt forhøjet svarende til den fordel, som skattevæsenet mente, at hun havde haft af sit sejlbådsselskab.

Dommen er trykt i tidsskriftet Told & Skat Nyt nr. 19, 1993, side 855.

En samlet bedømmelse er nødvendig

Sagerne om hobbyvirksomhed er meget individuelle. To sager kan ligne hinanden, men alligevel få forskelligt udfald. I en dom fra Vestre Landsret fra maj 1994 fik en bademester ikke fradrag for sit underskud ved en bådudlejningsvirksomhed, som han havde drevet ved siden af sit job som bademester. Landsretten mente ikke, at budgettet, der var udarbejdet uden sagkyndig bistand, gav grund til at tro, at driften kunne blive rentabel. Bådudlejningen blev derfor ikke godkendt som erhvervmæssig, og underskuddet kunne ikke trækkes fra.

Dommen er trykt i Tidsskrift for Skatter og Afgifter 1994 på side 873 under rubrik 428.

Det er dog ikke umuligt at få fradrag for underskud ved udlejning af lystbåde. En dom fra Østre landsret fra december 1993 gav således en bådejer medhold i, at hans virksomhed med udlejning af en sejlbåd var erhvervmæssig, sådan at han kunne trække driftsunderskuddet fra i sin skattepligtige indkomst. Der blev lagt vægt på, at båden var velegnet til udlejning, og at båden stort set i hele perioden havde været udlejet i det antal uger om året, som man inden for udlejningsbranchen anså for

nødvendig til en rentabel drift. Man hæftede sig også ved, at bådejeren havde forstand på både.

Dommen er gengivet i Revision & Regnskabsvæsen nr. 5, 1994, side 147 i afsnittet »Skattemæssige meddelelser« og er omtalt sammesteds side 131 af den kendte skatteprofessor, dr. jur. Jan Pedersen fra Århus Universitet.

Mildere bedømmelse for landbrug

Det hører med til hele historien om »hobbyvirksomhed«, at mange landbrugsvirksomheder også har måttet stå skoleret for skattevæsenets kritiske øje. Underskud er en lige så tilbagevendende forekomst i landbruget som tørke og flyvehavre. Men i landbrugssagerne er bedømmelsen mildere. Det er langt nemmere for en mindre landbrugsvirksomhed at komme igennem med, at den trods underskud på underskud dog er en erhvervsmæssigt drevet landbrugsbedrift, som blot har trange tider.

Den skatteretlige realitetsgrundsætning

I den danske skatteret findes der et princip, som man almindeligvis betegner som den skatteretlige realitetsgrundsætning. Denne grundsætning går ud på, at det afgørende for en skattemæssig bedømmelse af en transaktion er, hvad tingene virkelig er, ikke hvad de kaldes. Man kan ikke blot skænke 500 kroner til naboen og kalde pengene for renter og derpå trække dem fra på sin selvangivelse som et rentefradrag. I skatteretten leder den juridiske søgelygte efter den reelle substans bag ordene. Den sproglige klædedragt, som fiffige skatteborgere ind i mellem pakker deres transaktioner ind i, kan hurtigt skrælles af og har sjældent held til at vildlede skattevæsenet.

Den skatteretlige realitetsgrundsætning er et effektivt våben mod skatteborgere, der gerne vil omdøbe tingene for at omgå og undgå en uønsket beskatning. Men man kan undertiden få indtryk af, at skattevæsenet ikke altid evner at gribe i egen barm og bruge realitetsgrundsætningen på de sindrige tankekonstruktioner, som skattevæsenet sommetider selv fører i marken for at forklare det juridiske grundlag for, at skatteborgeren skal have penge op af lommen. Et eksempel herpå er det fænomen, der hedder fikseret rente.

Fikseret rente

Som det blev omtalt i kapitel 7, så er det ulovligt for anpartshaverne at låne penge i selskabets kasse. Selskabet er sig selv, og pengeskassen er ikke en reservetegnepog for anpartshaverne. De ejer selskabet, men må respektere, at selskabets midler ejes af selskabet. Vil de have penge ud af selskabet, må de følge de lovlige veje hertil.

Det er en anden sag, når pengestrømmen ikke går fra selskabet til anpartshaverne, men den modsatte vej. Fra et selskabsretligt synspunkt er der ikke noget forkert i, at anpartshaverne yder forstrækninger til deres selskab, hvis selskabet står og mangler penge til at klare sine udgifter. Lån fra anpartshaverne til selskabet er fuldt lovlig efter Anpartsselskabsloven. I regnskabet vil sådanne lån komme til at figurere under gældsposterne, sådan at man kan se, at selskabet skylder penge væk.

Problemet opstår, hvis anpartshaverne udlåner penge til selskabet uden at kræve pengene forrentet. Skattevæsenet bryder sig ikke om rentefrie lån eller lavtforrentede lån. Hvis skattevæsenet får kig på forholdet, kan anpartshaverne risikere, at skattevæsenet skrider ind og forlanger, at de udlånsvillige anpartshavere skal lade sig beskatte af en fiktiv rente på deres udlån til selskabet. Renten er fiktiv, fordi anpartshaverne jo aldrig har fået renter af udlånet. Men skattevæsenet vil sætte dem i skat *som om* selskabet har betalt renter af lånet. Skattevæsenets synspunkt er, at rentefrie udlån er en unormal og usædvanlig forretningsmæssig disposition, der så at sige forvrider realiteterne og derfor skal korrigeres ad kunstig vej. Hvis anpartshaverne eksempelvis har lånt 1 million kroner til deres selskab, så kunne anpartshaverne måske have fået 10 procent i renter svarende til 100.000 kroner, hvis pengene i stedet var blevet investeret i obligationer. Da pengene nu ligger i selskabet, er det selskabet, der teoretisk kan skaffe sig 100.000 kroner i renter. Skattevæsenets korrektion består i, at man sætter anpartshaverne i skat af en aldrig modtaget rente på – ikke 10 procent – men efter en procentsats, der består af Nationalbankens diskonto + 4 procent. I forsommeren 1994 har diskontoen ligget på lidt over 5 procent, så det giver altså en fikseret rente på omkring 9 procent. Det er en ganske følelig rentesats i tider, hvor markedsrenten er lavere. Den fikserede rente er ovenikøbet højere end den rente, som skattemyndighederne selv benytter som målestok for beskatning efter kursgevinstbeskatningsloven, nemlig den såkaldte mindsterente. Den lå på 5 procent ved begyndelsen af 1994.

Det er selvsagt højst ærgerligt og uforståeligt for anpartshaverne, at de personligt skal sættes i skat af en rente, som de aldrig har fået udbetalt

fra selskabet, fordi lånet var rentefrit. Der kan være mange seriøse grunde til, at anpartshaverne i en periode låner kapital til deres selskab, således at det kan klare sine opgaver. Hele ideen om fikseret rente har oprindelig haft udspring i en betænkkelighed fra skattemyndighedernes side ved, at selskabsejere blot kunne låne rentefrie penge til et selskab, som kunne ligge inde med et stort skattemæssigt underskud. Så kunne selskabet i ro og mag investere de rentefrie penge i rentebærende obligationer, og renteafrasket kunne så forskånes for beskatning ved det underskud, der i forvejen var i selskabet. Men ideen er vokset videre, således at skattevæsenet nu også kræver fikseret rente i tilfælde, hvor der oplagt ikke er sådanne skattebesparelseshensigter på spil, men hvor man tværtimod kan sige, at der ligger rimelige forretningsmæssige overvejelser bag det rentefrie udlån.

Skat på over 100 procent

Nu skulle man tro, at anpartshaverne så dog kan trøste sig med, at hvis de må tåle en beskatning af renter, som de aldrig fik, så må selskabet da også kunne trække de fiktive renter fra i sin skatteopgørelse, så der er balance på begge sider af lånearrangementet. Det er jo sådan efter skatte-lovgivningen, at renter er fradragsberettigede for betaleren og skattepligtige for modtageren. Men her er det, at skattevæsenet synes at lukke øjnene for den skatteretlige realitetsgrundsætning. Man betragter nemlig situationen sådan, at den rentefrihed, som selskabet har nydt godt af, er udtryk for et *tilskud* til selskabet, der skal beskattes. Fordelen ved rentefriheden sættes til et beløb svarende til den fikserede rente. Det vil sige, at nok kan selskabet principielt få lov til at få fradrag for den fikserede rente, som anpartshaverne personligt beskattes af, men selskabet må også medtage som indtægt et beløb svarende til netop den fikserede rente, fordi dette beløb udtrykker formuefordelen ved det rentefrie lån. Nettoresultatet er altså, at anpartshaverne rammes af beskatning, mens selskabet rent faktisk ikke får fornøjelse af sit rentefradrag, fordi det udlignes af beskatningen af rentefrihedsfordelen. Et taleksempel kan illustrere tankegangen.

Anpartshaver Hansen låner sit ApS 1 million kroner rentefrit. Skattevæsenet sætter ham i skat af en fikseret rente på 9 procent af udlånet. Det vil sige, at han skal betale skat af 90.000 kroner. Selskabet får lov at trække de 90.000 kroner fra i sit skatteregnskab, *men* skal samtidig medtage 90.000 kroner som skattepligtig indtægt som udtryk for den fordel, som selskabet har haft ved det rentefrie lån. Regnestykket går dermed i nul for selskabet. Tilbage bliver, at Hansens velvilje til at

hjelpe selskabet har kostet ham skatten af 90.000 kroner. Det havde tydeligvis været bedre, om han fra starten af havde forlangt renter af udlånet, idet selskabet da uden videre ville have kunnet trække renterne fra i sit skatteregnskab. Så ville der være bedre ligevægt i regnestykket.

En simpel beregning viser, at hvis selskabet så trods alt har held til at investere den lånte million og opnå 9 procent i afkast, så kan den effektive beskatning af dette afkast, med tillæg af skattebyrden ved den fikserede rente, komme op over 100 procent, når Hansen trækker pengene ud af selskabet.

Beregningen tager sig sådan ud:

Anslået 50 procent skat af fikseret rente på 90.000 kroner	= 45.000 kroner
34 procent selskabsskat af selskabets afkast på 90.000 kroner	= 30.600 kroner
Udloddes de resterende 59.400 kroner (90.000 – 30.600 kroner)	
i 1994 fra selskabet til Hansen skal der betales skat heraf med	= 20.490 kroner
i alt beskatning	= 96.090 kroner
svarende til en skatteprocent på 106,76 procent	

Hvis Hansen ikke er ungkarl, kan han nyde godt af sin ægtefælles uundnyttede bundfradrag for udlodningen fra anpartsselskabet, hvorved skattebyrden mindskes til 93.420 kroner. Det svarer til en skatteprocent på »kun« 103,80 procent af de 90.000 kroner, som selskabet tjente på den million, som Hansen udlånte rentefrit til selskabet.

Kritik af læren om fikseret rente

Hele læren om fikseret rente stemmer ikke vel med den skatteretlige realitetsgrundsætning. Det er svært at gøre almindelige skatteborgere begribeligt, at de skal betale skat af penge, som de aldrig har fået. Man har ovenikøbet set eksempler på, at skattevæsenet vil sætte anpartshaveren i skat af et »fikseret vederlag« i form af en slags lønindkomst, som man mener den hjælpsomme anpartshaver burde have hævet i sit selskab, fordi han har arbejdet for det i kraft af sit ejerskab til selskabet. Man kan få det indtryk, at skattevæsenet ind i mellem er tilbøjelig til at overse, at

hele ideen bag lovene om aktieselskaber og anpartsselskaber just er, at man kan lægge sine virksomhedsaktiviteter væk fra sig selv og ind i selskabet.

Kommer man som anpartshaver i et ApS ud for, at skattevæsenet rejser krav om fikseret rente eller fikseret vederlag, kan det betale sig at alliere sig med en skattekyndig revisor eller advokat og klage over skattevæsenets afgørelse til Landsskatteretten. Landsskatteretten har i flere tilfælde underkendt skattevæsenet i den slags sager. Desuden er læren blevet udsat for megen kritik fra skattekyndige jurister, der både har sat spørgsmålstegn ved den måde, som skattevæsenet anvender læren på i praksis, og også ved om læren overhovedet har fornøden hjemmel i skattelovgivningen. Man skal huske på, at den danske grundlov indeholder en beskyttelse mod vilkårlig beskatning. Det hedder nemlig i grundlovens § 43, at »Ingen skat kan pålægges, forandres eller ophæves uden ved lov«. Enhver beskatning skal med andre ord have *hjemmel* – juridisk grundlag – i en lov vedtaget af det danske Folketing.

Hvordan beskattes anpartshaverne?

På anpartshavernes personlige selvangivelse figurerer ejerskabet til selskabet i form af anpartshavernes oplysning om deres individuelle besiddelse af anparter.

Udbytte beskattes som aktieindkomst

*Sådan beskattes
udbytte fra
selskabet*

Hvis anpartshaverne i årets løb har ladet selskabet udbetale udbytte, skal der betales udbytteskat heraf. Ved skatteomlægningen fra maj 1993 blev begrebet udbytteindkomst omdøbt til aktieindkomst (der også dækker over indkomst fra anpartsselskaber). Udbetalt udbytte fra et ApS eller et A/S går nu under fællesbetegnelsen aktieindkomst. Reglen er den, at aktieindkomst op til en beløbsgrænse på 32.700 kroner skal beskattes med 30 procent. Overskydende aktieindkomst beskattes med 40 procent. Beløbsgrænsen på de 32.700 kroner gælder for 1994. Beløbsgrænsen vil blive reguleret hvert år. Er skatteyderen gift, har begge ægtefæller hver deres beløbsgrænse, og hvis den ene ikke udnytter sin, kan den overføres til brug hos den anden ægtefælle. Det vil sige, at ægtefællerne tilsammen kan slippe med at betale 30 procent af aktieindkomst op til et beløb på 65.400 kroner for indkomståret 1994. Fra og med 1996 nedsættes satsen på de 30 procent til 25 procent.

Hvis anpartshaverne i løbet af indkomståret kan holde deres udbytte fra selskabet under den årlige beløbsgrænse, behøver de ikke tage det modtagne beløb med på selvangivelsen. Anpartsselskabet skal til gengæld sørge for at tilbageholde skatten på de 30 procent ved udbetalingen og afregne disse penge til skattevæsenet.

Udbytte er ikke fradragsberettiget

Udbytte fra et selskab betegner udlodning af selskabets kapital, typisk af optjent overskud. En sådan udlodning er ikke en fradragsberettiget driftsudgift for selskabet som f.eks. løn til kontordamen. Udbyttet er udtryk for en fordeling af selskabets værdier til selskabets ejere, anpartshaverne, og selskabet kan derfor ikke trække det betalte udbytte fra på sin selvangivelse.

Hvis anpartshaverne afhænder deres anparter

En ting er beskatning af de udbetalinger – udbytte, løn o.s.v. – som anpartshaverne modtager fra selskabet. Noget andet er skattereglerne ved afståelse af anparterne. Hvis A og B har stiftet deres anpartsselskab med 200.000 kroner, og selskabet 5 år efter er 1 million kroner værd, så kan A og B jo stryge en god fortjeneste ved at afhænde selskabet i form af salg af deres respektive anparter eller ved opløsning af selskabet.

Skattelovgivningen har en helt særlig lov, der tager sig af dette emne. Loven hedder Aktieavancebeskatningsloven og omfatter fortjenester på aktier og anparter. Loven undergik ganske store ændringer ved skatteomlægningen fra maj 1993. Det er derfor nødvendigt at trække et par historiske hovedlinier op for at give et forståeligt billede af, hvordan anpartshaverne nu beskattes, når de sælger deres anparter.

Tre hovedgrupper før 1993-omlægningen

Forud for 1993-lovændringen inddelte man almindeligvis aktionærer og anpartshavere i tre hovedgrupper. Der var den gruppe, som var næringsdrivende med køb og salg af aktier, anparter og andre værdipapirer. Det drejer sig i første række om pengeinstitutter, børsmæglere, vekselerere og andre erhvervsdrivende inden for værdipapirområdet.

For denne gruppes vedkommende frembyder skatteomlægningen fra 1993 ikke de helt store ændringer. Hvis man har som sin levevej at handle med aktier og anparter og andre lignende værdipapirer, så vil anpartshaveren, når han sælger sine anparter med fortjeneste, være skattepligtig af denne fortjeneste. Fortjenesten vil blive beskattet som personlig indkomst.

Hovedanpartshavere og minoritetsanpartshavere

Den sondring, som påkaldte sig størst interesse for almindelige anpartshavere før 1993-omlægningen, var sondringen mellem *hovedanpartshavere* og *minoritetsanpartshavere* – for aktiers vedkommende hovedaktionærer (også kaldet værnsaktionærer) og minoritetsaktionærer. Denne sondring gjorde nemlig en meget betragtelig forskel i skatten.

Begrebet hovedanpartshaver har på forskellig vis overlevet 1993-omlægningen, skønt begrebet i visse henseender har fået en juridisk drejning, f.eks. i forbindelse med de i kapitel 2 omtalte regler om selskabstømninger, der blev vedtaget af Folketinget i maj måned 1994. Det er dog vigtigt at slå fast, at den centrale beskatning ved salg af anparter i et ApS ikke længere er lænket sammen med begreberne hovedanpartshaver eller minoritetsanpartshaver, når der lige ses bort fra de overgangsregler, der fulgte med 1993-omlægningen.

Hvem er hovedanpartshaver?

Begrebet hovedanpartshaver kan være ret så indviklet, fordi en person kan være hovedanpartshaver i et selskab som følge af mange forskellige forhold. Hovedanpartshaver er man først og fremmest, hvis man inden for de seneste 5 år, før anparterne afhændes, har ejet 25 procent eller mere af anparterne i selskabet, eller hvis man har rådet over mere end 50 procent af stemmerne i selskabet. A og B, som ejer 50 procent af anparterne i selskabet, er derfor hovedanpartshavere i kraft af størrelsen af deres anpartspost – men ikke i kraft af deres stemmeantal, idet de jo hver især kun har netop 50 procent, ikke mere.

Da der var skattefrihed efter 3 år

Reglen om de 25 procent er baggrunden for, at man før 1993-omlægningen ofte hørte det sagt, at det var fordelagtigt at være mindst 5 personer om et anpartsselskab. Da kunne hver af ejerne nemlig stå med 20 procent af selskabet, hvorved altså ingen af anpartshaverne var hovedanpartshavere, men alene minoritetsanpartshavere. Fordelen ved at være minoritetsanpartshaver lå i, at man derved kunne afhænde sine anparter, når man havde ejet dem i 3 år – uden beskatning af en eventuel fortjeneste.

*5 anpartshavere
kan spare skat*

Det kunne hovedanpartshaverne ikke. For dem var reglen, at hvis de afhændede deres anparter inden for de første 3 år efter erhvervelsestidspunktet, så ville de blive beskattet af den indvundne fortjeneste. Fortjenesten skulle henregnes til den rubrik på selvangivelsen, som hedder kapitalindkomst. Skete afhændelsen efter 3 års ejertid, skulle fortjenesten beskattes som særlig indkomst med en fast procent på 50. Ved salg efter det tredje år fik anpartshaverne dog nogle fradrag. Der var også en skattefrihedsgrænse på 65.000 kroner, således at forstå, at hvis afståelsessummen ikke oversteg dette beløb, kunne afståelsen ske helt skattefrit. Var afståelsessummen højere, skulle hele afståelsessummen – ikke kun den del, der lå over grænsen – benyttes ved udregningen af den skattepligtige fortjeneste. Skattefrihedsgrænsen kunne dog kun anvendes én gang inden for en fire års periode.

Derudover fik hovedanpartshaveren et fast fradrag i fortjenesten med 10 procent for hvert ejerår udover år 3 til og med det ottende ejerår. Hvis Hansens fortjeneste (salgspris minus købspris) ved salg af anparterne var på 500.000 kroner, når han solgte dem i det ottende besiddelsesår, så skulle Hansen altså have 10 procent fradrag for år 4, 5, 6, 7 og 8, ialt 50 procent. Hansens skattepligtige fortjeneste på salget var dermed altså 250.000 kroner. I denne fortjeneste kunne man desuden fratrække et beløbsmæssigt bundfradrag på 65.000 kroner (ikke at forveksle med skattefrihedsgrænsen på 65.000 kroner). Hansens skattepligtige fortjeneste kunne dermed komme ned på 185.000 kroner, og denne fortjeneste skulle så beskattes med særlig indkomstskat med 50 procent. Skatten var dermed på 92.500 kroner.

Afståelse med tab

Modstykket til hovedanpartshaverens skattepligt for fortjenesten var, at han havde mulighed for at trække tabet fra, hvis han måtte sælge an-

parterne til under deres anskaffelsessum. Fradragsretten krævede blot, at han havde ejet anparterne i mindst 3 år. Hvis han var nødt til at sælge anparterne med tab inden da, kunne tabet dog i en vis begrænset udstrækning også give skattefradrag – nemlig i fortjenester, som var opnået ved afhændelse af andre værdipapirer i form af aktier og anparter o.l., som anpartshaveren havde ejet mindre end 3 år.

Hovedanpartshaverbegrebet rækker videre

Hovedanpartshaverbegrebet er en dannelse med mange facetter og er mere omfattende, end man umiddelbart skulle tro.

*Familien skal
med i billedet*

Man kunne – og kan altså stadigvæk, fordi begrebet lever videre efter 1993-omlægningen – også være hovedanpartshaver i et selskab, hvis ens nærmeste familie er medejere til anpartsselskabet. Hvis Hansen ejer 20 procent af anparterne, skal han ikke tro sig i salveten som minoritetsanpartshaver, hvis hans ægtefælle også er med som medejer til selskabet med 5 procent af anparterne. Ægtefællens 5 procent henføres nemlig til Hansen, således at han skattemæssigt betragtes som hovedanpartshaver. Omvendt henregnes Hansens 20 procent også til hustruen, således at også hun betragtes som hovedanpartshaver. Ikke kun ægtefællens anparter regnes med. Det gør også de anparter, der måtte være ejet af anpartshaverens forældre og bedsteforældre, og anparter ejet af anpartshaverens børn og børnebørn og dissers ægtefæller. I den forbindelse tæller stedbørn og adoptivbørn også med. Også anparter, som ejes af andre selskaber, hvori de nævnte personer har en såkaldt bestemmende indflydelse, vil blive talt med ved bedømmelsen af, om anpartshaveren er hovedanpartshaver eller ikke. Begrebet »bestemmende indflydelse« er ikke fastlagt ganske klart i den skattemæssige praksis. Almindeligvis går man ud fra det noget usikre mål, at bestemmende indflydelse foreligger, hvis der ejes så mange anparter i selskabet, at ejeren i praksis kan kontrollere selskabet. I små anpartsselskaber, hvor ejerkredsen sædvanligvis altid er tilstede, når der skal træffes beslutninger af nogen betydning, bør bestemmende indflydelse kun antages at foreligge, hvis ejeren råder over mere end 50 procent af selskabets stemmeværdi.

Søskende ikke med i hovedanpartshaverbegrebet

Hvad man skal notere sig ved de komplekse skatteregler om hovedanpartshaverbegrebet er, at søskende ikke regnes med i billedet. Fem brød-

re, der hver ejer en femtedel af anpartsselskabet, er hver især at betragte som minoritetsanpartshavere. Søkendes anpartsbesiddelse lægges ikke sammen ved bedømmelsen af anpartshavernes skattemæssige status. Et anpartsselskab med en pålydende indskudskapital på 200.000 kroner kan følgelig være ejet med 40.000 kroner af hver af de fem søskende, uden at nogen af dem bliver hovedanpartshavere.

Hvis anpartshaverne sælger selskabet

De nye avancebeskatningsregler fra maj 1993 indførte en skrapere beskatning af anpartselskabsejere. Vægten ligger nu ikke længere på sondringen mellem hovedanpartshavere og minoritetsanpartshavere. Reglerne har nu først og fremmest udkig efter ejertidens længde. Den vigtige skillelinie hedder 3 år.

Ejerskab under 3 år

Hvis købmand Hansen, som driver sin butik i et ApS, ønsker at afhænde sine anparter til sin lovende nevø, som har arbejdet som kommis i butikken i et årstid, så vil Hansens fortjeneste på anparterne blive beskattet som *kapitalindkomst*, når salget sker før 3 års besiddelsestid. Skatteprocenten på kapitalindkomst i 1994 i en gennemsnitskommune ligger i området mellem 49 procent og 61 procent, men vil i konsekvens af 1993-omlægningen falde noget i årene frem til 1998.

Hvis salget sker med tab

Nu er det jo ikke en given sag, at købmand Hansen kan komme fra butikken med penge på hånden. Det kan være, at han er nødsaget til at sælge med tab. Tabet er i en vis udstrækning forsynet med skattefradragsret. Men denne fradragsret er – som det hedder med et skatteteknisk ord – *kildeartsbegrænset*. Det betyder, at Hansen kun kan få lov at trække tabet fra i fortjenester, der hidrører fra salg af andre anparter eller aktier, som er afstået af ham selv eller hans ægtefælle inden 3 års ejertid. Hansen har ret til at søge at udligne sit tab i sådanne fortjenester de følgende 5 indkomstår. Er der stadig ubrugt tab tilbage, når 5 års perioden rinder ud, bortfalder fradragsretten på den resterende del af tabet.

Ejerskab over 3 år

Har Hansen held til at sælge med gevinst efter 3 års ejertid, falder fortjenesten ind under den føromtalt skatterubrik »aktieindkomst«, der også omfatter udbytte fra selskabet. Her er reglen den samme som før, nemlig at aktieindkomst op til en beløbsgrænse på 32.700 kroner (1994-satsen) beskattes med 30 procent (fra 1996 25 procent), og det overskydende med 40 procent. Igen er det en fordel at være gift, idet Hansen kan drage nytte af sin kones beløbsgrænse, hvis hun ikke selv har noget at bruge den til. Mens udbytte op til beløbsgrænsen på de 32.700 kroner ikke behøvede at komme med på selvangivelsen (fordi selskabet har pligt til at indeholde udbytteskatten og afregne den til skattevæsenet), så skal aktieindkomst ved fortjeneste på salg af anparter altid med på selvangivelsen uanset fortjenestens størrelse.

Tab efter 3 år

Hvis salget alligevel sker med tab, har Hansen dog også her en vis mulighed for at fradrage tabet. Tabet fragår først og fremmest i årets aktieindkomst, hvis der er nogen. Hvis ikke, så beregnes en negativ aktieindkomst, og herefter regnes skatteværdien af denne negative aktieindkomst ud. Skatteværdien af den negative aktieindkomst beregnes på helt samme måde som skatten af positiv aktieindkomst, d.v.s. med satserne på 30 og 40 procent. Denne skatteværdi kan Hansen så få lov at trække fra i skatten af anden indkomst. Rækker det ikke til, kan skatteværdien trækkes fra i hustruens skat og ellers fremføres de næste 5 år.

Hold styr på kalenderen

Som det forstås, afhænger beskatningsforholdene en hel del af ejertidens længde. Det er derfor vigtigt for den opvakte anpartshaver at holde styr på sin kalender, hvis han tænker på køb og salg af anparter. Hvis Hansen har købt sit selskab som et skuffeselskab hos advokaten, er Hansens skattemæssige anskaffelsestidspunkt – det vil sige det tidspunkt, som 3 års perioden regnes fra – lig med det tidspunkt da Hansen og advokaten traf aftale om købet, til forskel fra overtagelsesdagen, som er den dag, hvor Hansen faktisk overtager anpartsselskabet. Aftaletidspunktet, hvor den juridisk bindende aftale kommer til verden, er det skattemæssige startskud for beregningen af 3 års perioden.

Hvis Hansen har stiftet selskabet, anses erhvervelsestidspunktet for at være sammenfaldende med det tidspunkt, hvor han har forpligtet sig til at betale indskudskapitalen ind i selskabet. Det vil typisk være stiftelsesdokumentets dato, idet stifteren heri tegner kapitalen ved bindende underskrift.

Afståelse er mange ting

Afståelse af anparter kan forekomme på flere måder. En anpartshaver kan sælge sine anparter i fri handel eller til sine medanpartshavere, der måske har forkøbsret i henhold til selskabets vedtægter. Anpartshaveren kan også tænkes at forære sine anparter bort som gave eller overdrage dem som arveforskyd til sine børn. Hvis selskabets anpartshavere beslutter at likvidere selskabet for at få dets kapital udbetalt, vil dette også blive ligestillet med en afståelse. Hvis anpartshaveren bytter sine anparter bort, vil dette også blive anset for ensbetydende med, at anpartshaveren har afstået anparterne. Hvis anpartsselskabet ophører ved en fusion med et andet fortsættende selskab, vil fusionen på samme måde udløse beskattning som ved afståelse, medmindre fusionen gennemføres som en skattefri fusion efter de særlige regler herom.

Gaver, arv og salg er ensbetydende med afståelse

Skat og retssikkerhed

Det er et anerkendt retsprincip i de fleste civiliserede stater, at man ikke giver lovgivning med tilbagevirkende kraft. Princippet står ligefrem at læse i mange landes forfatninger som udtryk for, at der er tale om en grundlovsfæstet ret over for statsmagten. Det siger sig selv, at princippet har sin fornemmeste plads inden for strafferetsplejen. Det vil ikke være i god pagt med almindelige retfærdighedsbegreber, hvis handlinger, der idag er lovlige og straffrie, i morgen straffes som ulovlige og strafbare. Samfundets borgere skal ikke være udsat for den vilkårlighed det er, at lovgivningsmagten indfører straf for en handling, som på handlingstidspunktet var fuldt tilladelig.

»Landsvigerloven«, der blev indført efter krigen, indførte straf for visse landsforræderiske handlinger begået i krigsårene. Loven var som sådan et brud med princippet om ikke at lovgive med tilbagevirkende kraft. Undskyldningen ligger i, at princippet har til forudsætning, at lovgivningsmagten til enhver tid har frie hænder til at give love i landet. Den forudsætning var ikke til stede under den tyske besættelse. Lovgivnings-

magten havde ingen mulighed for at kriminalisere samarbejde med besættelsesmagten, så længe landet var under fremmed herredømme.

I den danske grundlov findes der ingen bestemmelse, der forbyder lovgivning med tilbagevirkende kraft. Alligevel antages det, at den danske lovgivningsmagt må respektere princippet. Ikke desto mindre er der i de senere år set tegn på forsyndelser mod det ellers så fredhelles princip. I midten af 80'erne indførte man de såkaldte holdingregler – nu ophævet med skatteomlægningen fra 1993 – som medførte skærpet beskatning af en række aktionærdispositioner, som de berørte skatteborgere i god tro havde truffet forud for lovens vedtagelse. Holdingreglernes tilbagevirkende kraft udløste dengang megen kritik og efterlod nok også et strejf af mistillid til det danske folketinges evne og vilje til betingelsesløst at respektere de dyre retsprinsipper, når de kom i konflikt med et akut skattehensyn.

På skatteområdet betyder princippet om ikke at lovgive med tilbagevirkende kraft, at folketinget bør afstå fra at indføre skærpet beskatning af økonomiske værdier, som er skabt forud for lovens vedtagelse. Der er ingen juridisk indvending at gøre mod en skarpere beskatning af fremtidige gevinster, for det er et rent skattepolitisk anliggende. Men hvis skatteministeren pludselig kræver skat eller mere skat af penge, som folk allerede har optjent i tillid til den gældende skatteordning, opstår der et skattemæssigt retssikkerhedsproblem, fordi de skatteborgere, som rammes, i god tro har indrettet deres forhold i tillid til den gældende tingenes tilstand. Skuffelser af den art kan til syvende og sidst underminere skatteborgernes tiltro til skattesystemet. En skattelovgivning, der bygger på tusindvis af uoverskuelige og ofte uforståelige paragraffer, der tilmed tit må understøttes af mere eller mindre konstruerede hjælpedoktriner om omgåelse, fikseret rente og lignende tankedannelser, har vanskelige arbejdsvilkår, fordi den hele tiden må balancere på skatteborgernes følsomme irritationstærskel. Der er næppe tvivl om, at den betydelige mængde sort arbejde, som menes at finde sted her til lands, ikke blot er en afspejling af det hjemlige skattetryk, men også et udtryk for, at man en menigmand med virketrang befinder sig ganske vel ved tanken om, at skattevæsenet ikke blander sig i hans anliggender.

Skærpet beskatning af hovedanpartshavere

Ved skatteomlægningen i maj 1993 blev der som nævnt indført nye skatteregler for fortjenester på aktier og anpartar. Det lader sig næppe

bortforklare, at regeringen ved den lejlighed strammede tøjlerner mærkbart om hovedaktionærer og hovedanpartshavere – d.v.s. folk, der allerede ejede 25 procent eller mere af et A/S eller et ApS.

Skattesituationen lader sig nemmest belyse med en lille historie.

Købmand Hansen går på pension

Købmand Hansen har slidt i det i mange år i sin lille travle butik for at lægge en skilling op til alderdommen. For nogle år tilbage, nemlig i januar 1986, lagde han butikken i anpartsselskabsform. Hansen ejer alle anparterne. Efter 7 års ejerskab sælger Hansen nu sin butik til nevøen i februar 1993. Det viser sig, at fortjenesten – forskellen mellem købspriisen for anparterne og salgsprisen for anparterne – andrager just 500.000 kroner. Med de skatteregler, som gjaldt forud for skatteomlægningen fra maj 1993, ville Hansen være blevet beskattet som følger:

Fortjeneste 500.000 kroner.

Fradrag 10% pr. ejerår 3,4,5,6,7, = 50 procent = 250.000 kroner.

Fortjeneste til beskatning herefter = 250.000 kroner.

Bundfradrag på 65.000 kroner trækkes fra.

Fortjeneste til beskatning herefter = 185.000 kroner, som beskattes med 50% = 92.500 kroner.

Skatten udgør dermed 18,5 procent af fortjenesten. Man må ikke tro, at denne beskatning er overdrevent favorabel. Selskabet har jo betalt skat gennem alle årene, og fortjenesten på de 500.000 kroner repræsenterer dermed allerede beskattede kroner.

Efter de nye regler, og idet det forudsættes, at købmand Hansen først sælger d. 19. maj eller senere, hvor reglerne gælder, ser regnestykket nu sådan ud:

Fortjeneste 500.000 kroner.

Herfra 1 procent nedslag for hvert ejerår, d.v.s. 7 procent = 35.000 kroner.

Fortjeneste til beskatning herefter 465.000 kroner.

De første 31.700 kroner (1993-beløbssatsen) beskattes med 30 procent = 9.510 kroner.

Det overskydende beløb (433.300 kroner) beskattes med 40 procent = 173.320 kroner.

Ialt beskatning = 182.830 kroner.

Skatten udgør dermed 36,56 procent af fortjenesten.

Skatteomlægningen har altså omtrent fordoblet skattebyrden for købmand Hansen. I Hansens tilfælde er der tale om merbeskatning med tilbagevirkende kraft. For pengene var tjent og lå parat i selskabets pengekasse forud for den nye lov. Hansen har gennem en årrække indrettet sig på og disponeret efter, at det kunne svare sig at spare op i selskabet, fordi han da havde udsigt til at frigøre opsparingen til en acceptabel udgangsbeskatning. Men den nye og skrappe beskatning rammer ikke kun den fortjeneste, der er skabt efter lovens ikrafttræden d. 19. maj 1993. Loven rækker også ind i fortiden og tiltager sig en forhøjet skat på allerede optjente penge. Det var dette forhold, som fik en del kritikere til at mene, at loven reelt havde en slags tilbagevirkende kraft. Fra justitsministeriets side blev det som svar anført, at man ikke mente, at der var tale om tilbagevirkende kraft i juridisk forstand.

Spørg skattevæsenet

*Skattevæsenet
er også et
serviceorgan*

De mange skatteregler, der findes i dagens Danmark, udgør selv for skattekyndige et så omfattende kundskabsområde, at det må betragtes som helt umuligt for den lille anpartsselskabsindehaver at sætte sig ind i andet end hovedprincipperne for beskatningen af selskabet og ham selv. Udover den rådgivning, som anpartshaveren kan få fra sin revisor og som i sagens natur koster penge, kan anpartshaveren med fordel benytte sig af skattevæsenet selv. Er der spørgsmål, som anpartshaveren gerne vil have rede på, vil det ofte lønne sig at aflægge en visit hos skattevæsenets selskabsbeskatningsafdeling og der få en snak, ikke med damen ved ekspeditionsskranken, men med en skatteperson, der har forstand på det, man ønsker at spørge om. Skattevæsenet er også til for at yde skatteborgerne god og forståelig vejledning om skattereglerne, og den anpartshaver, der henvender sig med et konkret problem og får lejlighed til at forelægge sit problem for en skatteperson, som ved noget om tingene, vil i reglen også møde hjælpsomhed med at få opklaret sagen.

KAPITEL 10

Hvad bringer fremtiden for anparts-selskaberne?

Vækst i lovværket

Det har været et gennemgående træk ved den danske lovudvikling gennem de sidste 25 år, at mængden af love og regler er vokset eksplosivt. Selv de dygtigste advokater har ofte kun dybdegående indsigt i en række udvalgte lovområder, mens store dele af lovværket, typisk skattelovgivningen, må overlades til specialister, som tager sig af specialemnernerne på samme måde som speciallæger behandler de sygdomme, som den almindeligt praktiserende læge ikke har indblik i.

Aktieselskaber og anpartsselskaber

Også selskabslovgivningen har båret sin del af denne udvikling. Aktieselskabsloven og Anpartsselskabsloven er i dag ret fyldige love med mange detailregler om dette og hint. Aktieselskabsloven er beregnet for de store virksomheder med mange ejere og stor kapital. Anpartsselskabet er derimod de små virksomheders foretrukne selskabsform. Anpartsselskaber vælges gerne af små virksomheder, ofte familievirksomheder, hvor ejerne er en ret lille deltagerkreds, som kender hinanden personligt. Det er derfor uheldigt, at de juridiske spilleregler for anpartsselskaber er blevet så mangfoldige – henved 140 paragraffer i Anpartsselskabsloven – og også i vid udstrækning er blevet et spejlbillede af de regler, der findes i Aktieselskabsloven.

Anpartsselskaber kom ind i dansk lovgivning i 1973 og var et tilbud om en selskabsform med begrænset hæftelse til de små erhvervsvirksomheder. Disse virksomheder har ikke samme behov for tæt regulering som aktieselskaberne, og reglerne bør derfor være betydeligt simplere og mere

overskuelige end aktieselskabsreglerne. Der er ikke brug for »harmonisering« mellem Aktieselskabsloven og Anpartsselskabsloven, når hele ideen med anpartsselskabet just er, at det skal være et tilbud fra lovgivningsmagten om en smidig og let forståelig selskabsform til de mindre virksomheder. Ellers kunne man jo ligeså godt slå det hele sammen i en selskabslov. Anpartsselskabet har vundet indpas i det danske erhvervsliv som et ganske populært selskab. I april 1992 var der således mere end 60.000 anpartsselskaber her i landet, mens antallet af aktieselskaber stort set lå på 30.000. Men der er stadigvæk et overvældende antal enkeltmandsvirksomheder, d.v.s. virksomheder, som drives i personligt regi af en enkelt indehaver. Tallet lå på samme tidspunkt på ca. 281.000. Med de strengere kapitalkrav til anpartsselskaber på nu 200.000 kroner mod tidligere 80.000 kroner, vil de personlige virksomheder uden tvivl stadigvæk være i overtal. Det kan udmærket knibe for mange mindre erhvervsdrivende at rejse den krævede selskabskapital. Skatteomlægningen fra 1993 indførte desuden skattepligt på good-will, der ellers havde været skattefri gennem en halv snes år. I en række tilfælde vil det gøre det mindre tillokkende for en personlig erhvervsdrivende at omlægge virksomheden til et selskab, fordi en overdragelse af good-will til selskabet udløser en skattebyrde, der umiddelbart er tungere end de skattefordele selskabet opnår ved at blive ejer af den overtagne good-will.

Tiderne skifter

I de senere år er flere og flere sagkyndige ved at få øjnene op for de problemer, som skabes af en stadig vækst i lovjunglen. Det må derfor hilses velkommen, at Industriministeriets Selskabsretspanel i en betænkning fra 1993 (Betænkning nr. 1251 af juli 1993) har foreslået en lang række forenklinger af Anpartsselskabsloven. Man må så håbe på, at de politikere, der skal omsætte betænkningens tanker til lov, vil vise sig lydhøre.

Selskabsretspanelets forslag

Panelet har kigget på en lang række selskabsretlige spørgsmål. Man har navnlig haft blikket rettet på mulighederne for at luge ud i Anpartsselskabslovens mange paragraffer for at gøre loven mere lettilgængelig for de små virksomheder, som drives i et ApS. Panelet går effektivt til værks i sine forslag og foreslår en håndfast sanering af mange tunge og overflødige regler.

ApS ikke kun for små virksomheder

Et af de spørgsmål, som Panelet har tygget på, er, om anpartsselskaberne *lovæssigt* burde være forbeholdt for de små virksomheder, f.eks. med et deltagerantal op til 10 anpartshavere, eller med en begrænset indskudskapital, egenkapital eller omsætning. Det ville afskære lidt større virksomheder fra at benytte anpartsselskabsformen. Men Panelet afstår fra at indføre den slags kunstige grænser. Hvis der skal gælde et størrelseskriterium for at få lov at bruge anpartsselskabsformen, undgår man ikke, at kriteriet kommer til at virke tilfældigt. Om der f.eks. er 10 eller 11 ejere af virksomheden, bør ikke have indflydelse på, om virksomheden kan drives i ApS eller ikke. Den enkelte virksomhed bør selv kunne vælge den selskabsform, som den finder mest hensigtsmæssig.

Sanering af regler

Panelets forslag går navnlig ud på at fjerne en række regler fra Anpartsselskabsloven. Mange af de ret detaljerede regler om generalforsamlingen og bestyrelsen, mener Panelet udmærket kan undværes, således at selskabets ejere mere frit kan tilrettelægge selskabets forhold. Det er klart, at fjernelsen af disse mange regler ikke betyder, at anpartshaverne dermed har frit spil til at træde hinandens interesser over tærne, f.eks. derved at en anpartshaver nægtes møderet eller taleret på generalforsamlingen. Der kan ikke sluttes modsætningsvist fra det forhold, at disse regler foreslåes fjernet. Der gælder fortsat en almindelig retsgrundsætning om, hvorledes et kollektivt organ som generalforsamlingen i et ApS skal gebærde sig. Nægter man en enkelt anpartshaver ret til at møde frem eller tage ordet på generalforsamlingen, risikerer man at få sine beslutninger underkendt ved et retsligt efterspil.

Det siger også sig selv, at enkelte anpartshavere ikke må berige sig på selskabets og dermed de øvrige anpartshaveres bekostning. Generalforsamlingen kan ikke lade selskabet give kostbare gaver til direktøren uden at komme på kollisionskurs med den almindelige generalklausul i Anpartsselskabslovens § 61 om, at der ikke må træffes beslutninger, som åbenbart er egnet til at skaffe visse anpartshavere en utilbørlig fordel på de øvrige anpartshaveres eller selskabets bekostning. Selv om Selskabsretspanelet foreslår den udtrykkelige »gave-regel« i Anpartsselskabslovens § 83 ophævet, skal generalklausulen stadigvæk respekteres.

Bestyrelsen i ApS

Også vedrørende selskabets bestyrelse er der ønske om forenkling. Som omtalt i kapitel 5 er der i visse tilfælde pligt for et anpartsselskab til at have en bestyrelse. Hvis selskabets indskudskapital er mindre end 300.000 kroner, kan selskabet nøjes med en ledelse i form af en direktør. Dog skal der under alle omstændigheder være en bestyrelse i selskabet, hvis virksomheden omfattes af reglerne om medarbejderrepræsentation i bestyrelsen – d.v.s. hvis selskabet har beskæftiget gennemsnitligt mindst 35 ansatte medarbejdere gennem de sidste 3 år.

Panelet foreslår, at det kun er i tilfælde af medarbejderrepræsentation, at selskabet har pligt til at have en bestyrelse. Et selskab med kun nogle få medarbejdere skal således selv kunne bestemme, om der er brug for en bestyrelse, også selvom selskabet har en indskudskapital på mange millioner kroner.

Egne anparter

Som omtalt i kapitel 7 er det som hovedregel ikke tilladt for et anpartsselskab at købe egne anparter. Hvis anpartshaveren uden videre kunne sælge sine anparter til selskabet, ville dette jo være ensbetydende med, at selskabets kapital vandrede over i anpartshaverens lommer. Det ville være en slags privat likvidation uden om de særlige regler for udlodning af selskabskapital.

Forslag om 10 procents regel

Som loven er idag, er der nogle undtagelser til forbudet. For aktieselskabers vedkommende er der en regel om, at aktieselskabet godt må erhverve op til 10 procent af sine egne aktier. Det er denne 10-procents regel, som Selskabsretspanelet foreslår indført i Anpartsselskabsloven. Panelet peger på, at der kan være et velbegrundet behov for, at selskabet kan erhverve egne anparter op til denne grænse i forbindelse med gennemførelsen af et generationsskifte eller i forbindelse med køb og salg af virksomheder eller ved anpartshaveres indtræden og udtræden af selskabet.

Konvertible obligationer og udbyttegivende gældsbreve

Reglen i Anpartsselskabsloven om konvertible obligationer og udbyttegivende gældsbreve foreslås ophævet. Igen er meningen at forenkle loven, ikke at udelukke anpartsselskaberne fra at udstede konvertible obligationer eller udbyttegivende gældsbreve. Anpartsselskabet skal selv kunne bestemme, hvilke værdipapirer, som ønskes udstedt for at skaffe kapital til selskabet. Dog er der ikke mulighed for at udstede aktier eller lignende papirer. Anparter i et ApS er nu engang ikke omsætningspapirer på samme måde som aktier. Det kan der kun laves om på ved at om-danne ApS'et til et A/S.

Fusioner og spaltninger

I Aktieselskabsloven findes der nogle komplicerede regelsæt om fusion – sammenlægning – mellem aktieselskaber og om spaltning af aktieselskaber. Panelet udelukker ikke, at anpartsselskaber kan tage del i sådanne foreteelser, men foreslår, at regler herom ikke bør være at finde i Anpartsselskabsloven. Det er nemmere med en henvisning til reglerne i Aktieselskabsloven. Også reglerne om likvidation af anpartsselskaber foretrækker Panelet at få fjernet fra Anpartsselskabsloven, således at loven også på det punkt henviser til Aktieselskabsloven.

Godt arbejde

Selv om Selskabsretspanelets medlemmer ikke har kunnet finde fuld enighed om alle emner, må man som helhed bedømme Panelets arbejde som vellykket. Det behov for »deregulering« – fjernelsen af overflødige lovregler – som er vokset frem i kølvandet på de seneste årtiers ukontrollable vækst i lovgivningen er blevet imødekommet af Panelet, som nøgternt og uhildet har rensset ud i mange af de bestemmelser i Anpartsselskabsloven, som ved nærmere eftersyn udmærket kan undværes. Man skal tænke på, at netop fordi ApS'et bruges af små virksomheder, ofte håndværkere og andre erhvervsdrivende uden akademisk uddannelse, vil en lov med mange regler ofte ikke blive fulgt til punkt og prikke alligevel. Også loven må indrette sig på realiteternes verden og skænke anpartshaverne et brugbart og praktisk instrument, som uden for stort besvær kan anvendes som ramme om anpartsselskabets drift.

Mere brugervenlighed

Hvad der er skildret i de foregående 9 kapitler vil på de allerfleste punkter være det samme, selv om Folketinget beslutter sig for at omsætte Panelets forslag til lov. Der bliver mere frihed omkring generalforsamlingen og bestyrelsen og om spørgsmålet om egne anparter, men næppe noget, der for alvor vil bringe ændringer i den del af erhvervslivet, som bruger anpartsselskabsformen. Men Anpartsselskabsloven vil blive slankere og mere brugervenlig for menige anpartshavere, og det er et skridt i den rigtige retning.

BILAG 1

Stiftelsesdokument

Underskrevne snedker Anders Andersen, Granly 25, 9871 Skovbjerget, og snedker Børge Budolfson, Bøgelunden 34, 9913 Birkeby, stifter hermed med virkning fra 1. juli 1994 et anpartsselskab under navnet

Andersen & Budolfsons Snedkeri i Birkeby ApS

Stiftelsen sker i henhold til nedenstående vedtægter for selskabet, idet det bemærkes, at indskudskapitalen på kr. 200.000 kroner er tegnet og fuldt indbetalt af stifterne til parikurs ved kontant indbetaling til selskabets konto nr. 12 34 56 i Træbanken, Egetorvet 15, 1234 Håndværkerby.

Omkostningerne ved stiftelsen anslås at andrage 1.800 kroner i gebyr til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Disse omkostninger afholdes af selskabet.

Selskabets vedtægter er sålydende ... (her indsættes selskabets vedtægter i stiftelsesdokumentet).

Indtil selskabets første ordinære generalforsamling er snedker Anders Andersen direktør i selskabet, og registreret revisor Ole Talfert, Regnestokken 8, 1234 Håndværkerby, revisor for selskabet.

Indskudskapitalen 200.000 kroner tilhører stifterne således:

snedker Anders Andersen med nominelt	100.000 kroner.
snedker Børge Budolfson med nominelt	100.000 kroner.

Skovbjerget d. 01.07.1994

Anders Andersen

Børge Budolfson

BILAG 2

Vedtægter for
Andersen & Budolfssens Snedkeri i Birkeby ApS

1.

Selskabets navn er »Andersen & Budolfssens Snedkeri i Birkeby ApS«.

2.

Selskabets hjemsted er Birkeby Kommune.

3.

Selskabets formål er at drive snedker- og tømrerforretning og anden dermed beslægtet virksomhed.

4.

Selskabets indskudskapital er 200.000 kroner. Indskudskapitalen er opdelt i 2.000 anparter hver på 100 kroner. Hver anpart på 100 kroner giver een stemme på selskabets generalforsamling.

5.

Ved enhver overgang af anparter har de øvrige anpartshavere i selskabet forkøbsret til den kurs, som selskabets revisor – i mangel af enighed mellem parterne – fastsætter for anparterne ud fra en vurdering af selskabets økonomiske stilling, herunder med hensyntagen til skattetilsvær. Tilbuddet om forkøbsret fremsendes gennem selskabets direktion. De øvrige anpartshavere skal inden 4 uger fra tilbuddets modtagelse gøre forkøbsretten gældende. Købesummen erlægges kontant på tidspunktet for anparternes overgang. Sælgeren forbeholder sig ejendomsret i de solgte anparter, indtil den fulde købesum herfor er betalt. Nærværende bestemmelse om forkøbsret kan alene ophæves med samtykke fra samtlige selskabets anpartshavere.

6.

Selskabets generalforsamlinger afholdes i Birkeby kommune. Den ordinære generalforsamling afholdes senest 5 måneder efter regnskabsårets udløb. Generalforsamlinger afholdes med 8 dages varsel ved brev til de i selskabet noterede anpartshavere.

7.

Dagsordenen for den ordinære generalforsamling skal omfatte:

1. Valg af dirigent.
2. Fremlæggelse af årsregnskabet til godkendelse samt årsberetning.
3. Beslutning om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til det godkendte regnskab.
4. Valg af direktion.

- 5. Valg af revisor.
- 6. Eventuelt.

8.

De på generalforsamlingen behandlede anliggender afgøres ved simpelt stemmeflertal, bortset fra beslutninger til hvis vedtagelse loven eller vedtægterne fordrer særlig majoritet eller repræsentation.

9.

Selskabet ledes af en af generalforsamlingen for 1 år ad gangen valgt direktion, bestående af et eller flere medlemmer. Genvalg kan finde sted. Der vælges ingen bestyrelse for selskabet, medmindre dette fordres efter loven.

10.

Selskabet tegnes af 1 direktør.

11.

Revisionen af selskabets regnskaber foretages af en revisor valgt på hvert års ordinære generalforsamling.

12.

Selskabets regnskabsår løber fra 01.01 til 31.12. Det første regnskabsår løber fra 01.07.1994 til 31.12.1995.

13.

Selskabets regnskaber opgøres i overensstemmelse med lovgivningen om anpartsselskabers årsregnskaber samt med god regnskabsskik.

Dato __. __. 1994

BILAG 3

Anmeldelse
til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

nr. 263. 565A Side 1 af 3

Anmeldelse af (sæt X): ☐ nyt aktieselskab ☐ nyt anpartsselskab ☐ ny filial af et udenlandsk aktieselskab ☐ ny filial af et udenlandsk anpartsselskab ☐ ny erhvervsdrivende fond ☐ ændring i en allerede registreret virksomheds forhold	Anmelderens navn
	Adresse
	Telefonnummer

A. Fælles oplysninger (besvares altid)

Virksomhedens navn	Reg.nr. (kun for bestående, reg. virksomhed)
Hjemstedsadresse	
Evt. særskilt postadresse	

B. Besvares for nyt aktie- eller anpartsselskab

Første regnskabsperiode		Evt. SE-nr.	
Aktie- eller indskuds-kapitalen udgør	Kr. (oplys nominelt beløb og anfør evt. kapitalklasser enkeltvis)		
Heraf er indbetalt.....	Kr. (- tilsvarende)	I kontanter til.....	Kurs
	Kr. (- tilsvarende)	I andre værdier til.....	Kurs
	Kr. (- tilsvarende)	Indbetales senest	Dato
Eventuelt restbeløb.....			
Stifterne	Navn, stilling og privat bopæl		

C. Besvares for ny filial af et udenlandsk aktie- eller anpartsselskab

Det udenlandske selskabs navn			
- adresse			
- formål		- regnskabsår	
- tegnede aktiekapital (el. lign.)	- indbetalte kapital	- termin for evt. restindbetaling	- vedlæggernes nyeste dato
Filialens tegningsregel		- formål	
For filial af udenlandsk bankaktieselskab anføres filialkapitalens størrelse og indbetaling			

D. Besvares for ny erhvervsdrivende fond

Første regnskabsperiode	Evt. SE-nr.	Fondsmyndighed, hvis den er kendt
Grundkapital kr.	- heraf er indbetalt i kontanter, kr.	- i andre værdier, kr.

Udfyldes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Anmeldelse
til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

nr. 263. 565A Side 2 af 3

E. Indtræden af ...

- bestyrelsesmedlemmer, bestyrelsessuppleanter, direktører, fyllibestyrere, likvidatorer, revisorer og revisorsuppleanter.	
Navn, stilling og privat bopæl (kun for revisorer; SE-nr.)	Indtræder som

F. Fratræden af ...

- bestyrelsesmedlemmer, bestyrelsessuppleanter, direktører, fyllibestyrere, likvidatorer, revisorer og revisorsuppleanter.	
Navn	Fratræder som

G. Vedtægtsændringer m.v. (som ikke dækkes af punkt H-K)

Nyt navn				
Nyt blnavn			Afmelding af blnavn	
Ny hjemstedskommune		Ny hjemstedsadresse		
Evt. ny særskilt postadresse				
Nyt formål	Vedtægtes §	Ny tegningsregel	- §	Nye kapitalklasser ... - §
Nyt regnskabsår	- § og omlægningsperiode		Andet nyt	- §§

H. Kapitalbemyndigelse

Bemyndigelse til kapitalforhøjelse	Vedtægtes §	(Kun A/S) Besluttet konvertibelt lån	Lånebeløb kr.	Konverteringsperiode
--	-------------	--	---------------	----------------------

Udfyldes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

I. Ændring af aktie- eller indskudskapitalen

- oplys nominelle beløb og anfør evt. kapitalklasser enkeltvis

Anmeldelse
til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

nr. 263. 565 A Side 3 af 3

Kapitalen er forhøjet med	Kr. 1)		
Heraf er indbetalt	Kr. 2)	I kontanter til	Kurs 3)
-	Kr. 4)	I andre værdier til	Kurs 6)
-	Kr. 8)	Ved gældskonvertering til	Kurs 7)
-	Kr. 9)	Ved konvertibelt lån til	Kurs 9)
-	Kr. 10)	Ved fusion til	Kurs 11)
-	Kr. 12)	Overført fra reserver eller overskud (fondsforhøjelse)	
Eventuelt restbeløb	Kr. 13)	Indbetales senest	Dato 14)
Af tidligere restbeløb er nu indbetalt		(specificeres ovenfor): Kr. 15)	
De ikke-fuldt indbetalte aktiers/anparters samlede pålydende er		Kr. 16)	
Kapitalen er nedsat til dækning af underskud med		Kr. 17)	
1. (Anmeldes i to omgange)			
Kapitalen er besluttet nedsat med		Kr. 18)	
Med henblik på udbetaling af		Kr. 19)	Kurs 20)
- bortfald af indbetalingspligt	Kr. 21)		Kurs 22)
- henlæggelse til fond af	Kr. 23)		
2. Efter proklamaets udløb er kapitalen nu nedsat med		Kr. 24)	Dato for proklama 25)

J. Ændring af grundkapitalen i erhvervsdrivende fond

Kapitalen er forhøjet med	Kr.	Indbetalt i kontanter kr.	- andre værdier kr.	- reserver/overskud kr.
Kapitalen er nedsat til dækning af underskud med	Kr.			
1. (Anmeldes i to omgange)				
Kapitalen er besluttet nedsat til uddeling af	Kr.			
2. Efter proklamaets udløb er kapitalen nu nedsat med	Kr.			Dato for proklama

K. Omdannelse, Fusion, Likvidation, Genoptagelse

Oplys arten	Dato
	Proklamdato ved gennemført likvidation

L. Underskrifter

Samtlige bestyrelsesmedlemmer (i ApS evt. direktører) bekræfter ved deres underskrift rigtigheden af de anførte oplysninger. Samtidig bekræftes, at de evt. anmeldte personer og evt. vurderingsmænd dels opfylder lovgivningens krav og dels er villige til at påtage sig hvervet eller stillingen.		
Dato og år	Vedtlæggernes nyeste dato	Underskrifterne bedes gentaget med maskinekrift
Underskrifterne skal bekræftes af en notar, en advokat eller to vittærlighedsvidner.		
Navn og stilling		Navn og stilling
Adresse		Adresse

Udfyldes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

Vejledning

Indsendelse af anmeldelsen, bilagene og gebyret

Denne anmeldelse består af en vejledning og 3 blanksæt (benævnt side 1 af 3, side 2 af 3 og side 3 af 3) med et fælles identifikationsnummer. Hvert blanksæt indeholder 1 blåt, 1 gråt og 1 rødt blad.

Når anmeldelsen er udfyldt, deles sætterne, og bladene hæftes sammen til en original anmeldelse (blå) og to kopier (grå og rød). Den røde kopi er anmelderens.

Den blå original og den grå kopi sendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, Kampmannsgade 1, 1604 København V. (telefon 33 12 42 80). Bilag medsendes i et eksemplar (for erhvervsdrivende fonde dog i to). For de anmeldelser, der ifølge takstbekendtgørelserne ikke er gebyrfri, vedlægges gebyret i check.

For at fremme behandlingen i styrelsen bedes anmeldelsen vedlagt en særskilt blanket med angivelse af de indtrædende personer (stifteres, bestyrelsesmedlemmers, direktørers m.v.) CPR-numre. Forsiden af vejledningen kan benyttes. CPR-oplysningerne er ikke offentligt tilgængelige, og blanketten vil blive destrueret senest 14 dage efter modtagelsen.

De almindeligste bilagskrav er anført på vejledningens bagside.

Personnummerblanket

Virksomheden

Virksomheden	
Navn	Reg.nr. (ikke for nye virksomheder)

Personernes CPR-numre og navne

[illegible]

Bilagskrav (yderligere dokumentation kan være nødvendig)

A. Fællesoplysninger.

- Ingen

Der indsendes enten originaleksemplarer eller bekræftede kopier.
Fremmedsprogede bilag vedlægges autoriseret oversættelse.

B. Nyt aktie- eller anpartsselskab.

1. (1-4 : stiftelsesoverenskomstens eller stiftelsesdokumentets bestanddele)
2. Stiftelsesoverenskomst/stiftelsesdokument med vedtægter.
3. Evt. dokumenter, der er henvist til i stiftelsesoverenskomsten eller stiftelsesdokumentet.
4. (3-4 : kun ved indskud - eller erhvervelse i forbindelse hermed - af ikke-kontante værdier)
5. (kun A/S) Vurderingsberetning (ved virksomhedsovertagelse med åbningsbalance).
6. (kun ApS) Revisorbekræftelse (— — — — —).
7. (5-7 : andre bilag)
8. Bevis for kontant indbetaling.
9. (Kun A/S) Protokoludskrift fra den konstituerende generalforsamling og evt. tegningslistes tekst.
10. (Kun til forevisning) Skøder og andre overdragelsesdokumenter/leje- og forpagtningskontrakter.

C. Ny filial af udenlandsk aktie- eller anpartsselskab.

1. Officielt bevis for at selskabet er lovligt bestående i hjemlandet.
2. Selskabets vedtægter.
3. Erklæring om at selskabet underkaster sig både dansk ret og dansk domstol i retsforhold, der opstår af virksomhed her i landet.
4. Filialbestyrernes fuldmagt.

D. Ny erhvervsdrivende fond.

1. Oprettelsesgrundlag (testamente, gavebrev m.v.) og vedtægt.
2. Andre dokumenter, som oprettes i anledning af stiftelsen.
3. Opgørelse over stiftelsesomkostninger.
4. Bevis for kontant indbetaling eller revisorerklæring om indskud - eller overtagelse - af ikke-kontante værdier.
5. Evt. retningslinier for bestyrelsen om formål og anvendelse af overskud.
6. Evt. samtykke fra fondsmyndighed.

E. Indtræden af ...

1. Bevis for lovligheden af valg/udnævnelse (protokoludskrift).

F. Fratræden af ...

- Evt. bevis for beslutningens lovlighed (protokoludskrift).

G. Vedtægtsændringer.

1. Bevis for beslutningens lovlighed (protokoludskrift) og ajourførte og daterede vedtægter.
2. (kun erhvervsdrivende fonde) Samtykke fra fondsmyndigheden og Justitsministeriet.

H. Kapitalbemyndigelse.

1. Bevis for beslutningens lovlighed (protokoludskrift) og ajourførte og daterede vedtægter.

I. Ændring af aktie- eller indskudskapital.

1. Bevis for beslutningens lovlighed (protokoludskrift) og ajourførte og daterede vedtægter.
2. (2-7 : kun ved forhøjelse)
3. (kun A/S) Evt. tegningsliste.
4. (3-5 : kun ved indskud - eller erhvervelse i forbindelse hermed - af ikke-kontante værdier)
5. (kun A/S) Vurderingsberetning (ved virksomhedsovertagelse med åbningsbalance).
6. (kun ApS) Revisorbekræftelse (— — — — —).
7. Evt. dokumenter, der er henvist til i protokoludskriften.
8. (6-7 : kun ved gældskonvertering)
9. Redegørelse for gældsstiftelsens årsag og tidspunkt og for konverteringsforslagets begrundelse.
10. Revisorerklæring om foretagne posteringer.
11. (8-11 : kun ved nedsættelse)
12. (8-9 : kun ved dækning af underskud)
13. Revisorerklæring om at nedsættelsesbeløbet ikke overstiger det øjeblikkelige underskud.
14. Revisorerklæring om foretagne posteringer.
15. (10-11 : kun ved gennemførelse af udbetaling m.v.)
16. Erklæring om fuld dækning for aktie- eller indskudskapitalen og (kun A/S) den lovpligtige reservefond.
17. Erklæring om fyldestgørelse eller sikring af selskabets kreditorer efter indkaldelse ved proklama.

J. Ændring af grundkapital i erhvervsdrivende fond.

1. Ajourført og dateret vedtægt.
2. Opgørelse over omkostninger.
3. (kun nedsættelse) Samtykke fra fondsmyndigheden.

K. Omdannelse. Fusion. Likvidation. Genoptagelse.

I denne rubrik anmeldes omdannelse fra ApS til A/S eller omvendt, gennemført fusion, likvidation - påbegyndt eller afsluttet, samt afbrydelse af likvidation eller tvangsopløsning. Der vedlægges dokumentation for ændringerne.

BILAG 4

Bekendtgørelse nr. 573 af 24.06. 1994

om anpartsselskaber

Kapitel 1

Indledende bestemmelser

§ 1. Denne lov finder anvendelse på alle erhvervsdrivende anpartsselskaber.

Stk. 2. Anpartshaverne i et anpartsselskab hæfter ikke personligt for selskabets forpligtelser.

Stk. 3. Et anpartsselskab skal have en indskudskapital på mindst 200.000 kr.

Stk. 4. Loven finder ikke anvendelse på de i lov om aktieselskaber § 1, stk. 4, nævnte selskaber.

§ 2. Et moderselskab udgør sammen med datterselskaberne en koncern.

Stk. 2. Et anpartsselskab er et moderselskab, hvis det:

- 1) besidder flertallet af stemmerettighederne i et anparts- eller aktieselskab,
- 2) er anpartshaver eller aktionær i et selskab og har ret til at udnævne eller afsætte et flertal af medlemmerne i selskabets bestyrelse eller, hvor et anpartsselskab ikke har nogen bestyrelse, direktion,
- 3) er anpartshaver eller aktionær og har ret til at udøve en bestemmende indflydelse over selskabet på grundlag af vedtægterne eller aftale med dette i øvrigt,
- 4) er anpartshaver eller aktionær og på grundlag af aftale med andre anpartshavere eller aktionærer råder over flertallet af stemmerettigheder i selskabet eller
- 5) besidder anparter eller aktier i et selskab og udøver en bestemmende indflydelse over dette.

Stk. 3. Et anpartsselskab eller et aktieselskab, med hvilket et moderselskab har en af de i stk. 2 nævnte forbindelser, er et datterselskab.

Stk. 4. Ved opgørelsen af stemmerettig-

heder og rettigheder til at udnævne eller afsætte medlemmer af ledelsesorganer medregnes rettigheder, der besiddes af moderselskabet og dets datterselskaber.

Stk. 5. Ved opgørelsen af stemmerettigheder i et datterselskab ses der bort fra stemmerettigheder, som knytter sig til anparter eller aktier, der besiddes af datterselskabet selv eller dets datterselskaber.

Kapitel 2

Anpartsselskabers stiftelse

§ 3. Et anpartsselskab kan oprettes af en eller flere stiftere. Stifterne skal underskrive et stiftelsesdokument, der skal indeholde selskabets vedtægter og bestemmelser om de i § 5 nævnte forhold, samt tegne indskudskapitalen.

Stk. 2. Mindst én stifter skal være en her i landet bosat person, medmindre industriministeren undtager fra dette krav. Med her i landet bosatte personer ligestilles den danske stat, danske kommuner, her hjemmehørende ansvarlige interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber, andre selskaber med begrænset ansvar og foreninger samt her hjemmehørende stiftelser og andre selvejende institutioner, der er undergivet offentligt tilsyn. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan undtage fra kravet om, at stiftelser og andre selvejende institutioner skal være undergivet offentligt tilsyn.

Stk. 3. En stifter skal være myndig og må ikke have anmeldt betalingsstandsning eller være under konkurs.

§ 4. Vedtægterne skal indeholde bestemmelser om:

- 1) selskabets navn og eventuelle binavne,
- 2) den kommune her i landet, hvor selskabet skal have hjemsted (hovedkontor),

- 3) selskabets formål,
- 4) indskudskapitalens størrelse,
- 5) hvorvidt indskudskapitalen er opdelt i flere anparter, og i bekræftende fald anparternes størrelse (det nominelle beløb) og anpartshaverens stemmeret,
- 6) hvorvidt der i selskabet skal være en bestyrelse, og i bekræftende fald antallet eller mindste og højeste antal af bestyrelsesmedlemmer og eventuelle bestyrelsessuppleanter samt bestyrelsesmedlemmernes valgperiode,
- 7) antallet eller mindste og højeste antal af revisorer og revisorerne valgperiode,
- 8) indkaldelse til generalforsamlinger,
- 9) hvilke anliggender der skal behandles på ordinær generalforsamling, og
- 10) hvilken periode selskabets regnskabsår skal omfatte.

Stk. 2. I vedtægterne skal optages bestemmelser, som måtte være truffet om:

- 1) pligt for anpartshavere til at lade selskabet eller andre indløse deres anpart helt eller delvis, jf. § 14 c,
- 2) indskrænkninger i anparternes omsættelighed, jf. §§ 14 a og 14 b,
- 3) særlige rettigheder for nogle anparter, jf. § 13, eller
- 4) begrænsninger i bestyrelsesmedlemmers og direktørers tegningsret i henhold til § 41, stk. 3.

§ 5. Stiftelsesdokumentet skal indeholde oplysning og bestemmelser om:

- 1) navn og bopæl for selskabets stiftere, direktører og revisorer samt – hvor en bestyrelse findes – for dennes medlemmer for tiden indtil første ordinære generalforsamling efter selskabets registrering,
- 2) anparternes fordeling på stifterne,
- 3) tegningskursen for anparterne,
- 4) fristerne for indbetalingen af anparterne, og
- 5) hvorvidt selskabet skal afholde omkostningerne ved stiftelsen, og i bekræftende fald de anslåede omkostninger.

Stk. 2. I den førstkommende årsberetning angives de faktisk afholdte omkostninger ved stiftelsen.

§ 5 a. I stiftelsesdokumentet skal optages de bestemmelser, som måtte være truffet om:

- 1) at anparter skal kunne tegnes mod ind-

skud af andre værdier end kontanter (apportindskud),

- 2) at selskabet skal overtage sådanne værdier på anden måde end mod vederlag i anparter,
- 3) at der skal tilkomme stiftere eller andre særlige rettigheder eller fordele, samt
- 4) at der med stiftere eller andre skal indgås aftale, hvorved der påføres selskabet en væsentlig økonomisk forpligtelse.

Stk. 2. Apportindskud skal have en økonomisk værdi. Sådant indskud kan dog ikke bestå i forpligtelse til at udføre arbejde eller erlægge tjenesteydelser. Fordringer på stiftere kan ikke indskydes, uanset om fordringerne er sikret ved pant.

Stk. 3. Stiftelsesdokumentet skal indeholde en redegørelse for de omstændigheder, der er af betydning for bedømmelsen af de bestemmelser, der er truffet i henhold til stk. 1. Redegørelsen skal omfatte:

- 1) oplysning om navn og bopæl for de personer, som omfattes af bestemmelserne,
- 2) en beskrivelse af hvert indskud eller erhvervelse,
- 3) oplysning om den anvendte fremgangsmåde ved vurderingen,
- 4) angivelse af det for overtagelsen fastsatte vederlag og
- 5) erklæring om, at den ansatte værdi mindst svarer til det aftalte vederlag, herunder den pålydende værdi af de anparter, der skal udstedes, med tillæg af eventuel overkurs.

Stk. 4. Dokumenter, hvis hovedindhold ikke er gengivet i stiftelsesdokumentet, men hvortil der henvises i stiftelsesdokumentet, skal vedhæftes dette.

Stk. 5. Aftaler angående de forhold, der er omhandlet i stiftelsesdokumentet, men som ikke godkendes ved dette, har ikke gyldighed over for selskabet.

§ 5 b. Stiftelsesdokumentet vedhæftes en udtalelse afgivet af en statsautoriseret eller registreret revisor om rigtigheden af stiftelsesdokumentets redegørelse efter § 5 a, stk. 3.

Stk. 2. Overtager selskabet i forbindelse med stiftelsen en bestående virksomhed, skal der vedhæftes stiftelsesdokumentet en åbningsbalance for selskabet revideret af en statsautoriseret eller registreret revisor.

Nævnte åbningsbalance skal udarbejdes i overensstemmelse med lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. og skal være forsynet med revisionspåtegning uden forbehold og revisors attestation for, at virksomhedens økonomiske stilling ikke er forringet i tiden mellem overtagelsen og stiftelsen.

Stk. 3. § 61 d og § 61 l i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven), § 13, stk. 1, i lov om statsautoriserede revisorer samt § 7, stk. 1, i lov om registrerede revisorer finder tilsvarende anvendelse på revisorer, der er nævnt i stk. 1.

Stk. 4. Revisor skal have adgang til at foretage de undersøgelser, denne finder nødvendige, og kan fra stifterne eller selskabet forlange de oplysninger og den bistand, som revisor anser for nødvendig for udførelsen af sit hverv.

§ 6. Bestyrelsen skal anmelde selskabet til registrering inden 8 uger efter, at stiftelsesdokumentet er underskrevet. Er anmeldelse ikke indgivet inden denne frist, kan registrering ikke finde sted.

Stk. 2. Selskabet kan ikke registreres, medmindre den samlede indskudskapital, som er bindende tegnet og tildelt, svarer til den i vedtægterne angivne indskudskapital og anparternes pålydende med tillæg af en eventuel overkurs er fuldt indbetalt.

§ 7. Tegning af anparter under forbehold er ugyldig. Tegningen er dog bindende, og forbeholdet bortfalder, såfremt der ikke inden selskabets registrering er gjort indsigelse over for Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

§ 8. Et selskab, der ikke er registreret, kan ikke som sådant erhverve rettigheder eller indgå forpligtelser. Det kan heller ikke være part i retssager, bortset fra søgsmål til indkrævning af tegnet anpartsbeløb og andre søgsmål vedrørende anpartstegningen.

Stk. 2. For en forpligtelse, der før registreringen indgås på selskabets vegne, hæfter de, som har indgået forpligtelsen eller har medansvar herfor, solidarisk. Ved registreringen overtager selskabet de forpligtelser, som følger af stiftelsesdokumentet eller er pådraget selskabet efter underskrivelsen af stiftelsesdokumentet.

Stk. 3. Er der før selskabets registrering truffet en aftale, og var medkontrahenten vidende om, at selskabet ikke var registreret, kan medkontrahenten, medmindre andet er aftalt, hæve aftalen, såfremt anmeldelse til registrering ikke er foretaget inden udløbet af den i § 6 fastsatte frist eller registrering nægtes. Var medkontrahenten uvidende om, at selskabet ikke var registreret, kan denne hæve aftalen, så længe selskabet ikke er registreret.

Stk. 4. Et selskab, der ikke er registreret, skal til sit navn føje ordene »under stiftelse«.

Kapitel 3

Indbetaling af indskudskapital

§ 9. Det beløb, som skal betales for en anpart, må ikke være lavere end anpartens pålydende.

Stk. 2. Fordringer på selskabet kan ikke uden bestyrelsens samtykke bringes i modregning med forpligtelsen ifølge anpartstegningen. Samtykke må ikke gives, såfremt modregningen kan skade selskabet eller dets kreditorer.

Stk. 3. Selskabets fordringer på indbetaling af anparter kan ikke afhændes eller pantsættes.

Stk. 4. Overdrages en ikke fuldt indbetalt anpart, hæfter erhververen, når denne har anmeldt sin erhvervelse til selskabet, for restindbetalingen sammen med overdrageren.

§ 10. (Ophævet)

§ 11. (Ophævet)

§ 12. (Ophævet)

Kapitel 4

Anparter og fortegnelsen over anpartshaverne

§ 13. Alle anparter giver lige ret i selskabet i forhold til deres størrelse, medmindre andet er bestemt i vedtægterne.

§ 14. Anparterne er frit omsættelige og ikke indløselige, medmindre andet følger af lov eller vedtægter.

§ 14 a. Bestemmer vedtægterne, at der i tilfælde af anpartsovergang skal tilkomme anpartshavere eller andre forkøbsret, skal vedtægterne indeholde nærmere regler herom, særligt om den frist, inden for hvilken forkøbsretten skal være udøvet. Hvis disse vedtægtbestemmelser måtte føre til en åbenbart urimelig pris eller til åbenbart urimelige vilkår i øvrigt, kan bestemmelserne helt eller delvis tilsidesættes ved dom.

Stk. 2. Hvis vedtægterne for så vidt angår forkøbsret ikke indeholder bestemmelser om beregningsgrundlaget for prisen, eller bestemmelser herom er tilsidesat i medfør af stk. 1, skal prisen, hvis der ikke kan opnås enighed om denne, fastsættes til anparternes værdi af skønsmænd udmeldt af retten på selskabets hjemsted. Skønsmændenes afgørelse kan indbringes for retten. Sag herom må være anlagt inden 3 måneder efter modtagelsen af skønsmændenes erklæring.

Stk. 3. Omfatter anpartsovergangen flere anparter, kan forkøbsretten ikke udøves for en del af disse, medmindre vedtægterne giver ret hertil.

§ 14 b. Indeholder vedtægterne bestemmelser om samtykke til anpartsovergang, skal afgørelse herom træffes snarest muligt efter anmodningens modtagelse. Den, som har anmodet om samtykke, skal straks underrettes om afgørelsen. Er underretningen ikke givet inden 8 uger fra anmodningens fremsættelse, anses samtykke for givet.

Stk. 2. Er det i vedtægterne bestemt, at overgang af anparter kun kan ske med samtykke af selskabet, træffer bestyrelsen afgørelse herom, medmindre afgørelsen er henlagt til generalforsamlingen.

§ 14 c. Indeholder vedtægterne bestemmelser om indløsning, skal disse indeholde oplysning om betingelserne for indløsningen og om, hvem der har ret til at forlange den. § 14 a finder tilsvarende anvendelse.

§ 14 d. Ejer en anpartshaver mere end ni tiendedele af anparterne i et selskab, og har anpartshaveren en tilsvarende del af stemmerne, kan anpartshaveren og selskabets bestyrelse i fællesskab bestemme, at de øvrige anpartshavere i selskabet skal lade deres anparter indløse af anpartshaveren. I så fald skal de nævnte anpartshavere efter reglerne

for indkaldelse til generalforsamling opfordres til inden 4 uger at overdrage deres anparter til anpartshaveren.

Stk. 2. Vilkårene for indløsningen og vurderingsgrundlaget for indløsningskursen skal oplyses i indkaldelsen. Desuden skal det oplyses, at indløsningskursen, hvis der ikke kan opnås enighed om denne, fastsættes efter reglerne i § 14 a, stk. 2, af skønsmænd udmeldt af retten på selskabets hjemsted. Endelig skal indkaldelsen indeholde oplysning om bestemmelserne nedenfor i stk. 3.

Stk. 3. Hvis skønsmændenes vurdering eller en afgørelse efter § 14 a, stk. 2, fører til en højere indløsningskurs end tilbudt af anpartshaveren, har denne også gyldighed for de anpartshavere i samme klasse, der ikke har ønsket en vurdering. Omkostningerne ved kursfastsættelsen afholdes af anpartshaveren, medmindre retten af særlige grunde finder, at de pågældende minoritetsanpartshavere helt eller delvis skal godtgøre anpartshaverens omkostninger.

§ 14 e. Har ikke alle minoritetsanpartshavere inden for den i § 14 d, stk. 1, fastsatte frist overdraget deres anparter til anpartshaveren, skal de ved bekendtgørelse i Statstidende i det første nummer i det følgende kvartal med et varsel af mindst 3 måneder opfordres til at overdrage anparterne til anpartshaveren i overensstemmelse med § 14 d.

Stk. 2. Bekendtgørelsen efter stk. 1 skal indeholde oplysning om de forhold, der er nævnt i § 14 d, stk. 2. Endvidere skal datoen for en eventuel skønsmandsvurdering eller dom efter § 14 a, stk. 2, oplyses. Endelig skal det meddeles, at anparterne efter udløbet af den anførte frist vil blive noteret i anpartshaverens navn i selskabets anpartshaverfortegnelse, og at retten til at forlange vurdering ved skønsmænd fortabes ved fristens udløb.

Stk. 3. Er anparter ikke overdraget til anpartshaveren inden udløbet af den frist, der efter stk. 1 er fastsat i bekendtgørelsen i Statstidende, skal anpartshaveren straks til fordel for de pågældende anpartshavere uden forbehold deponere indløsningssummen, der modsvarer de ikke overdragne anparter, jf. lov om skyldneres ret til at frigøre sig ved deponering.

§ 14 f. Ejer en anpartshaver mere end ni tiendedele af anparterne i et selskab, og har anpartshaveren en tilsvarende del af stemmerne, kan hver enkelt af selskabets minoritetsanpartshavere fordrer sig indløst. §§ 14 a, stk. 2, og 14 d, stk. 3, 2. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

§ 15. Bestyrelsen skal straks efter selskabets stiftelse oprette en fortegnelse over anpartshaverne. Fortegnelsen skal indeholde oplysning om navn og bopæl for alle anpartshavere samt om størrelsen af deres anparter. Underretning om ejerskifte eller pantsætning indføres i fortegnelsen med oplysning om den nye anpartshavers eller panthavers navn og bopæl samt størrelsen af anparten, hvis der ikke efter vedtægterne er noget til hinder for erhvervelsen. Selskabet kan betinge indførelsen af, at erhververen dokumenterer sin adkomst. Indførelsen i fortegnelsen skal dateres.

Stk. 2. Selskabet skal på forlangende af en anpartshaver eller en panthaver udstede bevis for indførelse i fortegnelsen over anpartshaverne.

Stk. 3. Fortegnelsen over anpartshaverne skal være tilgængelig på selskabets kontor for enhver anpartshaver og for offentlige myndigheder. I selskaber, hvor medarbejderne ikke har valgt bestyrelsesmedlemmer efter § 32, stk. 1, 3. pkt., skal fortegnelsen tillige være tilgængelig for en repræsentant for medarbejderne. I en koncern, hvor koncernens medarbejdere ikke har valgt bestyrelsesmedlemmer efter § 32, stk. 2, skal moderselskabets fortegnelse over anpartshavere eller aktiebog ligeledes være tilgængelig for en repræsentant for medarbejderne i de øvrige koncernselskaber.

§ 16. Overdragelse af en anpart til eje eller pant har ikke gyldighed mod overdragerens kreditorer, medmindre selskabet fra overdrageren eller erhververen har modtaget underretning om overdragelsen.

Stk. 2. Har en anpartshaver overdraget samme anpart til flere erhververe, går en senere erhverver forud, når selskabet først har modtaget underretning om overdragelsen til denne, og den senere erhverver var i god tro, da underretningen kom frem til selskabet.

§ 17. Ejers en anpart af flere i forening,

kan de til anparten knyttede rettigheder over for selskabet kun udøves gennem en fælles befuldmægtiget.

§ 17 a. Enhver, der besidder anparter i et anpartsselskab med en indskudskapital på mindst 300.000 kr., jf. dog nr. 3, skal give meddelelse herom til selskabet, når

- 1) anparternes stemmeret udgør mindst 10 pct. af indskudskapitalens stemmerettigheder eller deres pålydende værdi udgør mindst 10 pct. af indskudskapitalen, dog mindst 100.000 kr.,
- 2) ændring i et allerede meddelt besiddelsesforhold bevirker, at grænser med 5 pct.s mellemrum fra 15 pct. til 100 pct. samt grænser på 1/3 eller 2/3 af indskudskapitalens stemmerettigheder eller pålydende værdi nås eller ikke længere er nået, eller bevirker, at grænserne i nr. 1 ikke længere er nået, eller
- 3) alle anparter i et anpartsselskab med en indskudskapital på under 300.000 kr. forenes på én hånd eller ikke længere er forenet på én hånd.

Stk. 2. Til besiddelse efter stk. 1 medregnes

- 1) anparter, hvis stemmeret tilkommer en virksomhed, som den pågældende kontrollerer ved at have forbindelse med som nævnt i § 2, stk. 2, jf. stk. 4 og 5, og
- 2) anparter, som den pågældende har stillet til sikkerhed, medmindre panthaver råder over stemmeretten og erklærer at have til hensigt at udøve den.

§ 17 b. Meddelelse skal gives til selskabet inden 4 uger efter, at en af grænserne i § 17 a nås eller ikke længere er nået. Meddelelsen skal indeholde oplysning om fulde navn, bopæl eller for virksomheders vedkommende hjemsted, antallet af anparter med deres pålydende, samt hvilken anpartsklasse de tilhører.

Stk. 2. Selskabet skal føre en særlig fortegnelse over meddelelser efter stk. 1. Meddelelserne skal straks indføres i fortegnelsen.

Stk. 3. Fortegnelsen skal på selskabets hovedkontor være tilgængelig for offentlige myndigheder, anpartshavere, bestyrelsesmedlemmer samt en repræsentant for medarbejderne i selskaber, hvor der ikke er valgt medarbejderrepræsentanter til bestyrelsen

efter § 32, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2. Enhver kan skriftligt bestille udskrift mod betaling af et eventuelt gebyr til dækning af udskriftens fremstilling og forsendelse. Industriministeren kan fastsætte nærmere regler herom.

Stk. 4. Selskabets årsberetning skal indeholde oplysning om, hvem der på tidspunktet for årsberetningens afgivelse er optaget i den særlige fortegnelse, med angivelse af fulde navn og bopæl eller for virksomheders vedkommende hjemsted.

Kapitel 5

Forhøjelse af indskudskapitalen

§ 18. Beslutning om forhøjelse af indskudskapitalen ved tegning af nye anparter eller ved overførsel af selskabets reserver til indskudskapital (fonsdanparter) træffes af generalforsamlingen med den stemmeflerhed, der kræves til vedtægtsændring.

Stk. 2. Forslag om kapitalforhøjelse tilsendes anpartshaverne senest otte dage før generalforsamlingen. Skal årsregnskabet for sidste regnskabsår ikke behandles på samme generalforsamling, medsendes en afskrift af det seneste årsregnskab med revisionspåtegning og årsberetning og eventuelt koncernregnskab med påtegning om generalforsamlingens beslutning vedrørende det foreliggende regnskabsmæssige overskud eller tab. Bestyrelsen skal på generalforsamlingen i den udstrækning, det ikke på grund af særlige omstændigheder kan skade selskabet, oplyse om begivenheder af væsentlig betydning for selskabets stilling, som er indtruffet efter regnskabsårets udløb.

Stk. 3. Indkaldelsen til generalforsamlingen skal indeholde oplysning om anpartshaveres eller andres fortegningsret og om, hvordan de tegningsberettigede skal forholde sig, hvis de vil benytte deres fortegningsret. Hvis der gøres afvigelse fra anpartshaveres fortegningsret, skal årsagen hertil samt begrundelsen for den foreslåede tegningskurs oplyses.

§ 19. Ved enhver forhøjelse af indskudskapitalen har anpartshaverne ret til forholds-mæssig tegning af de nye anparter, medmindre andet er bestemt i vedtægterne.

Stk. 2. Generalforsamlingen kan med den stemmeflerhed, der kræves til vedtægtsæn-

dring, bestemme afvigelsen fra reglen i stk. 1, herunder til fordel for medarbejderne i selskabet eller dets datterselskaber. Med samme stemmeflerhed kan generalforsamlingen fastsætte tegningskursen for de anparter, der tilbydes medarbejderne. Generalforsamlingen kan ikke uden samtykke af de anpartshavere, hvis fortegningsret formindskes, beslutte større afvigelser fra anpartshaveres fortegningsret end angivet i indkaldelsen.

§ 20. Beslutning om forhøjelse af indskudskapitalen ved tegning af nye anparter skal angive:

- 1) det beløb, hvormed indskudskapitalen forhøjes, og af hvem de nye anparter tegnes,
- 2) anparternes nominelle størrelse og tegningskursen,
- 3) fristen for anparternes indbetaling,
- 4) hvorvidt de nye anparter skal have særlige rettigheder,
- 5) de regler, der skal gælde om de nye anparters omsættelighed,
- 6) de anslåede omkostninger ved kapitalforhøjelsen, der skal afholdes af selskabet.

Stk. 2. Skal de nye anpartshavere være forpligtet til at lade deres anparter indløse, skal forhøjelsesbeslutningen tillige indeholde oplysning herom.

Stk. 3. De nye anparter giver ret til udbytte og andre rettigheder i selskabet fra tidspunktet for kapitalforhøjelsens registrering, medmindre forhøjelsesbeslutningen bestemmer andet. Anpartsrettighederne indtræder dog senest ét år efter registreringen.

Stk. 4. I den førstkomende årsberetning angives de faktisk afholdte omkostninger ved kapitalforhøjelsen.

§ 21. Kan nye anparter indbetales i andre værdier end kontanter, eller skal selskabet i forbindelse med kapitalforhøjelsen uden vederlag i anparter overtage sådanne værdier, skal bestemmelserne herom angives i forhøjelsesbeslutningen. Reglerne i §§ 5 a og 5 b finder i øvrigt tilsvarende anvendelse, dog skal redegørelsen efter § 5 a, stk. 3, afgives af bestyrelsen og balancen efter § 5 b, stk. 2, udarbejdes som en overtagelsesbalance for den overtagne virksomhed.

Stk. 2. Bestyrelsens redegørelse og revisors udtalelse skal senest otte dage før ge-

neralforsamlingen tilsendes anpartshaverne. De eventuelt oprettede dokumenter skal med samme frist fremlægges til eftersyn for anpartshaverne på selskabets kontor og fremlægges på generalforsamlingen.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 1 og 2 finder ikke anvendelse på kapitalforhøjelser i forbindelse med fusion efter aktieselskabslovens eller anpartsselskabslovens kapitel 15.

§ 21 a. Kan nye anparter indbetales ved konvertering af gæld, skal bestemmelserne herom angives i forhøjelsesbeslutningen. Bestyrelsen skal redegøre for årsagen til og tidspunktet for gældsstiftelsen og for grunde til forslaget om konvertering.

Stk. 2. Revisor skal endvidere afgive en udtalelse om den regnskabsmæssige gennemførelse af konverteringen. Bestyrelsens redegørelse og revisors udtalelse skal senest otte dage før generalforsamlingen tilsendes anpartshaverne. De eventuelt oprettede dokumenter skal med samme frist fremlægges til eftersyn for anpartshaverne på selskabets kontor og fremlægges på generalforsamlingen.

§ 22. Tegning af nye anparter sker ved tilførsler i forhandlingsprotokollen.

Stk. 2. Er tegning sket under forbehold, finder bestemmelserne i § 7 tilsvarende anvendelse.

§ 23. Anmeldelse om kapitalforhøjelse kan ikke optages i registeret for anpartsselskaber, før den nytegnede indskudskapitals pålydende og en eventuel overkurs er fuldt indbetalt. Er anmeldelse ikke indgivet inden et år efter beslutningen, eller nægtes registrering, er beslutningen om kapitalforhøjelsen bortfaldet. Allerede indbetalte beløb tilbagebetales uden ophold til tegnerne.

§ 24. Forhøjelse af indskudskapitalen ved fondsanparter kan ske ved overførsel til indskudskapitalen af beløb, som

- 1) kan uddeles som udbytte efter § 80, stk. 1,
- 2) er henlagt til opskrivningshenlæggelser efter årsregnskabslovens § 30, stk. 4, eller
- 3) er henlagt til reserverne i forbindelse med anvendelse af den indre værdis metode, jf. årsregnskabslovens § 40.

Stk. 2. Beslutningen om forhøjelsen af indskudskapitalen med fondsanparter skal angive det beløb, hvormed indskudskapitalen skal forhøjes. Bestemmelserne i § 20, stk. 1, nr. 4 og 5, samt stk. 2 og 3, finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Kapitalforhøjelsen kan ikke gennemføres, før beslutningen er registreret.

Stk. 4. Beslutningen om fondsanpartsemision skal anmeldes efter reglerne i kapitel 19. Beslutningen mister sin gyldighed, hvis anmeldelsen ikke er indgivet rettidigt, jf. § 126.

Kapitel 6 Konvertible og udbyttegivende gældsbreve

§ 25. Generalforsamlingen kan med den stemmeflerhed, som kræves til forhøjelse af indskudskapitalen, træffe beslutning om optagelse af lån mod gældsbev, der giver långiveren ret til at konvertere sin fordring til anparter i selskabet, og af lån mod gældsbev med ret til rente, hvis størrelse helt eller delvis er afhængig af det udbytte, selskabets anparter afkaster, eller af årets overskud.

Kapitel 7 Nedsættelse af indskudskapitalen

§ 26. Beslutning om nedsættelse af indskudskapitalen træffes med den stemmeflerhed, der kræves til vedtægtsændring, af generalforsamlingen, bortset fra kapitalnedsættelse ved amortisation efter § 29 og ved annullering af egne anparter efter § 30, stk. 3.

Stk. 2. Indkaldelsen til generalforsamlingen skal angive, hvilke af de i § 26 a, stk. 1, nævnte formål den foreslåede nedsættelse skal tjene, og fremgangsmåden ved gennemførelsen af nedsættelsen.

Stk. 3. Beslutningen om kapitalnedsættelsen skal anmeldes efter reglerne i kapitel 19. Indgives anmeldelsen ikke rettidigt, jf. § 126, mister beslutningen sin gyldighed.

§ 26 a. Bestemmelserne i § 18, stk. 2, finder tilsvarende anvendelse på beslutninger om kapitalnedsættelse. Beslutningen skal angive det beløb, hvormed indskudskapitalen

nedsættes (nedsættelsesbeløbet), samt til hvilket af følgende formål beløbet skal anvendes:

- 1) dækning af underskud,
- 2) udbetaling til anpartshaverne, eller
- 3) henlæggelse til en særlig fond, der kun kan anvendes efter beslutning af generalforsamlingen.

Stk. 2. Generalforsamlingen kan kun træffe beslutning om anvendelse af nedsættelsesbeløbet til de i stk. 1, nr. 2 og 3, angivne formål, hvis der efter nedsættelsen er fuld dækning for indskudskapitalen samt de henlæggelser og reserver, der er bundne i henhold til lov og selskabets vedtægter.

Stk. 3. Skal udbetaling af selskabets midler ske med et højere beløb end nedsættelsesbeløbet, skal dette oplyses i beslutningen såvel som i proklamaet efter § 28 med angivelse af det overskydende beløb.

§ 27. (Ophævet)

§ 28. Såfremt nedsættelsesbeløbet helt eller delvis skal anvendes til de i § 26 a, stk. 1, nr. 2 og 3, nævnte formål, skal selskabets kreditorer, medmindre indskudskapitalen samtidig forhøjes ved tegning af et tilsvarende beløb, ved en bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af mindst tre måneder opfordres til at anmelde deres krav. Så længe anmeldte, forfaldne krav ikke er fyldestgjort, og der ikke på forlangende er stillet betryggende sikkerhed for uforfaldne eller omtvistede krav, må kapitalnedsættelsen ikke gennemføres. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen afgør på en af parternes begæring, om en tilbudt sikkerhed må anses for betryggende.

Stk. 2. Er anmeldelse om gennemførelse af indskudskapitalens nedsættelse ikke indgivet inden et år efter beslutningens registrering, mister beslutningen sin gyldighed, og den i henhold til § 26, stk. 3, skete anmeldelse slettes af registeret for anpartsselskaber.

§ 29. Nedsættelse af indskudskapitalen ved indløsning af anparter efter bestemte regler (amortisation) kan besluttes af bestyrelsen og finde sted uden proklama i henhold til § 28, såfremt beslutningen træffes i henhold til et forbehold herom i vedtægterne og angår anparter, som er tegnet efter, at forbeholdet blev optaget i stiftelsesdokumentet eller i beslutningen om kapitalforhøjelsen.

Stk. 2. Efter en kapitalnedsættelse efter stk. 1 skal der være dækning for indskudskapitalen samt de henlæggelser og reserver, der er bundne i henhold til lov og selskabets vedtægter.

Stk. 3. Bestyrelsen skal enten selv vedtage eller stille forslag om de nødvendige vedtægtsændringer og indgive anmeldelse om kapitalnedsættelsen.

Kapitel 8 Egne anparter

§ 30. Et anpartsselskab må ikke mod vederlag erhverve egne anparter til eje eller pant. Et datterselskab må ikke mod vederlag erhverve anparter eller aktier i moderselskabet til eje eller pant. Aftale i strid med disse bestemmelser er ugyldig. Ugyldigheden kan dog ikke gøres gældende mod en overdrager, som ikke havde eller burde have kundskab om, at aftalen var ugyldig.

Stk. 2. Bestemmelserne i stk. 1 er ikke til hinder for, at anparter erhverves ved overtagelse af bestående erhvervsvirksomhed gennem fusion eller på anden måde, ved retsforfølgning til dækning af selskabets fordring eller til opfyldelse af en lovbestemt indløsningspligt, som påhviler selskabet. Anparter, som er erhvervet på denne måde, skal afhændes, så snart det kan ske uden tab for selskabet og inden 3 år efter erhvervelsen.

Stk. 3. Hvis anparter ikke er afhændet rettidigt efter stk. 2, skal bestyrelsen annullere disse anparter i forbindelse med en tilsvarende nedsættelse af indskudskapitalen.

Kapitel 9 Selskabets ledelse

§ 31. Et anpartsselskab ledes af en direktion bestående af et eller flere medlemmer og af en bestyrelse bestående af mindst 3 medlemmer. Om det indbyrdes forhold mellem bestyrelsen og direktionen gælder reglerne i § 36. Om bestyrelsens og direktionens adgang til at repræsentere selskabet udadtil og forpligte dette ved retshandler gælder §§ 41-43.

Stk. 2. I anpartsselskabet, der ikke omfattes af § 32, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, og hvor indskudskapitalen er mindre end

300.000 kr., kan det i vedtægterne bestemmes, at bestyrelsen består af mindre end tre medlemmer, eller at selskabet ikke skal have nogen bestyrelse. Har selskabet ingen bestyrelse, udføres de hverv, der i loven er henlagt til bestyrelsen, af direktionen.

Stk. 3. Direktionen udnævnes af bestyrelsen. Hvor ingen bestyrelse findes, udnævnes direktionen af generalforsamlingen.

Stk. 4. I selskaber med en indskudskapital på 300.000 kr. eller derover skal flertallet af bestyrelsens medlemmer bestå af personer, der ikke er direktører i selskabet.

§ 32. Bestyrelsen vælges af generalforsamlingen. Vedtægterne kan tillægge offentlige myndigheder eller andre ret til at udpege 1 eller flere medlemmer af bestyrelsen. I selskaber, der i de sidste tre år har beskæftiget gennemsnitligt mindst 35 medarbejdere, har selskabets medarbejdere ret til herudover blandt disse og i overensstemmelse med § 136 at vælge et antal medlemmer af bestyrelsen og suppleanter for disse svarende til halvdelen af det antal bestyrelsesmedlemmer, der vælges efter 1. og 2. pkt., dog mindst 2 medlemmer. Såfremt det antal bestyrelsesmedlemmer, der skal vælges, ikke udgør et helt tal, skal der ved anvendelsen af 3. pkt. afrundes opad.

Stk. 2. Medarbejderne i et moderselskab og dets her i landet registrerede datterselskaber har ret til blandt medarbejderne og i overensstemmelse med § 136 at vælge et antal medlemmer af bestyrelsen i moderselskabet og suppleanter herfor (koncernrepræsentation), hvis de nævnte datterselskaber er anparts- eller aktieselskaber, hvori moderselskabet besidder flertallet af stemmerettigheder, jf. § 2, stk. 4 og 5, og moderselskabet og de nævnte datterselskaber i de tre sidste år tilsammen gennemsnitligt har beskæftiget i alt mindst 35 medarbejdere. Omfattes moderselskabet af stk. 1, 3. pkt., har medarbejderne i moderselskabet efter denne bestemmelse ret til at vælge 2 medlemmer og suppleanter for disse. Det samlede antal medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer i moderselskabets bestyrelse skal svare til halvdelen af det antal bestyrelsesmedlemmer, der vælges efter stk. 1, 1. og 2. pkt., dog mindst 3 medlemmer. Bestemmelsen i stk. 1, 4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. I koncerner, hvor der i modersel-

selskabet er medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer, afholdes valg af koncernrepræsentanter i henhold til stk. 2 første gang i forbindelse med udløbet af de af moderselskabets medarbejdere valgte bestyrelsesmedlemmers og suppleanternes valgperiode.

Stk. 4. I selskaber, der ikke omfattes af stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, kan vedtægterne tillægge selskabets henholdsvis koncernens medarbejdere ret til at vælge 2 eller flere bestyrelsesmedlemmer.

Stk. 5. Flertallet af bestyrelsens medlemmer skal vælges af generalforsamlingen.

Stk. 6. De bestyrelsesmedlemmer, der vælges af medarbejderne i medfør af stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, udpeges for 4 år ad gangen blandt de medarbejdere, der i hele sidste år før valget har været ansat i selskabet eller, for koncernens vedkommende, inden for samme koncern. De øvrige bestyrelsesmedlemmers hverv gælder for den tid, der er fastsat i vedtægterne. Valgperioden skal ophøre ved afslutningen af en ordinær generalforsamling, senest 4 år efter valget.

Stk. 7. Lovens bestemmelser om bestyrelsesmedlemmer finder tilsvarende anvendelse på suppleanter for disse.

§ 33. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid udtræde af bestyrelsen. Meddelelse herom skal gives selskabets bestyrelse og, såfremt medlemmet ikke er valgt af generalforsamlingen, tillige den, som har udpeget den pågældende. Et bestyrelsesmedlem kan til enhver tid afsættes af den, som har valgt eller udpeget den pågældende.

Stk. 2. Ophører et bestyrelsesmedlems hverv før udløbet af valgperioden, eller opfylder den pågældende ikke længere betingelserne i § 34 for at være bestyrelsesmedlem, og er der ingen suppleant til at indtræde i dennes sted, påhviler det de øvrige bestyrelsesmedlemmer at foranledige valg af et nyt medlem for det afgående medlems resterende valgperiode. Det samme gælder, dersom et bestyrelsesmedlem, der er valgt af medarbejderne efter § 32, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, ikke længere er ansat i selskabet eller koncernen. Hører valget under generalforsamlingen, kan valg af nyt bestyrelsesmedlem dog udskydes til næste ordinære generalforsamling, hvor bestyrelsesvalg skal finde sted, såfremt bestyrelsen er beslut-

ningsdygtig med de tilbageværende medlemmer og suppleanter.

§ 34. Bestyrelsesmedlemmer og direktører skal være myndige personer.

Stk. 2. Direktører og mindst halvdelen af bestyrelsens medlemmer skal have bopæl her i landet, medmindre industriministeren undtager fra dette krav.

Stk. 3. I anpartsselskaber, der efter deres formål kan drive rederivirksomhed, kan et enkeltmandsfirma eller et ansvarligt interessentskab være direktør, forudsat at indehaveren eller interessenterne opfylder betingelserne i stk. 1 og 2.

§ 35. De enkelte medlemmer af selskabets bestyrelse og direktion skal ved deres indtræden i bestyrelsen eller direktionen give bestyrelsen meddelelse om deres anparter og aktier i selskaber inden for samme koncern og senere give meddelelse om deres erhvervelse og afhændelse af sådanne anparter og aktier. Meddelelserne skal indføres i en særlig protokol. For koncerners vedkommende kan bestyrelsen i moderselskabet dog vælge at føre en fælles protokol for samtlige selskaber.

Stk. 2. Bestyrelsesmedlemmer og direktører må ikke udføre eller deltage i spekulationsforretninger vedrørende anparter i selskabet eller vedrørende anparter og aktier i selskaber inden for samme koncern.

§ 36. Direktionen varetager den daglige ledelse af selskabet og skal derved følge de retningslinjer og anvisninger, som bestyrelsen har givet. Den daglige ledelse omfatter ikke dispositioner, der efter selskabets forhold er af usædvanlig art eller stor betydning. Sådanne dispositioner kan direktionen kun foretage efter særlig bemyndigelse fra bestyrelsen, medmindre bestyrelsens beslutning ikke kan afventes uden væsentlig ulempe for selskabets virksomhed. Bestyrelsen skal i så fald snarest muligt underrettes om den truffe disposition.

Stk. 2. Direktionen skal sørge for, at selskabets bogføring sker under iagttagelse af lovgivningens regler herom, og at formueforvaltningen foregår på betryggende måde. Bestyrelsen skal påse, at bogføringen og formueforvaltningen kontrolleres på en efter selskabets forhold tilfredsstillende måde.

Stk. 3. Prokura meddeles af bestyrelsen.

§ 37. Bestyrelsen i et moderselskab er pligtig at underrette bestyrelsen for et datterselskab, så snart et koncernforhold er etableret. Et datterselskabs bestyrelse skal give moderselskabet de oplysninger, som er nødvendige for vurderingen af koncernens stilling og resultatet af koncernens virksomhed.

§ 37 a. Et moderselskab skal underrette datterselskabernes bestyrelser om forhold, der har interesse for koncernen som helhed. Et datterselskabs bestyrelse skal endvidere underrettes om beslutninger af betydning for datterselskabet, forinden endelig stillingtagen finder sted.

§ 38. Bestyrelsen vælger selv sin formand, medmindre andet er bestemt i vedtægterne. Ved stemmelighed afgøres valg ved lodtrækning. En direktør må ikke vælges til formand.

Stk. 2. Formanden skal sørge for, at bestyrelsen holder møder, når dette er nødvendigt, og skal påse, at samtlige medlemmer indkaldes. Et medlem af bestyrelsen eller en direktør kan forlange, at bestyrelsen indkaldes. En direktør har, selv om den pågældende ikke er medlem af bestyrelsen, ret til at være til stede og udtale sig ved bestyrelsens møder, medmindre bestyrelsen i de enkelte tilfælde træffer anden bestemmelse.

Stk. 3. Over forhandlingerne i bestyrelsen føres der en protokol, der underskrives af samtlige tilstedeværende medlemmer. Et bestyrelsesmedlem og en direktør, der ikke er enig i bestyrelsens beslutning, har ret til at få sin mening indført i protokollen.

Stk. 4. Bestyrelsen skal ved en forretningsorden træffe nærmere bestemmelser om udførelsen af sit hverv.

§ 39. Bestyrelsen er beslutningsdygtig, når over halvdelen af samtlige medlemmer er til stede, for så vidt der ikke efter vedtægterne stilles større krav. Beslutning må dog ikke tages, uden at så vidt muligt samtlige bestyrelsesmedlemmer har haft adgang til at deltage i sagens behandling. Har et medlem af bestyrelsen forfald, og er der valgt en suppleant, skal der gives denne adgang til at træde i medlemmets sted, så længe forfaldet varer.

Stk. 2. De i bestyrelsen behandlede anliggender afgøres, for så vidt der ikke efter vedtægterne kræves særligt stemmeflertal, ved simpelt stemmeflertal. Det kan i vedtægterne bestemmes, at formandens stemme er afgørende i tilfælde af stemmelighed.

§ 40. Et bestyrelsesmedlem eller en direktør må ikke deltage i behandlingen af spørgsmål om aftaler mellem selskabet og bestyrelsesmedlemmet eller direktøren selv eller om søgsmål mod bestyrelsesmedlemmet eller direktøren selv eller om aftale mellem selskabet og tredjemand eller søgsmål mod tredjemand, hvis han deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod selskabets.

§ 41. Medlemmer af bestyrelsen og af direktionen repræsenterer selskabet udadtil.

Stk. 2. Selskabet forpligtes ved retshandlinger, som på selskabets vegne indgås af den samlede bestyrelse eller af et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk. 3. Den tegningsret, som efter stk. 2 tilkommer det enkelte medlem af bestyrelsen og af direktionen, kan i vedtægterne begrænses således, at tegningsretten kun kan udøves af flere medlemmer i forening eller af et eller flere bestemte medlemmer hver for sig eller i forening. Anden begrænsning i tegningsretten kan ikke registreres.

§ 42. En retshandel, der er indgået på selskabets vegne af nogen, der efter § 41 har tegningsret, forpligter selskabet, medmindre

- 1) de tegningsberettigede har handlet i strid med de begrænsninger i deres beføjelser, som er fastsat i denne lov, eller
- 2) retshandelen falder uden for selskabets formål, og selskabet godtgør, at tredjemand vidste det, eller at dette ikke kunne være den pågældende ubekendt.

Stk. 2. Bekendtgørelsen af formålsbestemmelsen i selskabets vedtægter i overensstemmelse med § 128 er ikke i sig selv tilstrækkeligt bevis efter stk. 1, nr. 2.

§ 43. Efter at valg eller udnævnelse af medlemmer af bestyrelse eller direktion er bekendtgjort i Statstidende i overensstemmelse med § 128, kan mangler ved valget efter udnævnelsen ikke påberåbes over for tredjemand, medmindre selskabet godtgør, at denne kendte mangelen.

§ 44. De, der efter reglerne i §§ 41-43 er bemyndiget til at repræsentere selskabet, må ikke disponere på en sådan måde, at dispositionen er åbenbart egnet til at skaffe visse anpartshavere eller andre en utilbørlig fordel på andre anpartshaveres eller selskabets bekostning. Ej heller må de efterkomme generalforsamlingsbeslutninger eller beslutninger af andre selskabsorganer, for så vidt beslutningen måtte være ugyldig som stridende mod denne lov eller selskabets vedtægter.

Stk. 2. Aftaler, som indgås mellem en eneanpartshaver og selskabet, skal affattes skriftligt, medmindre der er tale om aftaler på sædvanlige vilkår som led i et løbende mellemværende.

§ 45. Bestyrelsesmedlemmer og direktører kan lønnes såvel med fast vederlag som med tantieme. Vederlaget må ikke overstige, hvad der anses for sædvanligt efter hvervets art og arbejdets omfang, samt hvad der må anses for forsvarligt i forhold til selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.

Stk. 2. Går et anpartselskab konkurs, skal bestyrelsesmedlemmer og direktører, selv om de har været i god tro, tilbagebetale, hvad de i de sidste fem år før fristdagen har oppebåret som tantieme, forudsat at selskabet var insolvent, da tantiemen blev fastsat.

Kapitel 10

Generalforsamling

§ 46. Anpartshavernes ret til at træffe beslutning i selskabet udøves på generalforsamlingen i overensstemmelse med reglerne i dette kapitel, medmindre samtlige anpartshavere er enige om at træffe en beslutning uden afholdelse af generalforsamling eller uden iagttagelse af reglerne om fremgangsmåden ved afholdelsen af generalforsamling. Alle beslutninger indføres i selskabets forhandlingsprotokol.

Stk. 2. Enhver anpartshaver har ret til at møde på generalforsamlingen og tage ordet dér.

§ 47. Anpartshaveren har ret til at møde på generalforsamlingen ved fuldmægtig og kan møde sammen med en rådgiver.

Stk. 2. Fuldmægtigen skal fremlægge skriftlig og dateret fuldmagt. Denne kan ikke gives for længere tid end ét år.

§ 48. Vedtægterne kan bestemme, at en anpartshaver, der har erhvervet anparter ved overdragelse, ikke skal kunne udøve stemmeret for de pågældende anparter før udløbet af en vis tid, der dog ikke må overstige tre måneder, efter at anpartshaveren er noteret i fortegnelsen over anpartshaverne eller har anmeldt og dokumenteret sin erhvervelse.

Stk. 2. For egne anparter samt for et daterselskabs anparter i moderselskabet kan stemmeret ikke udøves. Sådanne anparter medregnes ikke, når der til en beslutnings gyldighed eller udøvelse af en beføjelse kræves samtykke af samtlige anpartshavere eller en vis stemmeflerhed enten af de på generalforsamlingen repræsenterede anparter eller af selskabets hele indskudskapital.

Stk. 3. En anpartshaver må ikke selv, ved fuldmægtig eller som fuldmægtig for andre deltage i afstemning på generalforsamlingen om søgsmål mod anpartshaveren selv eller om anpartshaverens eget ansvar over for selskabet og heller ikke om søgsmål mod andre eller om andres ansvar, hvis anpartshaveren deri har en væsentlig interesse, der kan være stridende mod selskabets.

§ 49. Generalforsamling skal afholdes på selskabets hjemsted, medmindre vedtægterne bestemmer, at den skal eller kan afholdes på andet angivet sted. Er det under særlige omstændigheder nødvendigt, kan generalforsamling afholdes andetsteds.

§ 50. Inden fem måneder efter udløbet af hvert regnskabsår skal der afholdes ordinær generalforsamling. På denne skal fremlægges årsregnskab med revisionspåtegning og årsberetning. I et moderselskab fremlægges desuden et koncernregnskab.

Stk. 2. På generalforsamlingen skal afgørelse træffes

- 1) om godkendelse af årsregnskabet,
- 2) om anvendelse af overskud eller dækning af tab i henhold til det godkendte regnskab,
- 3) om andre spørgsmål, som efter selskabets vedtægter er henlagt til generalforsamlingen.

§ 51. Ekstraordinær generalforsamling skal afholdes, når bestyrelsen eller revisor finder det hensigtsmæssigt. Ekstraordinær generalforsamling skal indkaldes inden 2 uger, når det til behandling af et bestemt emne skriftligt forlanges af anpartshavere, der ejer en fjerdedel af indskudskapitalen eller den mindre brøkdel, som vedtægterne måtte bestemme.

§ 52. Enhver anpartshaver har ret til at få et bestemt emne behandlet på generalforsamlingen, såfremt denne skriftligt fremsætter krav herom over for bestyrelsen i så god tid, at emnet kan optages på dagsordenen for generalforsamlingen.

§ 53. Generalforsamlingen indkaldes af bestyrelsen.

Stk. 2. Har selskabet ingen bestyrelse eller direktion eller undlader ledelsen at indkalde en generalforsamling, som skal afholdes efter loven, vedtægterne eller en generalforsamlingsbeslutning, indkaldes denne på forlangende af et bestyrelsesmedlem, en direktør, revisor eller anpartshaver af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. En generalforsamling, som er indkaldt af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, ledes af en person, som styrelsen har bemyndiget dertil, og bestyrelsen skal udlevere denne selskabets fortegnelse over anpartshaverne, generalforsamlingsprotokol og revisionsprotokol. Udgifterne ved generalforsamlingen udredes forlods af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, men afholdes endeligt af selskabet.

§ 54. Indkaldelse til generalforsamlinger skal foretages tidligst fire uger og, medmindre vedtægterne foreskriver en længere frist, senest otte dage før generalforsamlingen. Udsættes generalforsamlingen til en dag, som falder mere end fire uger senere, skal der finde indkaldelse sted til den fortsatte generalforsamling. Er en generalforsamlingsbeslutnings gyldighed i vedtægterne gjort betinget af vedtagelse på to generalforsamlinger, kan indkaldelse til den anden generalforsamling ikke foretages, før den første er afholdt, og det skal i indkaldelsen angives, hvilken beslutning den første generalforsamling har truffet.

Stk. 2. Indkaldelse skal ske skriftligt til alle i fortegnelsen over anpartshaverne

noterede anpartshavere og i overensstemmelse med bestemmelserne i vedtægterne. Meddelelse om indkaldelse skal gives medarbejderne, dersom disse har afgivet meddelelse til bestyrelsen efter § 136, stk. 1, 2. pkt. Meddelelse om indkaldelsen skal for moderselskabets vedkommende tillige gives koncernens medarbejdere, dersom datterselskabernes medarbejdere har afgivet meddelelse til bestyrelsen efter § 136, stk. 1, 2. pkt.

Stk. 3. Indkaldelsen skal angive, hvilke anliggender der skal behandles på generalforsamlingen. Såfremt forslag til vedtægtsændringer skal behandles på generalforsamlingen, skal forslagens væsentligste indhold angives i indkaldelsen.

Stk. 4. Senest otte dage før generalforsamlingen skal dagsordenen og de fuldstændige forslag samt for den ordinære generalforsamlings vedkommende tillige årsregnskab – i moderselskaber tillige koncernregnskab – med revisionspåtegning og årsberetning tilstilles enhver noteret anpartshaver og samtidig fremlægges til eftersyn for anpartshaverne på selskabets kontor.

§ 55. Generalforsamlingen kan ikke træffe afgørelse i sager, der ikke er sat på dagsordenen. Den ordinære generalforsamling kan dog altid afgøre sager, som efter vedtægterne skal behandles på en sådan, ligesom det kan besluttes at indkalde en ekstraordinær generalforsamling til behandling af et bestemt emne.

§ 56. Generalforsamlingen ledes af en dirigent, der, medmindre vedtægterne bestemmer andet, vælges af generalforsamlingen blandt anpartshaverne eller uden for disses kreds.

Stk. 2. Forhandlingerne på generalforsamlingen refereres i forhandlingsprotokollen, der underskrives af dirigenten.

Stk. 3. Inden 2 uger efter generalforsamlingens afholdelse skal forhandlingsprotokollen eller en bekræftet udskrift af denne være tilgængelig for anpartshaverne på selskabets kontor.

§ 57. Bestyrelsen og direktionen skal, når det forlanges af en anpartshaver, og det efter bestyrelsens skøn kan ske uden væsentlig skade for selskabet, meddele til rådighed stående oplysninger på generalforsamlingen

om alle forhold, som er af betydning for bedømmelsen af årsregnskabet, årsberetningen samt et eventuelt koncernregnskab og selskabets stilling i øvrigt eller for spørgsmål, hvorom beslutning skal træffes på generalforsamlingen. Oplysningspligten gælder også selskabets forhold til andre selskaber i samme koncern.

Stk. 2. Hvis besvarelsen kræver oplysninger, som ikke er tilgængelige på generalforsamlingen, skal oplysningerne inden 2 uger derefter skriftligt fremlægges hos selskabet for anpartshaverne, ligesom de skal tilstilles de anpartshavere, der har fremsat begæring herom.

§ 58. På generalforsamlingen afgøres alle anliggender ved simpelt stemmeflertal, hvis ikke denne lov eller vedtægterne bestemmer andet. Står stemmerne lige, skal valg afgøres ved lodtrækning, medmindre vedtægterne bestemmer andet.

§ 59. Beslutning om ændring af vedtægterne i andre tilfælde end dem, som er nævnt i §§ 29, stk. 1, 30, stk. 3, og 103 e, stk. 2, træffes af generalforsamlingen. Beslutningen er kun gyldig, såfremt den tiltrædes af mindst to tredjedele såvel af de afgivne stemmer som af den på generalforsamlingen repræsenterede stemmeberettigede indskudskapital, medmindre andet er bestemt i vedtægterne.

Stk. 2. Dersom et anpartsselskab efter vedtægterne ikke har en bestyrelse på mindst tre medlemmer, men efter § 31, stk. 2, 1. pkt., har pligt til at have en sådan, skal forslag om at ændre vedtægterne således, at bestyrelsen består af mindst tre medlemmer, anses som gyldigt vedtaget på generalforsamlingen, selv om forslaget ikke har opnået det efter stk. 1 fornødne stemmetal, såfremt der ikke på generalforsamlingen er afgivet et så stort antal stemmer imod ændringen, som efter vedtægterne udkræves til selskabets opløsning.

§ 60. Beslutning om vedtægtsændringer hvorved:

- 1) anpartshavernes ret til udbytte eller til udlodning af selskabets midler formindskes til fordel for andre end anpartshaverne i selskabet eller medarbejderne i selskabet eller dets datterselskab,

- 2) anpartshavernes forpligtelser over for selskabets forøges,
- 3) anparternes omsættelighed begrænses, eller anpartshaverne forpligtes til at lade deres anparter indløse uden for tilfælde af selskabets opløsning,

er kun gyldig, såfremt den tiltrædes af samtlige anpartshavere.

Stk. 2. Beslutning om vedtægtsændring, hvorved anpartshavernes ret til udbytte eller udlodning af selskabets midler formindskes uden at falde ind under stk. 1, nr. 1, og uden at være til fordel for medarbejderne i selskabet eller dets datterselskaber, er kun gyldig, hvis beslutningen tiltrædes af mere end tre fjerdedele af den stemmeberettigede indskudskapital, der er repræsenteret på generalforsamlingen.

Stk. 3. Beslutning om vedtægtsændringer, hvorved retsforholdet mellem anpartshavere forrykkes, er kun gyldig, såfremt beslutningen tiltrædes af de anpartshavere, hvis retsstilling forringes.

§ 61. Generalforsamlingen må ikke træffe beslutning, som åbenbart er egnet til at skaffe visse anpartshavere eller andre en utilbørlig fordel på andre anpartshaveres eller selskabets bekostning.

§ 62. Søgsmål i anledning af en generalforsamlingsbeslutning, som ikke er blevet til på lovlig måde eller er i strid med denne lov eller selskabets vedtægter, kan anlægges af en anpartshaver, et medlem af bestyrelsen eller af en direktør.

Stk. 2. Sag skal være anlagt inden tre måneder efter beslutningen. Ellers anses beslutningen for gyldig.

Stk. 3. Bestemmelserne i stk. 2 finder ikke anvendelse,

- 1) når beslutningen ikke lovligt kunne tages selv med samtlige anpartshaveres samtykke,
- 2) når der ifølge denne lov eller selskabets vedtægter kræves samtykke til beslutningen af alle eller visse anpartshavere, og sådant samtykke ikke er givet,
- 3) når indkaldelse til generalforsamlingen ikke er sket, eller de for selskabet gældende regler for indkaldelse væsentligt er tilsidesat,
- 4) når den anpartshaver, der har rejst sagen efter udløbet af den i stk. 2 angivne tid,

men dog inden to år efter beslutningen, har haft rimelig grund til forsinkelsen, og retten på grund heraf og under hensyntagen til omstændighederne i øvrigt finder, at en anvendelse af bestemmelserne i stk. 2 ville føre til åbenbar ubillighed.

Stk. 4. Finder retten, at generalforsamlingsbeslutningen omfattes af bestemmelsen i stk. 1, skal den ved dom kendes ugyldig eller ændres. En ændring af generalforsamlingsbeslutningen kan dog kun ske, såfremt der nedlægges påstand derpå, og retten er i stand til at fastslå, hvilket indhold beslutningen rettelig skulle have haft. Rettens afgørelse har også gyldighed for de anpartshavere, der ikke har anlagt sagen.

Kapitel 11 Granskning

§ 63-75. (Ophævet).

§ 76. En anpartshaver kan på den ordinære generalforsamling eller på en generalforsamling, hvor emnet er sat på dagsordenen, fremsætte forslag om en ekstraordinær granskning af selskabets stiftelse eller af nærmere angivne forhold vedrørende selskabets forvaltning eller af visse regnskaber. Vedtages forslaget med simpel stemmeflerhed, vælger generalforsamlingen en eller flere granskningsmænd.

Stk. 2. Vedtages forslaget ikke, men opnår det dog tilslutning fra anpartshavere, som repræsenterer en fjerdedel af indskudskapitalen, kan en anpartshaver inden 4 uger efter generalforsamlingens afholdelse anmode skifteretten på selskabets hjemsted om at udnævne granskningsmænd. Skifteretten skal give selskabets ledelse og revisor og i givet fald den, hvis forhold anmodningen omfatter, adgang til at udtale sig, før den træffer sin afgørelse. Anmodningen skal kun tages til følge, såfremt skifteretten finder den tilstrækkeligt begrundet. Skifteretten fastsætter antallet af granskningsmænd. Skifterettens afgørelse er genstand for kære.

Stk. 3. Reglerne i § 61 b, stk. 1, § 61 d, § 61 h, § 61 k, stk. 1, og § 61 l i årsregnskabsloven, § 13, stk. 1, og § 17, stk. 2, i lov om statsautoriserede revisorer samt § 7, stk. 1, og § 10, stk. 2, i lov om registrerede revisorer finder tilsvarende anvendelse på granskningsmænd.

Stk. 4. Granskningsmændene, der skal afgive en skriftlig beretning til generalforsamlingen, er berettiget til at få et vederlag af selskabet. Er granskningsmændene udnævnt af skifteretten, fastsættes vederlaget af denne.

Stk. 5. Senest otte dage før generalforsamlingen skal granskningsmændenes beretning tilsendes de noterede anpartshavere og fremlægges til eftersyn for anpartshaverne på selskabets kontor.

Kapitel 12

§§ 77 og 78. (Ophævet)

Kapitel 13

Udbytteuddeling, reservefonds m.v.

§ 79. Uddeling af selskabets midler til anpartshaverne må kun finde sted som udbytte på grundlag af det senest godkendte årsregnskab eller som udlodning i forbindelse med nedsættelse af indskudskapitalen eller i forbindelse med selskabets opløsning.

§ 80. Som udbytte kan kun uddeles årets resultat (årets overskud) i henhold til det godkendte årsregnskab for sidste regnskabsår, overført overskud fra tidligere år og andre reserver, der ikke er bundne ifølge lov eller selskabets vedtægter, efter fradrag dels af overført underskud fra tidligere år og beløb, der i henhold til årsregnskabet fratrækkes egenkapitalen, dels af beløb, der skal henlægges i henhold til lov og selskabets vedtægter.

Stk. 2. Udbyttet må ikke overstige, hvad der er forsvarligt under hensyn til selskabets og, i moderselskaber, koncernens økonomiske stilling.

§ 81. Beslutning om fordelingen af det overskudsbeløb, der er til disposition efter årsregnskabet, træffes af generalforsamlingen.

§ 82. Er udbetaling til anpartshaverne sket i strid med bestemmelserne i denne lov, skal disse tilbagebetale, hvad de har oppebåret tillige med en årlig rente af beløbet svarende til den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1

og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., med et tillæg af 2 pct. For udbetaling af udbytte gælder dette dog kun, hvis anpartshaveren indså eller burde have indset, at udbetalingen var ulovlig.

Stk. 2. Viser beløbet sig at være uerholdeligt, eller kan søgsmål mod en anpartshaver om tilbagebetaling ikke gennemføres, er de, som har medvirket til beslutningen om udbetalingen eller gennemførelsen af denne eller til opstillingen eller godkendelsen af den urigtige regnskabsopgørelse, ansvarlige efter reglerne i §§ 110-113.

§ 83. Generalforsamlingen kan beslutte, at der af selskabets midler ydes gaver til almennyttige eller dermed ligestillede formål, for så vidt det under hensyn til hensigten med gaven, selskabets økonomiske stilling samt omstændighederne i øvrigt må anses for rimeligt. Bestyrelsen kan til de i 1. pkt. nævnte formål anvende beløb, som i forhold til selskabets økonomiske stilling er af ringe betydning.

§ 84. Et selskab må ikke yde lån til eller stille sikkerhed for anpartshavere, aktionærer, bestyrelsesmedlemmer eller direktører i selskabet eller et moderselskab til dette. Et selskab må heller ikke yde lån til eller stille sikkerhed for den, der er knyttet til en person, som er omfattet af 1. pkt., ved ægteskab eller ved slægtskab i ret op- eller nedstigende linie, eller som på anden måde står den pågældende særligt nær.

Stk. 2. Et selskab må ikke yde lån til finansiering af erhvervelse af anpart i selskabet eller anpart eller aktier i dets moderselskab. Et selskab må heller ikke stille midler til rådighed eller sikkerhed i forbindelse med sådan erhvervelse.

Stk. 3. Sikkerhedsstillelse i strid med stk. 1 og 2 er dog bindende, hvis medkontrahenten ikke havde kendskab til, at sikkerheden var stillet i strid med disse bestemmelser.

Stk. 4. Udbetalinger fra selskabet, der er foretaget i forbindelse med dispositioner i strid med stk. 1 og 2, skal tilbageføres tillige med en årlig rente af beløbet svarende til den rente, der er fastsat efter § 5, stk. 1 og 2, i lov om renter ved forsinket betaling m.v., med et tillæg af 2 pct., medmindre højere rente er aftalt.

Stk. 5. Kan tilbagebetaling og ophør af

sikkerhedsstillelse ikke finde sted, indestår de, der har truffet eller opretholdt dispositionerne efter stk. 1 og 2, for selskabets tab.

§ 84 a. § 84, stk. 1, 1. pkt., finder ikke anvendelse på lån til et moderselskab og sikkerhedsstillelse for et moderselskabs forpligtelser.

Stk. 2. § 84, stk. 1 og 2, finder ikke anvendelse på dispositioner foretaget med henblik på erhvervelse af anparter af eller til medarbejderne i selskabet eller i et datterselskab. Selskabet må kun anvende beløb hertil i det omfang, hvori selskabets egenkapital overstiger det beløb, der ikke kan anvendes til uddeling af udbytte.

Stk. 3. I bestyrelsens protokol skal der føres bemærkning om enhver disposition efter stk. 2. På dispositioner foretaget i strid med stk. 2 finder § 84, stk. 3-5, tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. § 84, stk. 1 og stk. 2, finder ikke anvendelse på de selskaber, der er omfattet af lov om visse kreditinstitutter.

Kapitel 14 Anpartsselskabers likvidation, tvangsopløsning og konkurs

§ 85. Såfremt ikke andet er fastsat i lovgivningen, træffes beslutning om opløsning af et anpartsselskab af generalforsamlingen og gennemføres ved likvidation.

Stk. 2. Generalforsamlingens beslutning træffes i tilfælde, hvor opløsning er påbudt i lovgivningen eller selskabets vedtægter eller af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen efter denne lov, overensstemmende med reglerne i § 58. I andre tilfælde finder § 59 tilsvarende anvendelse.

Stk. 3. Beslutningen skal anmeldes inden 2 uger.

Stk. 4. Et anpartsselskab, der er under likvidation skal beholde sit navn med tilføjelsen »i likvidation«.

§ 85 a. Bestyrelsen skal foranledige, at generalforsamlingen afholdes inden seks måneder efter, at selskabet har tabt halvdelen af sin indskudskapital. På generalforsamlingen skal bestyrelsen redegøre for selskabets økonomiske stilling og stille forslag, der fører til fuld dækning af indskudskapitalen,

eller stille forslag om opløsning af selskabet. Vil indskudskapitalen efter en nedsættelse være mindre end det beløb, som er fastsat i § 1, stk. 3, skal bestyrelsen stille forslag om, at indskudskapitalen forhøjes til mindst dette beløb, eller om, at selskabet opløses. Inden 1 uge efter generalforsamlingens afholdelse indsendes udskrift af forhandlingsprotokollen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

Stk. 2. Indkaldes der ikke til generalforsamling, eller beslutter denne ikke at berigtige selskabets kapitalforhold efter stk. 1, og sker dette ikke inden for en af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsat frist, foranleder styrelsen selskabet opløst, om fornødent efter reglerne i § 86.

§ 86. Bliver opløsning ikke vedtaget i tilfælde, som er omfattet af § 85, stk. 2, 1. pkt., eller bliver likvidator ikke valgt, tvangsopløses selskabet på Erhvervs- og Selskabsstyrelsens anmodning af skifteretten på selskabets hjemsted. Det samme gælder, hvor selskabets tvangsopløsning er besluttet af retten i henhold til § 88.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens beslutning om at kræve selskabet opløst offentliggøres i Statstidende.

Stk. 3. Selskabet skal beholde sit navn med tilføjelsen »under tvangsopløsning«.

Stk. 4. Skifteretten kan udnævne en eller flere likvidatorer. For opløsningen gælder i øvrigt bestemmelserne om likvidation i dette kapitel med de fornødne lempelser. Omkostningerne ved opløsningen betales om fornødent af statskassen.

Stk. 5. Når bobehandlingen er afsluttet, meddeler skifteretten dette til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, som sletter selskabet i registeret.

§ 87. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan beslutte, at et selskab skal opløses, om fornødent efter § 86, hvis selskabet ikke rettidigt til styrelsen har indsendt årsregnskab m.v. i behørig stand efter lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v., eller hvis det ikke har den i loven eller vedtægterne foreskrevne ledelse eller revisor og manglen ikke afhjælpes inden udløbet af en frist, der fastsættes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

§ 87 a. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan

for et selskab, som opfylder betingelserne for tvangsopløsning efter §§ 86 eller 87, udpege en selskabs- eller regnskabskyndig, der har til opgave at udarbejde et regnskab for selskabet og herunder foretage en kritisk gennemgang af selskabets regnskabsmateriale, bøger, fortegnelser og protokoller og dets forhold i øvrigt. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsætter arten og omfanget af den selskabs- eller regnskabskyndiges hverv, der kan omfatte de i stk. 2 og 3 nævnte opgaver.

Stk. 2. Regnskabet omfatter, i det omfang det er muligt, resultatopgørelse og balance og udarbejdes for tiden fra udløbet af det sidste år, for hvilket regnskab er aflagt efter lovgivningens regler, til udgangen af den måned, der ligger umiddelbart før udpegelsestidspunktet. Regnskabet udarbejdes i henhold til lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. (årsregnskabsloven) med de fornødne afvigelser.

Stk. 3. Den selskabs- eller regnskabskyndige udarbejder en redegørelse, der omfatter de vigtigste årsager, der har ført til, at betingelserne for tvangsopløsning er opfyldt. Redegørelsen skal ledsages af en erklæring om det udførte arbejde, herunder at regnskabet er opstillet på baggrund af bogføringen, og hvorvidt den selskabs- eller regnskabskyndige har modtaget de oplysninger, der er anmodet om, samt hvorvidt der efter den selskabs- eller regnskabskyndiges skøn foreligger omstændigheder, der giver anledning til at foretage nærmere undersøgelse af, om der er sket overtrædelse af straffe-, selskabs-, regnskabs-, bogførings-, skatte- og afgiftslovgivningen.

Stk. 4. Omkostninger m.v. i forbindelse med den selskabs- eller regnskabskyndiges hverv afholdes af statskassen, men dækkes i det omfang, der er midler hertil, endeligt af selskabet.

Stk. 5. Den selskabs- eller regnskabskyndige kan i selskabet foretage de undersøgelser og anmode bestyrelse, direktion samt medarbejdere i selskabet om de oplysninger, der er nødvendige til varetagelsen af sine opgaver. Endvidere kan den selskabs- eller regnskabskyndige anmode selskabets medkontrahenter, pengeinstitutforbindelser, revisorer og lignende om de oplysninger, som selskabets ledelse kunne forlange.

Stk. 6. Den personkreds, der er nævnt i stk. 5, har efter anmodning fra Erhvervs- og

Selskabsstyrelsen pligt til at udlevere selskabets regnskabsmateriale m.v. i det omfang, det er påkrævet for den selskabs- eller regnskabskyndiges varetagelse af sine opgaver. Selv om vedkommende har tilbageholdelsesret, skal vedkommende udlevere materialet, som efter benyttelsen tilbageleveres til den pågældende. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har uden retskendelse mod behørig legitimation til enhver tid adgang til at skaffe sig regnskabsmateriale m.v. hos den i stk. 5 angivne personkreds. Politiet yder om fornødent bistand hertil. Nærmere regler om bistanden kan fastsættes af industri- og samordningsministeren efter forhandling med justitsministeren.

§ 88. Har anpartshavere ved forsætlig medvirken til en generalforsamlingsbeslutning i strid med § 61 eller på anden måde ved misbrug af deres indflydelse i selskabet medvirket til overtrædelse af denne lov eller selskabets vedtægter, kan retten, hvis der som følge af misbrugets langvarighed eller andre grunde foreligger særlig anledning hertil, efter påstand af anpartshavere, der repræsenterer mindst en fjerdedel af indskudskapitalen, bestemme, at selskabet tvangsopløses.

§ 89. Til at foretage likvidationen af et anpartsselskab vælger generalforsamlingen en eller flere likvidatorer.

Stk. 2. Anpartshavere, der ejer en fjerdedel af indskudskapitalen, har ret til på generalforsamlingen at vælge en likvidator til sammen med de af generalforsamlingen valgte at foretage likvidationen.

§ 90. Likvidatorerne træder i bestyrelsens og direktionens sted. Denne lovs bestemmelser om bestyrelsen finder med de fornødne lempelser anvendelse på likvidatorerne.

Stk. 2. Likvidator kan til enhver tid afsættes af den myndighed, der har udnævnt ham.

Stk. 3. I øvrigt finder denne lovs og årsregnskabslovens regler om regnskabsaflæggelse, revision, generalforsamlinger og om regnskabers indsendelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen tilsvarende anvendelse i selskaber under likvidation med de afvigelser, der følger af nedenstående bestemmelser.

§ 91. Likvidatorerne skal udarbejde en resultatopgørelse for tiden fra udløbet af det sidste år, for hvilket regnskab er aflagt, til likvidationens indtræden og en balance på sidstnævnte tidspunkt. Regnskabet skal i revideret stand snarest muligt fremlægges til eftersyn for anpartshaverne og kreditorerne på selskabets kontor og indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen.

§ 92. Likvidatorerne skal snarest ved en bekendtgørelse i Statstidende med et varsel af tre måneder opfordre selskabets kreditorer til at anmelde deres krav. Meddelelse om bekendtgørelsens indrykning skal samtidig sendes til alle kendte kreditorer.

Stk. 2. Kan en fordring ikke anerkendes som anmeldt, skal der gives kreditor underretning herom ved anbefalet brev med tilkendegivelse af, at kreditor, såfremt denne ønsker at anfægte afgørelsen, må indbringe spørgsmålet for skifteretten inden 3 måneder fra brevbets afsendelse at regne.

Stk. 3. Fordringer, der anmeldes, efter at boet er optaget til slutning, dækkes ved midler, der endnu ikke er udloddet til anpartshaverne.

§ 93. Udlodning til anpartshavere kan først foretages, når den frist, der er fastsat i den i § 92, stk. 1, nævnte bekendtgørelse, er udløbet og gælden betalt. Bobehandlingen må ikke afsluttes, før mulige tvister i henhold til § 92, stk. 2, er afgjort.

Stk. 2. Inden 2 uger efter, at det endelige likvidationsregnskab er godkendt af generalforsamlingen, skal likvidatorerne anmelde selskabet til udslettelse af registeret for anpartsselskaber. Som bilag til denne anmeldelse skal følge likvidationsregnskabet.

§ 94. Såfremt der efter selskabets udslettelse af registeret for anpartsselskaber fremkommer yderligere midler, eller der i øvrigt måtte være anledning dertil, kan bobehandlingen efter skifterettens bestemmelse genoptages. Dette sker ved de tidligere likvidatorer eller, hvis disse ikke kan genoptage bobehandlingen, ved skifteretten. Genoptagelse af bobehandlingen og dens afslutning skal anmeldes inden 2 uger.

§ 95. Viser det sig under likvidationen, at de forhold, der har ført til selskabets likvida-

tion, ikke længere foreligger, skal likvidatorerne indkalde en generalforsamling, der kan vedtage, at likvidationen skal hæves, og at selskabet på ny skal træde i virksomhed under iagttagelse af forskrifterne i § 59. Vedtages dette, skal der vælges en bestyrelse eller en direktion, jf. § 31, og revisor. Indskudskapitalen skal nedskrives til det beløb, der er i behold. Er den beholdne indskudskapital mindre end 200.000 kr., skal den bringes op til mindst dette beløb.

Stk. 2. Anmeldelse om likvidationens ophævelse og om selskabets genoptagelse af virksomheden skal ske inden 2 uger. Anmeldelsen skal være ledsaget af dokumentation for, at betingelserne i stk. 1 er opfyldt.

Stk. 3. Stk. 1 og 2 finder tilsvarende anvendelse, når et selskab, der er under tvangsopløsning ved skifteretten, indgiver anmeldelse om, at skifteretsbehandlingen skal afbrydes, og at selskabet på ny skal træde i virksomhed. Indgives anmeldelsen ikke inden 3 måneder efter, at Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har anmodet skifteretten om at tvangsopløse selskabet, eller har selskabet inden for de sidste 5 år tidligere været under tvangsopløsning, kan registrering ikke finde sted.

§ 96. På selskabets vegne kan konkursbegæring kun indgives af bestyrelsen eller, hvis selskabet er under likvidation, af likvidator.

Stk. 2. Såfremt likvidatorerne finder, at likvidationen ikke vil give fuld dækning til kreditorerne, skal de indkalde generalforsamlingen til beslutning om indgivelse af konkursbegæring.

Stk. 3. Opløses et selskab i medfør af § 86, indgives konkursbegæringen af likvidator uden indkaldelse af generalforsamlingen. Er ingen likvidator udnævnt, kan skifteretten af egen drift træffe afgørelse om konkurs.

§ 97. Et anpartsselskab, der er under konkurs, skal bibeholde sit navn med tilføjelsen »under konkurs«.

Stk. 2. I forbindelse med registrering af konkursens slutning slettes selskabet af registeret for anpartsselskaber, medmindre andet fremgår af skifterettens meddelelse.

§ 98-102. (Ophævet)

Kapitel 15

Fusion og omdannelse til aktieselskab

Fusion

§ 103. Bestemmelserne om fusion i nærværende kapitel finder anvendelse, når et anpartsselskab uden likvidation opløses ved overdragelse af selskabets aktiver og gæld som helhed til et andet anpartsselskab, og når to eller flere anpartsselskaber sammen-smeltes til et nyt anpartsselskab.

Stk. 2. Indgår et aktieselskab i fusionen, finder aktieselskabslovens kap. 15 anvendelse på dettes opløsning.

§ 103 a. Bestyrelserne i de fusionerende selskaber opretter og underskriver i forening en fusionsplan, der skal indeholde oplysning og bestemmelser om:

- 1) selskabernes navne og eventuelle binavne, herunder om et ophørende selskabs navn eller binavn skal indgå for det fortsættende selskab,
- 2) selskabernes hjemsted,
- 3) vederlaget for anparterne i et ophørende selskab,
- 4) tidspunktet, fra hvilket de anparter, der eventuelt ydes som vederlag, giver ret til udbytte,
- 5) de rettigheder i det fortsættende selskab, der tillægges eventuelle indehavere af anparter og gældsbreve med særlige rettigheder i et ophørende selskab,
- 6) eventuelle andre foranstaltninger til fordel for indehavere af de i nr. 5 omhandlede anparter og gældsbreve,
- 7) tidspunktet, fra hvilket et ophørende selskabs rettigheder og forpligtelser regnskabsmæssigt skal anses for overgået, jf. § 103 b, stk. 2,
- 8) enhver særlig fordel, der gives medlemmerne af selskabernes bestyrelser, repræsentantskab og direktion, samt
- 9) udkast til vedtægter, hvis der ved fusionen dannes et nyt selskab.

§ 103 b. Bestyrelsen i hvert selskab udarbejder en skriftlig redegørelse, i hvilken fusionsplanen forklares og begrundes. Redegørelsen skal omtale fastsættelsen af vederlaget for anparterne, herunder særlige vanskeligheder forbundet med fastsættelsen.

Stk. 2. Redegørelsen vedhæftes en revideret, fælles regnskabsopstilling, der udviser

samtlig aktiver og passiver i hvert af selskaberne, de reguleringer, som overtagelsen antages at ville medføre, samt udkast til en åbningsbalance for det fortsættende selskab efter overtagelsen. Lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. finder tilsvarende anvendelse på åbningsbalancen og de tilhørende noter. Den fælles regnskabsopstilling skal have en opgørelsesdag, der ligger inden for 6 måneder forud for fusionsplanens underskrivelse.

§ 103 c. I hvert af de fusionerende selskaber udarbejder revisor en skriftlig udtalelse om fusionsplanen. De fusionerende selskaber kan aftale, at revisorerne i selskaberne udarbejder en fælles udtalelse.

Stk. 2. Udtalelsen skal indeholde erklæring om, hvorvidt vederlaget for anparterne i et ophørende selskab er rimeligt og sagligt begrundet. Erklæringen skal angive den eller de fremgangsmåder, der er anvendt ved fastsættelsen af vederlaget, samt vurdere hensigtsmæssigheden heraf. Erklæringen skal endvidere angive de værdier, som fremgangsmåderne hver for sig fører til, samt den betydning, der må tillægges fremgangsmåderne i forhold til hinanden ved værdiansættelsen. Har der været særlige vanskeligheder forbundet med værdiansættelsen, omtales disse i erklæringen.

Stk. 3. Revisor skal endvidere afgive erklæring om, hvorvidt kreditorerne i det enkelte selskab må antages at være tilstrækkelig sikrede efter fusionen.

§ 103 d. Inden 4 uger efter fusionsplanens underskrivelse indsendes for hvert af de fusionerende selskaber en af bestyrelsen bekræftet genpart af fusionsplanen til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Endvidere skal revisors erklæring efter § 103 c, stk. 3, indsendes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i forbindelse hermed eller senere, jf. § 103 e.

Stk. 2. Modtagelsen af dokumenterne, der er nævnt i stk. 1, bekendtgøres efter § 128, stk. 1. Antages det i revisors erklæring efter § 103 c, stk. 3, at fusionen kan medføre en forringelse af muligheden for fyldestgørelse af kreditorerne, skal bekendtgørelsen indeholde oplysning herom og henlede kreditorernes opmærksomhed på deres rettigheder efter § 103 e og § 103 g.

§ 103 e. Beslutning om fusion træffes i et ophørende selskab af generalforsamlingen under iagttagelse af forskrifterne i § 59 samt de yderligere forskrifter, som vedtægterne måtte indeholde om opløsning eller fusion, jf. dog § 103 j. Er selskabet under likvidation, kan fusionen kun besluttes, hvis udlodning til anpartshaverne endnu ikke er påbegyndt, og generalforsamlingen samtidig træffer beslutning om at hæve likvidationen. § 95 finder da ikke anvendelse.

Stk. 2. Beslutning om fusion træffes i det fortsættende selskab af bestyrelsen, medmindre der af generalforsamlingen skal foretages vedtægtsændringer, bortset fra optagelse af et ophørende selskabs navn eller binavn som binavn for det fortsættende selskab. Beslutningen skal endvidere træffes af generalforsamlingen, hvis anpartshavere, der ejer en fjerdedel af indskudskapitalen, jf. dog stk. 3, skriftligt forlanger det inden 2 uger efter, at modtagelsen af fusionsplanen er bekendtgjort efter § 128, stk. 1. Beslutningen tages i så fald med det i § 59 foreskrevne flertal. Bestyrelsen foretager indkaldelse af generalforsamlingen inden 2 uger efter modtagelsen af anmodningen.

Stk. 3. Beslutningen skal endvidere i det fortsættende selskab træffes af generalforsamlingen, hvis de anpartshavere, der ifølge vedtægterne, jf. § 51, kan forlange generalforsamlingen indkaldt, anmoder derom. Stk. 2, 3. og 4. pkt., finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 4. Generalforsamlingen må tidligst afholdes en måned efter bekendtgørelsen efter § 103 d om modtagelsen af fusionsplanen og af revisors erklæring efter § 103 c, stk. 3. Vedtages fusionen ikke i overensstemmelse med den bekendtgjorte fusionsplan, anses forslaget som bortfaldet.

Stk. 5. De nedenfor anførte dokumenter skal inden 4 uger før generalforsamlingen fremlægges på hvert fusionerende selskabs kontor til eftersyn for anpartshaverne og samtidig vederlagsfrit tilstilles enhver anpartshaver:

- 1) fusionsplanen,
- 2) hvert af de fusionerende selskabers årsregnskaber for de sidste tre regnskabsår eller den kortere tid, selskabet måtte være drevet,
- 3) resultatopgørelse og balance for den forløbne del af det løbende regnskabsår

forud for den i § 103 b, stk. 2, nævnte åbningsbalance for det fortsættende selskab,

- 4) bestyrelsens redegørelse, herunder den fælles regnskabsopstilling og åbningsbalancen, jf. § 103 b, stk. 2, samt
- 5) revisors udtalelse og erklæring efter § 103 c.

Stk. 6. Kreditorer, der anmoder derom, skal have oplysning om tidspunktet for beslutningen efter stk. 1-3.

§ 103 f. Anpartshavere i det eller de ophørende selskaber kan kræve erstatning af selskabet, hvis de har taget forbehold herom på generalforsamlingen, og hvis vederlaget for anparterne ikke er rimeligt og sagligt begrundet, jf. § 103 c, stk. 2. Sag herom skal anlægges inden 2 uger efter, at fusionen er besluttet i alle de fusionerende selskaber.

§ 103 g. Antages det i revisors erklæring efter § 103 c, stk. 3, at kreditorernes mulighed for fyldestgørelse forringes ved fusionen, kan kreditorer, hvis fordringer er stiftet forud for bekendtgørelsen om fusionsplanen efter § 103 d, og for hvilke der ikke er stillet særskilt sikkerhed, inden 4 uger efter, at fusionen er besluttet i alle de fusionerende selskaber, anmelde deres fordringer.

Stk. 2. Anmeldte fordringer, der er forfaldne, kan forlanges indfriet, og for anmeldte fordringer, der er uforfaldne, kan forlanges betryggende sikkerhed.

Stk. 3. Medmindre andet godtgøres, er sikkerhedsstillelse efter stk. 2 ikke fornøden, hvis indfrielse af fordringerne er sikret ved en ordning i henhold til særlig lovgivning for de fusionerende selskaber.

Stk. 4. Er der mellem selskabet og anmeldte kreditorer uenighed om, hvorvidt der skal stilles sikkerhed, eller om, hvorvidt en tilbudt sikkerhed er tilstrækkelig, kan begge parter inden 2 uger efter, at fordringen er anmeldt, indbringe sagen for skifteretten på selskabets hjemsted til afgørelse af spørgsmålet.

Stk. 5. Kreditor kan ikke med bindende virkning ved den aftale, der ligger til grund for fordringen, frasisge sig retten til at forlange sikkerhed efter stk. 2.

§ 103 h. Et ophørende selskab anses for opløst, og dets rettigheder og forpligtelser

anses for overgået som helhed til det fortsættende selskab, når:

- 1) fusionen er besluttet i alle de fusionerende selskaber,
- 2) betingelserne i stk. 5 er opfyldt,
- 3) krav efter § 103 g er afgjort og
- 4) krav efter § 103 f er afgjort, medmindre der er stillet betryggende sikkerhed for kravet og revisorerne har erklæret, at deres udtalelser i medfør af § 103 c, stk. 2 og 3, ikke anfægtes i væsentlig grad. Revisorerne afgør, om sikkerheden er betryggende.

Stk. 2. Samtidig med, at betingelserne efter stk. 1 er opfyldt, bliver de anpartshavere i et ophørende selskab, der vederlægges med anparter, anpartshavere i det fortsættende selskab.

Stk. 3. Ejer de fusionerende selskaber anparter i et ophørende selskab, ombyttes disse ikke med anparter i det fortsættende selskab.

Stk. 4. § 22 finder ikke anvendelse på en kapitalforhøjelse i det fortsættende selskab på grundlag af et ophørende selskabs aktiver og gæld.

Stk. 5. Dannes ved fusionen et nyt selskab, og foretages valg af ledelse, jf. § 31, og revisor ikke umiddelbart efter, at generalforsamlingerne har vedtaget sammensmeltningen, skal der inden 2 uger derefter afholdes generalforsamling i det nye selskab til valg af ledelse og revisor.

§ 103 i. Den vedtagne fusion af hvert selskabs bestyrelse anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen inden 2 uger efter, at fusionens retsvirkninger er indtrådt efter § 103 h, stk. 1. Det fortsættende selskab kan anmelde fusionen på selskabernes vegne. Med anmeldelsen skal følge de i § 103 e, stk. 5, nr. 3-5, nævnte dokumenter i original eller i en af bestyrelsen bekræftet genpart.

§ 103 j. Opløses et anpartsselskab uden likvidation ved overdragelse af selskabets aktiver og gæld som helhed til et andet anpartsselskab, der ejer samtlige anparter i det ophørende selskab, kan beslutning om fusion i det ophørende selskab træffes af bestyrelsen. I øvrigt finder § 103 a, stk. 1, nr. 1-2 og 5-9, § 103 b, stk. 1, 1. pkt. § 103 d, § 103 e, stk. 1, 2. og 3. pkt., og stk. 2-6, § 103 g, § 103 h og § 103 i tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Fristen i § 103 e, stk. 5, regnes i givet fald fra bestyrelsens beslutning om fusion. Der skal endvidere udarbejdes en revideret fælles regnskabsopstilling efter § 103 b, stk. 2.

Stk. 3. En eller flere revisorer skal udarbejde en erklæring efter § 103 c, stk. 3.

§ 103 k. Opløses et anpartsselskab uden likvidation ved overdragelse af selskabets aktiver og gæld som helhed til den danske stat eller en dansk kommune, finder § 103 a, § 103 b, stk. 1, § 103 c, stk. 1-2, § 103 d, stk. 1, 1. pkt., og stk. 2, 1. pkt., § 103 e, stk. 1, 4 og 5, § 103 f, § 103 h, stk. 1, nr. 1, og § 103 i tilsvarende anvendelse.

§ 104-108. (Ophævet)

Omdannelse til aktieselskab

§ 109. Generalforsamlingen kan med det flertal, der kræves til vedtægtsændring, vedtage at omdanne selskabet til et aktieselskab. Aktieselskabslovens §§ 6 a, 6 b og 6 c finder tilsvarende anvendelse. Vurderingsberetningen fremlægges og udsendes dog efter denne lovs § 54, stk. 4.

Stk. 2. Meddelelse om vedtagelsen sendes inden 2 uger til alle, som er noteret i fortegnelsen over anpartshavere, men ikke har været til stede på generalforsamlingen.

§ 109 a. Omdannelsen til aktieselskab anses som sket, når vedtægterne er ændret således, at de opfylder kravene i lov om aktieselskaber, og vedtægterne er registreret samt bekendtgjort i Statstidende.

Stk. 2. Inden et år efter omdannelsen skal der udstedes aktiebreve. Disse må ikke udleveres før omdannelsen.

Stk. 3. Er der forløbet fem år efter omdannelsen, uden at alle dertil berettigede har fremsat anmodning om udlevering af deres aktiebreve, kan bestyrelsen ved en bekendtgørelse i Statstidende opfordre den eller de pågældende til inden seks måneder at afhente aktiebrevene. Når fristen er udløbet, uden at henvendelse er sket, kan bestyrelsen for aktionærens regning afhænde aktierne gennem et børsmæglerselskab, et kreditinstitut, der har særlig tilladelse, eller et pengeinstitut. I salgsprovenuet kan selskabet fradrage omkostningerne ved bekendtgørelsen og

afhændelsen. Er salgsprovenuet ikke afhentet fem år efter afhændelsen, tilfalder beløbet selskabet.

Kapitel 16 Erstatning m.v.

§ 110. Stiftere, bestyrelsesmedlemmer og direktører, som under udførelsen af deres hverv, herunder ved værdiansættelsen af de ved selskabets stiftelse eller ved en kapitalforhøjelse overtagne formueværdier, forsætligt eller uagtsomt har tilføjet selskabet skade, er pligtige at erstatte denne. Det samme gælder, når skaden er tilføjet deltagerne, selskabets kreditorer eller tredjemand ved overtrædelse af denne lov eller vedtægterne.

§ 111. Med hensyn til erstatningspligt for vurderingsmænd, revisorer og granskningsmænd finder § 110 tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Er et revisionsselskab valgt til revisor, er både revisionsselskabet og den revisor, hvem revisionen er overdraget, erstatningsansvarlige.

§ 112. En anpartshaver er pligtig at erstatte tab, som den pågældende ved forsætligt eller groft uagtsomt at overtræde denne lov eller selskabets vedtægter har tilføjet selskabet, andre anpartshavere eller tredjemand. Hvis retten af hensyn til faren for fortsat misbrug og forholdene i øvrigt finder, at der er særlig grund hertil, kan sagsøgte desuden tilpligtes at indløse en skadelidende anpartshavers anpart til en pris, som fastsættes under hensyn til selskabets økonomiske stilling og til, hvad der efter omstændighederne i øvrigt findes rimeligt.

§ 113. Erstatning efter reglerne i §§ 110-112 kan nedsættes, når dette findes rimeligt under hensyn til skyldgraden, skadens størrelse og omstændighederne i øvrigt.

Stk. 2. Er flere samtidig erstatningspligtige, hæfter de solidarisk for erstatningen. Den, hvis erstatningsansvar er lempet efter reglerne i stk. 1, hæfter dog kun for det nedsatte beløb. Har en af dem betalt erstatningen, kan den pågældende afkræve hver af de medansvarlige dennes del under hensyn til størrelsen af den skyld, der måtte påhvile hver enkelt, samt omstændighederne i øvrigt.

§ 114. Beslutning om, at selskabet skal anlægge søgsmål mod stiftere, bestyrelsesmedlemmer, direktører, vurderingsmænd, revisorer, granskningsmænd eller anpartshavere efter reglerne i §§ 110-112, træffes af generalforsamlingen.

Stk. 2. Søgsmål kan anlægges, selv om generalforsamlingen tidligere har besluttet ansvarsfrihed eller afstået fra at anlægge søgsmål, såfremt der angående denne beslutning eller det forhold, hvorpå søgsmålet bygger, ikke er givet i alt væsentligt rigtige og fuldstændige oplysninger til generalforsamlingen, inden beslutningen blev truffet.

Stk. 3. Har anpartshavere, der repræsenterer mindst en fjerdedel af indskudskapitalen, modsat sig en beslutning om ansvarsfrihed eller om afkald på retssag, kan der af enhver anpartshaver anlægges søgsmål med påstand om, at den eller de ansvarlige tilpligtes at betale selskabet erstatning for det tab, det har lidt. Anpartshavere, som herefter anlægges sag, er ansvarlige for sagsomkostningerne, dog med ret til at få disse godtgjort af selskabet i det omfang, omkostningerne dækkes af det beløb, der gennem retssagen kommer selskabet til gode.

Stk. 4. Går selskabet konkurs, således at fristdagen indtræder inden to år efter afholdelsen af den generalforsamling, som har bevilget ansvarsfrihed eller givet afkald på anlæggelse af søgsmål, kan konkursboet dog anlægge erstatningssag uden hensyn til denne generalforsamlingsbeslutning.

§ 115. Søgsmål i henhold til § 114, stk. 3, skal anlægges inden 6 måneder efter, at den dér omhandlede generalforsamlingsbeslutning blev truffet, eller, hvis granskning er iværksat efter reglerne i § 76, efter at granskningen er afsluttet.

Stk. 2. Søgsmål i henhold til § 114, stk. 4, skal anlægges inden 3 måneder efter, at selskabet er erklæret konkurs.

§ 116. (Ophævet)

Kapitel 17

Filialer af udenlandske anpartsselskaber

§ 117. Udenlandske anpartsselskaber og selskaber med en tilsvarende retsform, der er hjemmehørende i en af De Europæiske

Fællesskabers medlemsstater, kan drive virksomhed gennem en filial her i landet.

Stk. 2. Andre udenlandske anpartsselskaber og selskaber med en tilsvarende retsform kan drive virksomhed gennem en filial her i landet, hvis dette er hjemlet i international aftale, eller når industriministeren skønner, at der indrømmes danske selskaber tilsvarende ret i vedkommende land, eller i øvrigt giver tilladelse hertil.

§ 118. (Ophævet)

§ 119. Filialen skal ledes af en eller flere filialbestyrere, der skal have bopæl her i landet, medmindre industriministeren undtager fra dette krav.

Stk. 2. Filialbestyrere skal være myndige. I øvrigt finder lovens bestemmelser om direktører med de fornødne afvigelser anvendelse på filialbestyrere.

Stk. 3. Filialen tegnes af filialbestyrerne, hver for sig eller flere i forening. Filialbestyrerne kan meddele prokura.

§ 120. Selskabet skal i alle af virksomheden her i landet opstående retsforhold være underkastet dansk ret og danske domstoles afgørelse.

§ 121. Oprettelse af filialer skal anmeldes til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Kapitel 19 finder tilsvarende anvendelse.

Stk. 2. Filialen må ikke påbegynde sin virksomhed, før anmeldelsen er sket. Hvis registrering nægtes, eller hvis en bestående filial senere slettes, må virksomheden her i landet ikke fortsættes.

Stk. 3. Kommer selskabet under konkurs, tvangsakkord eller tilsvarende ordning, eller træder det i likvidation, skal filialbestyrerne inden 2 uger anmelde dette til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. Disse forhold skal oplyses som en tilføjelse til selskabets navn, jf. § 123, stk. 5.

§ 122. En filial slettes af Erhvervs- og Selskabsstyrelsens register, hvis

- 1) selskabet anmelder, at det ønsker filialen slettet,
- 2) filialen ikke har nogen filialbestyrer og mangelen ikke afhjælpes inden udløbet af en frist fastsat af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen,

3) filialbestyrerne ikke til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen har indsendt revideret årsregnskab for selskabet med årsberetning og eventuelt koncernregnskab i overensstemmelse med §§ 63 a og 63 b i lov om visse selskabers aflæggelse af årsregnskab m.v. og mangelen ikke afhjælpes inden udløbet af en frist fastsat af styrelsen eller

- 4) en fordringshaver i en filial af et selskab, der ikke er hjemmehørende i en af De Europæiske Fællesskabers medlemsstater, godtgør ikke at kunne opnå fyldestgørelse for sit krav i selskabets aktiver her i landet.

Stk. 2. I det i stk. 1, nr. 4, nævnte tilfælde må en ny filial ikke oprettes, før fordringshaveren enten er fyldestgjort eller samtykker i oprettelsen.

Kapitel 18 Anpartsselskabers navn

§ 123. Anpartsselskaber er pligtige og eneberettigede til i deres navn at benytte ordet »anpartsselskab« eller forkortelsen »ApS«.

Stk. 2. Anpartsselskabers navne skal tydeligt adskille sig fra hinanden og fra aktieselskabers navne. I navnet må ikke optages slægtsnavn, firma, særegent navn på fast ejendom, varemærke, forretningskendetegn og lignende, der ikke tilkommer selskabet, eller noget, som kan forveksles hermed.

Stk. 3. Et anpartsselskabs navn må ikke være egnet til at vildlede. Det må ikke indeholde angivelse af foretagender, der ikke står i forbindelse med selskabets formål. Angiver navnet en bestemt virksomhed, må det ikke bibeholdes uforandret, når virksomhedens art væsentligt forandres.

Stk. 4. Bestemmelsen i stk. 1-3 finder tilsvarende anvendelse på anpartsselskabers binavne. Ved benyttelse af binavnet skal selskabets hovednavn tilføjes binavnet i parentes.

Stk. 5. En filial skal i sit navn optage selskabets navn med tilføjelse af ordet »filial« og med tydelig angivelse af selskabets nationalitet.

Stk. 6. Anpartsselskaber og filialer skal på breve og andre forretningspapirer angive navn, hjemsted (hovedkontor) og regi-

streringsnummer. Filialer skal herudover angive eventuelt register og registreringsnummer for selskabet i hjemlandet. Anføres indskudskapitalens størrelse på disse dokumenter, skal såvel den tegnede som den indbetalte indskudskapital anføres.

Kapitel 19 Anmeldelse og registrering m.m.

§ 124. Alle anmeldelser og meddelelser vedrørende anpartsselskaber indgives til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen og på de af styrelsen foreskrevne blanketter.

Stk. 2. Styrelsen fastsætter regler om anmeldelse og registrering. Styrelsen kan fastsætte regler om, hvilke forhold anmeldere eller andre selv kan registrere i styrelsens edb-system, og for brugen af dette system.

Stk. 3. Registreringer foretaget i henhold til regler udstedt i medfør af stk. 2, 2. pkt., træder i stedet for indsendelse af anmeldelse. § 126 gælder også for sådanne registreringer.

Stk. 4. Styrelsen kan fastsætte regler om gebyrer for anmeldelse, udskrifter m.v., bekendtgørelse og for brugen af styrelsens edb-system. Styrelsen kan fastsætte gebyr for rykkerskrivelser m.v. ved for sen betaling.

§ 125. (Ophævet)

§ 126. Sker der ændring i selskabets vedtægter eller noget andet forhold, hvorom anmeldelse er sket, skal anmeldelse herom, for så vidt ikke andet er bestemt i denne lov, foretages inden 4 uger.

Stk. 2. Sker der ændringer i selskabets vedtægter, for så vidt angår hjemsted, eller sker der ændringer i selskabets bestyrelse eller direktion, eller vælges ny revisor, skal anmeldelse herom foretages inden 2 uger.

§ 126 a. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan forlange de oplysninger, som er nødvendige for, at der kan tages stilling til, om loven og selskabets vedtægter er overholdt.

§ 127. Dersom anmeldelsen eller den anmeldte ordning ikke fyldestgør lovens forskrifter eller bestemmelser fastsat i henhold til loven eller ikke stemmer med sel-

skabets vedtægter, eller dersom den beslutning, i henhold til hvilken den anmeldte ordning er truffet, ikke er blevet til på den måde, som loven eller vedtægterne foreskriver, skal registrering nægtes.

Stk. 2. Finder Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, at en fejl eller mangel kan afhjælpes ved beslutning på generalforsamling eller ved bestyrelsesvedtagelse, fastsættes der en frist til forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, nægtes registrering.

Stk. 3. Anmelderen skal have skriftlig meddelelse om nægtelsen og om grundene til denne.

§ 127 a. Ved registrering efter regler fastsat i medfør af § 124, stk. 2, 2. pkt., kan Erhvervs- og Selskabsstyrelsen fastsætte frist for indsendelse af bevis for, at registreringen er lovligt foretaget, jf. § 127, stk. 1. Godtgøres dette ikke, fastsætter styrelsen en frist til forholdets berigtigelse. Sker berigtigelse ikke inden den fastsatte frist, kan styrelsen om fornødent foranledige selskabet opløst efter reglerne i § 86.

§ 128. Registreringer, modtagelse af fusionsplaner og revisors erklæring efter § 103 c, stk. 3, skal straks bekendtgøres i Statstidende. Registreringer samt modtagne anmeldelser med bilag, fusionsplaner og revisors erklæring efter § 103 c, stk. 3, er offentligt tilgængelige. De oplysninger m.v., der meddeles til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen efter § 87 a, er undtaget fra lov om offentlighed i forvaltningen.

Stk. 2. Det, som er blevet bekendtgjort i Statstidende, anses for at være kommet til tredjemands kundskab. Bestemmelsen i 1. pkt. finder dog ikke anvendelse på dispositioner, der er foretaget inden den 16. dag efter bekendtgørelsen, dersom det bevises, at tredjemand ikke har haft mulighed for at få kendskab til det bekendtgjorte forhold.

Stk. 3. Så længe bekendtgørelse i Statstidende ikke har fundet sted, kan forhold, der skal anmeldes og bekendtgøres, ikke gøres gældende imod tredjemand, medmindre det bevises, at denne har haft kundskab herom. Den omstændighed, at et sådant forhold endnu ikke er bekendtgjort, hindrer ikke tredjemand i at gøre forholdet gældende.

Stk. 4. I tilfælde af uoverensstemmelse

mellem indholdet af bekendtgørelsen i Stats-tidende og indholdet af registeret for anpartsselskaber kan selskabet ikke gøre den bekendtgjorte tekst gældende mod tredje-mand. Denne kan derimod gøre den bekendtgjorte tekst gældende over for selskabet, medmindre det bevises, at den pågældende kendte registerets indhold.

§ 128 a. Erhvervs- og Selskabsstyrelsen kan bestemme, at alle eller nogle registreringer m.v. offentliggøres i en særlig registreringstidende. Styrelsen kan endvidere bestemme, at registrering og offentliggørelse skal ske i styrelsens edb-informationssystem samtidig med eller i stedet for registrerings-tidende. Oplysninger offentliggjort i edb-informationssystemet og i registreringstiden-de anses for at være kommet til tredjemands kundskab og har i enhver henseende samme retsvirkning som offentliggørelse i Stats-tidende.

§ 129. (Stk. 1 ophævet)

Stk. 2. Hvor beføjelser i forbindelse med opløsning af anpartsselskaber er henlagt til skifteretten, udøves de af skifteretten på selskabets hjemsted, i det i konkurslovens § 4 nævnte område af Sø- og Handelsrettens skifteretsafdeling.

§ 129 a. Henlægger industriministeren sine beføjelser efter loven til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, kan ministeren fastsætte regler om klageadgangen, herunder at klager ikke kan indbringes for højere administrativ myndighed.

§ 129 b. Afgørelser truffet af Erhvervs- og Selskabsstyrelsen i henhold til loven eller forskrifter udstedt i medfør af loven kan indbringes for Industriministeriets Erhvervsankenævn inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt den pågældende.

Stk. 2. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens afgørelser som følge af overskridelse af de frister, der er fastsat i § 6, stk. 1, § 23, 2. pkt., § 26, stk. 3, og § 28, stk. 2, om fastsættelse af frist efter § 127, stk. 2, og § 127 a, samt afgørelser efter § 85 a, stk. 2, § 86, stk. 1, § 87, § 87 a, § 95 og § 122, stk. 1, nr. 2 og 3, og § 128, stk. 1, 3. pkt., kan dog ikke indbringes for højere administrativ myndighed.

Stk. 3. Mener nogen, bortset fra tilfælde, der omfattes af § 62, at en stedfunden registrering er den pågældende til skade, hører spørgsmålet om registreringens udsettelse under domstolens afgørelse. Sag herom skal anlægges mod selskabet inden 6 måneder efter registreringens bekendtgørelse i Stats-tidende. Retten tilstiller Erhvervs- og Selskabsstyrelsen udskrift af dommen. Om sagens udfald skal der uden betaling optages bemærkning i registeret for anpartsselskaber og ske bekendtgørelse i Statstidende.

Kapitel 20

Straffebestemmelser m.m.

§ 130. Er strengere straf ikke forskyldt efter borgerlig straffelov, straffes overtrædelse af lovens forskrifter om indsendelse af anmeldelser og meddelelser til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen med bøde. På samme måde straffes bestyrelsesmedlemmer, direktører, vurderingsmænd, revisorer og granskingsmænd eller suppleanter for disse, dersom de ubeføjet røber, hvad de under udøvelsen af deres hverv har fået kundskab om.

Stk. 2. I forskrifter, der udstedes i medfør af § 124, stk. 2, 2. pkt., eller § 137, kan der fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i forskrifterne.

Stk. 3. Undlader et anpartsselskabs bestyrelse, direktion eller likvidator eller bestyrelsen af et udenlandsk anpartsselskabs filial i rette tid at efterkomme de pligter, der ifølge loven eller bestemmelser fastsat i henhold til loven påhviler dem i forhold til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, kan styrelsen og, for så vidt angår de pågældendes tilsidesættelse af pligter efter regler, der udstedes i medfør af § 137, industriministeren som tvangsmiddel pålægge de pågældende daglige eller ugentlige bøder.

§ 131. Overtrædelse af § 8, stk. 4, § 9, stk. 1, § 15, stk. 1, § 17 a og 17 b, § 30, §§ 35-37, § 38, stk. 2, § 56, stk. 2 og 3, § 79, § 84, stk. 1 og stk. 2, § 84 a, stk. 2, 2. pkt., § 85, stk. 4, § 85 a, § 86, stk. 3, § 87 a, stk. 6, 1. pkt., § 97, stk. 1, § 121, stk. 2, og § 123 straffes med bøde.

Stk. 2. Et selskabs opretholdelse af dispositioner, der er truffet i strid med § 84, stk. 1 og stk. 2, straffes med bøde.

Stk. 3. Hvor et anpartsselskab eller anden juridisk person optræder som stifter eller revisor, kan der pålægges det pågældende selskab som sådant bødeansvar for overtrædelse af lovens bestemmelser.

Kapitel 21

Ikrafttrædelsesbestemmelser m.m.

§ 132. Loven træder i kraft den 1. januar 1974.

Stk. 2. Bestemmelserne i lov nr. 23 af 1. marts 1889 om handelsregistre, firma og prokura om anmeldelse til handelsregistrene af selskaber med begrænset ansvar finder ikke anvendelse på de af denne lov omfattede anpartsselskaber.

§ 133. Loven gælder ikke for Færøerne og Grønland, men kan ved kongelig anordning sættes i kraft for disse landsdele med de afvigelser, som landsdelenes særlige forhold tilsiger.

§ 134. De krav om bopæl her i riget, som er fastsat i § 3, stk. 2, § 34, stk. 2, jf. § 90, stk. 1, 2. pkt., og § 119, stk. 1, samt i § 61 b, stk. 1, jf. stk. 3, i årsregnskabsloven anvendes ikke i det omfang, andet er fastsat i medfør af international aftale eller ved bestemmelser fastsat af industriministeren.

Stk. 2. Det samme gælder det i § 3, stk. 2, fastsatte krav om hjemsted her i landet, for så vidt angår interessentskaber, kommanditselskaber, anpartsselskaber, aktieselskaber, andre selskaber med begrænset ansvar, foreninger, stiftelser og andre selvejende institutioner.

§ 135. I love udstedt før denne lovs ikrafttræden anses »aktieselskaber« tillige at omfatte anpartsselskaber efter denne lov.

Stk. 2. Uanset bestemmelsen i stk. 1 kan banker kun drive virksomhed i form af aktieselskaber.

§ 136. Beslutning om optagelse af bestyrelsesmedlemmer valgt af medarbejderne i henhold til § 32, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, kræver, at mindst halvdelen af selskabets henholdsvis datterselskabernes medarbejdere stemmer herfor. Beslutningen meddeles skriftligt bestyrelsen.

Stk. 2. Bestyrelsesmedlemmer og suppleanter, der skal vælges af medarbejderne,

vælges ved skriftlig og hemmelig afstemning.

Stk. 3. Bestyrelsesmedlemmer og suppleanter, der skal vælges af medarbejderne efter stk. 1, jf. § 32, stk. 2, 3. pkt., vælges ved direkte valg. Hver medarbejder kan afgive et antal stemmer svarende til halvdelen af antallet af medlemmer, der skal vælges. Såfremt det antal stemmer, der kan afgives efter 2. punktum, ikke udgør et helt tal, afrundes opad. Hver medarbejder kan kun afgive én stemme på hver opstillet. Disse regler finder tilsvarende anvendelse ved valg af suppleanterne.

Stk. 4. Bestyrelsesmedlemmer og suppleanter, der skal vælges af medarbejderne efter stk. 1, jf. § 32, stk. 2, vælges ved indirekte valg. Valgretten udøves af et valgmandskollegium bestående af repræsentanter for de enkelte koncernselskaber.

Stk. 5. Reglerne i stk. 1-4 finder tilsvarende anvendelse ved valg i henhold til § 32, stk. 4.

§ 137. Industriministeren fastsætter regler om:

- 1) hvem der anses som medarbejder,
- 2) beregningen af det gennemsnitlige antal medarbejdere efter § 32, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2,
- 3) den nærmere gennemførelse af § 54, stk. 2, 2. og 3. pkt., og § 136,
- 4) mulighed for at undlade afholdelse af valg i henhold til § 32, stk. 1, 3. pkt., og stk. 2, såfremt der kun er opstillet det antal kandidater, der skal vælges som bestyrelsesmedlemmer og som suppleanter,
- 5) under hvilken form medarbejderne i selskaber, hvor der er valgt bestyrelsesmedlemmer efter § 32, stk. 1, 3. pkt., skal orienteres om selskabets forhold,
- 6) under hvilken form medarbejderne i koncerner, hvor der er valgt bestyrelsesmedlemmer efter § 32, stk. 2, skal orienteres om koncernens forhold, og
- 7) retlig beskyttelse i ansættelsen for de medarbejdervalgte bestyrelsesmedlemmer. Uoverensstemmelser om beskyttelsen og om brud på eller fortolkning af reglerne afgøres ad fagretlig vej.

Stk. 2. Industriministeren fastsætter endvidere regler til gennemførelse af § 15, stk. 3, 2. og 3. pkt.

§ 138. De i handelsregistrerne optagne
filialer af selskaber, der omfattes af § 117,
overføres til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

efter nærmere af industriministeren fastsatte
regler.

Stikordsregister

A			
acontoskat	114	eneejede selskaber	49, 85
advokater	15	enkeltmandsvirksomhed	9, 111
afståelse af anparter	135	enstemmighed til visse beslutninger	56, 70, 73
aktieselskaber	7, 34, 110	Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	39, 42
aktieindkomst	128, 137	erstatningsansvar	55, 58, 60-64
akkord	100-103		
anmeldelse til Erhvervs- og Selskabsstyrelsen	22, 31, 38-39, 41, 91, 148	F	
anparter	34, 52	fast ejendom	33
anpartshaver	52-53	fikseret rente	85, 125-128
anpartshaverfortegnelsen	52-53, 66	fogedretten	92
anpartshaverlån	82-86	fondsanparter	90
Anpartsselskabsloven	12, 139	fordringer	40
ansvarlig lånekapital	86	forfattere	16-17
apportindskud	33-34, 87	forhandlingsprotokol	56
A-skat	62	forhøjelse af indskudskapitalen	87
		forkøbsret	37-38, 72
B		formål	36, 38, 68
beskatning af anpartsoverdragelse	129	forsikring	64
beskatning af udbytte fra anpartsselskabet	128	fortegningsret	87
bestyrelse	59, 142	fuldmagt	38, 57
betalingsstandsning	94	fusion	109, 143
binavne	44	fælleskreditorer	47
		G	
D		generalforsamling	39, 53, 66
dagsorden	66	generalklausul	71
datterselskab	18, 82	good-will	33
denunciation	40	granskning	55
direktør	56, 97	granskningsmænd	55
dividende	96	gældsbreve	40
driftsregnskab	115-116	gældskonvertering	88-89
dyrlæger	16	gældssanering	100
		H	
E		handelsregister	43
egne anparter	80-82, 142	»hobby-anpartsselskaber«	119-124
ejendomshandlere	15	hovedanpartshaver	130-134, 136
ejerskifte	52	hæftelse	21, 45

I					O
incasso	92				omdannelse til aktieselskab 109
indbetaling af indskudskapitalen	32, 39				omsættelighedsindskrænkninger 72
indløsning	74				omstødelige dispositioner 98
inhabilitet	59				operasanger 17
insolvens	95				opløsning 72, 104-105
indskudskapital	32, 35, 39, 76				overdragelse af anparter 72, 129
interessentskab	45-49				overkurs 77
					overskudsselskaber 27
J					P
juridisk person	8				pantebreve 33, 117
					pantsætning 54
K					patentrettigheder 33
kapitalforhøjelse	87				proklama 79, 107
kapitalnedsættelse	77-79				prokurist 8
kapitaltab	78, 103				R
kapitaltilførselsafgift	31				registrering 19, 42
kaution	10				regnskabsår 36, 113
kommanditselskab	111				retssikkerhed 29, 135
koncern	18				revisor 32
konkurs	92-100				S
konkursrytteri	10, 12				samtykkekrav 72
konvertible gældsbreve	90, 143				Selskabsretspanelet 140
kunstnere	16-17				selskabstømning 27-29
kurator	96				SE-nummer 21, 41
					sikkerhedsstillelse 83
L					skattekredit 37, 113
landinspektører	15				skatteregnskab 113, 116
ledelsen i anpartsselskabet	52				skatteår 113
likvidation	106-107				skifteretten 96
likvidator	106-107				skriftlighedskrav 59-60
læger	15-16				skuffeselskab 19-20, 22
lønmodtagere	16, 58, 97				solidarisk hæftelse 45
Lønmodtagernes Garantifond	97				spaltning 143
lån til anpartshavere	82				Statstidende 79, 107
					stemmeløse anparter 36
M					stemmeret 36, 53, 66, 68
maskeret udbytte	118				stiftelse af anpartsselskab 30-32, 39
medarbejdere	84				stiftelsesdokument 32, 145
minoritetsanpartshaver	130				stiftere 30-32
minoritetsbeskyttelse	70				strafansvar 10, 85-86
moderselskab	18				T
modregning	46				tandlæger 16
					tegning af anparter 31
N					tegningskurs 76-77
navn	42				
nedskrivning af indskudskapital	77				
næringsforbud	11				

tegningsregler	38, 56-58,	udlodning	80, 118
tinglysning	50	udlæg	47, 49, 93
tomme selskaber	24	udsultning af anpartshavere	71
tvangsakkord	102	underkurs	76-77
tvangsopløsning	105	underskudsselskaber	24-27
U		V	
udbytte	127-128	vedtægter	36, 38, 66, 146
udbyttegivende gældsbreve	90, 143	vedtægtsændringer	67-71, 79

ANPARTSSELSKABER = et minderværdigt hjælpemiddel for alle, der vil have ren besked.

Er du selvstændig erhvervsdrivende eller tænker du på at blive det? Så har det interesse for dig at kende de juridiske regler om anpartsselskabet (ApS), som er en af de mest brugte selskabsformer i det danske erhvervsliv.

Bogen besvarer følgende spørgsmål:

- Hvad er et anpartsselskab?
- Hvad er fordelene og ulemperne ved selskabsformen?
- Hvad er en enkeltmandsvirksomhed?
- Hæfter man anderledes i et ApS end i et interessentskab og et kommanditselskab?
- Hvad sker der, hvis kreditorerne forsøger at gøre udlæg?
- Hvordan laver man et ApS?
- Er det bedst at stifte et selskab eller købe et selskab?
- Hvad koster det at oprette et selskab?
- Kan jeg gøre det selv?
- Skal advokaten eller revisoren tages med på råd?
- Hvorledes er virksomheds ejerens stilling, hvis firmaet laves om til et selskab?
- Hvad er "skuffeselskaber" og "tomme selskaber"?
- Hvordan er reglerne om selskabets bestyrelse?
- Hvilke ansvarsregler gælder for selskabet og dets ledelse?
- Kan familien være medejere, og hvilken betydning har det i tilfælde af virksomhedsophør og dødsfald?
- Hvilke faldter er der i lovgivningen, og hvordan kan de undgås?
- Kan et anpartsselskab gå konkurs?
- Kan anpartshaveren drages til ansvar for selskabets gæld?
- Hvad er tvangsakkorder og likvidationer?
- Hvordan er skattereglerne for et ApS?
- Hvordan beskattes anpartshaverne?
- Kan der spares skat ved at drive virksomheden i et ApS?

Denne bog besvarer disse spørgsmål og flere til og giver en enkel og letanvendelig indføring i anpartsselskabets forhold. Bogen indeholder ingen tør juralektion og kan derfor læses af enhver, der er interesseret i at erhverve sig et praktisk og velegnet indblik i anpartsselskabets principper og retsforhold. Bogen sætter læseren i stand til at stifte eller købe sin egen anpartsselskab og giver mange råd om, hvordan selskabet skal drives i overensstemmelse med lovgivningens regler.

Forfatteren er praktiserende advokat og lic.jur. og har studeret erhvervsret i Danmark, England og U.S.A.

9 788757 471502

ISBN 87-57-47150-9